

İdeolojik ve örgütsel mücadelele özgürleştirir

Direnerek kendini yaratmanın adıdır

SARA yoldaş!

► Bir zamanlar Tanrıçaların yarattığı insanlık değerlerinin yok olmaması uğruna verdikleri amansız mücadele ve direnişi hissederek, onların takipçileri olan şehit yoldaşların yürüdüğü patikalardan, tepelerden, dağlardan yürüyerek; dağlarla, vadilerle, akarsularla, kuşlarla, çiçeklerle kısacası doğanın tüm güzellikleri ile bütünleşerek, tüm kadınların özgürlük çılgınlıklarını hissederek erdemli yaşamının dili ve iradesi oldu.

■ ZILAR STÊRK - - - Sayfa 8

KOMPLO ÇEMBERİNDEKİ BİR HALKIN ÖZGÜRLÜK SAVAŞÇISI OLMAK

► PKK zihniyeti, bugün PKK'de ortaya çıkan bu birlik toplumsal alana doğru taşınırsa, neredeyse küresel düzeyde bir demokratik ulus ortaya çıkarabilecek kadar geniş bir birliği kendi içinde yaratmış durumdadır. Bölgesel düzeyde bunu geliştirebilir, hatta küresel düzeye bile yayabilir. Çünkü kendi içerisinde mücadele, savaş ortamında bu düzeyde bir birlik yarattı.

RÊBER APO Sayfa 16

Demokratik ulusun karakteri zihniyet ve kültür ortaklığıdır

► Yeni toplum inşası yeni insanla olur. Bu da kadro ve toplum eğitimi demektir. Kadroyu ve halkı eğitmedikçe demokratik komünal yaşamın, demokratik ulus yaşamının gereklerine göre kadro, toplum eğitimi yapmadıkça inşa yapılamaz. İnşa bir eylemdir ve eylem eğitime göre olur. Ne kadar eğitim o kadar örgüt ve eylemdir. Önder Apo reel sosyalizm çözümünü 'kadrosunu, insanını yaratamadığı için çözüldü' dedi.

■ DURAN KALKAN - - - Sayfa 4

Sara yoldaş partimizin direniş ruhunun en önde gelen temsilcisiydi

► O her şeyden önce bir direniş abidesiydi, Partimizin direniş ruhunun en önde gelen bir temsilcisiydi. Sara arkadaş hem faşist sömürgeciliğin işkence tezgâhları ve zindanlarında, hem de dışarıda haksızlıklara karşı mücadele halinde oldu. Yanlılıklar ve çirkinliklere karşı sürekli direndi. Doğru bildiğinden hiç taviz vermedi. Hemen her zaman pozitif bir duruş halinde oldu, devrimci iyimserlik çizgisinden sapmadı.

■ ALİ HAYDAR KAYTAN - - - Sayfa 14

Devletçi sistem bir özne-nesne sistemidir

XEBAT ANDOK 29

Ortadoğulu kimliği
ve PKK mücadelesinin
evrenselliğe temel katkıları - II

ALİ HAYDAR KAYTAN

Sayfa 26

Doğru mücadele kazandırır

SERXWEBÛN'DAN 2

APOCULUK hazırcılığın reddidir

► PKK devrimciliğinde hazırcılık yoktur. Tüketim de yoktur. Maddiyatçılık ve değeri çarçur etmek de kesinlikle olmaz. Önderlik o konuda "İmkan başa beladır", "Bir devrimci imkan istememelidir" dedi. 'Borç yiğidin kamçısıdır' derler, yokluk ve zorluk da devrimcinin kamçısıdır. Onu yaratıcı olmaya iter. İmkan tembelliğe ve rahatlığa götürür. Dolayısıyla bir devrimci için imkan istenen değil tehlike olarak görülmelidir. İmkansızlık devrimciliği geliştirir, derinleştirir. PKK'de imkana dayalı çalışma yoktur.

■ XELİL POYRAZ - - - Sayfa 22

Özel savaş
topluma karşı ilan edilmiş
savaştır

CEMAL ŞERİK

Sayfa 11

İdeolojik-örgütsel
çizgi mücadelesi
öncü mücadeledir!

ŞIYAR DERSİM

Sayfa 24

Doğru mücadele kazandırır

❖ Küresel Özgürlük Hamlesi ile somut olarak şu sonuçlar ortaya çıkmıştır: Kapitalist modernite sisteminin ne kadar zayıf olduğu, sistem dışı güçlerin ne kadar yaygın olduğunu ve ne kadar arayış içerisinde olduklarını ortaya çıkarmıştır. Doğru tarz ile çalışan ve mücadele eden kazanabiliyor. Geçen bir yıllık pratik bunu net göstermiştir. Demek ki çok daha öncesinden etkili bir şekilde çalışılsaydı daha farklı gelişmeler sağlanabilirdi. Şimdi çok daha yaratıcı yöntemlerle çalışmak gerekmektedir.

■ SERXWEBÜN'DAN

Küresel düzeyde yılın olaylarına 7 Ekim 2023'te başlayan Gazze savaşı yön verdi. 2024 yılı böyle bir savaşı devraldı, yayarak ve derinleştirerek de sürdürdü. Gazze'de ağır bir katliam ve soykırım yaşandı. On binlerce insan can verdi, milyonlarca yerini ve yurdunu terk etmek zorunda kaldı. Askeri bakımdan İsrail belli sonuçlar aldı denilebilir. Hamas ağır darbeler yedi. Bazıları bunun aksini iddia etmeye çalışsalar da görünen gerçeklik budur.

2024 yılı gerçekten de doğru anlaşılması gereken, doğru anlaşılırsa zengin ders çıkartılabilecek bir pratik mücadele yılı oldu. Kuşkusuz insanlık tüm yıllarını böyle geçiriyor. Dünyada var olmak ve yaşamak kolay değil, her şey büyük bir mücadeleyle oluyor. Bu var olmanın diyalektiğidir, fakat mücadele var, bazı yıllar mücadeleler daha yumuşak geçebiliyor, daha fazla yumuşak gelişmelere, olaylara sahne olabiliyor ama bazı yıllar çok sert keskin bedeli ağır olaylarla yaşanıyor. Öyle ki o yılda var olmak ve yaşamak çok kolay gerçekleşmiyor.

2024 yılının bu ikinci türden bir yıl olduğu açık bir gerçektir. Bunu tartışmaya bile gerek yoktur. Hem ulusal düzeyde hem de küresel düzeyde gerçekten de çok zorlu, çok yönlü şiddetli mücadelelerle dolu bir yılı tamamlamış bulunuyoruz.

Lübnan'da ağır bir çatışmaya sahne oldu. Hizbullah toplumsal temeli olan, uzun süredir hazırlanan çok iddialı bir örgüttü, fakat birkaç hafta gibi çok kısa bir sürede neredeyse etkisi en aza inecek düzeyde ağır darbe yedi. Hiç kimse öncesinden böyle bir sonucun olacağını gerçekten de beklemiyordu. Saldırıları öncesinde kim böyle bir sonuç çıkar İsrail saldırıları Lübnan Hizbullah'ını böyle bir sürede bu biçimde yok eder deseydi hiç kimse bu sözleri ciddiye almayacaktı. Fakat yaşanan gerçek de bu oldu. Neden böyle oldu, nasıl gerçekleşti, bu durumun İsrail'den kaynaklanan ve onun arkasındaki güçlerden kaynaklanan yanı nedir? Hizbullah'tan ve onun gerisindeki dayanaklarından kaynaklanan yanı nedir? Bunlar çerçevesinde değerlendirip anlamak gerekiyor. Bu savaştan tem siyasi-ideolojik olarak hem de askeri-stratejik ve taktik olarak çıkartılacak çok dersler var.

Suriye'deki durum ulus-devlet sisteminin tümünden değiştirileceğinin açık işareti

2011'den bu yana ağır iç çatışmalara sahne olan Suriye 27 Kasım'dan sonraki planlı bir saldırı sonucunda 8 Aralık'ta yeni bir yapı kazandı. 60 yıllık Baas iktidarı yıkıldı. Esad yönetimi on gün içerisinde çöktü. Bu son on günü değerlendirirken savaş on gün sür-

medi, önceki on üç yılı ve onun sonuçlarını her zaman göz önüne getirmek lazım. Fakat nasıl oldu da böyle bir sonuç ortaya çıktı. Bunu kimler yaptı. Bu durum ne tür anlaşmalara, pazarlıklara sahne oldu. Bu sonuçlar böyle nasıl ortaya çıktı. Oradan da çıkartılacak dersler çoktur. Miladi 2025'e bunların sonucunda girildi. Görünen o ki Ukrayna üzerinde geçen dönemde şiddetlendirilen savaş durumu biraz geriye çekilmeye, zayıflatılmaya hatta mümkünse çatışmasızlığa götürülmeye çalışılıyor, fakat onun yanında Ortadoğu'da savaş yayılacak, derinleşecek ve yoğunlaşacaktır. Bazı gergin sahalarda var. Savaşın yayılmasına açık alanlar da var. Fakat nasıl olur tam bilemiyoruz ama Ortadoğu'daki durumu görüyoruz. Gazze, Lübnan ve Suriye ile sınırlı kalacak bir durum değildir. Zaten daha şimdiden çevre ülkeler derin sarsıntı yaşıyorlar. 7 Ekim 2023'te Gazze'de ilk savaş başladığında bölge sarsılmıştı. Çatışmalar boyunca da bu hep sürdü. Hizbullah'a karşı İsrail'in saldırısı geliştiğinde sadece bölgeyi değil, dünyayı sarsan askeri ve siyasi olaylar oldu. Öyle ki böyle bir savaşın çıkmasından yana olan güçler bile savaşın sonuçları ve şiddeti karşısında AKP-MHP faşist diktatörlüğü gibi en büyük kaygıyı ve telaşı yaşar duruma düştüler.

Suriye'deki durum da bölgedeki Birinci Dünya Savaşı ardından oluşturulan ulus-devlet sisteminin tümünden değiştirileceğinin açık işareti oluyor. Biliyoruz bu savaş 1990'da Körfez Savaşı ile başladı, ilk adımı Irak-Baas iktidarının yıkılması oldu. 35'nci yılında gelinen noktada ise Suriye-Baas iktidarının yıkıldığı bir durumu yaşıyoruz. Irak ve Suriye gibi geçen yüz yıla Arap sahasında Arap milliyetçiliği için model oluşturan devlet yapıları bu biçimde yıkılmış oluyor. Bazıları daha farklı biçimde değişime tabi tutuldular. Örneğin Mısır gibi Enver Sedat'tan Hüsnü Mübarek'e ve Mürsi'ye karşı geliştirilen askeri darbeye kadar değişik bir süreç yaşandı ve Narsırcılık biçimindeki Arap milliyetçiliğini, ulus-devlet milliyetçiliğinin yıkılıp aşıldığı bir sistem Arap aleminin en güçlü alanlarında birinde ortaya çıkartıldı. Suudi, Ürdün gibi krallıklardaki yaşananlar biliniyor. Daha çok oralarda uzlaşma eğilimi oluyor. Kapitalist modernite sistemi reformlarla bazı değişiklikler yapmak istiyor. Çünkü onlar her şeyleriyle zaten sisteme bağlılar, bir iradeleri yoktur. İrade olan yerlerde de çatışmalar oldu. Libya bir çatışma sahası, Yemen başka bir çatışma sahası oldu. Buralarda da belli sonuçlar ortaya çıktı. Bütün Kuzey Afrika aynı durumu yaşıyor. Arap sahalasındaki gelişmeler sadece Arap sahasıyla bağlı kalacak değildir. Birinci Dünya Savaşı sonrası ortaya çıkartılan Ortadoğu'nun ulus-devlet sistemi oluyor. Bu sistem Türkiye ve İran üzerinden şekillendirildi. Şimdi yıkılan 24 Temmuz 1923'te imzalanan Lozan Anlaş-

masıdır. Anlaşma sadece Türkiye denen coğrafyada bir ulus-devlet sisteminin kurulmasını öngörmedi. Arap aleminin 22 parçaya bölünerek mevcut ulus-devlet yapılanmasının adım adım geliştirilmesini ve bunun için de İsrail denen bir yapının ortaya çıkartılıp bölgede yön verici güçlü hegemonik bir güç haline getirilmesini öngördü ve geçen yüz yılda da çeşitli biçimlerde de olsa böyle bir durum yaşandı. Türkiye'de Lozan'la geliştirilen bu durum paralelinde İran'da da benzer anlaşmalarla Şahlığın sistem tarafından örgütlenmesi, ikame edilmesiyle geliştirildi. Birinci Dünya Savaşı'nın tersine İkinci Dünya Savaşı'nda İran daha fazla askeri olarak hedeflendi. Fakat sonrasında görüldü ki, küresel kapitalist modernite güçleri İran'ı ayakta tutuyor. 1946 yılında tekrar Şah'ı getirdiler. İran'daki gelişmeleri ezdirerek hakim kıldılar. 'Ak Devrim' diye bir planlamayla İran'da moderniteyi geliştirmek istediler. Yetmedi o da bir devrimle yıkıldı, İslami Devrim akımı hakim oldu. Ortadoğu'nun özelliğine uygun İslam ile gelenek ile uzlaşmış bir modernite ancak ayakta kalabiliyor, İran'da da bunu mevcut rejim ile sürdürmeye çalıştılar.

Hegemonik güçler Türkiye ve İran'dı ve ikinci sınıf konumunda Araplar vardı, bölünüp parçalanarak buraya bağlanan, tarihinden koparılan topluluktu. Bu yüz yıllık ulus-devlet yapılanmasında yok sayılıp ve yok edilmek istenen de Kürtler oldu. Böyle bir küresel hegemonik sistemin saldırısı temelinde yokluğuna ferman çıkartılan Kürtler oldu ve bu soykırım saldırısını yaşadı. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra böyle bir ortamda İsrail'i geliştirdiler. Şimdi kapitalist modernite güçleri 3. Dünya Savaşı'nda İsrail-Arap uzlaşmasına dayalı ulus-devlet statükoculuğunu aşan ulus üstü teknelci sermayenin daha hızlı ve rahat doluşmasına ve dolayısıyla azami kârına daha fazla hizmet eden yeni bir Ortadoğu sistemini yaratmak istiyor. Bu da geçen yüz yıllık ulus-devlet statükoculuğu Türkiye ve İran ulus-devletlerine dayandı. Şimdi yenisi ise Arap-İsrail uzlaşmasına dayanıyor. Hindistan'dan Körfez'den İsrail'den Kıbrıs'a ve Yunanistan'a uzanan yeni bir ticaret ve enerji yolu etrafında şekillendirilmek isteniliyor. Arap sahası Doğu Akdeniz buna önemli ölçüde açık hale getirildi. Bu geçen bir yıldaki Gazze, Lübnan ve Suriye savaşlarıyla birçok engeli aştı. Geri kalanları da aşmak için de saldırılarını sürdürecektir, çünkü kapitalist modernite sistemi planlı hareket ama her istediğini istediği zaman uyguluyor da denilemez. Fakat hedefli ve planlı hareket ettiği, saldıran güç olduğu tartışma götürmüyor.

Sovyetler Birliği'nin çözüldüğünde ABD kendi sistemini 'Yeni Dünya Düzeni' olarak tanımladı ve bu temelde inşil çıkışlı olarak bezen etkin bazen de geriye düşerek yürütüyor. Ona göre de kendi yönetimini oluşturuyor. Dört yıl önce hiç

sonucu belli olmayan bir seçimle Biden'i başkan ilan ettiler, Ukrayna savaşından Gazze savaşına kadar olan bu çatışmalı durumu geliştirdiler. Şimdi bunlara dayalı bazı siyasi sonuçlar ortaya çıkartmak istiyorlar. 6 Kasım seçimiyle de Biden'i düşürdüler yeniden Trump'ı getirdiler. Suriye'deki değişiklik Trump'ın politikalarının sonucudur. Ukrayna'da Trump daha Beyaz Saray'a oturmadan bile yeni gelişmeler oldu. Demek ki ABD'de aslında topluma dayalı bir yönetim yoktur, ondan daha fazla teknelci sermayenin çıkarları neyi gerektiriyorsa, hangi politikayı uygulamayı gerektiriyorsa o politikayı uygulayacak güçlerin yönetime getirilmesi biçiminde oluyor, bunu yaşadığımız olaylarda net bir biçimde görüyoruz, adına demokrasi deniliyor, serbest seçim deniliyor ama ne kadar demokrasi ne kadar serbest seçim olduğu ortadadır.

İran ve Türkiye gündeme gelmiştir

Irak'ta da aykırı gelişmelerin üzerine gidebilirler. Özellikle İran etkisinin yarattığı gelişmeler şimdi hedeftedir. Fakat sıra artık İran ve Türkiye'ye geldi. Kenar alanlardan yeni merkezi alan kendisini oluşturdu. Şimdi yeni kenar alan biraz Türkiye ve İran olacak ve işin en zor safhasına gelmiş bulunuyor. Önümüzdeki süreç bu anlamda çok daha yoğun gergin ve çatışmalı olacak, siyasi ve askeri olarak da çok daha çatışmalı geçecek.

İran'ın gücü önemli oranda kırıldı, çok çatışacak gibi görülüyor. İran Kasım Süleymani'nin öldürülmesinden bu yana hep uzlaşma eğilimi veriyor. Bu kadar kolay kaybetmesi de o politikayla bağlantılıdır. Ne savaş ne de tam uzlaşma biçiminde arada kaldı, karşı taraf ise hazırlandı, bu muğlaklıktan yararlanarak İran'ın gücüne çok kısa bir sürede ağır darbeler vurdu. Bu durum İran'ın izlediği politikayla da bağlantılıdır. İran mevcut haliyle bunu değiştirebilir mi, bu da mümkün görülüyor. Giderek daha fazla var olan elde tutmaya çalışacaktır. İran zaten bu süreçte 'uzlaşalım ama var olan gücümü de koruyalım' biçiminde yaklaştı ama bu politikayı karşı taraf kabul etmedi.

Türkiye için ise süreç çok daha muğlaktır. TC'nin sistemle silahlı çatışmadan çok ekonomik-siyasi çatışmayla geçeceği görülüyor. Çünkü öyle bir durum sistemin de çıkarınadır. Türkiye'de de birçok güç buna eğilimlidir. Kapitalist modernite sistemi ve onu belirleyen güçler örneğin İngiltere-Amerika ne isterse Türkiye'deki sermayenin yüzde 95'i ondan yanadır ve ona teslim olmuştur, kesinlikle onun dışında değildir. Belki dışta kalan ufak kesimler var, fakat siyaset biraz farklıdır. Ekonomik ve sosyal yapıyla, siyasi yapıyı tam özleştirmemek lazım. Bir kişi çıkıyor kendi başına birçok şeyi yönlendirebiliyor. Dolayısıyla çatışma hiç olmayacak

ya da çatışma gelişmeyecek önü kapalıdır dememek lazım. Görünen daha çok ekonomik siyasi mücadeleyle bu işin olmasıdır. Müdahale Türkiye'ye o temelde olacak, fakat gergin ve çatışmalı sürecinde gelişebileceğini hesaplamak gerekiyor.

Sonuçta İran ve Türkiye gündeme gelmiştir. Irak ve Suriye gündem-deyken Güney ve Batı Kürdistan'da özgürlük hareketi belli düzeyde gelişti. Kürtler farklı pozisyonlarda yeni mevziler kazandılar. Şimdi İran ve Türkiye söz konusu oldu mu bu daha ileri düzeyde olacaktır. İran ve Türkiye'de en dinamik gücün Kürtler olduğu açıktır. Bu süreç Kürtlerin pozisyonunun değişmesini zorunlu olarak gündeme getirecek ve onsuz olmayacaktır. Dolayısıyla Kürt aktivitesinin daha çok yaşanacağı bir döneme de giriyoruz. Önder Apo 'şimdiye kadar yaptıklarımızın hepsi hazırlıktı, esas büyük savaş ve gelişmeler bundan sonra olacak' dedi. Gerçekten de tam öyle bir sürecin eşliğinin üzerindeyiz, böyle bir sürecin içine giriyoruz.

3. Dünya Savaşı sistem içi bir savaştır

3. Dünya Savaşı dediğimiz bir savaş var. Bu savaş şöyle görülür: Yaşanan bir savaştır. Tabii ki bu savaşı da iktidar ve devlet sistemi ortaya çıkarmıştır. Dünya savaşı da iktidar ve devlet sisteminin kendi iç çelişkilerinden doğmaktadır. 3. Dünya Savaşı da Sovyetler Birliği'nin çözüldüğü ardından kapitalist modernite sisteminin sermayenin tekelleşmesinin devlet-ulus sınırlarını aşması sonucu olarak daha fazla kâr için ulus-devlet sınırlarını zayıflatma ihtiyacı duydu, daha serbest ve hızlı hareket etmeyi gerektiriyordu, çünkü azami kâr yasası bunu gerektiriyordu. Ulus-devlet sistemleri ise bunu zayıflatıyor, o halde ulus-devlet statükoculuğunu aşması gerekmektedir. ABD'nin oluşturduğu Yeni Dünya Düzeni stratejisi bir yandan Sovyetler Birliği'nin etkisi altındaki gelişmeleri kapitalist modernite sistemi içinde yeniden eritmeyi hedeflerken, diğer yandan da esas olarak da bu ulus-devlet statükoculuğunu aşmayı hedefledi. Dolayısıyla savaş ulus üstü teknelci sermayeyle ulus-devlet statükoculuğu arasındadır. Ulus devletler 20. yüzyıldaki ulusal kurtuluş hareketleriyle ortaya çıktılar. Dünyanın birçok alanında vardılar. Ortadoğu'da ise bir dünya savaşı ardından ortaya çıktı. Ortadoğu ulus-devletlere parçalanarak kaskatı Türk-Arap-Fars ve diğer milliyetçilikler geliştirilerek ulus-devlet statükoculuğu oluşturuldu. O zaman bu İmparatorluğu aşma, İngiliz-Alman sermayeleri arasındaki çatışma bunu gerektirdi. İngiliz-Fransız ittifakı Rusya'dan önce destek aldı, çünkü bunu gerektirdi. Şimdi kendisinin yüz yıl önce kurduğunun kendisi değiştirmek durumunda kalıyor. Dolayısıyla 3. Dünya Savaşı buna diyoruz. Savaş sistemin içindeki bir savaştır.

Özgürlük Mücadelesi bu savaşın neresindedir?

O zaman Kürdistan Özgürlük Mücadelesi bu savaşın neresindedir, sorusu önemli olmaktadır. Demek ki, kapitalist modernite ve demokratik modernite arasındaki mücadele sadece savaş olarak yorumlanamaz. Onun da askeri boyutu var, özellikle kapitalist modernite ideolojik saldırılarını yoğunlaştırıyor liberalizmi, milliyetçiliği, dinciliği, cinsiyetçiliği, bilimciliği çok daha fazla geliştirmeye çalışıyor, daha fazla beyin yıkamaya çalışarak toplum kırım boyutunu sürdürmeye çalışıyor. Zaman zaman askeri boyutu da öne çıkartıyor. Kürdistan Özgürlük Mücadelesi de askeri boyut karşısında öz savunma direnişi geliştiriyor. Esas olarak kapitalist modernite ile demokratik modernite arasında çok yönlü ve bütünlüklü bir mücadele söz konusudur. Dahası ideolojik-siyasi boyutu önde olan bir farklı iki dünya mücadelesidir.

3. Dünya Savaşı da kapitalist modernite sisteminin sermaye gruplarının kendi aralarındaki çıkar çelişkisinden doğan bir çatışmadır, yani çıkar savaşlarıdır. Bunları ayırmak gereklidir. Birbirine karıştırılmamalıdır. Önderlik 'küresel tekelleri sermaye ile ulus-devlet statükoculuğu arasındaki çatışmada biz hiçbir tarafta değiliz. Hiçbirisi bizim stratejik müttefikimiz değildir, kendi politikamızı yürütmek için hepsiyle taktik ilişki kurarız, üçüncü siyasi çizgiyiz. Türkiye'de iki iktidar bloku olarak AKP'nin temsil ettiği blokla, CHP'nin temsil ettiği blok arasındaki mücadele TC gerçeğini belirleyen mücadeledir. Bir iktidar

leceği konusu giderek çok daha yoğun bir biçimde tartışılıyor.

Gerçekten de yeni Suriye nasıl şekillenecek? HTŞ Yönetimi Suriye'yi nereye götürecektir? Yeni Suriye'nin şekillenmesinde kimler ne tür roller oynayabilecek? Dahası yeni Suriye'de Kürtlerin ve yine Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin yeri ve rolü ne olacak? Benzer sorular gittikçe çok daha fazla ortaya atılmakta ve bunlar temelinde hararetli tartışmalar yapılmaktadır.

En çok üzerinde durulan bir husus, Suriye'nin de ikinci bir Afganistan olması ihtimalidir. Genel kanı böyle olmayacağı noktasında odaklanmaktadır. Ancak Afganistan'ı bu hale getirenin de ABD olduğu hatırlanınca, bu tür görüş sahiplerinde kaygılar iyice artmaktadır. Öyle ya, Afganistan'ı Taliban'a bırakan ABD, şimdi de Suriye'yi "Terör örgütü" saydığı HTŞ'ye rahatlıkla bırakabilir. Nitekim hazırlıkların bu yönlü olduğu da açıkça görülmektedir.

İktidar İslam'ı esas alan gruplardan takiyecilik önemli bir yöntem olarak kullanılmaktadır. Bunu en açık bir biçimde Tayyip Erdoğan kişiliğinde gördük. Şimdi M. Colani de ikinci bir Erdoğan niçin olmasın? Bu konuda pek istekli olduğu ve hızla iktidar koltuğuna alısmaya çalıştığı gözlenmektedir. Bu duruma dönük Almanya ve Fransa gibi Avrupa devletlerinden cılız bazı tepkiler gelse de sonuçta kesin tutumun nasıl olacağı şimdilik pek anlaşıl-mamaktadır. Avrupa toplumlarından ve demokratik kamuoyundan ise henüz bir tepki durumu yansınamaktadır. M. Colani'nin "Şeriat yönetimi olacak" biçimindeki açıklamasına ilk ciddi tepki Şam halkın-

ması ve Baas'ın temsil ettiği tekçi ulus-devlet milliyetçiliğinin aşılması da ancak böyle mümkün olur. Suriye'nin çok dinli, çok mezhepli ve çok halklı-kültürlü toplumsal yapısını da ancak böyle çoğulcu bir demokrasi anlayışı birleştirebilir.

Yeni Suriye'nin şekillenmesine bu yönlü bakıldığında, Kürtlerin ve yine Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetiminin rolünün çok fazla olacağı açıkça görülür. Bu bakımdan, mevcut Suriye'de Kürtlerin ve yine Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetiminin gücü sanıldığından çok daha fazladır. Eğer AKP-MHP faşist-soykırımcı yönetiminin katliamcı ve işgalci saldırılarına karşı belli bir düzeyde karşı durma ve direnme gücünü gösterirlerse, o zaman yeni Suriye'nin yapılanmasında belirleyici bir rolün sahibi olabilirler. Kürtler ve Demokratik Özerk Yönetim mücadelesi ettikçe ve kendi demokratik sistemini alternatif olarak Suriye geneli için sundukça hem tüm modern yaşam isteyen güçleri etrafında toplayarak içteki gücü artacak ve hem de dışta halklardan ve demokratik güçlerden giderek artan bir destek alabilecektir.

Geçen yirmi yıla bakıldığında Tayyip Erdoğan'ın Beşar Esad'a yönelik nasıl sahte dostluklar içinde olduğu ve namertçe düşmanlıklar yaptığı açıkça görülecektir. Oysa Baas iktidarına karşı Kürtler hiçbir zaman böyle davranmamıştır. Her zaman Demokratik Suriye için ilkel bir duruş gösterip mertçe mücadele etmiştir. Dahası faşist DAİŞ çetelerine karşı Kürtler ve müttefikleri, tüm Kuzey ve Doğu Suriye halkları on binden fazla şehit vererek kahramanca savaşmış ve insanlığı bu faşist beladan kurtarmıştır. Sadece

Suriye'nin demokratik deneyimine dayanacak ve ondan çok şey alacaktır. O halde, mevcut durumda Suriye'nin en demokratik ve etkili gücü Kürtler ve Demokratik Özerk Yönetimdir. Şimdiye kadar olduğu gibi, yeni demokratik Suriye'nin şekillenmesinde de Kürtler etkili rol oynamaya devam edeceklerdir.

O halde şimdi bu gerçeği ve gücü görme, asla umutsuzluğa ve karamsarlığa kapılmama, direnişte ve demokratik yapılanmada bunu etkili kullanma zamanıdır. Bunu da ilan edilen seferberlik ruhuyla yapmak, bu temelde Kadın ve Halklar Devrimini savunurken, halkların Demokratik Suriye'sini kadın özgürlüğü temelinde şekillendirmek gerekir. Yeni başarılar ve zaferler Kürtleri ve Demokratik Özerk Yönetimi beklemektedir.

Küresel özgürlük hamlesi önemli sonuçlar açığa çıkarmıştır

Küresel Özgürlük Hamlesi ile somut olarak şu sonuçlar ortaya çıkmıştır: Kapitalist modernite sisteminin ne kadar zayıf olduğu, sistem dışı güçlerin ne kadar yaygın olduğunu ve ne kadar arayış içerisinde olduklarını ortaya çıkarmıştır. Doğru tarz ile çalışan ve mücadele eden kazanabiliyor. Geçen bir yıllık pratik bunu net göstermiştir. Demek ki çok daha öncesinden etkili bir şekilde çalışıldı daha farklı gelişmeler sağlanabilirdi. Şimdi çok daha yaratıcı yöntemlerle çalışmak gerekmektedir. Bu konudaki yetersizlikleri, yaratıcılıktaki zayıflıkları aşmak ile karşı karşıya bulunmaktadır.

Geriyeye dönüp 2024 yılındaki ge-

şari temelinde küresel düzeyi etkiledi. Nasıl bölgeyi ve dünyayı etkileme gücüne sahip olduğunu ortaya çıkardı.

Küresel Özgürlük Hamlesi parçalılığı önledi. Hedefi, Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü ve Kürt sorununu çözümü olarak netleştirdi, birleştirdi. Bir de küresel düzeye yaydı. Başta Avrupa olmak üzere Afrika'ya, Amerika'ya kısmen Asya'ya yaydı. Önderlik düşüncelerini, Önderlik gerçeğini, Önderlik olgusunu, Demokratik Modernite Paradigması'nı başta kadınlar, gençler, işçi ve emekçiler olmak üzere tüm ezilenlerin kurtuluş çizgisi olarak dünyanın dört bir yanına taşıdı. Kürdistan Özgürlük Mücadelesini hamle temelinde tüm insanlığın kadınların ve gençlerin Özgürlük Mücadelesi haline getirdi. Giderek daha da derinleşen bir biçimde dünyanın dört bir yanına yaydı ve bir dünya demokrasi hareketi, dünya demokratik konfederalizminin temellerini atan bir hareket haline getirdi. Bu çok önemlidir, yeni bir açılamadır ve büyük bir dinamiktir. Çünkü her devrim yayılma eğilimi gösterir, darlığı kabul etmez ve nihayetinde dünya devrimi olmak ister. Tüm özgürlük hareketlerinde de böyledir, dinsel çıkışlarda da böyledir, sosyalizmin çıkışı da böyle oldu.

Kürdistan'da gelişen devrimci özgürlükçü düşünce için bu çok daha fazla geçerlidir. Her devrimin böyle bir özellik taşımasından dolayı böyledir. İkincisi de Kürdistan üzerinde uygulanan sömürgeci-soykırımcı sistem zihniyetinin küresel olmasından kaynaklıdır. Bu da kapitalist modernite sisteminin bir kararı olmasından kaynaklıdır. Kürdistan'da

❖ Geriyeye dönüp 2024 yılındaki gelişmelere bakıldığında şu tespitleri yapmak mümkündür: 69 Nobel ödüllü aydından tutalım da dünyanın dört bir yanında kadınların ve gençlerin mücadeleleri, işçi ve emekçilerin, sanatçıların, akademisyenlerin tutumları, Önder Apo'yu sahiplenme durumları, paradigmaya sahip çıkma düzeyleri gerçekten de demokratik modernite alternatifini dünya çapında yaşanan bir olgu haline getirmiştir.

bloku mücadelesi var, biz stratejik olarak ikisiyle de ittifak değiliz, müttefik değiliz, taktik olarak her ikisiyle de ilişkiye açtık çünkü üçüncü tarafız' dedi. Demek ki üçüncüsü demokrasi bloku oluyor. Önderlik bunu öyle tanımladı. Bu blok da üçte birini ifade ediyor ve oraya ulaşmak istiyor. Üçüncü siyasi çizgi bu oluyor.

Altmış yıllık Baas iktidarı aralık ayının ilk haftasında gümbür gümbür devrildi. Şam'da yıkılan tekçi ulus-devlet milliyetçiliğiydi. Kemalist milliyetçiliğin Arabistan'da gelişen türevleriydi. Nasırcılık darbe niteliğindeki olaylarla ve reformist yöntemlerle adım adım değiştirildi. Basçılığın Irak versiyonu, üçüncü dünya savaşının başlangıcında on yılı aşan bir savaş sonunda Saddam heykellerinin devrilmesiyle yıkıldı. Şimdi ise Basçılığın Suriye versiyonu 13 yıla yayılan bir savaş sonunda göreceli fazla kan akmadan devrildi. İsrail saldırıları altında ağır darbe yiyen İran ile Rusya'nın desteğini kaybeden Beşar Esad yönetiminin, adeta 'alın da başınıza çalın' dercesine iktidarı bırakıp Suriye'yi terk etmesiyle Şam'da yönetim Heyet Tahrir El Şam(HTŞ) örgütünün eline geçti. Şimdi sırasıyla devlet heyetleri, Esad'ın sarayına yerleşen HTŞ Lideri M. Colani ile görüşmeler yapıyor. Yeni Suriye'nin nasıl şekilleneceğini anlamaya ve mümkünse biraz çıkar kapmaya çalışıyor. Mart başında bir geçiş hükümetinin oluşturulacağı açıklanmış olsa da Suriye'nin ge-

dan gelmiştir. Özellikle modernist Şam gençliği ve genç kadınları ciddi bir tepki göstermiştir. Baas Yönetimi'nin geliştirdiği modern yaşamdan vazgeçmeyeceklerini çok açık bir biçimde ortaya koymuşlardır. Benzer tepkilerin Lazkiye ve benzeri kentlerde de gelişeceği tahmin edilmektedir. Fakat geçmişte 'Müslüman Kardeşler Örgütü'nün merkezi olan Hama ve Humus gibi kentlerden tepki değil, tersine şeriat benimsene yaklaşımının gelişeceği genel görüş durumundadır. Dikkat edilirse, mevcut Suriye toplumu da bu konuda ciddi bir bölünme durumunu yaşamaktadır. İşte böyle bir ortamda Suriye'de yaşayan Dürziler ile Kürtlerin tutumu yeni Suriye'nin şekillenmesinde daha büyük önem taşımaktadır.

Ortadoğu'dan Asya'ya açılan kapıda yer alan Afganistan'da Taliban yönetimi bu dünya tarafından kabul görebilir. Fakat Ortadoğu'nun ortasındaki Suriye'de benzer bir yönetimin dünya tarafından kabul görmesi zordur, hatta mümkün değildir. Dolayısıyla giderek yeni Suriye'nin nasıl şekilleneceği konusu daha çok gündem olacak ve tartışılacaktır. Çıkarıcı ve sömürücü bazı çevreler bu nedenle her türlü yönetime evet deseler de dünya genelinde devlet ve toplum güçlerinin çok daha fazlası modern bir Suriye görmek isteyecektir. Hatta halklar ve demokratik güçler, yeni Suriye'nin demokratik ve çoğulcu bir yönetime kavuşmasından yana olacaktır. Gelenin gideni aratma-

bu direnişin bile Kürtlere ve müttefiklerine kazandırdığı çok büyük bir güç ve itibar söz konusudur.

12 yıldır Kuzey ve Doğu Suriye'de tüm etnik grup ve kimliklerin kendilerini özgürce örgütledikleri demokratik konfederalizm sistemini hayata geçirerek, Suriye'de benzeri bulunmayan bir demokrasi deneyimi ortaya çıkarmışlardır. Kadın özgürlüğü, ekolojik yaklaşım, tüm farklılıkları özgürce birleştiren demokratik ulus ve çoğulcu demokratik yönetim deneyimleriyle yeni Suriye'yi adeta aydınlatan, yeni Suriye'nin temel ilkelerini ortaya çıkartan bir gelişme sağlamışlardır. Suriye'de böyle bir demokrasi deneyiminin benzeri olmadığı gibi, demokrasi denebilecek ciddi bir deneyim de yoktur. Bu durum devrik Baas iktidarı için geçerli olduğu gibi, yeni yönetim olmaya çalışan HTŞ için çok daha fazla geçerlidir.

O halde Kürtlerin ve yine Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi'nin, yeni Suriye'nin demokratik yapılanmasına katacağı çok şey vardır. Adeta bu deneyime dayanmadan ve Kürtlerin gücünü esas almadan Demokratik Suriye'nin şekillene-meyeceği açıktır. Bunlarsız olsa olsa Suriye'de yeni bir ulus-devlet diktatörlüğü şekillenir ki, milliyetçi olduğu kadar dinci de olan bu yeni diktatörlük gideni aratan bir durumu ifade eder.

Demek ki yeni demokratik Suriye'nin şekillenmesinde Kürtlerin yeri ve rolü başat olacaktır. Demokratik Suriye, Kuzey ve Doğu

lişmelere bakıldığında şu tespitleri yapmak mümkündür: 69 Nobel ödüllü aydından tutalım da dünyanın dört bir yanında kadınların ve gençlerin mücadeleleri, işçi ve emekçilerin, sanatçıların, akademisyenlerin tutumları, Önder Apo'yu sahiplenme durumları, paradigmaya sahip çıkma düzeyleri gerçekten de demokratik modernite alternatifini dünya çapında yaşanan bir olgu haline getirmiştir. Ya da gizli yaşanan özgürlük duygularını bilince ve örgüte dönüştürerek açığa çıkarmıştır. O zaman 'sadece bu kadar olur' dememek gerekir. Çok daha yaratıcı ve etkili yöntemlerle küresel özgürlük mücadelesi geliştirilebilir. Her alanda tam bir hakimiyet sağlanabilir. Bu da mücadeleyi buraya kilitlemedeki zayıflıklar, stratejik bakış açısındaki yetersizlikler aşılabılırsa mümkün olacaktır. Onun için 'nerede neyi nasıl yapmalıyız?' sorularına tam cevap oluşturmak önemli olmaktadır.

Küresel Özgürlük Hamlesi ile Önderliğin yansıtılmasında çok çeşitli kesimlerin sözleri, davranışları, Önderliği sahiplenmeleri, Önderliğe fiziki özgürlük istemeleri etkileyici oldu.

Geride bıraktığımız bir yıllık süreç içerisinde kadın ve gençlik hareketleri tüm Kürdistan'da dört parçada direndiler. Rojava durmadı, halk ayakta oldu. Çeşitli eksiklikleri olsa da yine Bakur, kısmen Başur hamleye dahil oldu. Rojhilat kendine özgü olarak 'Jin Jiyan Azad'

özgürlük için adım attıkça hemen Kürdistan'ın tümünü etkiliyor, orayı da hemen aşıyor dünyayı etkiliyor, gerçek bir özgürlük akımı, hareketi kesinlikle böyle oluyor.

Bu bakımdan köleleştiren ve insanlığı yok etme noktasına getiren küresel zihniyet ve siyaset yıkılmak isteniyorsa o zaman mücadelede kapitalist modernite zihniyetiyle komple bir mücadele yürütmek elzem oluyor. Dolayısıyla Küresel Özgürlük Hamlesi'yle Kürdistan Özgürlük Mücadelesi gerçek zemine, gerçek çizgisine oturuyor. Kapitalist modernite sistemiyle, demokratik modernite sistemi dünyaya yayılan Küresel Özgürlük Hamlesi'nin ifade ettiği mücadeleyle daha doğru ve anlaşılır bir biçimde mücadele eder hale geliyor. Geçen bir yılda buna açık bir dünyanın var olduğu somut olarak görülmüştür.

Bu da Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü ve Kürt sorununun çözümünü açısından büyük bir güç ve gelişmedir. Bunun küresel etkisi açısından böyledir. Bu temelde dopdolu bir mücadele yaşanmıştır. Bu mücadelenin sonucu olarak da Önder Apo ile görüşme olmuştur. Çok açık ki mücadele, karşı tarafı zorladığı için Önder Apo ile görüşme olmuştur. Bu temelde özel savaş, psikolojik savaş çeşitli biçimlerde geliştirilmek isteniyor. Demek ki her şey mücadeleyle olacaktır. Sorunlar bu temelde çözülecek, kazanımlar mücadele edilerek çözülecektir.

Demokratik ulusun karakteri zihniyet ve kültür ortaklığıdır

■ DURAN KALKAN

Önder Apo "Demokratik Ulus" kavramını geliştirdi ve tanımladı. Ulusal sorunlar ve ulusal çatışmalar için yeni bir çözüm modeli olarak da formüle etti ve sundu. 'Ulus' kavramı tartışmalıdır. Her ne kadar bir toplumsal zemine dayalı olsa da, yine de düşünsel kabul etmeyle belirleniyor. Herkesin de düşünsel kabulü aynı değil, farklıdır. 'Baştan beri insan toplumlarının ulus olarak doğduğunu ve günümüze kadar öyle geldiğini' düşünen ve söyleyenler de var. 'Uluslaşmanın kapitalizmle birlikte ortaya çıktığını' söyleyenler de var. 'Sanayi devriminin toplumları uluslaştırdığını' söyleyenler de var. Ulusun, 'halk topluluklarının gelişim sürecinde bir evre olduğunu' söyleyenler de var. Bu bakımdan tartışmalıdır. Birde çatışmaları, tarihsel geçmişin etnik çatışmalarını ifade ediyor. Etnisite arasındaki çatışmalar oluyor. Bu; klan, kabile topluluklarında nasıldır, bunu tam bilemiyoruz ama onlarda da savaş düzeyinde olmasa da kuşkusuz belli bir çelişki durumu var, belli düzeyde çatışmalı da oluyor. Fakat esas olan iktidar ve devlet sisteminin ortaya çıkışıyla birlikte bazı etnisiteler adına devlet ve iktidar gelişiminin diğer etnisitelere dönük saldırıları, çatışmaları biçiminde ortaya çıkıyor. Uluslararası savaş, gerçek anlamda devletlerarası savaştır. Ya da bir devletin halk topluluklarına, kavim, kabile, klan, aşiret topluluklarına dönük saldırısıdır. Tarih içerisinde bunlar var. En sert savaş ve çatışmalar buradan kaynaklanıyor. Bu durum soykırımlara kadar yol açıyor. Ağır çatışma alanı, boğazlaşma alanı bu alan oluyor. Öyle basit bir alan değildir.

Devlet ile ulus özdeşleştirildi

Kuramın esası, ulus tanımında da somutlaşmak oluyor. İnsanlık sağı ve soluyla, ulus ile devleti özdeşleştirdiği dönemde "ulusal haklar, ulusların kaderlerini tahin hakkı" biçiminde kavramlar geliştirdiler. Özellikle Birinci Dünya Savaşı, küresel kapitalist hegemonya savaşı olduğu kadar, dünyayı paylaşma savaşıydı, egemenlik altına alınamamış toprakların, halkların egemenlik altına alınması savaşıydı. Yeniden paylaşım savaşıydı. Dolayısıyla herkesi içine aldı, ilgilendirdi. Bu çerçevede ulus-devlet sistemi, bilinci, teorisi, istemi gelişim gösterdi. Saldırıları bütün dünyayı egemenlik altına alma amacıyla olunca, 'dünyanın dört bir yanında yaşayan halk topluluklarının, hakları ya da yaşamları nasıl olacak?' Sorusu gündeme geldi. Bu dünya siyasetinde tartışmalı oldu. Sonuçta ulus tanımları üzerinde tartışmalar en çok o dönemde yoğunlaştı.

❖ Yeni toplum inşası yeni insanla olur. Bu da kadro ve toplum eğitimi demektir. Kadroyu ve halkı eğitmedikçe demokratik komünal yaşamın, demokratik ulus yaşamının gereklerine göre kadro, toplum eğitimi yapmadıkça inşa yapılamaz. İnşa bir eylemdir ve eylem eğitime göre olur. Ne kadar eğitim o kadar örgüt ve eylemdir. Önder Apo reel sosyalizm çözümünü 'kadrosunu, insanını yaratamadığı için çözüldü' dedi.

'Ulusal haklar' kavramı öyle bir süreçte gelişti. Amerika'nın kendine göre geliştirdiği bir ulusal haklar tanımlamaları oldu. Buna "Wilson prensipleri" diyorlardı. Sosyalistler bu konu üzerinde durdular ve biraz da sosyalist hareket arasında parçalanmaya, düşünce ayrılığına, sonra politik ayrılığa kadar da götürdü.

Sonuçta Ekim Devrimi'ni yapan Rus sosyalistlerinin geliştirdiği kavramlar bir dönem etkili oldu. "Ulusların Kendi Haklarını Tayin Etme" kavramı temelinde 'her ulusun devlet kurma hakkının olduğu' ABD tarafından da, Ekim Devrimi'nin ortaya çıkardığı Sovyetler Birliği tarafından da bir biçimde kabul edildi. Daha sonra 20. yüzyıl çelişki ve çatışmalarına bu durum damgasını vurdu. Taraflar, ulus çelişkiler kapsamında bu temelde belli bir çözüm yarattılar, fakat bir yönüyle de birbirlerine karşı mücadeleye de bu çelişkiyi kullandılar, tümünden öyle çözüm durumu olarak da yaklaşmadılar.

Şimdi ulus tanımı burada daha çok Rus devrimcilerin yaptığı çerçevede kabul gördü, uzun bir dönem hemen herkes bazı eklemeler çıkarmalar yapsa da o tanımlama da fit oldu. Lenin ve Stalin'in geliştirdiği tanımlamalar, "toprak birliği, pazar birliği, dil birliği, tarihsel kültür ve yaşam birliği" gibi, böyle bazı boyutlar temelinde ulus tanımlaması geliştirildi. Fakat sorun yaratan ulusla-devlet tanımlaması oldu. Önder Apo savunmada, "Devlet amaçlı ulus, ulus amaçlı devlet" diye ifade ediyor. Öyle oldu ki, her ulusa bir devlet olacaksa o zaman devlet kurmak için uluslar türetilmeye, tanımlamaya yönelim oldu. Diğer yandan ulus oluşturmak üzere devletler kuruldu. Devlet ile ulus özdeşleştirildi. Ağırlıklı sorun buradan ortaya çıktı. O bakımdan tanımlama önemlidir.

Demokratik ulus kuramı var olan tanımlamalara yeni bir tanım getiriyor

Son yüz yıl hatta iki yüz yılda yaşanan çelişki ve çatışmalardan çıkan derslerin sonuçlarını içeriyor. Yine bu doğrultuda yürütülen tartışmalardan, getirilen tanımlardan oluşan düşünce yoğunluğundan yeni bir sonuç, yeni bir sentez çıkararak belli çözümler üretmiş olsalar da yine de çatışma etkeni olmaktan bu konuyu çıkaramamışlardır. Buna karşı demokratik ulus kuramı uluslararası çatışmalara, ulus kavramından doğan çelişki ve çatışmalara son vermeyi, bunu bütün ulusal toplu-

lukların özgür demokratik haklarını kullanma, kendi kimlikleriyle özgürce yaşamlarını gerçekleştirme temelinde sağlamayı öngörüyor. Bu bakımdan demokratik ulus tanımı önemlidir. Şimdiden de etkili oldu. Önümüzdeki süreçte küresel düzeyde etkinliğini geliştirecek önemli bir çözüm modeli olacağı gözüküyor. Şimdiden sorunları ele alışı ve çözüm üretişi bu düzeyde etkilidir. Hemen herkes biraz da içinde bulunulan çelişki ve çatışmalar nedeniyle çözüm arıyor. Bir boğulma var, çıkışsızlık var, çözümsüzlük var. Demokratik ulus kavramı ve kuramı bütün bu çelişkili, çözümsüz yaklaşımları aşılıyor, çözüm üretiyor, çözüm modeli oluyor.

Devlet ve iktidarı ulus ile özdeşleştirmek tehlike yaratıyor

Ulus-devlet ideolojisi bunu öngörüyor ve bir devlet egemenliği altında homojen tekipleşmiş, tek dil, tek kültür, tek tarih, tek yaşama indirgenmiş bir toplum yaratmayı hedefliyor. Bu faşizmi ifade ediyor. Ulus devletin bu tekçi mantığı günümüzde her alanda faşist diktatörlüklerin ortaya çıkmasına yol açıyor. En ağır dil, kültür, tarih kırımını bu zihniyet ve siyaset yaratıyor. Bu yanlıştır. Devlet, bir egemenlik gücü, bir çıkar şebekesi, bir iktidar biçimidir. Devleti ulus haline getirmek, iktidarla toplum yaşamını bu kadar özdeşleştirmek, bütün toplum yaşam alanlarını iktidara tabi tutmak, çıkar alanı haline getirmek, dolayısıyla toplumsal ahlakı, toplumsal dayanışmayı yok etmek, öldürmek anlamına geliyor.

Önder Apo ulusu, "toplumsal gelişmenin düzeyi" olarak tanımlıyor. Klan, kabile, aşiret, kavim, halk, tarih gelişimi içerisinde oluşmuş milliyet toplulukları var. Hacim olarak büyümek yanında, yaşam alanı bakımından da zenginleşen, çeşitlenen bir gelişmeyi ifade ediyor. Böyle bir toplumsal gelişmenin, büyümenin son evresi, günümüzdeki biçimi olarak ulusu tanımlıyor ve ulus için dil ve kültür ortaklığını, benzerliğini önemsiyor. Fakat Önderlik, "dil önemli olmakla birlikte, mutlak gerekli değildir" diyor. Çünkü bir dili konuşan birçok ulus olabilir. Nitekim toplumsal hareketlilik içerisinde tarih boyunca bu oluşmuştur. Yine "birçok dili konuşan bir ulus da mümkündür" diyor. Alt uluslar biçiminde de tanım getiriyor. Dolayısıyla demokratik ulusu, zihniyet ve kültür ortaklığı biçiminde tanımlıyor. "Reel sosyalizmin gerekli gördüğü

dil birliği önemli olmakla birlikte mutlak zorunlu değildir. Toprak birliği, vatan önemli ama o da zorunlu değil, illa bir toprakta birleşmiş bir ulusal birliklilik olmayabilir" diyor ve buna Yahudileri örnek gösteriyor. Pazar birliği, iktisat birliğini zaten devletle özdeşleştirme olarak tanımlıyor. O bakımdan temel özellik olarak ele alma bakımından birçok ulus tanımlaması var. "Bir devlet egemenliği altında ulus yaratmak" biçiminde devletlerin yarattığı ulusları tanımlıyor. Ulus; "dil, toprak, kültür, iktisadi yaşam, tarih birliği" olarak da tanımlanıyor.

Böylece 'devlet-ulusu' demek; tarih içerisinde oluşmuş bütün dil ve kültürlerin kırımını ve soykırımını demektir. Devlet, bir toprak parçası üzerinde egemenlik kurmuşsa, o toprak üzerinde yaşayan, kendi sınırları içerisinde kalan tüm insanları, toplulukları, tek dil, tek kültür, tek tarih biçiminde tam bir faşist baskıyla homojen bir topluluk haline getirmeye yöneliyor. Bu da en ağır faşist baskı ve saldırdır. Dil ve kültür katliamı böyle yaşanıyor. O bakımdan en tehlikeli, devlet ile ulusu özdeşleştirmektir. Her devlete homojen bir ulus yaratma hakkı vermek, bunu devletin güvenliği açısından gerekli görmek, -ki günümüzde devletlerarası sistem böyledir. Birleşmiş Milletler denen yapı bunu kabul ediyor. Bir devletin sınırları içerisinde farklı dil ve kültürler haklarını istediği zaman, mücadele ettiklerinde onların haklarından çok aslında devletin güvenliği hakları öne çıkıyor. Devletler ona sahip çıkıyorlar. İşte Kürdistan'da somut olarak onları yaşıyoruz. PKK'ye karşı devletin şiddet kullanma hakkını kabul ediyor. "Devletin kendi güvenliğini sağlama hakkı var" deniliyor. Devlet ise, kendi ulusal demokratik haklarını arayan, bunun için mücadele eden topluluğu 'terörist' ilan ediyor ve suçlu sayıyor. Dolayısıyla sömürgeciliğe, soykırıma bütün devletlerarası sistem ortak ediliyor. Kürdistan'da bu çok daha somuttur. Ama genelde de devlet ulusu tanımladığı ve zihniyetinin ortaya çıkardığı sonuç bu oluyor.

Önder Apo, "Bunun yanında başka ulus tanımlamaları da vardır" diyor. Mesela "hukuk ulusu, ekonomik ulus, asker ulus diyebiliriz" diyor. Devlet ulusunda temel belirleyenleri oluyor, gücü ifade ediyor. Hukuk ulusunda, 'hukuk' gücü ifade ediyor. Ekonomik ulusta, 'ekonomi' gücü ifade ediyor. Asker zaten güçtür. Dolayısıyla bunlar bir toplumsal dokuya sahip değildir. Tarihsel gelişme içerisinde

oluşmuş bir toplumsal şekillenmeden çok devlet, hukuk, ekonomi, ordu gibi gücün yarattığı ulus oluyor. O güç etrafında şekillenen kendisini güce bağlayan ulus oluyor.

Demokratik ulus zihniyet ve kültür ortaklığıdır

Önderlik, demokratik ulusu bunlardan ayırıyor. Bunları zararlı ve tehlikeli buluyor. Demokratik ulusu ise, "zihniyet ve kültür ortaklığı" olarak tanımlıyor. Üyelerini demokratik özerk kurumlarla birleştiren ve yöneten ulus. Topluluğun, yaşamın yönlendirilmesi için ordu, devlet, ekonomi, hukuk değil de demokratik özerk kurumlar, demokratik özyönetim, demokratik ulus yönetimi gerekli ve yeterli görülüyor. Demokratik Özerkliğe dayalı, Demokratik Konfederalizm olarak da daha somut tanımlanmış ve ifade edilmiş bulunuyor.

Demokratik ulus olmanın başta gelen koşulu, demokratik özerk yönetime sahip olmaktır. Demokratik Özerkliğe dayalı zihniyet ve kültür ortaklığı bir ulusal topluluk haline geleceksin her farklılığın kendisini özgürce örgütlediği, demokratik yönetimde birleştiği bir sistem gereklidir. Demokratik ulusu da sadece bir topluluk olarak görmemek lazım. Yönetimsiz bir topluluk değil, fakat onu yöneten devlet değil, ordu değil, hukuk değildir. Demokratik özerkliğe dayalı Demokratik Konfederalizm, demokratik yönetim oluyor. Devlet olmayan, içinde devlet ve iktidarı, baskıyı ve sömürüyü tanımayan, demokratik özyönetim ile demokratik ulus şekilleniyor.

Önderlik, demokratik ulusun diğer ulus tanımlamalarından farkını ortaya koyuyor. Yahudileri, daha çok reel sosyalizmin ulus tanımlamaları, yetersizliğine örnek olarak gösteriyor. Örneğin 'vatan birliği, pazar birliği' deniliyor ama Yahudilerin vatan birliği, pazar birliği olmadan da bir ulusal topluluk olarak var olduğunu, zemin bulduğu yerde vatan ve pazar birliğini de kendi içerisinde yarattığını bu geçmiş tarihsel süreç içerisinde gördük. Belirttiğimiz uluslar açısından, devlet ulusu için birçok örnek var. En çok karşımızda olan Ortadoğu'daki durumdur. Türkiye var. Birçok dili, kültürü, ulusal topluluğu tek bir devlet yönetimi altında devlet ulusu haline getirmeye çalışıyor. 22 tane Arap devleti var. Bir Arap ulusu 22 devlete bölünmüştür. Devlet-ulus için en somut örnekler bunlardır. Dikkat edilirse tamamen devlet ve iktidarın çıkarına göre bir şekillenme var.

Önderlik, hukuk ulusu olmada daha çok Avrupa Birliği'ni örnek gösteriyor. "Anayasal vatandaşlık" deniliyor. Türkiye'de öyle tanımlıyor ama bu tanımlama çok gerçekçi değildir. Kendisini biraz ona uydurmaya çalışıyor. Tekçi, ulus-devlet diktatörlüğü, faşizmi baştan sona hakim durumdadır. Ekonomik ulus için Almanya, Japonya, ABD gibi örnekleri veriyor. Ulus-devleti ilk çağın tanrı kralları gibi kendilerini dincilik ve milliyetçilik biçiminde tanrısalığa ulaştırmış güç olarak tanımlıyor. Önderlik, laikliği "Ortaçağ tanrısalığı" olarak tanımlıyor. Devlet ve tanrısalık arasındaki bağa vurgu yapıyor. Bunu birçok düşünür ve sosyal bilimciler de tartışıyor. Önderlik, "Ulus-devlet kutsalları esas alır, demokratik ulus hizmeti esas alır" diyor. Demokratik ulusla sorunların çoğunun çözümlenebileceğini ortaya koyuyor.

Devlet, çelişki ve çatışma etkenidir

Devlet, çelişki ve çatışma etkenidir. Ekonomi ve hukuk çelişki ve çatışma etkenleridir. Bunlar ortadan kalkarsa, demokratik ulusu belirleyen etkeni olarak zihniyet ve kültür ortaklığı olursa, ortaya şu çıkıyor: Aynı yaşam tarzında ortaklaşmış, amaç birliği oluşturmuş, kültürel olarak zenginliği esas almış bir toplum yaşamı. Demokratik ulusun karakteri bu oluyor. O bakımdan kendi içindeki farklılıklardan korkmuyor, onları bir zayıflık etkeni değil, güçlülük ve zenginlik etkeni olarak görüyor. Dili önemsiyor ama zorunlu şart olarak görmüyor. "Demokratik ulusta özerk yönetim, hukuk ulusunda haklar; ulus devlette ise iktidar yönetimi belirleyicidir" diyor. Ulus devlette her şeyi elinde tutan iktidar yönetimidir. Hukuk ulusunda haklardır. Hukuki düzenleme, haklar düzenlemesidir. Demokratik ulusta ise özerk yönetimidir. Özerk yönetim, yani her farklılığın kendisini özgürce örgütleyip öz yönetime kavuşturma biçimidir. Ama bunun bir de genel demokratik yönetimde, Demokratik Konfederalizm de birleşmesi kaydıyla. Öyle olmazsa her özerk yönetim ayrı bir parça olur ve ayrılır. Parçalanma doğurur. Burada optimal dengeyi tutturmak önemlidir. Demokratik Konfederalizm sistemi içerisinde birliği esas alan ama her farklılığın da kendi özgünlüğünde özgürce örgütleyip demokratik özyönetimine kavuşturduğu sistem oluyor. Demokratik Ulus'un belirleyici yönetim sistemi budur.

İlke olarak şunları belirliyoruz: Toprak birliği gerekli değil, iktisadi yaşam birliği, pazar birliği olmayabilir, gerekli değildir. Dil önemli ama demokratik ulus birçok dili ifade edebilir. Zaten farklılıkları özgürce örgütlü yaşamasını ifade etmesi, aslında onların dar anlamda birer etnik gruplarsa, ulusal topluluk olarak yaşamalarına izin veriyor. Böylece demokratik ulus birçok ulusal topluluğun yeni bir ulusal çatı altında birleşmesini de ifade ediyor. Ona da açıktır. Önder Apo bunu "alt ulus, üst ulus" olarak

da tanımladı ya da demokratik özerk ulusal topluluklar, demokratik ulus olarak ön gördü. Burada temel belirleyenler, zihniyet birliği, ortak yaşam birliği, yaşam ölçüsünde ortaklaşıyor. Ahlakı, ideolojisi ortaklaşıyor, birlik oluşturuyor. Kültürel birlik, ortaklık, zihniyet ortaklığı onu ifade ediyor. Demokratik Özerkliğe dayalı Demokratik Konfederalizmi yönetim sistemi olarak kabul ediyor, farklılıkları zenginlik olarak görüyor. Her farklılığın kendisini özgürce

örgütleyip özyönetimine kavuşturduğu, bunu da demokratik yönetimde, Demokratik Konfederalizm de birleştirdiği bir yönetim sistemini de esas alıyor.

Böyle olunca birçok dil, kültür vb. farklılıklardan doğan çelişki ve çatışmaları ortadan kaldırıyor. Milliyetçiliğin önünü alıyor. Kendi dil, kültürünü başkaları üzerinde hakim kılma zihniyetini ortadan kaldırıyor. Hem her dilin, kültürün, farklılığın kendisini özgürce örgütleyip kendi kendini yönettiği,

hem de daha üst bir yönetimde birlik oluşturduğu, dayanışma içerisinde girdiği bir toplumsal ve politik yaşam sistemini öngörüyor. Böyle olunca farklılıklar, çelişki ve çatışma etkeni olmuyor. Tam tersine birlik ve ortaklığı geliştirme etkenine dönüştürüyor. Bir dayanışma etkenine dönüşüyor. Farklılıklar birbirine karşı düşmanlığı geliştirmiyor, çatışmayı ortaya çıkartmıyor. Tam tersine güç birleştirme, dayanışma, daha çok paylaşma etkeni oluyor. Bu biçimde iktidarın,

devletin, onu koruyan hukukun, ekonomik çıkarın ortaya çıkardığı çelişki ve çatışmalar yok oluyor. Yine dil, kültür etkenine dayanan milliyetçi şoven zihniyetin gelişmesi, onun ortaya çıkardığı çelişki ve çatışmaların önü alınabiliyor. Bu tür farklılıklar kendini üstün gören zihniyet ve siyasetle birleşirse, yine kendi çıkarını başkaları üzerinde hakim kılmak isteyen zihniyet ve siyasetle birleşirse çatışma etkeni oluyorlar. Ama kendini üstün görme ve başkaları üzerinde egemen olma zihniyet ve siyasetiyle değil de kendisini özgürce örgütleyip yaşatma ve başkalarıyla daha çok paylaşma girerek güçlenmeyi ortaklaşmada, dayanışmada, paylaşmada gören zihniyet ve siyasetle birleşirse daha fazla gelişme etkeni oluyorlar. Çelişki ve çatışma birbirini yok etme etkeni değil, tam tersine farklılıkların birbirlerini güçlendirme, destekleme, besleme etkeni haline geliyorlar. Bu da hem her bir farklılığın fayda görmesini, gelişme sağlamasını ortaya çıkartıyor, hem de ortaya daha bütünlüklü daha imkanları doğru değerlendiren, geliştiren, toplumun, insanların hizmetine koşan bir yaşam tarzını ve yönetim sistemini ortaya çıkartıyor.

Demokratik ulus sorunları giderici özelliğe sahiptir

Bu bakımdan demokratik ulus kuramı, çelişki ve çatışma yaratan sorunları giderici özelliğe sahiptir. Eğer doğru uygulanır, geliştirilir, zihniyet ve siyaset olarak esas alınır hakim kılırsa, diğer zihniyet ve siyasetlerin, ulusal özellikler altında ortaya çıkarttıkları birçok çelişki ve çatışma durumunun çözümünü yaratır. Dikkat edilirse PKK kendi içinde böyle bir çözüm yaratıyor. Hiç kimsenin, hiçbir örgütün, hareketin 21. yüzyıl başı gibi çıkar çelişki ve çatışmalarını çok yoğun olduğu, milliyetçiliğin çok fazla geliştiği, etnik çatışmaların neredeyse bütün dünyayı kapsadığı, insanlığın parçan parça olduğu dünya durumunda; tüm dilleri, dinleri, kültürleri kendi içerisinde yeni bir zihniyetle toplayan, birleştiren bir hareket olma özelliği kazanmış bulunuyor. PKK içerisinde, bugün birbiriyle en çok düşman olan, karşıt olan, karşıt hale getirilmiş bulunan toplumlardan üyeler var. En çok gerginliğe yol açan uluslardan, dinlerden, mezheplerden insanlar var. Baştan itibaren böyle bir çıkış yapmış, günümüzde bu konuda en ileri düzeye ulaşmış durumdadır. DAİŞ'e karşı savaşla birlikte tüm dinlerden, mezheplerden, farklı dillerden, farklı topluluklardan insanları ortak bir zihniyet ve amaç doğrultusunda yaşar ve mücadele eder, savaş yapar hale getirdi. Bu sadece geçici bir olgu, sadece ortak düşmana karşı birleşme değil, "düşmanımın düşmanı dostumdur" yaklaşımıyla da ortaya çıkan bir birleşme değildir. Tam tersine ortak bir zihniyet, amaç, yaşam tarzında birleşmenin sonucu olarak ortaya çıktı. Parti de, gerilla da, savaş alanında ortaya çıkartılan bu bütünlük, toplumsal alana taşırıldığında Demokratik Özerklik ve Demokratik Konfederalizm sistemi içerisinde bütün farklılıkların özgürce demokratik birliği yaratmalarının prototipi ve öncüsü oluyor. PKK zihniyeti, bugün PKK'de ortaya çıkan bu birlik toplumsal alana doğru taşınırsa, neredeyse küresel düzeyde bir demokratik ulus ortaya çıkarabilecek kadar geniş bir birliği kendi

❖ Önderlik, Demokratik Ulusu "zihniyet ve kültür ortaklığı" olarak tanımlıyor. Üyelerini demokratik özerk kurumlarla birleştiren ve yöneten ulus. Topluluğun, yaşamın yönlendirilmesi için ordu, devlet, ekonomi, hukuk değil de demokratik özerk kurumlar, demokratik özyönetim, Demokratik Ulus yönetimi gerekli ve yeterli görülüyor. Demokratik Özerkliğe dayalı, Demokratik Konfederalizm olarak da daha somut tanımlanmış ve ifade edilmiş bulunuyor.

içinde yaratmış durumdadır. Bölgesel düzeyde bunu geliştirebilir, hatta küresel düzeye bile yayabilir. Çünkü kendi içerisinde mücadele, savaş ortamında bu düzeyde bir birlik yaratır.

Mevcut PKK'nin, kadro ve savaşçı olarak ortaya çıkardığı birlik hiçte öyle küçümsenecek bir birlik değildir. Öyle bireysel düzeyde bir duruş da değildir. Bazı bireylerin kendi başlarına katılımları olarak da görmemek lazım. Evet, bireylerin katılımı var, o bireylerde temsilini bulan, ifadesini bulan farklılıklar da var. Bunları topluma aynı zihniyet ve siyasetle yansıtmak başarılırsa o zaman o bireylerin birey değil, birer topluluk oldukları, belli bir farklılığı temsil ettikleri, PKK'deki böyle bir birliğin KCK sistemine, Demokratik Konfederalizme dönüştüğünde; bütün farklılıkların Demokratik Özerklik temelinde kendi özgür örgütlülüğünü yarattığı, Demokratik Konfederalizm içerisinde de ortak zihniyet, amaç, kültür çerçevesinde birleştiği, dayanışma ve demokratik birlik içerisinde birbirini güçlendiren topluluklara dönüştüğü bir düzey ortaya çıkar. Şimdi PKK'de bunun öncülüğü, prototipi ortaya çıkartılmış durumdadır.

Geriyeye kalan PKK'de gerçekleştirilen bu öncülüğü, prototipi toplumsal zemine doğru taşıyabilmektir. PKK'deki en üst birliği toplumda da aynı PKK'deki gibi fedai militan birlikmiş gibi öngörmek, Demokratik Özerklik ve Demokratik Konfederalizm sistemini doğru anlamak, doğru uygulamak, ne Demokratik Konfederalizmin birliğini görmezden gelmek red-etmek, ne de birlik yapıyoruz diye demokratik özerkliği yani farklılıkların kendilerini özgürce örgütleyip, özgürce katılım sağladıkları bir sistemi zayıflatmak olmamalıdır.

Bu birlik doğru anlaşılırsa, bunun toplum alanına taşırılma modeli olan Demokratik Özerklik ve Demokratik Konfederalizm doğru uygulanırsa işte o zaman gerçekten de "Küresel Demokrasi Kongresine" gidecek, "Dünya Demokratik Konfederalizmine" kadar gitmeyi sağlayacak, neredeyse insanlığı bir demokratik ulus çatısı altında birleştirecek bir düzey ortaya çıkabilir. Mevcut ulusal kurumlaşmalar bu anlamda artık eskimiştir,

yok olmuştur. Mesela Avrupa Birliği'ni oluşturan bir hukuk ulusu olarak birçok kurum var. Bunun da 'demokratik' olduğu söyleniyor ama kendi çıkarlarını gözettiği oranda demoktrattır. O çıkarlara azıcık dokunuldu mu, demokrasi filan kalmıyor. Avrupa'daki baskı sistemi kadar örgütlenmiş, kurumlaşmış bir baskı sistemi yoktur. O sistemi biz Kürtler iyi tanıyoruz. Ne olduğunu sokaklarında gezerek değil cezaevlerinde yaşayarak, mahkemelerine çıkarak tanıdık. Önce 'ne büyük bir gelişmişlik, ne güçlü bir demokrasi, bizde bunu istiyoruz!' diye hayal etmişik ama acı bir deneyim ile gördük ki, kendi çıkarına dokunmadığı, ona hizmet ettiği oranda bu böyledir. Ama onların çıkarına biraz dokundun mu, birisi 'bende varım, benim de haklarım var' dediğinde ya da o haklar, hukuksal sistem haline gelmiş çıkarlarına biraz dokunduğu zaman kıyamet kopuyor. Orada demokrasi, insan hakları, hukuk, hiçbir şey kalmıyor. En sert baskı sistemi açığa çıkıyor.

'Birleşmiş Milletler' en katı devletlerin birliğidir

Diğeri ise, "Birleşmiş Milletler" deniliyor. Orada milletlerin birliği diye bir şey yoktur. En katı devletlerin birliği var, çıkarı var. Bu durum Önder Apo'yu doğruluyor. Aslında sadece bir devlet var. Birleşmiş Milletler değil, birleşmiş devletlerdir. Sümer'den başlayan devlet sisteminin tekliğini ifade ediyor. Ondan ötesi 150 ya da 200 şube açılmıştır. O şubeleri koordine eden yönetim olarak da "Güvenlik Konseyi" oluşturuyorlar, onlar yönlendiriyor. Tümöyle devlet çıkarlarıdır. Ulusal toplulukların oraya katılmaları mümkün değildir. Devlet olan katılıyor, o halde oraya katılabilmek için her topluluk devlet olmaya çalışıyor, işte ulus devletçiliği teşvik eden bir kurumdur. Bu kadar ulusal çatışma, boğazlaşma, katliam o sistem üzerinden çıkıyor.

Ortadoğu'daki 3. Dünya Savaşı'nın geldiği nokta ortaya çıkardı ki, o sistem sorun çözen sistem değil, sorun yaratan sistemdir. Çelişkileri, çatışmaları ortadan kaldıran değil, tam tersine çelişki ve çatışmayı teşvik eden, yaratan bir sistemdir. Kendi sistemleriyle

çelişki ve çatışmayı körükleyiyorlar, yaratıyorlar. Ondan sonra da niye bu çatışmalar çıktı diye çatışan tarafları suçluyorlar. Daha doğrusu halkları suçluyorlar, ezilenleri suçluyorlar, mevcut devletçi sistem birbirlerini destekleyerek toplumlar üzerindeki devletin baskıcı, sömürücü egemenliğini sürdürmeye çalışıyorlar. Böyle bir küresel dayanışma ortaya çıkartılmış durumdadır.

Birleşmiş Milletler denen şey tümünden çürümüştür. Birleşmiş Milletler değil, küresel demokratik ulusun ortaya çıkartılması, küresel düzeyde demokratik ulus yapılmasına ulaşmak, dolayısıyla Dünya Demokratik Konfederalizmi'ni hedeflemek olmalıdır. Bu temelde günümüzde hem mevcut çelişki ve çatışmaları körükleyen sistemi ortadan kaldırmak, hem de bu çatışmaları çözerek bütün dillerin, kültürlerin, halkların birbiriyle kardeşçe kendi özgürlüğü temelinde ve demokratik birliğe dayalı olarak yaşadığı bir dünyaya ulaşmayı hedefleyerek demokratik ulus mücadelesini küresel düzeyde de bu temelde ele alıp bu noktaya kadar vardırırmak gerekiyor.

Tarih içerisinde devlet hiçbir zaman bugün olduğu kadar etkili olmamıştır

Toplum üzerindeki politikaları anlamak, değerlendirmek, çözümlenmek gerekli ama bu politikalara karşı mücadele etmek için olursa bir değeri olur. Tersine durumda bunu kanıksama gibi bir duruma yol açabilir. Bunun fazla anlamı, faydası olmadığı gibi zarar da verebilir. Kuşkusuz geçmişte toplum bireyini şekillendiriyordu, böyle bir toplumsallık vardı. Çocuklar ve gençler ailede, cemaatte, işte eğitiliyordu. Şimdi kapitalist modernite sistemi bunu devlet tekeline almak istiyor. Toplum devletleştirmek, bireyi devletleştirmek istiyor. Bu bakımdan da devletin ölçü ve özelliklerine göre devlete hizmet edecek insan yetiştirmeye çalışıyor. Toplum daraltabileceği kadar daraltıyor. Yaşamı sokağı, eğitimi, işi her şeyi devlete iyi hizmet edecek, kul olacak, devletleşmiş bir kişilik yaratmak için organize ediyor. El atmadığı, tahakkümüne almak istemediği hiçbir yaşam alanı bırakmıyor.

Bunun için devlet inşaları bu kadar hızlı geliyor. Toplumun sorunlarını tartışıp karar alsın diye ilk olarak devrimler sürecinde ortaya çıkartılmış olan meclisler şimdi devletlerin bu tür amaçları için hizmet ettirilen araçlar haline gelmiş durumdadır. Bir kanun fabrikası gibi çalıştırılıyor ve oradan bireyi, toplumu nasıl tahakküm altına alacak, kendine hizmet eder, köle hale getirecek, onun hükümlerini, yol yöntemlerini çıkarmaya çalışıyor. Saldırı topluma karşıdır. Bu konuda Önder Apo "toplum kırım var" dedi. Böyle bir toplum kırımında başta medya ve sanat-edebiyat olmak üzere tüm araçlar kullanılıyor. Yine bu saldırı tüm toplumu hedeflemekle birlikte esas somut politikaları gençliğe yönelik oluyor. Çocukları ve gençliği şekillendiren yarını garantiye almış oluyor. O nedenle de tepeden tırnağa insan şekillenmesini neredeyse beşikten alıp sonuna kadar hep kendine göre yapılandırılmaya çalışıyor. Tarih içerisinde devlet hiçbir zaman bugün olduğu kadar etkili olmamıştır. Bugünkü durumu görüp öncesini bilmemek insanlarda tarih hep böyleymiş, insanlar hep böyle yaşamış gibi bir algı uyandırıyor. Bu algı baştan yanlıştır. Devlet hiçbir zaman bu tarzda birey ve topluma böyle nüfuz etmedi, hiçbir zaman birey ve toplum bu kadar devletleşmemiştir. Bu kadar büyük bir devlet gerçeği yoktu. Egemenlik, baskı, sömürü sistemi yoktu. Devletin kendine göre bir alanı vardı. Hatta devletler bu kadar toplumlaşmayı, avamla bu kadar içli dışlı olmayı kendileri için bir küçülme sayardı. Devlet üst toplumdun ve üst toplum olarak kalmaya özen gösteriyordu. Bütün bunlar ulus-devletle değişti. Ulus-devlet sistemi de Ortadoğu'da Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra geliyor. Özellikle de 20. yüzyılın ikinci yarısından bu yana kökleşiyor.

Milliyetçi şekillenmeler ulus-devlet yapılanmasını getirdi

Kapitalist modernitenin Ortadoğu'ya ihraç ettiği milliyetçilik aslında böyle bir devlet hegemonyasının ideolojik, psikolojik temellerini oluşturdu. Bütün ülkelerdeki milliyetçi şekillenmeler ulus-devlet yapılanmasını getirdi. Hepsisi de faşist dik-

tatörlüktür. Bunlar aşılacak mı, daha da kökleşecek mi? Şimdi onun mücadelesi veriliyor. Aslında 3. Dünya Savaşı denen, küresel kapitalist sistemi ile bölge hegemonyacılığı arasında süren çatışmanın özünde de şu var: Ortadoğu'da çok ileriye giden ulus-devlet diktatörlükleri toplumu fazla sıkıyor, tepkiler oluşuyor, dolayısıyla sistem için tehditler ortaya çıkıyor. Kapitalist modernite sistemi bu kadar tepki yaratmayacak, tehdidi azaltacak, daha usta yöntemlerle kendi egemenliğini geliştirecek bir ulus-devlet yapılması olmalı diyor. Fakat kapitalist modernite sistemi son yüz yıldır böyle bir sistemle egemenlik kurmaya da alışmıştır. Ekonomiden bürokrasiye kadar yoğun sömürü ve talan etmiş bir burjuvalaşma var. Bu burjuvalaşmanın en tehlikeli boyutu ise siyasal oligarşi alanındadır. Oluşan bu faşist oligarşik yapılanma küresel kapitalizmin desteğiyle Ortadoğu'da böyle bir egemenlik kurdu ve kendini şekillendirdi. Bunun da böyle kalmasını istiyor. Çünkü o şekilde palazlandı, güçlendi. Çatışma da bunun içindir. Sisteme "beni böyle kabul et!" diyor, sistem de "sen mevcut durumunla bana tehdit oluşturuyorsun. Biraz tehlikeleri azalt" diyor ve ortaya çıkan bu çelişki işleri çatışmaya götürmüştür.

Vahşi kapitalizm denilen dönemin ve onun ulus-devlet saldırganlığını da küresel kapitalizmin değişiklik isteminin de doğru anlaşılması gerekiyor. Özünde hiçbir farkı yoktur. Her ikisi de birey ve toplumu yok etmek istiyor. Bir kültürel soykırım, kültür kırım özelliği taşıyor ve dolayısıyla da toplum kırım özelliği taşıyor. Bütün bunları anlamak, kafa yormak ve üzerinde daha fazla araştırma-inceleme yapmak gerekiyor. Bu yönlü çabalarımız ve somut bilgilerimiz eksiktir. Topluma, gençliğe, çocuklara değişik biçimlerde ne tür özel savaş politikaları dayatılıyor? Bu dayatılan politikalar nerede ne zaman hangi kesim üzerinde ne tür etkilerde bulunuyor? Bunları ortaya çıkaracak çalışmalara ihtiyaç var. Çünkü karşı politikaları, toplumcu-demokratik politikaları zamanında, yerinde, etkili bir biçimde geliştirmek, buna karşı mücadele edebilmek için bu gerekiyor.

Önemli olan mücadele durumudur

Şimdi burada önemli olan mücadele durumu oluyor. Mücadele edilmez, karşı durulmazsa kapitalizm ve ulus-devlet bitirir, çünkü saldırıları bitiricidir. Bireyi bitirir, toplumu bitirir; kültür, ahlak, değer bırakmaz. Önder Apo buna 'robotlaştırma' diyordu. Gerçekten de robotlaştırıyor. Aynı biçimde ve aynı tempoyla doğaya da saldırıyor. Eğer önü alınmaz, topluma ve doğaya bu biçimdeki saldırı bu şekilde devam ederse sonu kıyamettir. Burada bitişten, felaketten başka bir şeyin çıkmaya-çağın görmeyi ve söylemek kahin olmayı gerektirmiyor. Bu, gözle görülecek kadar açıktır.

Kapitalizmin bu saldırısı karşı konulmaz olmadığı gibi her şey ona bağlı da değildir. Önder Apo "Kapitalizm de tarihsel süreç içerisinde boşluklardan yararlanarak ortaya çıktı, saldırı yürüttü" dedi. Demek ki toplum doğru ve yeterli mücadele yürütülebilirse, kendine ve doğaya sahip çıkarsa, tarihsel gerçeği ile bütünleşirse bu vahşet, saldırganlık durdurulabilir. Buna da inanmak lazım. Bu saldırının en tehlikeli boyutu ise bu bilinci, inancı kırmasıdır. Öyle bir hava yaratıyor ki, bu sisteme karşı kimse duramaz, karşı mücadele başarılı

bir iktidar olgusu, devleti ele geçirme, ekonomiye hükmetme, siyasi-askeri mücadele yürüterek başarma, olarak görmemek lazım. O devrimin saptırılmış biçimi, daha doğrusu devletçi paradigma tarafından özümsemiş halidir.

Devletçi paradigma öyle yaparak devrimi de kendi içine çekerek aslında toplumu yok ediyor. Bu da bir ulus-devlet uydurmasıdır. Öyle bir devrimcilik yok ama öyle göstererek bireye ve topluma o alanı da kapatıyor. Yapacaksınız da beni yeniden üretme temelinde yapacaksınız, diyor ve yıkılırken kendini güçlendirmeye, toplumun mücadelesini kendini yenilenmeye dönüştürüyor. Bunu Önder Apo çok iyi ifade etti. Özellikle reel sosyalizmin çözülüşü bu tür sonuçları ortaya çıkarmayı gerektirdi. Çünkü iddiası ebediyetti. Dünya var oldukça biz var olacağız diyordu. Birinci Dünya Savaşı sonrası dünyanın altında birine hükmettik. 2. Dünya Savaşı'ndan sonra 'üçte birine hükmediyoruz gerisini de getireceğiz' derken fiske bile vurulmadan tuz buz oldu, dağılıp çöktü. Bu sorunun değerlendirmesi önemlidir. Nedenleri sorgulandığında devrim o değildi. Bir devleti yıkıp yenisini kurmak, bir siyasi-askeri egemenliğe son verip yenisini inşa etmek devrim filan değildi. O halde devrim in-

kültür devrimi, ideolojik devrim bunu ifade ediyor. İdeolojik mücadelenin bu kadar önem kazanması buradan geliyor. O bakımdan 'düşman şunları şunları yapıyor' deyip durmamak lazım. Düşmanın ne yaptığı değil devrimin ne yapması gerektiğini açığa çıkarmak ve bir de sadece söylemek anı anına yapabilmek lazım.

Burada sorun imkan sorunu değil, sorun kişilik sorunu, toplumsal kültür, ahlak, politika sorunudur. Toplumun örgütlü var olma sorunudur. Toplumsal olabilme durumudur. Demokratik komünalizmden de ifade edilen budur. Bu bakımdan sorunu politik-askeri olarak görmek, çözümleri orada aramaya çalışmak yanlıştır. Dahası bir sapma bile olabilir. Sorunun politik-askeri boyutunun çok az olduğunu, esas boyutun felsefik, ideolojik ve kültürel olduğunu daha iyi görmek ve kabul etmek, çalışmalarımızı, yaşamımızı, mücadelemizi buraya oturtmak zorundayız. Paradigmanın gereği de bunu istiyor. Günlük pratikler de bunu dayatıyor.

Devrimci çalışmaların gerçeğini, planlamasını, karşı devrim saldırılarını boşa çıkartacak ve devrimi ilerletecek tarzda yeniden yapılandırmak gereklidir. Bunun için en başta eğitim gerekiyor. Kapitalizm bu kadar aracı boşuna kullanılmıyor. Neredeyse tekniği in-

ulusa demokratik ulus denemez. Bir yönüyle demokrasi örgütlülük demektir. Neden? Çünkü demokrasiyi, kendi olmak, kendi kendini yönetmek olarak tanımlıyorsak; insan kendini ancak örgütlenerek yönetebilir. Örgütlü birey ancak planlı, projeli ve başkalarıyla birlikte çalışarak yapı kazanabilir. Dolayısıyla demokratik toplum, demokratik ulusun bireyi de örgütlü bireydir. Buna özgür birey diyoruz. Özgür birey olmanın temel karakteri örgütlü olmasıdır. Özgürlükle örgütlülük başatır. Örgütlü olmayanın özgürlüğü olmaz. Çünkü iradesi olmaz. Özgürlüğün çok önemli bir boyutu iradeyse, bu irade örgütlülükle sağlanır.

Bugün dünyayı arkasına alıp imha etmek, ezmek için bütün gericiğin saldırılara karşı kendini bilinçlendirmiş ve örgütlemiş, her türlü fedakârlığı göstererek bedeli göze alan, ülke için, özgür geleceği için ölümüne direnen bir halk gerçeliği söz konusudur.

Toplum kendini örgütlemekte, kendi örgütlülüğüyle direnmektedir. Halk bu hale nasıl geldi? İşte bunun anlaşılması önemlidir. Bunu anlatmak da önemlidir. Bilimsel olarak anlaşılması, edebi olarak da izah edilmesi gerekmektedir. Önderlik, bütün bu gelişmelere yol açan gerçeliğin doğru anlaşılmasını ve analiz edilmesini is-

tilinciyile eğitmedikçe inşa edemeyiz. Eğittiğimiz kadar inşa çalışması yürütürüz. İnşanın önemli bir boyutu ne kadar eğitim çalışması yürütüyorsa bir gücün o kadar inşa çalışması yürüttüğünden söz edebiliriz.

İdeolojik ölçüler, ilkeler önemlidir

İnşada ikinci husus da çalışma ve eylem tarzıdır. İnşa eylem demektir. Ama inşa eylem olarak görülüyor. Sadece protesto, yani karşı tarafa vurma durumu eylem olarak görülüyor. Kendi yaşamını inşa, kendi etrafını inşa çalışma olarak görülüyor. Böyle organizasyonlarımız, birliklerimiz olmaz. Toplumun hepsini seferber etmeliyiz. Kimisi kültür, kimisi eğitim, kimisi sağlık birimlerinde, büyük çoğunluğu ekonomik birliklerde yer almalı, çalışmalıdır. Nasıl gerilla birliklerinde savaşıyorsa bütün inşanın bütün boyutlarına ilişkin birlikler olmalıdır. Özellikle gençlik bunları dönemin en devrimci eylemi olarak görmelidir. Hareketle birlikte nerede ne yapmak gerekirse kararlaştrmalı, planlamalı ve seferber etmeli, uygulamalıdır.

Üzerinde durmamız gereken diğer önemli konu ise ideolojik ve örgütsel mücadeledir. Önder Apo şunu söyledi: Benim temel karakterim örgütsel çizgi savaşıçılığımdır. Bu Önderlik özelliğidir. Yani Önderliğin temel karakteridir. İdeolojik-örgütsel savaşıçılık kadro olmanın temel karakteridir, özelliğidir. Bir kadro kendi içinde ve dışında ideolojik-örgütsel savaş yapandır. Her türlü ideolojik-örgütsel mücadeleyi, sınıf ve cins mücadelesini yürütendir. Vurdumduymaz olan, idare eden, görmezden gelen, her şeye tenezzül eden kesinlikle kadro olamaz.

Kadro ölçülerini yükseltmek, kendini toplumla bütünleştirmek, özgürlük amacı ve ilkeleriyle bütünleştirmek, donatmak olur. Eğitimlerimizi bunu sağlamalı, örgüt bunu yaratmalı, pratik mücadelede bunu ortaya çıkartmalıyız. Bu konu iyi anlaşılmalı ve tartışılmalıdır. İdeolojik-örgütsel çizgiyi anlamak, onun mücadelesini vermek önemlidir. Bir kadro için, şu ya da bu alanda görevlendirme olabilir, askeri çalışma yürütebilir, siyasi çalışma yürütebilir, halkı örgütleyebilir. Bunlar pratik iş bölümleridir. Askeri çalışma içinde olurken kuşkusuz diplomatik görevler yapamaz, ama hangi görevde olursa olsun, ne iş yaparsa yapsın her kadronun birinci görevi ideolojik-örgütsel çizgi savaşıçılığı, mücadelesidir, propaganda demektir, eğitimdir. "Bunu birileri yapar, ötekiler yapmaz" diye bir şey yoktur, bu kadro olmanın görevidir. Burada iş bölümü yoktur. Bu işleri daha iyi yürütelim diye ideolojik alan, basın vb örgütleniyor. İdeolojik-örgütsel mücadeleyi başkasına havale etmek militanlık değildir; kölelik, zavallılıktır. Oradan buradan bir şey bekleyen insanın halidir. Devrimci insan yapandır, militan daha fazlasını yapandır. Önder Apo, "Ben eşitler arasında hizmette birinciyim. Bir militan kadar çalışıyorum, bir de militanların işlerinin yarısına da yardımcı oluyorum" dedi. Doğru kadro böyle olur, tempo böyle gelir.

İdeolojik ölçüler, ilkeler önemlidir. Önderliğin öğrenilmesi, özümsemesi önemlidir. Önderlik ilke ve ölçülerıyla donanarak ona ters olan her şeyle mücadele halinde olmak önemlidir.

❖ PKK zihniyeti, bugün PKK'de ortaya çıkan bu birlik toplumsal alana doğru taşınırsa, neredeyse küresel düzeyde bir demokratik ulus ortaya çıkarabilecek kadar geniş bir birliği kendi içinde yaratmış durumdadır. Bu birlik doğru anlaşılırsa, bunun toplum alanına taşınma modeli olan Demokratik Özerklik ve Demokratik Konfederalizm doğru uygulanırsa işte o zaman gerçekten de "Küresel Demokrasi Kongresine" gidecek, "Dünya Demokratik Konfederalizmine" kadar gitmeyi sağlayacak, neredeyse insanlığı bir demokratik ulus çatısı altında birleştirecek bir düzey ortaya çıkabilir.

olmaz, artık dünyanın sonu budur, insanlık burada sona erdi. Dolayısıyla hiç karşı durmamak ve teslim olmak lazım! İşte toplumlarda köşe dönmeçi felsefe böyle ortaya çıkarılıyor, bananeçilik, vurdumduymazlık böyle oluşturuluyor, birey düşünce olarak böyle teslim alınıyor. Ondan sonra teslim alınmış düşünce üzerinde de her türlü saldırı yürütülebiliyor. Büyük tehlike itiraz edememede, teslim olmadır. Bir defa direnci kırar teslimiyeti geliştirirse, onun üzerinde her şeyi inşa edebiliyor ve birey-toplumu istediği gibi şekillendirip kendi hizmetine koşa biliyor.

Ulus-devlet bir zorunluluk değildir

Bu nedenle öncelikle bu tehlikeyi görmek, topluma göstermek ve iyi anlatmak gereklidir. İkinci, bu sistemin bir tanrı yaratımı olmadığını, bir gereklilik, zorunluluk olmadığını, tersine bir saldırı olduğunu ve dolayısıyla da buna karşı mücadele edilebileceğini anlamak, bilmek ve aynı şekilde toplumu da bu mücadeleye sevk edebilmek gereklidir. Üçüncüsü, uygun, sonuç alıcı yol-yöntem bulmak, örgütsel sistemler geliştirmek ve direnmek, mücadele etmek, politik-ahlaki toplum gerçeğini, demokratik toplum sistemini geliştirmek ve yaratmak lazım. Günümüzde devrim budur. Devrimci mücadelenin özünde bu vardır. Bununla bütünleşmeyen çabaların devrimciliği yoktur. Bunun dışındaki siyasi-askeri boyutlu çabaların, devrim adlı girişimlerin sonuçta bu sisteme hizmet etmekten öteye bir sonuca varmadığını 20. yüzyıl pratiğinde net gördük. O nedenle devrimin

sanın ve toplumun kendini koruması ve geliştirmesidir. Toplumsal kültürün, ahlakın, politikanın korunması, geliştirilmesi, işlevsel kılınması, topluma hükmeder olmasıdır. Şimdi devlet hegemonyası bunu yok ediyor. Devletten yeni bir devlete geçiş toplumun kültürünü, ahlakını, politikasını daha fazla yok ediyor. Bunu da devrim değil karşı devrim denilir. Devrimi doğru anlamak, devrimci mücadeleyi doğru yürütmek önemlidir. Bunlar paradigma değişimi temelinde daha iyi açığa çıktı. O halde bu değişim bizim yaşamımıza, mücadelemize yansımalarıdır.

PKK'nin çıkışında paradigma değişimi bile yokken, PKK'nin soykırıma karşı duruşta refleksleri daha güçlüydü. Tehlikeyi daha çok görüyordu. Şimdi paradigma değişimi ile bu refleksi daha fazla artacakken, mücadele tümüyle buraya yoğunlaşacakken buradan uzak durma var. Bu da aslında kapitalist modernite saldırılarının ne kadar güçlü olduğunu kültürel soykırım saldırılarının ne kadar güçlü ve etkili olduğunu gösteriyor. Bunlar karşısında devrimin daha güçlü olması lazım. Karşı devrim güçlü diye devrim kendi mücadelesinden vazgeçemez. Karşı taraf güçlüyse, bu bizi daha fazla güçlü olmaya sevk etmelidir.

Kültürel mücadele, ahlaki-politik ölçüler ve bunları gerçekleştirecek ideolojik eğitim ve mücadele çok önemlidir. Devrimin gerçeği de budur. Onun için PKK mücadele etikçe, şimdi ulaştığı nokta birey ve toplumu korumak; özgür birey ve demokratik toplum yaratmak amacı oldu. Tüm amaçlarının başına bunu yerleştirdi. Kişilik devrimi, zihniyet ve vicdan devrimi,

sanın ruhuna hükmeder hale getirdi ve dağ başlarına kadar ulaştırıyor. Beş kuruş parası olmayan bile en modern tekniği elinde bulunduruyor. Yiyecek bulamıyor, ne olduğunu düşünemiyor bile ama elinde en modern teknik var. Unutmamak gerekiyor ki, toplum kırım kültürel-ideolojik bombardımanla yürüyor. İnsanların beynine, ruhuna, duygusuna saldırılıyor, hükmediliyor. Hangi araç ne kadar etkili oluyorsa hepsi değerlendiriliyor, hepsi birden kullanılıyor. Bu bir ideolojik saldırdır, bu bir karşı tarafı teslim alma, vurma, eğitme yöntemidir. O halde bütün bunları boşa çıkartacak kadar etkinlikte, yaygınlıkta bir eğitime, ideolojik mücadeleye, propaganda ve ajitasyona, kültür ve edebiyat çalışmasına ihtiyaç var. Bireyin ruh, duygu, düşünce dünyasını devrimci değerler, toplumcu değerler temelinde şekillenmesi lazım.

Demokratik toplum örgütlü toplum demektir

Demokratik ulus bilinci ve örgütlülüğü Önderlik felsefesi, teorisi ve ideolojik-politik çizgisidir. PKK bunun çekirdeği olan parti örgütüdür. Önderlik kök parti demıştır. PKK, böyle bir demokratik ulus olma, demokratik toplum olarak örgütlenme mücadelesinin çekirdeğidir. Partide yaratılan çözüm, örgütlenme bilinci, iradesi ve sistemi topluma yayılarak örgütlü toplum ortaya çıkarılmaktadır. Buna demokratik toplum diyoruz. Demokratik toplum, örgütlü toplum demektir.

Demokratik ulus, kendini örgütlemiş, kendisini kendi örgütleriyle yöneten ulus demektir. Örgütsüz

tedi. Bu da Önderlik gerçeğinin, şehit ve parti gerçeğinin, çizginin anlaşılmasını gerektirmektedir.

Değişim bireyde ve toplumda, onun kültüründe, ahlakında, ruhunda, duygularında, değer yarıklarındadır. Kürt toplumu Önderlik ve Parti gerçeğiyle köklü bir paradigma değişimi yaşamıştır. Hala da bu devam etmektedir. Sömürgeciliğin, iktidarcı-devletçi sistemin, milliyetçiliğin oluşturmaya çalıştığı paradigmayı kırmış, yerle bir etmiştir. Bugün kahramanca direnen halk gerçeliği böyle ortaya çıkmıştır.

Yeni toplum inşası yeni insanla olur. Bu da kadro ve toplum eğitimi demektir. Kadroyu ve halkı eğitmedikçe demokratik komünal yaşamın, demokratik ulus yaşamının gereklerine göre kadro, toplum eğitimi yapılmadıkça inşa yapılamaz. İnşa bir eylemdir ve eylem eğitime göre olur. Ne kadar eğitim o kadar örgüt ve eylemdir. Önder Apo reel sosyalizm çözülüşünü 'kadosunu, insanını yaratamadığı için çözüldü' dedi.

Kurum toplumla bütünleştiği ölçüde demokratik kurum olur, öyle olmazsa devlet kurumuna dönüşür. Onun için kurumlarda KCK'yi örgütlemeliyiz ama o kurumların esasları demokratik ulus, demokratik toplum inşasıdır. Daha doğrusu demokratik ulus inşası=örgütlü toplum. Her alanda örgütlü toplumun kendini yönetir hale getirmesi gerekiyor. Toplumun kendini yönetir hale gelebilmesi için her alanda eğitim lazım. Kadrosunu eğiteceksin, toplumu eğiteceksin. Kendi kadrosunu eğitmedikçe demokratik ulusu inşa edemeyiz. Demokratik ulus kadrosunu eğitmedikçe, toplumu demokratik ulus

Direnerek kendini yaratmanın adıdır SARA yoldaş!

■ ZILAR STÛRK

Öncelikle 9 Ocak 2013'te Paris'in ortasında hunharca katledilen Sakine Cansız yani Sara, Rojbîn ve Ronahî arkadaşları yine 2. Paris Katliamı'nda benzer bir tarzda katledilen Evîn Goyî, Mîr Perwer ve Abdurrahman Kızıl yoldaşları şahadetlerinin yıl dönümünde bir kez daha anıyoruz. Anıları önünde saygı ve minnetle eğiliyoruz.

Sakine Cansız-Sara yoldaşın Rojbîn ve Ronahî arkadaşıyla birlikte Paris'in ortasında katledildiği Ocak 2013 süreci, tarihsel açıdan önemli bir döneme tekabül etmişti. Önderliğimizin Kürt sorununun demokratik çözümü temelinde adım attığı, Kürt sorununun çözümü yolunda devletle diyalog zeminini ördüğü bir süreçte yaşandı. 1. Paris Katliamı olarak adlandırdığımız bu katliamla esasen Önderlik ve başlatmış olduğu diyalog süreci hedeflenmişti. Hem başlatılan diyalog süreci sabote edilmek istendi hem de Önderliğin ideolojik çizgisi hedeflendi. Çünkü Sara yoldaş şahsında Kürdistan kadın özgürlük mücadelemiz ve yarattığı değerler hedeflendi. Kadın özgürlük mücadelemiz ise Önder Apo ideolojisinin merkezindeki çekirdek enerjiyi oluşturuyor. Yani 1. Paris Katliamı, sömürgeci soykırımcı TC devletinin hareketimiz şahsında Kürtlere basit düşmanlık duygularıyla açıklanamayacak denli çok boyutlu ideolojik, siyasi, askeri, sosyal ve psikolojik amaçlı bir saldırıydı. Bu katliam saldırısının ideolojik boyutları kadar Kürdistan, Ortadoğu ve dünyada yaşanan gelişmelerle bağlantılı boyutları da vardı. Özcesi tıpkı, NATO'ya bağlı gizli Gladyo örgütünün 15 Şubat Uluslararası Komplosu ile Önder Apo şahsında bölgedeki gelişmelere müdahale etmesi gibi, 9 Ocak Paris Katliamı da yine aynı güçler tarafından benzer amaçlarla gerçekleştirildi. Önder Apo'nun geliştirmek istediği yeni paradigmanın Kürdistan ve bölgede pratikleşmesini engellemek amacıyla gerçekleştirilen bir katliam saldırıydı. Bu katliamla, Demokratik Ekolojik Kadın Özgürlükçü Paradigma ve Demokratik Modernite toplumunun inşası hedeflendi.

Diğer yandan 9 Ocak 2013 Paris Katliamı'yla Kürt-Türk savaşının sürmesini sağlamak, Ortadoğu halklarını, inançlarını birbiriyle çatıştırma, kendi içinde bölüp parçalama amacıyla bölgedeki halklara çok kirli bir savaş dayatıldı. Yine bu saldırılarla birlikte Kadın Özgürlük Hareketi'miz ciddi biçimde tehdit edilmek istendi. Özgür kadın militanlığı güçlü bir gelişme düzeyi yakaladığı ve artık erkek egemenlikli sistemi ve çıkarlarını da zorladığı için buna

◆ Sara yoldaş; insanın, kadının, yoldaşlarının güzel, çekici yanlarını, olumlu özelliklerini açığa çıkarıp, onların gelişmesine büyük bir özen gösterirdi. Yaşamı, uğruna ölecek kadar seviyordu. Sara yoldaş, anlamlı yaşamın adıydı. Tek bir günü savaşız, mücadelesiz, kavgasız geçirmede. Bir diğer yönüyle doğaya aşıkta. Tanrıçaların diyarında kaybolan Tanrıça kültürünü yeniden yeşertmenin duygularını, hislerini çok güçlü yaşadı.

öncülük ve önderlik eden Sara yoldaş hedef alındı. Temel amaç; Kürdistan'da özgür kadın yolunda büyük bir gelişme gösteren kadınları korkutup ürkütüp, örgütlülüğünü dağıtarak zayıflatmaktı. Mücadeleden alı koymaktı. Büyük bir irade olarak ortaya çıkan özgür kadın militanlığını geriletme.

1. Paris Katliamı'yla bunu başaramayan komplocu-katliamcı güçler, benzer amaçlarla 23 Aralık 2022'de yine Paris'in ortasında kadın özgürlük hareketimizin öncü militanlarından olan Evîn Goyî yoldaş ile Kürt sanatçı Mîr Perwer ve değerli yurtseverimiz Abdurrahman Kızıl yoldaşlar hunharca bir biçimde katledildi. 2. Paris Katliamı olarak adlandırdığımız bu katliam da yine aynı kirli hesapların ve politik çıkarların bir devamı olarak, NATO ve ona bağlı gizli GLADYO örgütünün onayı ile kendileriyle müttefik konumunda bulunan MİT-AKP-MHP faşist rejiminin ortaklığı çerçevesinde gerçekleştirildi.

Büyük bedeller ödeyerek bugünlere gelebildik

Her iki Paris katliamı ve yaşanan bu büyük şehadetler biz kadınlarda, halkımızda ve dostlarımız şahsında çok derin bir acı yarattı. Özgürlük umuduyla büyümüş yüreğimizi derinden yaraladı. Elbette elli yılı aşan özgürlük mücadelemizin tarihi boyunca çok zorlu ve sancılı süreçler yaşadık. Halkımızın en yiğit kızlarını ve oğullarını bedel verdik. Kahraman şehitlerimizin kendini bedel yaparak ortaya çıkardıkları yeni kazanımlarla ve yarattıkları yüce değerler sayesinde bu günlere gelebildik. Kürdistan kadın özgürlük mücadelemiz açısından her bakımdan ağır kayıplar vererek, büyük bedeller ödeyerek bu günlere gelebildik. Paris şehitleri ise mücadelemizin verdiği en büyük kayıpların başında gelmektedir. Özellikle de Sara yoldaşın mücadele tarihimizdeki yeri ve şahadeti çok özgün bir anlama sahiptir. Çünkü Sara yoldaş, mücadelemizin henüz bir parti hareketine dönüşmeden önceki ideolojik grup aşamasında Önder Apo ile yürümeye karar veren bir yoldaştır. Daha ideolojik grup aşamasında yani kuruluş aşamasında mücadelemize ilgi duyan kadınların başında gelmektedir. Bu aşamada mücadelemize ilgi duyan kadınlar, hem devletin hem de ailenin büyük baskılarıyla karşılaşmışlardır. Ancak buna rağmen yine de devrimsel mücadele ile yürüme kararlılı-

ğını göstermişlerdir. Adeta mücadelemizin ilk alfabetesini döşeyen faaliyetler olarak gelişen ideolojik eğitsel çalışmalarda ve çeşitli eylemler içinde yer almışlardır. İdeolojik grup dönemi itibarıyla azımsanmayacak düzeyde önemli bir kadın katılımının olduğunu belirtilebilir. İşte mücadeleye ilgi duyup hem devlete hem de cinsiyetçi aile ve toplum gerçeğine karşı kafa tutan bu kadınların başında, Sakine Cansız-Sara yoldaş geliyor. Henüz parti hareketine dönüşmemiş olan bu ilk PKK ideolojik çekirdeği ile tanıştığı andan itibaren Apocularla olmak için, onlarla yaşamak için, büyük bir inatla aile ve toplumsal çevresi ile büyük bir kavgaya girmeyi göze almıştır. Büyük bir inanç, heyecan, coşku, azim ve kararlılıkla adına henüz Apocular denilen Kürdistan devrimcileri grubuna tutunarak, yaşama ve özgür gelecek hayaline sarılmış ve çalışmalarda aktif bir biçimde yer almıştır. Kürdistan koşullarında böyle tarihi bir kavgaya kadınlar cephesinden öncülük eden devrimci bir kadın militan olarak Sara yoldaşın baş koyduğu bu kavgasını anlamak için, öncelikle onu yetiştiren hayat öyküsünü bilmek gerekiyor.

Sara yoldaş, küçük yaşlarda sorumluluk almaya başladı

Sara yoldaş, 1957'yi 1958'e bağlayan bir yılbaşı gecesinde, Dersim'e bağlı Tahtı Halil Köyü'nde dünyaya geldi. Fakat nüfus kayıtlarına 12 Şubat 1958 doğumlu olarak geçti. Kendi halinde küçük bir köyde hayata gözlerini açtı. Sert ve ayaz geçen bir Dersim kışının ortasında, küçücük bir köy evinde dünyaya gelen minik Sakine'yi nelerin beklediğinden habersiz bir şekilde, için için sevinmişti onu doğuran annesi. Hem annesi hem babası, Dersim Terteleşi'nden kurtulmuş nadir çocuklardandı.

Sara yoldaş, evin büyük kızı olma sorumluluğunu daha küçük yaşlarda iken almak zorunda kaldı. Yetiştirdiği toplumsal ortam, her kadına olduğu gibi ona da bilinen geleneksel ölçülerde bir yaşamı dayatıyordu. Fakat kendisindeki devrimci eğilim olgunlaştıkça, geleneksel toplum ilişkileri onun zararında giderek önemini ve ağırlığını yitiriyordu. Herkes gibi o da geleneksel toplum zihniyetiyle büyüdü ama bunda çakılıp kalmadı. Çünkü Sara yoldaş, daha çocuk yaşlarından itibaren sorgulayıcı bir karakter kazanmıştı. Sorgulayıcı

olduğu için zihniyet yapısı statik değildi. Değişime ve dönüşüme, gelişmeye ve yenilenmeye açık bir yapısı vardı. Yetişkin bir genç kız olduktan sonra, artık katıldığı bir protesto eyleminin başarısı, evde yaşanan günlük sorun ve gündemlerden çok daha önemli bir hale gelmeye başlamıştı.

Sara yoldaşın içinde büyüdüğü koşullar; herkesin Kürtlüğünden, dilinden ve kültüründen utandığı ve Türklüğe özendiği bir dönemdi. Türkçe bir kelime öğrenmek, kendi deyimiyle övünülecek bir yetenek oluyordu. Türkçe öğrenmek, Türkleşmek, bunlar üzerinden başarılı olmak, yer edinmek, modernleşmek, şehirleşmek o dönem açısından en rağbet edilen şeyler arasında sayılırdı. Günümüzde ayıpladığımız, lanetlediğimiz asimilasyona, o dönemde farklı bakılırdı. O günün ayıpları, bugünün tersineydi. Şehirleşmemek, Türkleşmemek, Türkçe bilmemek o dönemde geri kalmışlık anlamına geliyordu. Kürtçe konuşmak, Kürt kültür ve folklorunu yaşatmak, sahiplenmek geri ve yadırganan bir toplumsal konum oluyordu. Annesinin kendisine en büyük nasihatini, "Kürtlükten utanma" biçimindeydi. Böyle bir dönemde, annenin bu nasihatini ile genel toplumsal realite açısından geçerli olan bu ölçülerin arasında büyük bir çelişki yaşamaktaydı. Yaşanan bu çelişkiler, genç Sakine'nin şahsında devrimci eğilime yol açıyordu.

Yine kendi deyimiyle annesi onu asileştiriyordu. Asileştirirken aynı zamanda savaşmayı da öğretiyordu. İlk savaşı, annesi şahsında kadın için kabul etmediği klasik geleneksel yanlara karşıydı. Annesini hem çok seviyor ama hem de anne şahsında kendi cinsine yakıştırmadığı özelliklere karşı büyük bir isyan içindeydi. Anne kendi toplumundan öğrendiği biçimde, evliliğe ve klasik kadınlığa hazırlamak için çabalarken, kendisi hep gizli gizli kitap okuyup, siyasi düşünce edinmeye çalışıyordu ve sürekli bir devrimci eylem arayışında oluyordu. Annesiyle aynı kaderi paylaşmak istemiyordu. Annesi şahsında, kadın için belirlenmiş bin yılların kaderini kabul etmiyor, bu kaderi parçalamak ve kadınlar için başka bir dünyanın da mümkün olduğunu ispatlamak istiyordu.

Özgür Kadın Hareketi'nin ideolojik grup içindeki tohumu gibiydi...

Arayışları onu Önder Apo ile ta-

nıştırdı. Önder Apo'nun kurduğu ideolojik grubun, sonuna kadar bağlı kalan ilk kadın üyesi oldu. Bugünkü kadın özgürlük hareketimizin geliştirilmesi yönünde duruşu ve katılımıyla ilham verdi. Kadın özgürlük hareketi olarak aslında ideolojik grup içindeki tohumumuz gibiydi. Bugünkü kadın hareketi, Sara yoldaşın filizlenmiş, dal budak salmış halidir diyebiliriz. Sara yoldaş, grubun ilk partileşme çalışmalarında da belirleyici bir rol oynadı. 27 Kasım 1978'de Amed'in Lice ilçesine bağlı Fis Köyü'nde, PKK'nin Kuruluş Kongresi'nde delege olup hayatının sonuna kadar bağlı kalan tek kadın delege oldu. Dolayısıyla PKK'nin bağlı kalan tek kadın kurucu üyesi olarak tarihteki onurlu yerini aldı. PKK içinde kadına verilecek rol ve misyon konusunda, Sara yoldaşın varlığı her zaman için belirleyici oldu. Bağlılığı, mücadeleciliği, direngenliği, iradeli duruşu ve militanca katılımı ile daha bu kuruluş aşamasında, kadına karşı büyük bir inanç ve güven yarattı.

Mücadele tarihimize mal olmuş esaret yıllarında ise düşmana karşı gösterdiği dik duruşu, bunu daha da pekiştirdi. Kürtlüğe ve Kürdistanı değerlere tarihte vurulan en büyük darbe olan meşhur 12 Eylül Askeri Darbesi'nin, benzersiz vahşeti ile yüz yüze kaldı. Dünyanın ender işkenceci cellatlarından olan Esat Oktay'ın vahşi işkencelerine, bir kadın olarak tek başına direndi. Vahşice uygulanan fiziki işkencenin yanı sıra, karşısına koz olarak çıkarılan geleneksel kadınlığın ölçü ve yöntemleri bile, Sara yoldaşın onurlu direnişinde en ufak bir zayıflığa yol açamadı. Düşmanın bile anlayamadığı, karşısında şaşkınlığı büyük bir irade sergiledi. Erkek işkenceciler, hayatlarında ilk defa karşılarında böyle bir kadın direnişi ve duruşu görmenin, büyük şaşkınlığını ancak birbirinin kulaklarına fısıldayabiliyorlardı. Sara yoldaşın bu efsanevi direnişi, düşmanda yarattığı gizli etkinin yanı sıra halkımızda da büyük etkilere yol açtı.

Sara yoldaşın, akıllara durgunluk veren 12 Eylül vahşeti ve işkencesi karşısında gösterdiği onurlu direniş, toplumsal cinsiyetçilikten nasibini almış halkımızda da büyük etkilere yol açtı. Kürdistan özgürlük mücadelesinin başlangıcı itibarıyla, Kürt Halkının kadına güvenmesini sağladı. Kadındaki gelişme potansiyelinin, fırsat ve imkan bulunca, ev içi sınırları aşınca, nelere kadir oldu-

◆ Bir zamanlar Tanrıçaların yarattığı insanlık değerlerinin yok olmaması uğruna verdikleri amansız mücadele ve direnişi hissederek, onların takipçileri olan şehit yoldaşların yürüdüğü patikalardan, tepelerden, dağlardan yürüyerek; dağlarla, vadilerle, akarsularla, kuşlarla, çiçeklerle kısacası doğanın tüm güzellikleri ile bütünleşerek, tüm kadınların özgürlük çılgınlığını hissederek erdemli yaşamının dili ve iradesi oldu.

◆ Çok esnek bir zihniyet yapısı vardı. Düşünürken, dış dünyanın baskısını fazla taşımazdı. Bu açıdan özgür düşünceliydi. Düşüncelerini savunmak, karara dönüştürmek ve uygulamak konusunda da iradeli bir kadın duruşuna sahipti. Düşmanın işkenceli sorgularında tek başına bir örgüt gibi davranır ve her türlü kararı örgütün ilkelerine göre, özgürlüğün ilkelerine göre verirdi.

ğunun görülmesine yol açtı. Kadının hiç de "saçı uzun aklı kısa" olmadığı, erkekten daha eksik bir varlık olmadığı, aslında bazı konularda tam tersinin geçerli olduğu anlaşıldı. Sara yoldaşa güven, Kürt kadınına güvene dönüştü. Sara yoldaşın gösterdiği irade, açığa çıkardığı yetenek ve meziyetler, Kürt kadınının taşıdığı birer meziyete dönüştü. Sara yoldaşın kitaplar dolusu anlatmakla bitmeyecek olan direnişi, dillere destan Kürt kadınının direnişine dönüştü.

Birçok yurtsever ana, çocuklarına Sakine-Sara adını verdi. Yine mücadeleye o dönemlerde katılan birçok kadın arkadaş, Sakine-Sara adını aldı. Sara yoldaşın düşman karşısındaki bu direngen duruşu kadar, kadın yapısı içerisindeki yaşam duruşu da zindan direniş tarihimiz açısından belirleyici oldu. Amed Zindan Direnişi, kadının evden çıkışında, toplumla buluşmasında, siyasallaşmasında oldukça

etkili oldu. Zindan kapılarında bekleyen Kürt kadınlarının, Kürt analarının kendilerini bilinçlendirmesinde önemli bir rol oynadı. PKK gerçeği ve Kürt sorununun uluslararası alanda gündemleşmesi ve bunun etrafında kamuoyunun oluşmasında, zindan direnişi ciddi bir yankı yarattı. Özellikle de Sara arkadaş şahsında Kürt kadınının direnişçi özelliklerinin yanı sıra, mücadeleye azmi ve güçlü iradeye sahip olma gerçeği, uluslararası arenada ayrı bir etki düzeyi yarattı.

PKK ve PAJK militanlığını temsil etti

Sara yoldaş zindandaki direnişçi dik ve onurlu duruşunu, sonraki mücadele yıllarında da büyüterek korudu. Dağlarda geçirdiği ömrünü, mücadelenin tüm alanlarına büyük bir moral ve istekle kattı. Heval Sara; 45 yıllık mücadeleye tarihinde mücadelemizin neredeyse her ala-

nında, her çalışmasında yer aldı. Sergilediği fedakarlık ve emeğiyle mücadelemizde önemli değerler yarattı. Zindandan çıkıp yıllar sonra özlemini duyduğu özgürlük dağlarına kavuşarak gerilla saflarında yer aldığı anda, kadın ordulaşmasının gelişimine ve örgütlendirilmesine bizzat öncülük etti. 1995 yılında Kürdistan özgürlük dağlarında, yüzlerce kadın gerillanın katıldığı YAJK 1. Ulusal Kadın Kongresi'nin başarıyla tamamlanmasında belirleyici bir rol oynadı. İlk olarak YAJK kongresinde Kadın hareketimizin merkez üyeliğine seçildi. Kadın hareketimizin çalışmalarında görev ve sorumluluklarını yerine getirmede büyük bir emeğin sahibi oldu. Klasik komutan havalara hiç girmede. En sade, en yeni yoldaşlarla bile çok iyi geçinir, onları sevgiyle bağrına basardı. Onlardaki gücü görür, taşıdıkları potansiyele saygıyla, yoldaşça yaklaşır, asla kimseyi kü-

çümsemezdi. Partinin, hareketin kurucusu olmayı bir ayrıcalık, bir üstünlük olarak görmezdi. Kurucusu olduğu halde asla patiden hak iddiasında bulunmazdı. Herkes gibi eleştiri-özeleştiri ve öneri hakkını kullanırdı. Onun dışında yetkiciliğe, iktidarcılığa girmezdi. Odukları mütevaziydi. Kendisine verilen hiçbir işi küçümsemez, basit görmezdi. Dürüst, bağlı, iradeli, kararlı ve iddialı, mütevazı, disiplinli, titiz, empati ve sempati dolu can yoldaşımızdı. Bu özellikleriyle, ilk gününden son gününe kadar, PKK ve PAJK militanlığını kendi kişiliğinde tartışmasız temsil eden önder bir kadro oldu.

Heval Sara, hiçbir zaman sıradan, anlamsız, geri bir yaşamı benimsemedi, kabul etmedi. Köleliğe, köle kadın gerçeğine karşı hep büyük bir tepkisi ve isyanı vardı. Nereye giderse gitsin gördüğü, tanık olduğu ne kadar gerilik, zayıflık varsa mutlaka mücadele

etti. Sara yoldaş; insanın, kadının, yoldaşlarının güzel, çekici yanlarını, olumlu özelliklerini açığa çıkarıp, onların gelişmesine büyük bir özen gösterirdi. Yaşamı, uğruna ölecek kadar seviyordu. Sara yoldaş, anlamlı yaşamın adıydı. Tek bir günü savaşız, mücadelesiz, kavgasız geçirmeydi. Bir diğer yönüyle doğaya aşığı. Tanrıçaların diyarında kaybolan Tanrıça kültürünü yeniden yeşertmenin duygularını, hislerini çok güçlü yaşadı. Bir zamanlar Tanrıçaların yarattığı insanlık değerlerinin yok olmaması uğruna verdikleri amansız mücadele ve direnişi hissederek, onların takipçileri olan şehit yoldaşların yürüdüğü patikalardan, tepelerden, dağlardan yürüyerek; dağlarla, vadilerle, akarsularla, kuşlarla, çiçeklerle kısacası doğanın tüm güzellikleri ile bütünleşerek, tüm kadınların özgürlük çılgınlığını hissederek erdemli yaşamının dili ve iradesi oldu. Bu anlamda Sakine

çizgisi yani Sara çizgisi, tüm kadınlar açısından özgür kadını yaratmanın, özgür yaşamda ısrarını; soykırımı, kadın kırımını, toplum kırımını tersine çevirerek ahlaki-politik toplumun demokratik kon-federal sistemini inşa etmenin adeta sözleşmesi haline geldi.

Uzun soluklu bir mücadele sürecinde ömrünü ezilen halkların kurtuluşuna, kadınların özgürlüğüne, insan olmanın hakikatine, dağlara, kavgaya adanmış yiğit, özgür, direngen ve inatçı bir kadındı Sara yoldaş. Onun için insan olmanın en temel ilkesi ve ölçüsü her şeyden önce haksızlığa ve zulme karşı direnmektir. Çünkü direnmek yaşamaktır! Acımasızlığa, adaletsizliğe, eşitsizliğe, ikiyüzlülüğe, yalancılığa karşı asla pes etmeyerek yılmadan mücadelesine devam etti. Sara yoldaş her zaman baskılara karşı büyük öfke duydu. Kürt halkına yönelik, farklı kimlik ve inançlara yönelik, en çok da kadın ve insana yönelik egemen gerici güçlerin saldırı ve baskılarına karşı mücadele arzusunu hep büyütmeyi esas aldı. Kürdistan kadın özgürlük çizgisinin ve militanlığının şekillenmesinde rol sahibi olan Sara yoldaş, kadın militan özellikleri kendi şahsında somutlaştırarak ölçü ve ilkeleri belirledi. Sara yoldaşın kendisini kadın devrimiyle, Kürdistan devrimiyle bu denli bütünleştirmesi; kadının, Kürt halkının, inanç olarak Aleviliğin tarihsel ezilmeleşmesini, en derinden yaşaması ve hissetmesiyle bağlantılı olarak gelişti. Dolayısıyla Sakine Can-sız-Sara kişiliği, tarihin bir kişi şahsında dile gelmesinin adı oldu.

Büyük devrimci Sara Yoldaşın direnişi, duruşu ve mücadelesi Kürt Kadınının direnişi, duruşu ve mücadelesi oldu. Önder Apo'nun da ifade ettiği gibi Sara yoldaşın mücadelesi, Kadın Özgürlük Hareketimizin kendisidir. Nasıl ki, Kürdistan Özgürlük Mücadelesi'nin bütün aşamalarını kendi şahsında yaşadığıysa, Kadın Özgürlük mücadelesinin de bütün aşamalarını kendi şahsında an be an yaşadı. Onun hayatı, aslında kadın hareketi tarihimizin kendisi oluyor. Bütün aşamalarını, bütün süreçlerini, acılarını, sevinçlerini, üzüntülerini, heyecanını ve coşkusunu hem maddi hem manevi dünyasında çok canlı yaşadı. Özellikle de bir kadın olarak, mücadelenin bütün tarihine tanıklık etmiş olması, Sara yoldaş adeta canlı bir tarih haline getiriyordu. Parti tarihini, özellikle de kadın tarihini mutlaka onun kadınca bakışından okumak gerekiyor.

Düşünceleri her zaman değişime açıktı

Sara yoldaş, kadın kurtuluş ideolojisini ve ilkelerini kendi yaşam kavgasında ve duruşunda bütünlüklü bir şekilde geliştirerek, kadın özgürlük mücadelemizin önder kadrosu olmayı başardı. Toprağına, yurduna, halkının kültürüne ve değerlerine hayatının sonuna kadar hep bağlı kaldı. Zaten Kürdistan Özgürlük Mücadelesi'ne, ilk baş koyalardan olması, yurtseverlik duygusunu derinden yaşamasıyla ilgili gelişmişti. Kürt halkının çektiği acıları, soykırım ve katliam gerçeğini, kültürel asimilasyon uygulamalarını gördü, reddetti, meydan okudu, halkın ve ülkesinin kurtuluşu için hayatını adadı. Böylelikle Sara yoldaş, yurtseverliği bir

duygu, bir düşünce, uğruna kendini adayacağı bir ilke olarak ruhunda ve tüm benliğinde yaşadı.

Sara yoldaş; düşünsel ve iradi açıdan oldukça özgürlükçü bir kadın duruşuna sahipti. Bedeli ne olursa olsun kendisine ait düşüncelerini kaygısızca söyledirdi, mutlaka bir biçimde ifadeye kavuşturdu. Kendi düşünce dünyasında dar, dogmatik ve tutucu değildi. Tek bir düşünceye saplanıp kalmazdı. Düşünceleri her zaman için değişime açıktı. Çok esnek bir zihniyet yapısı vardı. Düşünürken, dış dünyanın baskısını fazla taşımazdı. Bu açıdan özgür düşünceliydi. Düşüncelerini savunmak, karara dönüştürmek ve uygulamak konusunda da iradeli bir kadın duruşuna sahipti. Düşmanın işkenceli sorgularında tek başına bir örgüt gibi davranır ve her türlü kararı örgütün ilkelerine göre, özgürlüğün ilkelerine göre verirdi. Doğru olduğuna inanarak aldığı bir kararı mutlaka uygulama iradesini gösterirdi. Doğrularının da yanlışlarının da sorumluluğunu alma iradesine ve gücüne her zaman için sahipti. Özgür düşünce ve özgür irade ilkesini, hayatının her aşamasında bir tarz olarak yaşadı. Onu önder düzeyde öncü kılan yanı da buydu.

Sara yoldaş, yaşam ve kişiliğinde etik ve estetiğin de ölçülerini kendisinde pratikleştirirdi. İkimizde estetiğe de etiğe de özenle yaklaşan arkadaşların başında gelirdi. Ruhsal dünyası oldukça estetikti. Her şeye, doğaya, insana, halka, değerlere sempati ve empati ile yaklaşırdı. Düşündüğünü söyler, söylediğini yapardı. Yaşama, gelişen olay ve olgulara, genelde pozitif yanından bakardı. İyi olanı, güzel olanı görmeye, ayıklamaya çalışırdı. Etrafında görünmeyen güzelliklerin görünmesini sağlar, iyi olanın da hakkını teslim ederdi. Yaşamın manevi estetiği kadar maddi estetiğine de önem verirdi. Hayatın maddi yanlarını manevi yanlarından çok koparmazdı. Bu açıdan yaşamda estetiğin fizik yanını da önemserdi. Kötü alışkanlıklara büyük öfke duyardı. Örneğin sigara içmez, bulunduğu yerde de içirtmezdi. İçenleri de hep bırakmaya teşvik ederdi. Yaşadığı ortamın temiz ve düzenli olmasına büyük özen gösterirdi. Kendi iç dünyasındaki temizliği, düşünsel ve ruhsal dünyasındaki temizliği ve güzelliği, dış dünyaya yaklaşımına da bu şekilde yansırırdı. Her sabah bulunduğu koşulları zorlayarak mutlaka sporunu yapar, soğuk duşunu alır ve kahvaltısını düzenli yapardı. Temiz ve düzenli olmak, onda huzur yaratırdı, kendini iyi hissetmesine yol açardı. Doğayı çok severdi. Dağları, tepeleri, dereleri çok severdi. Sabah sporlarında, kendini kucağına bıraktığı doğanın güzelliğiyle adeta bütünleşirdi, büyülenirdi. İyiyi ve güzeli seven, iyi ve güzel bir kadındı. Bu onda bir ilkeydi. Toplumsal tarihin ilk dönemlerinden günümüze taşınan kadın estetiğinin ve etiğinin içimizdeki temsilcisi gibiydi.

Aynı zamanda müthiş mücadeleciydi. Her türlü baskıya, haksızlığa, zulme karşı çıkar asla boyun eğmezdi. Mücadelesizliği çaresizlik ve güçsüzlük, kölelik olarak görürdü. Küçük-büyük gerekçeye bakmaksızın ortada sorun yaratan bir durum varsa veya ortada bir haksızlık durumu varsa, mutlaka

gündemine alır, karşısında mücadele ederdi. Devletin imha ve inkar politikaları karşısındaki mücadelesinden tutalım da, cinsiyetçi toplumun kadında yarattığı geleneksel köle duruşla mücadeleye kadar, doğadan kurumamış yaş bir ağacı kesmekten tutalım da yoldaşlarının sağlığına zarar veren bir sigaraya kadar; kırıcı, yıkıcı, dağıtıcı tutumlardan tutalım da en küçük bir haksızlığa kadar hayata, insana ve doğaya zarar veren, kötü olan her şeyle mücadele ederdi. Mücadele azminde tükenmeyen bir istek ve bitmeyen bir direniş enerjisi vardı. Yürüttüğü her türlü kavgada, ısrar ve iddiasını her zaman korurdu. Mücadele hayatını anlattığı kitabının adını bu yüzden "Hep Kavgaydı Yaşamım" koymuştu. Kavgaya olarak tanımladığı mücadeleciliği, onda bir yaşam tarzıydı. Bir ilkeydi. Gördüğü hiçbir haksızlık, kötülük veya yıkıcılık karşısında sesiz duramazdı. Mutlaka kavgaya girer ve düzeltirdi. Kavgasında genellikle başarılıydı. Bütün kavgalarında, ünlü 12 Eylül işkence celladı Esat Oktay'la girdiği kavgalardaki direnişinin başarısı gibi başarılıydı. Kitabına koyduğu isim gibi, yaşamı hep kavgaydı.

Sara Yoldaş, erkek uygarlığına, erkek çağına meydan okumuş bir kadındı. Sorgulayıcılığı, eleştiriselliği, kabul ve retlerindeki netliği, mücadeleciliği, iradi duruşu, çağın egemenlerinin yüreğine saplanmış bir hançer gibiydi. Sara yoldaş şahsında, giderek büyüyen bir Kadın Özgürlük Hareketi gelişti. Sara yoldaş yürüdükçe, ilerledikçe, büyüdükçe, öncülük yaptığı hareket de yürüyor, ilerliyor ve büyüyordu.

Önder Apo'ya, 'bu çağı bizim elimizden alıp kadınların eline vermeyi bırak' denildi

Sara yoldaş, kadının onuruydu. Onurlu kadın duruşunun temsilcisiydi. Onun şahsında onurlu kadına kurşun sıkıldı. Dik duran kadının aklına, düşüncesine ve eylemine sıkıldı. Paris'teki katliam saldırısıyla Sara yoldaş şahsında, Kadın Özgürlük Hareketi'ne "DUR" demek istendi. Sara yoldaşın, Rojbîn ve Ronahî yoldaşlarla birlikte katledildiği 9 Ocak Paris Komplosu, erkek uygarlığının, erkek çağının, erkek tekelinin, kadın özgürlük arayışçılarına ve hareketine karşı geliştirdikleri büyük bir komplo olarak geliştirildi. Kapitalist modernitenin en çok kökleştiği yer olan Avrupa'da, erkek egemen uygarlığın sahipleri, özgür kadın duruşundan adeta intikam alırcasına, Sara yoldaş Rojbîn ve Ronahî yoldaşlarla beraber katletti. Özgür kadın eğilimine, özgür kadın duruşuna, Kadın Özgürlük Hareketine, mücadelesine ve örgütlülüğüne karşı kurulmuş bir komplo olarak geliştirdi. Bu komployla, her üç yoldaşımız şahsında özgür kadın eğilimi, özgür kadın duruşu ve kadın özgürlük hareketi tehdit edildi.

Bu komplo ve katliam; Kürdistan'da özgür kadın eğilimini geliştiren, büyük bir proje olarak harekete dönüştüren, Önder Apo'ya da büyük bir tehdit olarak geliştirildi. Adeta Önder Apo'ya, "bu çağı bizim elimizden alıp kadınların eline vermeyi bırak" denildi.

'Özgür kadın özgür halktır, özgür toplumdur, özgür ülkedir' perspektifinden bakıldığında, 9 Ocak Komplosu ve Katliamı; özgür ka-

dın eğilimini, özgür kadın duruşunu ve Kadın Özgürlük Hareketi'ni hedeflediği kadar özgür toplum eğilimini, özgür toplum duruşunu ve Kürdistan Özgürlük Hareketi'ni de hedeflemiştir. Egemen erkeğin tekelci, ezici aklı karşısında, özgür kadının kollektif, demokratik, yapıcı aklı öncülüğünde gelişen Kürdistan Özgürlük Mücadelesi'ne de darbe vurulmak istendi. Kadın eksenli düşünceyi, kadın eksenli dili, kadın eksenli eylemeyi, kendi tekelini ayakta tutma önünde büyük bir engel olarak gördü ve zaten birinci sorumlu olarak gördüğü Önder Apo'yu 15 Şubat büyük Uluslararası Komplosu'yla İmralı'ya koydu. İkinci sorumlusu olarak da gördüğü öncü devrimci kadın olan Sara yoldaş Paris'in ortasında, tarihteki örneklerini aratırcasına katletti. Kendince bunu yaparak, özgür kadın eğilimini, özgür toplum eğilimini, özgür kadının sesini özgür toplumun sesini, özgür kadın kalkış ve direnişini, özgür toplum kalkış ve direnişini kıracağıni düşündü.

Komplocu erkek tekelinin önde gelen güçleri, 9 Ocak Komplosu ve Katliamı'yla verdikleri bu mesajların tümünde de tarihlerinin en büyük yanlışlarını yaşadı. Nasıl ki, Önder Apo şahsında Kürt halkına karşı geliştirilen 15 Şubat Uluslararası Komplosu ile özgür toplumun sesi susturulamadıysa ve bu ses giderek eskisinden daha güçlü yükselmeye başladıysa, 9 Ocak Paris Komplosu ve Katliamı'yla da özgür kadının sesi susturulamadı ve giderek eskisinden daha büyük bir iddiayla yükselmeye devam ediyor.

Sara yoldaş, evrensel bir değer haline gelmiştir

Nitekim tarihe mal olmuş Beselilerin, Zarifelerin, Leyla Qasimların, Rosa Lüksemburg ve Clara Zetkinlerin ve nice bedel ödeyen kadınların yarattığı mirası devralan Sara yoldaşımız, Kürdistan halkına mal olduğu kadar, bugün Ortadoğu ve Dünya halklarının da özgürlük değeri haline gelmiş ve evrensel bir değer olarak yükselişe geçmiştir.

PKK Hareketi'nin ve kadın özgürlük mücadele tarihimizin ilklerini oluşturan, başlangıçlara öncülük eden Sara yoldaş, ulusal düzeyde değerler yaratmıştır. Heval Sara'nın direnişçi, militan kişiliği özgürlük arayışımıza yön vermiş, kadın özgürlük mücadelemiz için her zaman en büyük güç kaynağı olmuştur. Bizim için bir özgürlük tarihi, belleği, örgüt ve mücadele bilinci olmak kadar, moral, güç, iddia ve yaşam kaynağı olmuştur. Bundan dolayıdır ki Sara yoldaşımızın mücadelesini aynı zamanda kadın Özgürlük Hareketi'mizin mücadelesi olarak kabul ediyor ve bu çizgiyi esas alıyoruz.

İnsanlık tarihi boyunca bencil, despot egemen erkek aklın yarattığı terör ve şiddetin ilk hedefi hep kadınlar olmuştur. Günümüzde de ataerkil sistem, kadını boğmak, tüm kazanımlarını ortadan kaldırmak, ataerkil kültürü toplumlara tam hakim kılmak istemektedir. Öyle ki günlük yaşam içerisinde şiddetin her biçimi uygulanır haldedir. Kadın ve toplum adeta şiddete alıştırmak istenmektedir. Şiddeti kanıksayan bir toplumdan her şey beklenir. Hastalıklı bir toplum olur ki her türlü baskı, saldırı,

cinayet ve çirkeflik normal hale getirilerek toplumsal çürüme ve çöküş yaşatılır. Böyle bir toplum üzerinden faşizm kendisini örgütleyerek güçlenir. Kadın, tıkanan ataerkil sisteme karşı tek çözüm iradesi ve değişimin boy veren gücü olarak yükselişte olduğundan dolayı her zaman için hedefdir. Sistem, kadını kendisine karşı en büyük engel ve tehdit olarak görmektedir. Bunun için öncelikle yoneldiği hedef örgütlü kadın gücü olup örgütlü kadın şahsında tüm kadınların iradesi kırılmak istenmektedir. Toplumda siyasi, sosyal tüm yönleriyle cinsiyetçi saldırılar tırmandırılarak kadınlar şiddetle etkisizleştirilmek istenmektedir. Kadının bu denli hedef haline getirilmesinin özünde kadının temsil ettiği toplumsal kültür, kimlik ve tarih gerçeği yatmaktadır. Kadınlar, sistematik saldırılara karşı var olmanın ve ataerkil sistemi değiştirmenin mücadelesini hep yürüterek bugünlere gelmeyi başardılar.

Bugün Ortadoğu'da halklara karşı geliştirilen 3. Dünya Savaşı'nın merkezinde kadınlarla yönelik saldırıların yer almasının temel nedenlerinin başında, kadın özgürlük mücadelesinin giderek toplumsal bir güç kazanması gelmektedir. Kapitalist modernite güçleri ve özde Kürdistan'da egemen ulus devletler olarak Türkiye ve İran başta olmak üzere Ortadoğu'daki gerici, despot ulus-devlet yapılarının kadın düşmanlığı temelinde geliştirdikleri cinsiyetçi politikalar, artan erkek ve devlet terörü bununla bağlantılıdır. Sözde yıktıkları eski ulus devlet rejimlerinin yerine yenisini ikame ederken, kadınların kendileri için bir özgürlük alanı açmasının önünü almak için de gerekli her türlü engelleyici politikayı geliştirmektedirler. Afganistan'da Taliban yönetiminin başa getirilmesinde, yine son olarak Suriye'nin başına HTŞ gibi selefi bir yönetimin getirilmesinde bu kadın karşıtı stratejinin belirleyici olduğunu, kadınlar cephesinden görmemiz ve mücadele çizgimizi Sara çizgisi temelinde daha da yükseltmemiz gerekmektedir.

İnsanlığın yaşadığı büyük toplumsal felaketler içinde kadınlar ve Kürt halkı olarak özgürlük problemimiz ve çözüm yolları, hiçbir zaman olmadığı kadar evrensel ve bütünleyici bir özellik taşımaya başlamıştır. Bu anlamda mücadeleyi ve çözümü yerelde geliştirmek kadar bölgesel ve evrensel düzey kazanan bir dönemeçteyiz. Her zamankinden daha fazla Ortadoğu'da yaşayan halkların ve kadınlar şahsında tüm ezilenlerin kaderi iç içe geçmiştir. Kadın özgürlük çizgisini ve demokratik ulus paradigmasını geliştiren Önder APO, Kürdistan ve Ortadoğu'da biz kadınlar için yepyeni bir özgürlük alanı açmış, yeni bir mücadeleye sürecini başlatmıştır. Bundandır ki Özgürlük Hareketi bugün Üçüncü Dünya Savaşı'nın tam da merkezinde yer almaktadır. Etkilendiği kadar büyük etkileyen bir konumdadır da. Kürdistan kadar, Ortadoğu'nun demokratikleşmesine ve halkların özgürlük mücadelesine de öncülük etmektedir. Bu nedenle nasıl ki Kürt sorunu uluslararası bir sorun ise Özgürlük Hareketi'miz ve Kadın Özgürlük Mücadelemiz de bölgesel ve uluslararası bir nitelik kazanmış ve giderek evrensel bir değer haline gelmeye başlamıştır.

Özel savaş topluma karşı ilan edilmiş savaştır

■ CEMAL ŞERİK

Türkiye'de 12 Eylül sonrasında özel savaş kendini kurumlaştırırken, ilk aşamada yaptığı toplumu sessiz, her şeye boyun eğen yığınlar haline getirmek olmuştur. Yasaklı siyaset ortamında bunu gerçekleştirmiştir. Topluma yaklaşımı budur. Ekonomiye yaklaşımı ise her alanda bir tekelleşmenin gerçekleşmesidir. Yani küçük sermaye gruplarının elindeki sermayelerini kaybedecek bir ekonomik sistemin oluşturulmasıdır. İnsanların elinde ne kadar sermaye varsa, onların belli merkezlerde toparlanmasıdır. Türkiye'de 12 Eylül'den sonra yapılanlardan biri de budur. Faizler yükseltilmiştir. Milletin yüzüğü, kolyesi, bileziği, altını neyi varsa satması ve faize yatırması sağlanmıştır. Karaborsa artmıştır, artan karaborsa ortamında küçük esnaf iflas etmiştir. Bunların bıraktığı ticaret alanları büyük sermaye grupları, tekeller tarafından doldurulmuştur. Ekonomik alanda 12 Eylül kendisinin dayandığı sermaye kesimleri dışında, hiçbir kesimin var olmasına müsaade etmemiştir. Bu tarz ekonomi politikasıyla halkın elinde-avucunda neyi varsa çekip almıştır, piyasadaki malın fiyatı artmıştır, işçilerin ücretleri düşmüştür, karaborsa yaygınlaştırılmıştır, üretim yavaşlamıştır. Tüm bunlar yaşandığı zaman toplum açlığa, sefaletle yatırılmış oluyor. Bu da toplum içinde bir avuç kesimin en büyük sermayedarlar, zenginler konumuna gelmesine neden oluyor. Bu anlamda 12 Eylül, kendi ekonomik sermayesini de oluşturmuştur.

Kültür politikası yine buna uygun biçimde geliştirilmiştir. Toplum zapturapt altına alınmıştır. Susturulmuş, yoksullaştırılmıştır. Baskı altına alınan, yoksullaştırılan bir toplumun kültürel anlamda yaşayacağı şey de bağımlılık ve düşürülmek olacaktır. Kişilikler buna uygun hale getirilecektir. Kültür, yaşam tarzı ve alışkanlıklardır. 12 Eylül'ün baskı ve yoksulluk ortamında neler yaşanmıştır? Toplumda buna uygun alışkanlıklar, yaşam, ilişki biçimleri gelişmeye başlamıştır. Bu durum neyi getirir? Yoksulluğu. Yoksullaşıyorsa bir kişi hırsızlık yapacaktır ya da kolay yoldan para kazanma yolunu arayacaktır. Bastırılmış, susturulmuş bir toplum kendini rahatlatmak için yeni yaşam alanlarını bulmaya çalışacaktır.

Bu durum ise, geleneksel yaşam ölçüleri ve kültürel değerlerin ardı sıra çözülmesi demektir. O nedenle 12 Eylül sonrası süreçte Türkiye'de toplum büyük bir çözülme yaşamıştır. Öyle ki, toplum içerisinde her birey kendini pazara sunabilecek bir hale getirilmek istenmiştir. Toplum çözüldüğü zaman, o döneme kadarki ahlaki değer ölçüleri de ortadan kalkıyor. O değer ölçüleri ortadan kalktığı zaman ise kişi her şeyiyle beraber kendini pazara sunan, pazarda satan, pazarlayan bir

◆ Özel savaş, kuralsız bir savaştır. Tüm imkânların hedefe ulaşmak için kullanıldığı bir savaştır. Özel savaş, kişiyi kendi kendine düşman haline getirme savaşıdır. Toplumu özünden boşaltma savaşıdır. Bunları, sömürücü, egemenlikli, devletçi güçler tüm toplum ve birey üzerinde egemenliklerini kurmak için yapıyorlar.

hal alıyor. Toplumu toplum yapan manevi-ahlaki değerleri bir yana bırakılıyor. 'Kafanı işlet, sen de zengin ol, köşeyi dön' felsefesi toplumun bilincine kazılıyor. 'Kafanı işlet, köşeyi dön' yaklaşımı toplumda yeni bir 'felsefe', yeni bir 'yaşam' ve yeni bir 'kültür' geliştiriyor.

Bir yandan bunları yaparken, ideolojik anlamda ne yapıyor? Toplumun önüne, kendisini temsil edecek seçenekler sunuyor. Toplumda yozlaşma geliyorsa, yozlaşmaya karşı çıkanların tepkisini nasıl manipüle edecekler? Dini kullanarak bunu yapmaya çalışacaktır. Bir yandan toplumu düşürüyor, yozlaştırıyor diğer yandan da buna karşı olanların tepkisini manipüle etmek için dini kullanmaya çalışıyor. Dini kullanma eğilimi içerisinde girmenin bir parçası olarak kendisine göre olan tarikatları besleyip öne çıkarıyor. Tarikatları geliştirerek kendisine göre ahlaki erdemlerin savunucusu haline geliyor. Böylece bir yanıyla toplumu çözerek kendisi için tehlike olmaktan çıkarırken, diğer taraftan da tepkisi gelişenleri farklı yaklaşımlarla kendi çizdiği sınırlar içerisinde bir örgütlenme içine çekiyor. Her ikisini de yapan kendisidir. Her ikisini yaptığı koşullarda artık o kendisini bir bütün olarak toplum üzerinde çok daha fazla örgütleyen bir güç haline geliyor. Bugün AKP'nin birinci parti olarak Türkiye siyasetinde yer alması, o zamanlardan beri yapılan hazırlıkların bir sonucudur. Tarikatlar o zaman örgütlenilmiştir. Bu tarikatların siyasal organizasyonlar haline gelmesi, o süreçten itibaren başlamıştır. Bizzat bunu da yapan Türkiye'deki darbeyi gerçekleştiren generallerden başkası değildir.

Özel savaş Türkiye'de kendisini ideolojik, silahlı, kültürel, toplumsal alanlarda kurumlaştırıyor. Tüm alanlarda kurumlaştığı zaman kendisi tek, yenilmez, yıkılmaz bir güç haline geliyor. Bu çok tehlikeli bir durumdur. 12 Eylül'den sonra Türkiye'de bu yapılmıştır. 12 Eylül'den sonra doğanlar için, ya da 12 Eylül'den sonra şekillenenler için, "12 Eylül Kuşağı" derler. Nedir bu? Düşüncede alıklaştırılmış, siyasetten uzaklaştırılmış, keyfince yaşamayı esas alan, hiçbir sorumluluk taşımayan, anı daha çok da güdüleri temelinde yaşamayı esas alan, tamamıyla değerler sisteminden kopmuş bir kuşak. 12 Eylül Kuşağı denince bu anlatılır. 12 Eylül ortamında oluşan, yetişen kesimlerin bu gerçekliği hareketimiz de dahil devrimci hareketlere de etki yapmıştır. Zira insanların içinden geldiği toplumsal yapı, önemli ölçüde özel savaş rejimi tarafından şekillendirilen, iradesi kırılarak, toplumsallıkla örtüşmeyen alışkanlıkların edinildiği bir özellik kazanmıştır. Bu da ken-

disiyle birlikte bir bozulmayı ve yozlaşmayı getirmektedir.

12 Eylül, Tarikatları, baskıyı, istihbaratı, ajanlaştırmayı da geliştirmiştir. Bazı yerlerde yozlaştırmayı geliştirmiştir. Gençlerin, devrimci mücadeleye katılımının engellenmesi için, bilinçli olarak tüm bu alanlarda yozlaşmayı geliştirmiştir. İçki, kumar, fuhuş geliştirilmiştir. Bizzat bunu devletin kendisi yapmıştır. Devlet bünyesinde, memur statüsünde olan birçok kesim, bizzat gittikleri yerde temel görev olarak bunu yapmışlardır. Musakkadim ile ilk fuhuşu gerçekleştiren devlet, bu geleneğini devam ettirerek fuhuşu geliştirmişler; içkinin, kumarın, yozlaşmanın ve her türlü sapkınlığın gelişiminin önünü açmışlardır. Bu türden özel savaş uygulamaları 12 Eylül ile beraber gelişmiş ve giderek kurumlaşmıştır. Bu durum toplum için çok büyük bir tehlike haline gelmiştir. Özel savaş ele alırken, bir önceki kısmın son bölümünde onun kurumsallaşmasından, bir rejim haline gelmesinden bahsetmiştik. 12 Eylül bu anlamda Türkiye'de öylesi bir kurumsallaşmanın temelini oluşturmuştur. Bu uygulamaları, önünde engeller olmadığı sürece, büyük bir serbestlikle pratikleştirmiştir. Bunların önünde engeller oluşmaya başladığı andan itibaren, özel savaş ciddi darbeler almaya başlamıştır. Oluşturmaya çalıştığı kurumsal yapılarda gedikler açılmıştır.

12 Eylül süreci özel savaş açısından en önemli dönemlerden bir tanesidir. Belirttiğimiz gibi 12 Eylül siyasetin, toplumun, ekonominin, kültürün her alanda özel savaşın kurumsallaştırılmaya başladığı bir sürecin adıdır. 12 Eylül'ün, özel savaş içindeki yeri doğru kavranıp çözümlenmezse, bugünkü yaşananlara da anlam veremeyiz. 12 Eylül yeniden şekillendirdiği toplum üzerinde, kendini var etmek istemiştir. 12 Eylül toplumun tüm kesimlerine, özel savaş kapsamında, karşı özel politikalar uygulayarak kendi sistemini kurumsallaştırmak istemiştir. 12 Eylül'ün Türkiye tarihindeki en büyük bir karşı devrim olmasının temel nedeni budur. Kalıcı etkilerle karşı devrimi, tarihin ilerleyen yıllarına kadar götürmüştür. 12 Eylül böylesi bir etki yaratmıştır.

Buna bağlı olarak bugün Türkiye'de siyaset, toplum, ekonomi yeniden şekillendirilmeye çalışılıyor. Bu yeniden şekillendirme çalışması ya onu reddedecek ya da kabul edecekler. Ret ve kabul noktasında ele alınan konuların temelinde 12 Eylül yer almaktadır. 12 Eylül kendi sistemini kurumlaştırırken, önünde engeller oluşmadığı sürece onu başarıyla götürmüştür. Önünde direnişler çıkmaya başladığı andan itibaren ise hem kendi oluşturmaya

başladığı sistemde gedikler açılmış, hem de özel savaşa karşı direnişin yeni mevziler elde etmesi, toplumu farklı arayışlar içerisine çekmeye başlamıştır. PKK'nin 15 Ağustos 1984 yılında Eruh-Şemdinli'de gerçekleştirdiği baskınlar bu anlamda önemli bir göstergedir.

Eruh ve Şemdinli eylemleri Türk özel savaş rejimine karşı en önemli bir başkaldırı olurken, aynı zamanda özel savaş temelinde oluşturulan sistemde açılan önemli bir gedik olmuştur. Daha sonra özel savaş geliştirilen mücadeleler de bu gedikten geçerek, önemli gelişmelerin yaşanmasına neden olmuştur. O süreçle birlikte 12 Eylül sistemi karşısında farklı bir mücadele ve direniş odağı ortaya çıkmıştır. Bu direniş odağı, aynı zamanda kendi tarihini de yazmaya başlamıştır.

12 Eylül, Kürdistan ve Türkiye zemininde kendisini kurumsallaştırmaya, örgütlemeye çalışırken, 1984 yılında başlayan bu direniş mücadelesi, aynı zamanda geliştirdiği zemin üzerinde kendi sürecinin önünü açarken, tarihini de yazmaya başlamıştır. Bu da yeni bir toplumsal şekilleniş ve özelliğin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Yani, Kürdistan'da direnişin gelişmesi, direnişçi toplum özelliklerini canlandırmıştır. Dirilişin tamamlanması, sömürgeci kimliğin, sömürgeci toplumsal yapılanmanın parçalanmasıdır. Bu tamamlandığı zaman, kendi gelişim sürecine göre yeni özellikler edinecektir. Bu özellikler 1990'larda serhildanlara dönüşmüştür. Serhildancı bir toplumdaki kişilikler de serhildancı özellikler taşımaya başlamıştır. Ama bunun karşısında, Türkiye toplumu diye adlandırdığımız alanda, Kürdistan'da gelişen mücadelenin belirli etkileri görülürken, 12 Eylül'ün oluşturmaya çalıştığı ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel şekilleniş kendi istikametinde yol almaya devam etmiştir. Böylece iki farklı toplumsal şekilleniş meydana gelmiştir. Bunlar: Sömürgeciliğin biçim verdiği şekillenişle mücadelenin biçim vermeye çalıştığı toplumsal şekillenilmiştir. Bunlar karşılıklı bir çatışma ve mücadele içerisinde olmuşlardır. 12 Eylül'ün yaratmaya çalıştığı toplum gerçekliğine karşı en büyük direniş ve mücadele de bu olmaktadır. Bunu burada özel olarak belirtmekte yarar vardır.

Gelişen direniş sonucunda özel savaş kendisini Kürdistan'da yeniden örgütlemeye ihtiyacı duymuştur. Türk özel savaşının bunu sağlayabilmesinin temelleri ve koşulları da vardır. Hatta bununla birlikte kendini üzerinde şekillendireceği tarihsel dayanakları söz konusudur. Bu Kürdistan'da süren Türk özel savaşının dayandığı tarihsel temellerin anla-

şılması açısından da önemli bir anlama sahiptir.

Kuşkusuz Türk özel savaşı 1984 Eruh ve Şemdinli baskınları ile bir sarsıntı yaşayıp, kendisini yeniden organize etmeye çalışsa da, o zaman başlamamıştır. Öncesi vardır. Kökleri Osmanlı Devleti'nin Kürdistan'daki uygulamalarına ve Cumhuriyet'in kuruluşuyla birlikte başlayan yıllara kadar uzanmaktadır.

Osmanlı Devleti'nin son yüzyılı bilinmektedir. Çöküş halinde olan bir devlettir. İmparatorluk çözülmeye başlamıştır. İmparatorluk sınırları içerisinde yer alan halklar ayrılarak, ayrı devletler kurmaya başlamışlardır. Osmanlı Devleti de yaşanan bu kopuşları ve dağılmayı engellemek için kendini yeniden yapılandırmaya çalışmıştır. Osmanlı Devleti 18. yüzyılın sonlarında daha çok da 19. yüzyılın başlarından itibaren böyle bir sürece girmiştir. Bu çerçevede de yeni gelişen güçlü devletlerle anlaşmalar imzalanarak, fermanlar yayınlamaya başlamıştır. Osmanlı Devleti'nin o süreçte Kürdistan politikası da buna göre belirlenmiştir. Osmanlı Devleti böyle bir yaklaşımla Kürdistan'ı sınırları içerisinde tutarak; sınırda bir tampon bölge oluşturmak suretiyle kendisi için tehlike olarak gördüğü güçlere karşı kullanmayı esas almıştır. Kürtlerin, Ruslara ve Ermenilere karşı o süreçte yoğun bir şekilde kullanılmak istenmesi de bu gerçeklikle doğrudan ilişkili bir sonuç olmuştur.

Kürdistan'da daha sonra bir sistem olarak kendini kurumlaştıran özel savaş uygulamalarının öncelleri o süreçte yaşanmaya başlamıştır. Yaşanan Kürt isyanlarının bastırılmasında da Kürt'e karşı Kürtler kullanılmıştır. Bedirhan Bey İsyanı'nın bastırılmasında, yeğen Yezdan Şer'in kullanılması bu konuda yaşanan bir örnektir. O süreçte Osmanlı Devleti'nin Kürtlere karşı politikası bununla da sınırlı kalmamıştır. Sürgünler, katliamlar yaşanmıştır. Sultan Abdulhamit döneminde onun adıyla anılan Kürtlerden Hamidiye Alayları kurulmuştur. Oluşan bu alaylar, 1984'ten sonra oluşturulan 'Korucular'ın temelini oluşturmuştur. Yine aynı dönemde Aşiret Mektepleri'nin kuruluşu söz konusu olmuştur. Kurulan bu mekteplerde Kürt aşiret reislerinin, ileri gelenlerinin çocukları devşirilip adeta rehin tutulurken, birer işbirlikçi gibi eğitilmişlerdir. Zaten daha sonra da İstanbul'da kurulan bu aşiret mekteplerinde eğitim görenlere bu temelde görevler verilmiştir.

Cumhuriyet'in kuruluş ve sonraki yıllarında da yine Kürdistan'da benzeri uygulamalara tanık olunmuştur. Bu, özellikle Koçgiri İsyanı'nın bastırılması esnasında çok açık bir hal almıştır. Koçgiri İsyanı'nın, başladığı coğrafyayla sınırlı kalmasında bu-

nun rolü olmuştur. Koçgiri Kürtlerinin diğer alanlara geçişi, işbirlikçi Kürt aşiretleri tarafından engellenerek, teslimiyete zorlanmışlardır. İsyanın bastırılmasında teşvik edici açıklamalar ve vaatlerle birlikte, kullanılan güçlerin niteliği de sıradan askeri bir güç olma özelliğinin ötesindedir.

Koçgiri İsyanı'nın bastırılması göreviyle sorumlu kılınan Sakallı Nurettin Paşa ve Topal Osman İttihat Terakki tarafından kurulan Teşkilat-ı Mahsusa'nın üyeleridirler. Bunların komutaları altında bulunan güçler de özel yetki ve donanımlı olan güçlerdir. Koçgiri İsyanı bu tür bir niteliğe sahip olan güçler tarafından bastırılmıştır. Topal Osman'ın daha sonra Cumhuriyet'in ilanı sürecinde Rusya'dan dönen Türkiye Komünist Partisi yöneticilerinin Karadeniz'de boğdurularak katledilmesi başta olmak üzere birçok kirli ve karanlık işte yer alması, Koçgiri İsyanı'nın bastırılmasında kullanılan güçlerin niteliğinin anlaşılması açısından önemli bir veri sunmaktadır.

Cumhuriyet'in ilanından sonraki yıllarda da benzer politikaların Kürtlere karşı uygulanmasından vazgeçilmemiştir. Şeyh Said İsyanı olarak bilinen Genç Hani- Palu İsyanı'nın bastırılması esnasında Kürtler mezhepsel farklılıkları da kıskırtılarak birbirine kırdırılmaya çalışılmıştır. İsyanın belirli bir alanla sınırlı kalarak, kuşatılması ve imhası için çevre bölgelere taşınması engellenmiştir. Bu, gerçekleştirilirken de yine çevrede bulunan Kürt aşiretlerinden yararlanılmaya çalışılmıştır. Gerçekleştirilen katliamlara dayanarak isyan bastırıldıktan sonra da "Takrir-i Sükun" yasaları temelinde oluşturulan ve olağanüstü yetkilerle donatılan İstiklal Mahkemeleri'nde yargılamalar yapılmıştır. Kurulan bu ayaküstü mahkemelerin aldığı kararlar doğrultusunda da başta Şeyh Said olmak üzere isyanın liderleri olarak kabul edilen şahsiyetler idam edilerek katledilmişler, halk da sürgünlere tabii tutulmuştur. İsyanlarda yapılan katliamların uluslararası alanda duyulmaması için, katliamların yaşandığı alanlar "yasak bölgeler" olarak ilan edilmiştir. Ağrı ve Dersim isyanlarında benzeri ortak politikalar devreye sokulmuşlardır.

1925'lerde başlayarak 1938'lere kadar yaşanan isyanların bastırılmasında başvurulan özel savaş yöntemleri, sonraki yıllarda yeni eklenen yöntemlerle devam etmiş, yeni imha ve tasfiye planları devreye konulmuştur. Beyaz sömürgecilik, asimilasyon ya da kültürel alanda uygulamaya konan bir dizi yöntemle soykırımlara devam edilmiştir. Kürt kültürü ve dili yasaklanmıştır. Açılan Yatılı İlköğretim Bölge Okulları'nda Kürt çocukları Türkleştirilmeye başlanmıştır. Kürtlük hor görülüp, aşağılanırken; Kürtlerin de kendi kimliklerinden utanmaları sağlanmaya çalışılmıştır. Cumhuriyet sonrasında bürokratlarından olan Mahmut Esat Bozkurt'un dediği gibi, "Türkiye'de Türk olmayanların tek hakkı olan hizmetçilik" Kürtlere kabul ettirilme sürecine sokulmuştur.

1960 ve 1971'de Türkiye'de gerçekleşen darbelerden sonra da Kürdistan'da benzeri uygulamalara devam edilmiştir. Kürdistan'da darbe karşıtı ciddi bir halk hareketi olmasına rağmen böyle olmuştur. Böyle olmasının asıl nedeni, her zaman Kürtlerin potansiyel tehlike olarak kabul edilmesidir. 12 Eylül 1980 Darbesi'yle birlikte de Kürdistan, tam bir özel savaş cenderesi altına alınmıştır.

Kürdistan 12 Eylül öncesinde böyle bir ortama çekilmeye çalışılmıştır. Darbe öncesinde Kürdistan'da faşist militler ve yerli işbirlikçi güçler bu nedenle harekete geçirilmişlerdir. Bu güçler başta Maraş Katliamı olmak üzere provokasyonlar düzenlemişlerdir. Bu provokasyonların ardından da Kürdistan'ın tamamında sıkıyönetim ilan edilmiştir. İlan edilen bu sıkıyönetimin ardından Kürdistan, adeta yeniden işgal edilmeye başlanmıştır.

Özel savaş 12 Eylül'le birlikte yeni bir süreç başladı

12 Eylül Darbesi ise, bu sıkıyönetim sürecinin tamamlayıcısı olmuştur. 12 Eylül'le birlikte yeniden işgal edilmeye başlayan Kürdistan topraklarında halk bir zindan yaşamı içerisine çekilmiştir. Her şey yasaklanmış ve yaşam katlanılmaz bir hale getirilmiştir. İşkence günlük olaylar haline gelmiştir. Amed Zindanı ise Kürdistan'da uygulanan özel savaşın tam bir maketi olarak ele alınmıştır. O nedendir ki Kürdistan'da gerçekleştirilen özel savaşın boyutu, Amed Zindanı'nda yaşanan vahşetle birlikte ölçülmelidir. Eruh, Şemdinli baskınlarından

amacıyla alınmış tedbirler vardır. Özel savaş kapsamında değerlendirilebilecek tedbirlerin başında geleni itirafçılık yasağıdır. Kürdistan'da özel savaş dendiği zaman, anlamamız gereken noktalardan biri de, geliştirilen itirafçılık yasağıdır. Yine Devlet Güvenlik Mahkemesi'dir. Bununla beraber halkı yoksullaştırma, yoksullaştırılan halkı düşürme etkili yöntemlerdendir. Bugün bile mikro kredi uygulamalarına, bedava ev eşyaları, yakacak ve yiyecek dağıtımlarına temel oluşturan, Yeşil Kart uygulamaları, Fakir Fukara Fonu'nun çıkarılması bunun bir sonucu olarak geliştirilmiştir.

Kürdistan'da sömürgeci uygulamaları teşvik etme açısından içerisine girilen yönelimler vardır. Bu çerçevede Kürdistan'da görev yapan memurların maaşı iki katına çıkarılmıştır. Daha önceki yıllarda temelleri atılmış olsa da GAP bu amaçla hizmet temelinde kullanılmaya başlanmıştır. O zamanın Başbakanı Turgut Özal'ın deyimiyle "Beş yüz bin Kürt Kayseri'nin batısına göçertildiğinde, bu sorun çözülür" mantığıyla harekete geçilmiş, bunun için de bir yanda sürgünler dayatılırken, diğer yandan da göçü özendirici, teşvik primleri dağıtılarak Kürdistan

yeni araçlar kullanma ihtiyacını duymuştur. Bunun için kendisini gözden geçirmek durumunda kalmıştır. Bunlar, 1984 sonrası süreçte mücadelemize karşı geliştirilen özel savaşın pratik yönelimleri olmuştur.

Özel savaş topluma karşı ilan edilmiş bir savaştır. Toplumsal alanda gelişen mücadeleye karşı, her zaman özel savaşın kendisi de karşı bir hamlede bulunma ihtiyacını duymuştur. İçerisine girilen bu yönelimin hedefinde de halkın gelişen mücadelesini bastırma, yok etme bulunmuştur. Özel savaş taktikleri sonuç almadağında, Kürdistan'da ve Türkiye'de yeni özel savaş taktikleri devreye konulmuş ve bu doğrultuda oluşturulan araçlar da kullanılmaya başlanmıştır.

Kürdistan halk hareketinin yaygınlaşması ve tırmanışa geçmesi karşısında, özel savaşın uygulamaya koyduğu taktikler de bunlar arasında yerini almıştır. Böylesi bir süreçte; gerilla mücadelesi daha fazla gelişmiş ve serhildanlar gündeme girmeye başlamıştır. Artık o noktadan itibaren özel savaş, gerillaya karşı saldırılarını, baskılarını ırmadınırken; gelişen serhildanlara, halk hareketlerine karşı da harekete geçmeye başlamıştır. 1990'dan son-

taşırılmıştır. Yüzlerce, binlerce insan tutuklanmıştır. Genç, yaşlı, işçi, memur, esnaf, din adamı, kadın, erkek yani hem mesleki hem de toplumsal açıdan tüm kesimleri içine alan çok yaygın tutuklamalar yapılarak, insanlar zindanlara alınmış ve işkencelerden geçirilmiştir.

Kürdistan'da özel hareket ve kirli savaş temelinde özel savaş kendini bu şekilde yeniden konumlandırırken; yaygın ve etkili bir şekilde psikolojik bir savaş da yürütmüştür. Denilebilir ki, Türk Özel Savaş Rejimi Kürdistan'da yürüttüğü kirli savaşta, psikolojik savaşa dayanarak sonuca ulaşmak istemiştir. Bu çerçevede Kürdistan'da psikolojik savaşın kapsamı geniş tutulmuştur. Hedefinde gerilla, halk, tarafsız kesimler bulunmuştur. Aynı zamanda Kürdistan'da kullandığı özel hareket elemanlarını da bu psikolojik savaş kapsamında hazırlamış ve kendince dost gördüğü çevrelerden aldığı desteği psikolojik bir üstünlüğe dönüştürmek istemiştir.

Bunlarla temel amaç gerillaya karşı sadece fiziksel alanda değil, psikolojik alanda da bir savaş yürütülmüş olurken; aynı zamanda halka yönelik olarak da bir psikolojik hareket başlatılmış olmaktadır. Çünkü

◆ İçerisinde bulunduğumuz koşullarda özel savaşın en tehlikeli ve kapsamlı boyutunun askeri boyut olmadığıdır. Geline aşamada bu aşılmıştır. 12 Eylül'ün üzerinde o kadar durmamızın nedeni budur. Ekonomik alanda yöneliyor, toplumsal alanda yöneliyor, ideolojik ve kültürel alanda yöneliyor. Toplumunu tek tek bireylerine kadar ayırıştırarak nasıl etki altına alıp, özünden boşaltacaksa ona uygun şekilde politikalar geliştirerek yöneliyor. Günümüzde özel savaş budur.

sonra kendini gözden geçirme gereğini duyan Türk özel savaş rejimi, sahip olduğu bu mirasa dayanarak kendisi için de yeni bir süreç başlatmış ve ona uygun bir konumlanış içerisine girmiştir. Bu temele dayalı olarak da 1984'ten sonra Türk özel savaş rejimi kendisini Kürdistan'da yeniden konumlandırmıştır.

Kürdistan'da Olağanüstü Hal Bölge Valiliği ilan edilmiştir. Bunun ilan edilmesi, Kürdistan'ın, Türkiye'nin siyasal yapılanması içinde farklı bir bölge, alan, coğrafya olduğunun kabul edilmesi anlamına gelmiştir. Türkiye'nin siyasal devlet sınırları içerisinde farklı bir siyasal şekillenişin, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği biçiminde dile getirilmesi, bu gerçekliği ortaya koymuştur. Kürdistan, 1980'ler sonrası Türkiye'deki özel savaşın kendisini kurumlaştırmaya çalıştığı, buna karşı da bir direniş mücadelesinin geliştiği koşullarda özel bir bölge valiliğinin ilan edilmesi, Kürdistan'daki özel savaş rejiminin kurumlaşmasının en önemli adımlardan biri olmuştur.

Özel savaş rejiminde, savaşın özelleştirilmesi gibi çok temel bir özellik vardır. Savaş nerede yapılıyorsa, orallılaştırılmalıdır. Örneğin savaş, Vietnam'da geliyorsa, savaşın Vietnamlaştırılmasıdır. Ya da savaş Küba'da geliyorsa, savaşın Kübalılaştırılmasıdır. Kürdistan'da gelişen gerilla mücadelesine karşı savaşın gelişimi, özel savaşın kedisini Kürdistanlaştırması anlamına geliyor. Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin ilan edilmesi bunun bir adımıdır. Bundan sonra koruculuk ilan ediliyor. Bu korucular Kürtlerden seçilmiştir. Bu şekilde; Kürt'ün Kürt'e karşı çıkarılarak kırdırılmak istenmesi, Kürdistan'daki özel savaşın ikinci ve önemli uygulaması olmaktadır.

Bununla beraber Kürdistan'da gelişen mücadeleyi, dirilişi bastırma

insansızlaştırılmaya çalışılmıştır. Bunlarla birlikte 1970'li yıllarda CHP Genel Başkanı olan Bülent Ecevit'in "köy-kent projesini" andıran "stratejik köyler" uygulamasını devreye koymuşlardır. Bunun için de köylülerin zorla köylerini terk etmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. O süreçten itibaren üç binden fazla köy boşaltılmış, sayısı milyonlara varan Kürt yerinden-yurdundan göçertilmiştir.

Kadına ve gençlere yönelik özel politikalar geliştirilmiştir. Gençler politikadan uzak hale getirilmeye çalışılmıştır. Bunu sağlamak için de Üç S (seks, sanat, spor) ya da Üç F (fuhuş, fiesta, futbol) gençliğin önüne tek yaşam seçeneği olarak konulmaya başlanmıştır. Gençlere adeta "politikayla uğraşma da ne ile uğraşırsan uğraş!" denilmiştir. Kadına meta gibi bir yaklaşım gösterilmiş ve tüketimin temel nesnesi kılınmıştır. Tüm bunlar, gelişen mücadelemiz karşısında, Kürt halkına karşı geliştirilen birer özel savaş taktikleri olmaktadır.

Özel savaş askeri olarak da değişikliklere gitti

Bunlarla birlikte özel savaş askeri olarak da bazı düzenlemeler içerisine girmeyi kendisi açısından bir zorunluluk olarak görmüştür. Bu süreçte birlikte "Balığı yakalamak için denizi kurutma" mantığından vazgeçmemiştir. O nedenle gerillayı etkisiz kılmak için, halka yönelik baskılar hızından bir şey kaybetmeden sürdürülürken, Çevik Güç, JİTEM; ordu içerisinde A Takımı, B Takımı diye adlandırılan özel harekât birlikleri oluşturulmaya başlanmıştır. O zamana kadar Kürdistan'da komando gücüne dayalı olarak geliştirdiği operasyonların, saldırıların sonuç alamadığı bir ortamda, bu şekilde gerillaya karşı askeri anlamda yeni yöntemler belirleme ve

ra yaşanalar bu çerçevede geliştirilmiştir.

Bu süreçle birlikte özel savaş tüm aygıtları ile halka karşı kullanılabilir bir hal almıştır. Halk hareketlerine karşı, Dargeçit'te, Cizre'de, Nusaybin'de, Şırnak'ta vb. kitle katliamları yaşanmaya başlamıştır. Halkın kutsal olarak kabul ettiği dini inançları istismar edilmiştir. Bu temelde bugün Ergenekon ve JİTEM ile ilgili açılan mahkemelerde okunan iddianameelerde ve yürütülen soruşturmalarda açığa çıktığı gibi kendini İslami kavramlarla adlandıran, özünde ise bir kontra örgütlenmesi olan Hizb-i Kontra devreye konulmuştur. Bu cinayet şebekesi tarafından binlerce yurtsever katledilmiştir. Şehirlerde Kürt muhalefeti geliştikçe bunlar ve JİTEM tarafından Kürtler içinde bilinen insanlar, birbiri ardı sıra tutuklanmaya, kaçırılmaya, işkenceyle katledilmeye başlanmıştır. Kürtlere karşı Türkiye metropollerinde gerçekleştirilen saldırılara kontrgerilla ile ilişkisi açığa çıkmış tescilli faşistler de ortak edilmişlerdir. Zamanın Başbakanı Tansu Çiller'in cebinde ismi olan kişiler, birbiri ardı sıra bu cinayet şebekeleri tarafından katledilmişlerdir.

Öyle bir süreçte birbiri ardı sıra insanlar kaçırılmaya, aslında faili belli olan cinayetler işlenmeye başlanmıştır. Türkiye'de, Kürdistan'da daha önce de insanlar kaybedilmeye başlanmıştı ama 1990'dan sonra Kürdistan'da insan hakları kuruluşları tarafından resmi olarak da açıkladığı gibi on yedi bin (17.000) insan kaçırılarak kaybedilmiştir. Bunların birçoğunun akıbeti, cesetlerinin nerede olduğu hala bilinmemektedir. Yine bu süreçte kitle operasyonları ve tutuklanmaları yoğun bir hal almıştır. Daha önce de Kürdistan'da kitle tutuklamaları oluyordu ama bu sefer tutuklamalar Türkiye metropollerine de çok yaygın bir şekilde

gerillaya yönelik geliştirilen psikolojik hareketin halka yönelik boyutları ve verdiği mesajları vardır. Bununla halkın çocuklarının gerillaya katılmasının önünün alınması, verdiği desteği kesmesi, tarafsızlaşması ve giderek de devletin yanında yer alması sağlanmaya çalışılmaktadır. Tabii halka yönelik olarak geliştirilen psikolojik savaş sadece gerillaya yönelik saldırılar üzerinden sürdürülmektedir. Halka yönelik olarak da başvurulan psikolojik savaş yöntemleri bulunmaktadır.

Bir bütün olarak halka karşı yürütülen özel psikolojik savaş ile asıl hedeflenen toplumun sürüleştirilerek kolay yönetilir hale getirilmesi ve tüketici kılınması olurken; bu yönelim ile sisteme karşı başkaldırmasının önüne geçilmek de istenilmektedir. Bu şekilde oluşacak olan potansiyel tehlikelerin önü de alınmış olmaktadır.

Bu tür rejimler toplumun yaşayan bir organizma olduğunu ve sahip olduğu, yarattığı değerlerle var olduğu gerçeğini bir yana bırakarak; toplumu ve insanı sadece kaba bir madde olarak ele almaktadır. Toplum ve insana bu şekilde herhangi bir nesne olarak baktıkları için de onların üzerinde her türlü oynamayı kendilerine hak olarak kabul etmişlerdir. Kürdistan'da özel savaşın halkımıza yaklaşımı da bu şekilde belirlenmiş ve psikolojik savaş bu temelde geliştirilmiştir. Halkımızın doğal toplum kaynaklı kültürel değerlerini bozmak, tüketici kılmak ve yozlaştırmak için tüm yöntemlere başvurulmuştur. Önderliğin kültürel soykırım dediği bir katliamın gerçekleşmesi için gerekli olan altyapı hazırlanmaya çalışılmıştır. Böylece Kürtlüğünden uzaklaştırılmış olan halkımıza istedikleri şekilde bir biçim vermek istemişlerdir. Bu hedefe ulaşmak için de Türkleşmeyi özendirilen politikalar devreye sokulmuş-

tur. Basın-yayın organları harekete geçmiş, okullar bu anlamda tamamen ulusal inkar yuvaları haline getirilmiştir. Halkın dini duygularını istismar edilmeye başlanmış, sahte tarikatlar oluşturularak, dini adlar kullanan kontra örgütler örgütlenirilmeye başlanmıştır. Genç kızlar dikiş- nakış, meslek vb. öğretilme adı altında asimile edilmeye ve yoz bir yaşam içerisine çekilmeye çalışılırken, yerden mantar biter gibi spor kulüpleri yaygınlaşmıştır. Fuhuş ve uyuşturucu gençler içerisinde birer salgın haline getirilmiştir. Franco'nun Üç F'si (fuhuş, futbol, fiesta) ya da genel olarak ifade edilen toplumu yozlaştırma ve başkalaşıma uğratmada kullanılan Üç S (seks, sanat, spor) halkımıza karşı ilan edilen psikolojik savaşın temel araçları haline getirilerek kullanılmıştır.

Özel savaş topyekûn savaşa dönüştürüldü

Özel savaş halka karşı böyle bir psikolojik savaş yürütürken, kendince dost gördüğü güçlerin de desteğini almıştır. Sadece bununla da yetinmeyerek, bu çevrelerin farklı kesimlere de aynı şekilde destek vermesi çağrısında bulunması istenmiştir. Ve bu çevrelerin de bu yönlü pek çok açıklaması olmuştur.

Böylece özel savaş geliştirdiği psikolojik savaş ile gerilla, halk ve kendince ortada gördüğü tarafsız kesimleri etkisi altına almaya çalışmış olmaktadır.

Bir yandan bunlar yaşanırken, diğer yandan da gelişen Kürt halk hareketine, serhildanlarına karşı Türkiye halkında şovenizm geliştirilmeye çalışılmıştır. Böylece şovenizm yoluyla Türkiye'de faşizm kitleselleştirilmek istenmiş, Türkler, Kürtlerin karşısına çıkarılmaya ve Kürt oldukları için insanlar düşman haline getirilmeye başlanmıştır. Kürtleri düşman gören Türkler, ona karşı savaşan bir güç konumuna getirilmek istenmiştir. Yapılan tahrikler sonucunda da Türkiye'nin değişik yerlerinde Kürtlerin bulunduğu mahallelere saldırılar yapılmıştır. Kürt olduğu için 1990'lı yıllarda insanlar linç edilmeye, evleri, iş yerleri yakılmaya, talan edilmeye ve insanlar göç etmeye zorlanmışlardır. Çanakkale'de, Antalya'da, Muğla'nın ilçelerinde, Mersin'de, İzmir'de bu tür olaylar yaşanmıştır. Partiler kapatılmış, milletvekilleri tutuklanmıştır. Gazeteler bombalanmış, dergiler kapatılmıştır. Bunların hepsi Kürtlere karşı geliştirilen özel savaşın 1990'lardan sonraki uygulama biçimleri olmuştur. Özel savaşın bu şekilde geliştirilmesi, özel savaşın farklı boyutlarda tartışılmasını beraberinde getirmiştir. Özellikle Doğan Güreş, Tansu Çiller sürecinde yürütülen özel savaş, belirttiğimiz kapsamda topyekûn savaş olarak ele alınmıştır.

Kürtlerin gerillasıyla, halkıyla, gerçekleştirdiği serhildanlarla bir bütün olarak ulusal dirilişin tamamlandığını dile getirdikleri, "Sıra Kurtuluşa" sloganını gündemlerine aldıkları böyle bir süreçte; TC, Kürtleri toptan düşman ilan ederek, özel savaş topyekûnleştirmiştir. Bu topyekûnleştirme, ekonomik, siyasal, ideolojik ve kültürel, yani yaşamın her anına, alanına yönelik geliştirilen bir saldırı anlamına gelmektedir.

Özellikle 1990 sonrası süreç Türkiye'de yürütülen özel savaşın biraz daha profesyonelce yürütüldüğü, biraz daha stratejik olarak ele alınıp, uygulamalarla geliştirildiği bir dö-

nemdir. 1995 yılında Genelkurmay'ın çıkarttığı Özel Harp ile ilgili iki ciltlik bir kitap bulunmaktadır. O kitaplarda PKK'ye yönelik yaptıkları incelemelerin ve bunun sonucunda ulaştıkları sonuçların dökümünü yapmışlardır. Örneğin, dağdaki güçlerin, Şam'daki güçlerin, Avrupa'daki güçlerin, Kuzey'deki güçlerin, eyalet diye adlandırılan alanlardaki güçlerin durumunu buna göre izah etmişlerdir. Yine 'komutanların durumu, kullandıkları silahlar, geliştirdikleri taktikler budur' demişlerdir. Gerillayı en ince ayrıntısına kadar ele almışlar ve oradan kendilerine göre sonuçlar çıkartmışlar. O çıkartıkları sonuçlara göre mücadelemize karşı hangi yöntemleri kullanarak boşa çıkartabileceklerinin tespitine ulaşmışlardır. Buna göre 'gerillaya karşı ne yapılabilir?' sorusunu kendilerine sorarak, saptamalarda bulunmuşlardır. Bunun bir sonucu olarak da 'Özel Ordu'yu geliştirmeyi kararlaştırmışlardır. Bu noktada özel, profesyonel ordunun oluşturulması yönünde kararlar almışlardır. Gerillaya karşı büyük güçlerle saldırıldığında sonuç elde etmenin zor olduğunu görmüşlerdir. Bu nedenle "özel harekâtlar geliştirilmelidir" şeklinde bir sonuca ulaşmışlardır. Daha sonra, "uçur birlik hareketi" adını verdikleri ve

halkına karşı geliştirdiği saldırıların her şeyiyle; ordusuyla, polisiyle, kontra güçleriyle, partileriyle, meclisiyle, desteğini aldığı faşist kitlelerle birlikte ortak bir kanalda birleştirilmesi, ulusal mutabakat çerçevesinde ele alınarak sürdürülmesi anlamına gelmiştir.

1990'dan sonra böylesi bir biçim alan özel savaş, AKP hükümeti iktidarı ile beraber kendisini yeni bir şekilde ortaya koymuştur. AKP siyasal sorumluluğunu üstlendiği bu özel savaşı daha çok da psikolojik savaş boyutuyla yürütmeye çalışmıştır. Bugün onlarca gazete ve TV'yi hizmetine sunmuş kullanıyor. Bugüne kadar olmadığı kadar basın-yayın organları kullanılmış oluyor. Bu konuda özel psikolojik savaş grupları ve komisyonları oluşturuyor. Bu grupların geliştirdikleri projelere dayanarak da toplum yönlendirilmeye çalışılıyor.

Günümüzde özel savaş yöntemleri

Tüm bunlar, günümüz koşullarında özel savaşın yürütülmesinin almış olduğu biçimler oluyor. Özel savaşı askeri, siyasal, toplumsal boyutuyla uygulanmasını bu şekilde ortaya koyabiliriz.

operasyonel güçler tarafından 1987-1988 yıllarında bu temelde saldırılarını yoğunlaştırmışlardır. O süreçten itibaren bize karşı özel savaş biraz kendi belirlediği stratejiye, kurallara göre sürdürülmüştür.

PKK mücadelesi, gerillalaşarak gelişip serhildanlarla bütünleşmiştir. Serhildanlardan sonra da PKK mücadelesi siyasallaşma sürecine girmiştir. PKK başından itibaren siyasaldır. Ama 1990'dan sonra yasal alanda mücadelemizin ortaya çıktığı demokratik ulus bilinci, siyasal zeminde savunularak, meşru bir ortamda onun mücadelesini yürütmenin koşulları ortaya çıkmıştır. Gerilla, serhildan ve siyasal mücadelenin bu şekilde bütünlüklü bir hal alması; özel savaşın da tüm bu alanlarda saldırılarının artmasına neden olmuştur. Özel savaşın topyekûnleştirilmesi bu anlamda gelmiştir. Bunun için de özel savaş topyekûn bir savaşa dönüştürülmüştür.

Özel savaşın topyekûn bir biçim kazanması ise, Türk Devleti'nin Kürt

miştir. Orada yapılan röportajda sorulara bir gazeteci cevap veriyor. Vermiş olduğu cevaplardan bir tanesi şudur: "Televizyonda konuşulan bir sözcüğü, toplumda üç kişi konuşmaya başlamışsa orada bir sonuç elde edilmiş ve çok korkunç bir durum yaşanmıştır" demektir. Bu şekilde özel savaş, psikolojik savaşı kullanarak beyin nakli gerçekleştirilmiş olmaktadır.

Günümüzde özel savaş böyle yürütülüyor. Beyin nakli gerçekleşiyor. Beyin nakli, insanları masaya yatırıp, kafasını kırıp içerisindeki beyni değiştirip, başka bir beyni takma değildir. Topluma sunduğu imkânlarla bunu yapıyor. Televizyonla, televizyondaki programlarıyla yapıyor. Bu nedir? Örneğin, TV'de bir dizi var. Bu dizideki tiplerin, aktörlerin söylemiş olduğu kelimeler ertesi gün toplumun büyük bir bölümünün ağzındadır. Öyle ki televizyon hangi kişinin, hangi kelimeyi nasıl konuşacağını bile belirliyor. Yine neye geleceğini belirliyor. İnsanların hangi espiye geleceği, hangi kelimeleri konuşacağı, konuştuğu kelimeleri nasıl bir aksanla konuşacağı bile böyle belirleniyorsa, orada özel savaş yüzde yüz başarılı olmuş demektir. Onun için özel savaş, sadece askeri anlamda bir savaş ola-

de etkisi çokça var. Mesela bizim beğeni ölçülerimiz de televizyonlarda özel savaş uzmanlarının hazırlanmış olduğu programlarda, bize benimsetilmeye çalışılan beğeni ölçülerinden fazla uzak değildir. Hemen onların piyasaya sürdüğü şarkılardan etkileniyoruz, çok daha fazla dinliyoruz. Bizleri meşgul etmek için yayınladığı dizi filmleri var. Onları izliyoruz ve ondan sonra aynı tepkileri göstermeye başlıyoruz. Yaşamımızda onlara göre ilişkiler arıyoruz. O ilişkilere yakın olanlar varsa, o bizim grubumuz oluyor. O ilişkilerin dışında olanlar varsa onlar ötekiler, karşıtlar oluyor. Bizim toplumumuz içinde, 'bizim grubumuz', 'bizim gibi düşünenler' ya da 'ötekiler' biçiminde bir ayırım yapıldığı zaman özel savaşın amacına hizmet edilmiş oluyor. Özel savaş bize diyor: 'Bu şarkıyı dinleyeceksin, şu sözü söylediğim zaman güleceksin.' Televizyonlarda vardır. Birisi bir hareket yapar, hemen kahkaha fonu yayına girer. Komut veriyor, siz de "gülün" diye. Biz özel savaşın, bir rejim haline gelerek kurumsallaşmasından bahsederken, toplumun tümüne karşı ilan edilmiş bir savaştan söz etmiş oluyoruz. Biz istediğimiz kadar gerilla mücadelesi verelim, istediğimiz kadar düşmanı darbeleyelim; hatta Kürdistan'dan kovalım. Eğer, belirttiğimiz çerçevede yürütülen özel savaşa karşı güçlü bir mücadele vermezsek, tüm kazanımlarımız boşa gider.

Özel savaş kurlsız bir savaştır

Bize karşı özel savaşın bu şekilde yoğunlaştırılarak bir konsept dahilinde sürdürülmesi, düşünsel anlamda devrimci ilkelerden, düşüncelerden vazgeçmemizi, düzen ve sistem içerisine savrulmamızı mutlaka sağlamayı ifade etmektedir.

Özel savaş, kurlsız bir savaştır. Tüm imkânların hedefe ulaşmak için kullanıldığı bir savaştır. Özel savaş, kişiyi kendi kendine düşman haline getirme savaşıdır. Toplumu özünden boşaltma savaşıdır. Bunları, sömürücü, egemenlikli, devletçi güçler tüm toplum ve birey üzerinde egemenliklerini kurmak için yapıyorlar. İster askeri olsun ister kültürel, ideolojik olsun saldırılarını bunun için yapıyorlar. Öyle ise ona karşı komple bir mücadele içinde olacağız. Özel savaşa karşı asıl kazanım, asıl mücadele böyle başarılı olacaktır. Yoksa başka türlü biz özel savaşı yerle bir edemeyiz.

Özel savaş topluma karşı yürütüldüğünde eğer başarıya ulaşırsa sonuç elde eder. Ama toplumsal alanda güçlü direniş geliştirildiğinde özel savaşın başarıya ulaşması mümkün değildir.

Günümüzde özel savaş, almış olduğu biçimle yaşamın her alanında sürdürülmektedir. Bu alanların başında da basın-yayın alanı gelmektedir. Özel savaş deyip, geçilmemelidir. Özel savaş asıl olarak da kendi yaşam tarzını, ilişki biçimini, yaklaşımını kabul ettirmeye çalışıyor. Özel savaşın bu dayatmalarını yaşam içerisinde kabul ettikten sonra, istenildiği kadar ona karşı mücadele içerisinde bulunduğu söylense de bunun bir inandırıcılığı ve anlamı olmaz. O da "bizdendir" der. Yani özel savaş bu şekilde, karşısında olanı kendisinden yana çekme, kendisine benzetme ve kendisi gibi düşünür, yavaş hale getirme savaşıdır.

rak değerlendirmemek gerekir.

Adı savaştır, askeri bir kavramdır, ama bugün egemen, sömürücü güçler, kendi iktidarlarını sağlamlaştırmak için bütün topluma karşı her alanda tüm imkanlarını kullanarak kimi zaman şiddet araçlarının kullanımına bile gerek duyulmadan yürütülen bir savaştır. Örneğin, televizyonda bir yemek reklâmı yapılıyor, böylece reklâmı yapılan malzemenin alınması teşvik ediliyor. Yaz ayları geliyor, elbise modası, kış oluyor ayrı bir elbise modası geliştirilerek insanlar tüketime teşvik ediyorlar. Saçınızı şu şampuanla yıkarsanız şöyle olur. Daha birçok şey söylenebilir. Bunları izleyenleri kendisine benzetmek için ya da istediği bir tip haline getirmek için yapıyor. O zaman onu izleyenler de, onlar gibi olmaya başlıyor, onlar gibi davranıyor, onların söylediği şarkıları, türkülerini söylüyor. Onların yaptığı her şeyi yapıyor. Bunlar basit şeyler değil. Tüm bunları onlar gibi yapmaya başladığı zaman insanlar artık onlar gibi düşünmeye başlıyor. Onlar gibi düşünmeye başladığı zaman da, özel savaş amacına ulaşmış oluyor. Psikolojik savaşın amacı budur. İnsanların bilincine akmaktır, bilincini yönlendirmektir, iradesini kırmaktır, teslim almaktır, etkilemektir, istediği hale, biçime getirmektir, istediği gibi davranış içerisine girmesini sağlamaktır. Bu topluma karşı çok yaygın bir biçimde sürdürülüyor. Bizim içimizde

SARA partimizin direniş ruhunun yoldaş en önde gelen temsilcisiydi

■ ALİ HAYDAR KAYTAN

PKK'nin temelleri grup tarzında Ankara'da atıldı. Birkaç yılımızı burada geçirdik. İdeolojik olarak gelişmemiz ve teorik çerçevemizin netleşmesi üzerine Kürdistan'a dönme ve kendi ülkemizde faaliyet yürütme kararına ulaştık. 1975 yılı sonunda Dikmen'de yaptığımız toplantıda aldığımız kararın ardından birçok arkadaşımız Kürdistan'a döndü. Ancak bu toplantı öncesinde de grubumuzun üyeleri Kürdistan'da propaganda yapıyor ve gruba yeni üyeler kazandırmaya çalışıyordu. Ben de 1973 yılından itibaren daha çok tatil döneminde Dersim'de faaliyet yürütmeye başladım. Bu çalışma sonucunda Dersim'de erkenden Ankara'dakine benzer bir grup oluştu.

Bu dönemde henüz bir adım bile yoktu ve kendimizi Kürdistan Devrimcileri biçiminde tanımlıyorduk. Bu halimizle adı sanı herkesçe bilinen gruplar ve örgütlere karşı ideolojik mücadele veriyorduk. Bizi diğer gruplar ve örgütlerden ayıran en belirgin yanımız Kürdistanî bir oluşum olduğumuzu vurgulamamız ve Kürdistan'ın sömürge bir ülke olduğunu dile getirmemizdi. Sadece oluşum olarak yeni değildik; savunduğumuz düşüncelerde de muazzam bir yenilik, başka bir deyişle farklılık vardı. Dersim'de Türk Soluna bağlı gruplar ve örgütler hâkimdi ve bunlar İbrahim, Deniz ve Mahir gibi büyüklüklerini kanıtlamış devrimcilerin mirasına dayandıklarını iddia ediyorlardı. Aynı mirasın bizim de mirasımız olduğunu söylememizin, anlayış olarak doğru olsa bile, pratikte bir etkisi yoktu. En büyük etkileme gücümüz düşüncelerimizdeki anlam derinliği ve bu anlamla bütünleşen duruşumuzdu.

Dersim'deki grubumuz esas olarak öğrenci gençlerden oluşuyordu. Nicelik olarak sınırlı, ancak nitelik olarak güçlü bir bileşimimiz söz konusuydu. Grubumuza katılan gençlerin neredeyse yarısı kadındı. Genç kadınların grubumuza ilgisi oldukça fazlaydı. Sara arkadaş ilk katılım sağlayanlardan biriydi. Almanya'da işçi olarak çalışan bir ailenin çocuğuydu. Sanırım kendisi Almanya'dan dönmüştü. Evlerinin yanında öğrencilerin kaldığı tek gözülü bir gecekondu vardı ve ben çoğu zaman bu öğrencilerin yanında kalıyordum. Sara arkadaş henüz ortaokul sınıflarında olan bu gençlere yakın ilgi gösteriyor, birçok konuda kendilerine yardımcı oluyordu. Yerelde bize katılan arkadaşlar Sara arkadaşla ilişki kurmuşlar, kendisini etkilemeyi başarmışlardı. İlk süreçte ilişkisi daha çok diğer kadın arkadaşlardı. Başlangıçta kendisini dolaylı tanışam da, doğrudan ilişki kuramıştım.

Bir süre sonra İzmir'e gittiğini duydum. Sara arkadaş Dersim'den ayrılrsa da grubumuzdan arkadaşlarla ilişkisini sürdürmüştü. İzmir'de grubumuzun görüşleri doğrultusunda çalışma yaptığını biliyorduk. Dü-

◆ O her şeyden önce bir direniş abidesiydi, Partimizin direniş ruhunun en önde gelen bir temsilcisiydi. Sara arkadaş hem faşist sömürgeciliğin işkence tezgâhları ve zindanlarında, hem de dışarıda haksızlıklara karşı mücadele halinde oldu. Yanlışlıklar ve çirkinliklere karşı sürekli direndi. Doğru bildiğinden hiç taviz vermedi. Hemen her zaman pozitif bir duruş halinde oldu, devrimci iyimserlik çizgisinden sapmadı.

şünsel olarak bizimle bağını koruduğunu ve çalıştığını duyduğumuzda çok sevinmiştik. Grubumuzla yeniden bağ kurması sevincimizi daha da arttırmıştı. Sara arkadaş lise mezunuydu ve çok gençti. Fakat o amacıyla bütünleşmişti ve halkın özgürlük davasına en önde katılmak istiyordu. Bu amacına ters düşen her ilişkiden kopmaya hazırdı.

Doğru bildiğinde ısrar etme ve bu noktada kırılması imkânsız bir irade sergilemenin Sara arkadaşın ilk gözlemlediğim özelliği oldu. Devrimcilik de herhalde bu olsa gerekir. Amaca bağlılık, özgürlüğe adanmışlık, özgür yaşamda sonuna kadar ısrar, inanılmaz bir devrimci inat, boyun eğmezlik ve bu anlamda son derece soylu bir devrimci duruş, sevgi çağlayıcı bir yürek, hayranlık uyandıran bir canlılık, hareketlilik ve akışkanlık, bütün bunların toplam ifadesi olarak muhteşem bir etkileme gücü Sara arkadaşta daha başlangıçta kendini dışı vuran ve sonraları çok daha belirgin hale gelen özelliklerdi. Yine de Sara deyince öncelikle akla gelmesi gereken kavramın sevgi olduğuna inanıyorum. Onda ki ülke, halk, insan ve yoldaşlık sevgisi gerçekten bir çağlayıcı andırıyordu. Bir yazarın dediği gibi sevgi imandır; sevgisizlik inkâr, ortası ise münafıklıktır. Sara arkadaşta ki sevgi böyleydi.

Geleneklere isyan ederek devrimci yaşama yöneldi

Sara arkadaşın geleneklere isyan ederek devrimci yaşama yöneldiği söylenebilir. O dönemde Dersim'de aileler kız çocuklarının devrimci olmalarına fazla itiraz etmiyorlardı. Dersim demek bir açıdan da solculuk demektir. Dersim toplumunun sisteme muhalif bir karakteri vardı. Solculuk zaten sisteme muhalif olmayı ifade ediyordu. Taşıdığı Alevi ve Kürt kimliği toplumu kendiliğinden muhalif bir duruşa yöneltiyordu. Aynı durum Sara arkadaş için de geçerliydi. Babası yurtdışındaydı. Kardeşleri sol düşüncelere yatkındı. Klasik solculukta karar kılmış olsaydı ailesi hiç de karşı çıkmaz, kanımca diğer aileler gibi doğal karşılardı.

Aynı dönemde Dersim'de tehlikeli olarak görülen şey Kürtçülüktü, sosyalizmle Kürt gerçeğini buluşturmak. Dersim korkunç bir soykırıma sahne olmuştu ve bu soykırımın dehşet verici anıları hâlâ çok taze. Dersim toplumu Kürt ve Alevi olduğu ve kendi kimliğini korumak istediği için soykırıma uğratılmıştı. Bu yüzden bu kimliği sahiplenen ve buna dayalı olarak özgürlük mücadelesi vermek isteyen bir grubun ortaya çıkışı toplumun bazı kesimlerinde endişe ve korkuya yol açıyordu. Aileler çocuklarına "Sakın

Kürtlüğe bulaşmayın, gidin solculuk yapın. Kürt sorununu kaşımak bizleri yeni katliamlarla karşı karşıya getirir. Siz bunu mu istiyorsunuz" diyorlardı. Asıl sorun "Dersim terteleşi"nin yol açtığı ve kendi gerçeğinden kaçmaya götüren bu korkuyu yenmekti. O dönemdeki bu duruşu nedeniyle toplumu kınanamamak gerekir. Toplumun bu refleksi esas olarak Kürt sorununun ne denli ciddi bir sorun olduğunu gösterir ve çözümüne talip olmanın da ne denli bir devrimcilik gerektirdiğini ortaya koyar.

Sara arkadaşın bu ciddiyetle hareket ettiğine inanıyorum. Onun devrimciliğe gelip geçici bir heves ve dönemin modasına ayak uydurma tarzında yaklaşmadığı kesindi. Kürdistan'da devrimcilik Sırat köprüsünde yol almaya benziyordu. O bu köprüden geçme konusunda kararlıydı ve bunun gereklerine göre davranıyordu. Bu noktada elbette aile kuralları ve geleneksel ölçülerle sorunları vardı. Eskiden kopuşu yaşamadan toplumsal gerçeklikle sağlıklı bir bütünleşmeyi yaşamak çok zordu. Öze dönüş ve kendi kökleriyle yeniden buluşmak için kopuş kaçınılmazdı. Sara arkadaş da bunu yaptı. Bilinçli bir tavırla önündeki engelleri kararlı bir biçimde aşmaya çalıştı.

O günün koşullarında bir kadın olarak Kürdistan'da Apocu çizgide devrimcilik yapmak kolay bir iş değildi. Aynı durum Dersim için de geçerliydi. Dersim büyükçe bir köyden farksızdı ve bu yüzden burada devrimci çalışma yürütmek sorun oluşturmayabilirdi. Ancak Dersimli de olsa devrimci bir kadının Dersim dışında bir alanda çalışması kolay kabul görecekti. Sara arkadaşın büyüklüğü tam da bu noktada kendini gösterir. Dersim dışındaki Kürt kentlerinde çalışmayı tercih etti. Uzun süreli çalışma yürüttüğü kent Elazığ oldu. Buradan delege olarak Kuruluş Kongremize katıldı. Dersim'de katılım yoğun olduğu için grubumuza katılanları tecrübe sahibi yapmak üzere Kürdistan'ın başka alanlarına gönderiyorduk. Sara arkadaş hem çalışacağı yeni kendi seçti, hem de sonuna kadar seçiminin arkasında durdu. Bu duruş o dönemde bizim için eşsiz bir örnekti.

Başta da belirttim: Sara arkadaşın ailesi Almanya'da çalışan bir işçi ailesiydi. Sara arkadaş isteseydi yurtdışına gidebilir, Avrupa'da rahat bir yaşama kavuşabilirdi. Ama o gittiği Avrupa'dan geri dönmeyi tercih etmişti. Onun aradığı şey rahatlık değil özgürlük dolu bir yaşamdı. İçine özgürlük sığdırılmamış bir yaşamın onun için hiçbir değeri yoktu. O içi boş bir huzuru değil kavgayı, rahatlığı ve kolay olanı değil zorluğu, bireysel kurtuluşu değil halkın kur-

tuluş davasına adanmayı seçti. Kendi seçimine uygun yaşadı, yaptığı tercihin insanı oldu. Özgürlük de zaten kendi tercihini yapmak ve bu tercihin insanı olmak değil midir?

O her şeyden önce bir direniş abidesiydi

Gerçekten de 70'li yıllar oldukça hareketli yıllardı. 12 Mart faşizmi devrimci gençlik hareketinin önder kadrolarını tasfiye etse de, gençliği direniş ruhunu kıramamıştı. Mahir'ler, Deniz'ler ve İbrahim'lerin bıraktıkları mirasın bunda büyük payı vardı. PKK de aslında bu hareketin içinden doğdu. Bu hareket olmasaydı herhalde PKK de olmazdı. Ancak bu hareketin mirasına sahip çıkma iddiasındaki güçlerin tutarsızlıkları ve Kürt sorununda sosyal şoven bir tavır sergilemeleri, hareketimizin kurucusu olan Önder Apo'yu bağımsız bir grup örgütlemeye yöneltti.

Kürdistan'daki çalışmamızın üzerinden yaklaşık üç yıl geçtiğinde partileşmeye yöneldik. Kuruluş Kongremizi yirmi üç delegenin katılımıyla gerçekleştirdik. Kongreye katılan iki kadın delegeden biri Sara arkadaşta. Kongre sonrasında parti komitelerimiz oluşturuldu. Sara arkadaş Elazığ'daki parti komitemizde yer alıyordu. Partimiz kurulmuş, ancak kuruluşunu henüz ilan etmemişti. 1979 yılının ilk çeyreğinde Elazığ polisi bir operasyon başlattı ve tutuklamalara girişti. Tutuklanılanlar arasında Sara arkadaş da vardı. Kişi gerçek dostlarını felaket anında tanırlar ya, işkence tezgâhları ve ardından yaşanan o korkunç zindan pratiği, herkesin Sara arkadaşın o muhteşem devrimci kişiliğini görmesini sağladı. Partinin en üst yönetiminde yer alan Şahin Dönmez'in ihanetine karşılık, Sara arkadaş direniş çizgisinden milim bile sapmadı ve bu süreçte direniş çizgisinin canlı sembolü oldu.

Sara arkadaş yaşamını; ülkesi, halkı ve cinsinin özgürlüğüne adanmış bir devrimciydi. Faaliyet yürüttüğü her yerde çalışmalara tüm gücüyle ve kaygısızca katıldı. Yaşam sevinci ve coşkusunda hiçbir zaman en ufak bir düşüş olmadı. En önemlisi hiç boş durmadı. Anlamın ve sözün gücünü bilerek hareket etti. İnsanları iyiye, doğruya ve güzele çekmek için durmaksızın çalıştı. O âdeta bitmez bir enerjiyle doluydu. Bu yüzden yorgunluk nedir bilmedi. O her şeyden önce bir direniş abidesiydi, Partimizin direniş ruhunun en önde gelen bir temsilcisiydi. Sara arkadaş hem faşist sömürgeciliğin işkence tezgâhları ve zindanlarında, hem de dışarıda haksızlıklara karşı mücadele halinde oldu. Yanlışlıklar ve çirkinliklere

karşı sürekli direndi. Doğru bildiğinden hiç taviz vermedi. Hemen her zaman pozitif bir duruş halinde oldu, devrimci iyimserlik çizgisinden sapmadı. Yanlışlıklar ve yetersizliklerle mücadele ederken kırıp yıkmadı; iyiyi, güzeli ve doğruyu ege-men kılmayı esas aldı. O özünde bir üretim ve inşa kişiliğiydi, yapıcı ve yaratıcı bir devrimciydi.

Bizim, Sara arkadaşın da katıldığı Kürdistan'daki ilk mücadele döneminde temel çalışmamız insanlarla ilişki kurmak ve kendilerini devrimci saflara çekmekti. Öncelikli çalışmamız gençliği kazanmak olsa da, daha işin başında toplumun her kesiminden insanlarla temas kuruyorduk. Gençlerle kurduğumuz ilişkiler aileleriyle de ilişki kurmamız anlamına geliyordu. Kazandığımız gençlerin aile evleri bizim için aynı zamanda barınak oluyordu. Beslenme sorunumuz dahil birçok sorunumuzu böyle çözüyorduk. Öyle ki, çoğu aile arkadaşlarımızı kendi çocuklarından ayırt etmiyor, kendi öz çocuklarıymış gibi bağrına basıyordu. Kimi zaman arkadaşlarımız ailelerin yarım kalmış ya da el atılmamış işlerini yapmalarına yardımcı oluyor ve bu durum çevredeki diğer aileler arasında da sempati ile karşılanıyordu.

Bir devrimci olarak insanları haklı bir davaya kazanmak istiyorsanız, bunun için sadece sözün gücüne dayanmanız yetmez. Davanızın ve savunduğunuz değerlerin ete kemiğe bürünmüş hali olarak toplumun huzuruna çıkmadıkça, allame-i cihan da olsanız kimseyi kendinize inandıramazsınız. İnsanlar belki sözlerinize anlam biçebilir, söylediklerinizi değerli görebilir, ama her şeyden önemli olanı sizi değerli görmeleridir. Sözünün insanı olmak bu olsa gerekir. İnsanların doğruya inanmalarının yolu doğruyu savunanlara inanmalarından geçer. Hakikat aşktır belirlemesi tam da böylesi bir temsiliyeti anlatır. Hakikat çağrıcısı hakikati kendinde bedenleştirmişse aşk yolunu işçisi haline gelmiş demektir. Sara arkadaş bu gerçeği en iyi bilen ve uygulayan bir yoldaşımızdı. Bu anlamda Sara arkadaş hemen her zaman ilişki kurduğu insanların gözünde bir cazibe merkezi oldu. Önder Apo, insanı kazanarak doğru yola sokmak isteyenlerin kendilerini şerbet haline getirip içirmeleri gerektiğini söylerdi. Sara arkadaş bu yaklaşımın örnek temsilcilerinden biri olarak toplum içine çalıştı ve bununla hemen her zaman sonuç aldı.

Herkeste bir çift göz var ama bir çift göze sahip olan herkes her zaman güzel bakmaz ve güzel görmez. Sağlam bakış açısına sahip insan güzel bakıp güzel düşünmesini bilir. Mistik bir düşünürün dediği

gibi bu insan nereye dokunsa de-
ğiştirir, yıkıntıların üzerine saraylar
diker, somurtkan yüzleri güler hale
getirir, çorak topraklarda güller aç-
tırır, çölü yeşil vahaya dönüştürür.
Hele bu insan bir de çağdaş mü-
minlik çizgisinde yürüyen bir ka-
dınsa, özgürlüğe sevdalı bir kadın
devrimciyse, attığı her adımda mu-
cizeler gerçekleştirir. Benim tanı-
dığım Sara işte buydu. O bir kadın
olarak duruşu ve yürüyüşüyle ka-
dına yönelik tüm önyargıları yıktı.
Bu yıkıntıların üzerinde kadına müt-
hiş bir güveni inşa etti. Onun bu
duruşu ve yürüyüşünün de katkı-
sıyla Kürdistan devrimi bir kadın
devrimi halini aldı.

Bu dönemde kadının gençlik ke-
simi içinde çalışma yürütmesinin
önünde belki ciddi sorunlar yoktu.
Belki de kadın bu kesim içindeki
çalışmada daha çok etkili oluyordu.
Buna karşılık toplumun bazı ke-
simleri kadının devrimci çalışma
yürütmesini tuhaf karşılayabiliyordu.
Egemen zihniyetin gözünde kadının
yeri -hele bu bir de bir genç kadın-
sa- ailesinin yanındı. Ben Sara ar-
kadaşın daha devrimciliğe karar
verdiği ilk günden beri bu gerçeğin
farkında olduğundan eminim. Dev-
rimcilik zaten bir değiştirme ve dön-
üştürme gücüdür. Dünyayı de-
ğiştirmek için yola çıkan insan bu
hâkim zihniyetin gücüne bakarak
geri adım atmaz. Sara arkadaş ön-
celikle hâkim zihniyetten kaynak-
lanan engellerin üzerine yürüdü. O
gittiği her yerde devrimci çalışma
için gerekli koşulları kendisi yarattı.
Kendi emeğiyle kendisini herkese
kabul ettirdi. Devrimci bir kadının
gücünün nelere kadir olduğunu her-
kese gösterdi.

Sara arkadaş PKK Hareketi'nin
kurucu kadrolarından biriydi. Ne-
redeyse kırk yıla yaklaşan bir dev-
rimci mücadele pratiğinin sahibiydi.
O örnek devrimci duruşu ve dire-
nişçi kişiliğiyle yaşayan bir efsane
haline gelmişti. Bu noktada öncelikle
şunu söylemeliyim: Bizde şehadet
ölümü değil yaşamla bağlantıdır.
Bizim anlayışımızda şehit
yaşamın en diri gücüdür. Şehit ka-
nıtlanmış gerçekliği anlatır. Önder
Apo dışında bizde yaşarken okul-
larımızda resmi asılan arkadaşla-
rımız olmadı. Bu konudaki tek istis-
na Sara arkadaşta. Amed zinda-
nında tutulduğu sırada resimleri
Mahsum Korkmaz Akademisi'nin
duvarlarını süslüyordu. İster ken-
disini daha önce tanışın ister tanı-
masın, tüm arkadaşlarımız için
Sara arkadaş örnek bir devrimciydi.
Direnişin zafere götürdüğünü onun
pratiğinde net olarak görmüşlerdi.
Taşdığı devrimci kadın kimliği ken-
disine duyulan sempati, sevgi ve
hayranlığı daha da büyütüyordu.

Benim gözümde de Sara arkadaş
önünde huşu içinde eğilmem ge-
reken bir devrimciydi, tanıca kim-
liğinin kanlı canlı haliydi. Ben ken-
disinden daha önce gruba katılmış
ve Apocu düşünceleri Dersim'e ta-
şımıştım. Sara belki de bu taşıma
sonucunda grupla tanışmıştı. Böyle
olsa da benim için Sara örnek al-
mam ve izinde yürümem gerektiğine
inandığım yoldaşımdı. Almanya'da
hapis yatarken kendisiyle yazışma
şansı bulmuştum. Mektubumda
"Ben sana kurban olurum" diye bir
cümle kullanmıştım. Kuşkusuz PKK
bize yoldaşlarımız için canımızı
vermeyi öğretti. Bu biraz daha ayrı bir
şey. Bir tehlike anında kendinizi
öne atar, yoldaşınıza siper olur, ge-
lecekse bir ölüm ilkin sizi bulmasını
istersiniz. Ancak kurban olmak için
tehlikenin kapıya dayanması ge-

rekmez. Kurban yüce olanın yüce-
liğine tanıklık etmektir. Bu cümlemlerle
Sara arkadaşın kanımca "Sen bü-
yüksün ve ben sana kurban olarak
senin büyüklüğüne tanıklık etmek
istiyorum" demeye çalışıyordum.
Onun üzerimizdeki etkisini ortaya
koymak için bunları anlatıyorum.

Halkların özgürlük mücadelelerini bağlayan yıkılmaz köprü kurdu

9 Ocak katliamını düzenleyenler
öncelikle PKK'nin öncü kadrolarını
ortadan kaldırmayı hedeflediler.
Amaçları bu kadroları ortadan kal-
dırarak PKK'yi tasfiye olma sürecine
sokmaktı. Sara arkadaş komplocu
katiller için ortadan kaldırmak iste-
yecekleri en ideal hedefti. Her şey-
den önce kırk yıla yaklaşan bir
devrimci pratiğin sahibiydi. PKK'nin
kurucu kadroları arasında yer alı-
yordu. İşkence tezgâhlarında, zin-
danlarda, dağda ve halkın içindeki
pratiği kendisini yaşayan bir efsane
konumuna yükseltmişti. PKK'nin
bir kadın partisi haline gelmesinde
belirgin bir yeri ve rolü vardı. PKK
ve Kürt halkı için yeri kolay doldu-
rulamayacak bir değerdi. Sadece
ulusal planda değil uluslararası dü-
zeyde de bilinen ve tanınan bir
yoldaşıymızdı. Bütün bunlar ken-
disinin katliamın hedefi olarak seçil-
mesine yetiyordu.

Sara arkadaşın katledilmesi kuş-
kusuz hepimizi, halkımızı ve bizleri
derinden sarstı. Beklemediğimiz ve
hazırlıklı olmadığımız bir katliamla
karşı karşıya geldik. Başlangıçta
bu katliamın gerçek olduğuna inan-

madık. Ne var ki Sara arkadaşın
fiziki olarak bizden kopardıkları ger-
çektir. Ancak Sara'nın ruhen ölümsüz
olduğunu ve en diri kimseden daha
diri olarak halkımızın ve ilerici in-
sanlığın yüreğinde yaşadığını dü-
zenlenen cenaze töreninde ve daha
sonraki gelişmelerde netçe gördük.
O Afrika'dan Güney Amerika'ya,
Avrupa'dan Ortadoğu'ya kadar dün-
yanın hemen her yerindeki devrimci
ve ilerici güçleri birleştirdi. Sara ar-
kadaşın şehadetiyle Kürt halkının öz-
gürlük mücadelesini dünya halkla-
rınının barış, demokrasi ve özgürlük
mücadelelerine bağlayan yıkılmaz
bir köprü kurdu. Onun şehadeti
sonrasında yoldaşlarımız birbirlerine
daha fazla kenetlendiler; partimizin
halkla bağları daha da güçlendi.
Sara arkadaş bu anlamda bizim
için yenilmez birlik, mücadelede
başarı ve zafer yemini oldu. Bu ye-
minize ölümüne bağlı kalacağız.
Onu ve öteki iki yiğit kadın yoldaşını
katleden güçlerin kimler olduğunu
biliyoruz. Önder Apo, "Beni İmralı
zindanına koyan güçlerle bu katliamı
gerçekleştirenler aynıdır" dedi.

Bilindiği üzere iki halkın, Türk ve
Kürt halkının ortak mücadelesinin
eseri olan Cumhuriyet 1924 yılından
itibaren kuruluş felsefesine tama-
men ters düşen bir rotaya sokuldu.
Cumhuriyet'in 'asli kurucu' unsuru
iki halktan biri olan Kürt halkı bu
yön değişikliği sonucunda inkâr
edildi ve buna bağlı olarak imha
edilmek istendi. Cumhuriyet'in yeni
Kürt politikası Kürtlerin inkârı ve
imhasına dayandırıldı. 1925 yılında
başlatılan imha seferleri 1937 yıl-
ında Dersim'e karşı girişilen 'sel

harekâtı' ile doruk noktasına çıktı.
Yani Cumhuriyet tarihinde Kürtlere
yönelik son soykırım uygulaması
Dersim'de gerçekleştirildi. Bu ha-
rekât sırasında kundaktaki bebekten
ölüm döşegindeki yaşlıya kadar on
binlerce insan katledildi. Kıyım ve
kırım harekâtı ile öngörülen hedefe
ulaşılın ve belirlenen amaç ger-
çekleşsin diye ne kadar insanlık
dışı vahşi yöntem varsa denendi.
Ne de olsa sergilenen vahşete dur
diyecek ve hesabını sormak iste-
yecek bir güç bulunmuyordu. Tekçi
ulus-devlet zihniyetine sahip ege-
men güçler işinin ehli bir bahçıvan
titizliğiyle Dersim Kürt'ünü bir ayırık
otu gibi ele alıp kökten sökerek te-
mizlemeye çalıştılar.

Dersim'in Kürdistan gerçeği içinde
bir özgünlüğü vardı. Burada yaşı-
yan Kürtler Alevi inancına men-
suptu. Dersim egemen devletlerin
sınırları içinde görünse de, Dersim
Kürtleri tamamen özerk bir konum-
da yaşamışlardı. Osmanlı devleti
bu alana fazla nüfuz edememiş,
hâkimiyet kurmak üzere giriştiği
pek çok sefer başarısızlığa uğra-
mıştı. Belki de bundan olacak, "Der-
sim'e sefer olur ama zafer olmaz"
sözü bir halk deyişi haline gelmişti.
Yerel halkın 'Raa Heqî-Hak Yolu'
diye adlandırdığı Alevilik bir ideolojik
kimlik olarak Dersim Kürtlerini bir
arada tutan ve kavim bilincini pe-
kiştiren bir rol oynamıştı. Çok sayıda
aşireti barındıran bu alanda üst
kimlik Kurmanc -yerel halkın lisa-
nıyla Kırmanc- oluyordu. 'Hak Yolu'
inancı ve üst kimlik olan Kurmanc
kimliği bu alanda en özlü Kürtlüğü
yaşatan unsurlar durumundaydı.

Buna özünü en güçlü biçimde ko-
ruyan, bozulmamış Kürtlük de de-
nilebilir. Dersim için soykırım kararı
verenler "Dersim'de medeni adam
yavrusu yetişmez" derken aslında
bu özlü Kürtlüğün gücüne işaret
ediyorlardı.

Bedelini soykırıma tabi tutulmakla
ödedikleri Dersim Kürtlerinin tek
'suçları' kendileri olarak kalmakta
ısrar etmeleri, sıkça dillendirdikleri
"Aslını inkâr eden haramzadedir"
deyişinden de anlaşılacağı üzere
yabancılaşmaya karşı keskin bir
tavır almalarıydı. Yok edilmeleri için
ferman çıkarılmasının nedeni buydu.
'Tunceli Kanunu' bir yok etme fer-
manıydı. Sömürgeci ulus-devletin
sözcüleri sürek avına çıkan avcıların
ruh haliyle donatmak istedikleri as-
kerlerini, "Dersimlilere öyle müthiş
bir ders vereceksiniz ki, hayatta
kalanlar bir daha devlete karşı dur-
mayı akıllarından bile geçirmesinler"
diye motive ediyordu. 'Fare gibi ze-
hirleyip öldürmek', ayırık otu misali
temizleyip kökünü kurutmak, ana
kucağındaki masum bebeleri ayak-
larından tutup kafalarını kayalara
vurarak katletmek, kadınlar, çocuklar
ve yaşlıları idam müfrezelerinin kar-
şısına çıkarıp topluca kurşuna diz-
mek, taş üstünde taş, gövde üze-
rinde baş bırakmamak ya tenkil ve
tedip uygulamalarının sadece bir
bölümüydü. Bütün bunlarla Kürt
gerçeğinin bir daha dirilmemek üze-
re mezara gömüldüğüne inanılıyor-
du. 'Her ne pahasına olursa olsun
bedenden kesilip atılması gereken
çıban' kesilip atılmış, 'hayali Kür-
distan' mezara gömülmüştü.

Yazının devamı arka kapakta...

ASRIN KOMPLOSUNUN İÇ YÜZÜ NASIL ANLAŞILMALIDIR?

■ RÊBER APO

"SÜMER RAHİP DEVLETİ'NDEN DEMOKRATİK UYGARLIĞA -II-" KİTABINDAN ALINMIŞTIR

a- Tarihsel komplolar gelişmeleri durdurmaz, hızlandırır

1990 sonrası; dünya, bölge, ülke, PKK ve benim açımdan yeni bir süreçtir. Reel sosyalizmin fiili çözümlü süreci resmen de kabul edilmektedir. Sovyet sistemi, iç tıkanmanın, gerekli dönüşümleri zamanında ve yerinde yapamamanın bedelini çözülme ve dağılma ile ödemektedir. Her toplumsal olgu için geçerli olan kural, bir kez daha doğrulanmaktadır. Amaç ve olguların arasındaki çelişki uzun süre zorla sürdürülemez. Ya reform ya da devrim yoluyla ileriye doğru, daha üst bir aşamaya sıçrama kaçınılmaz olur. Bu sağlanamazsa, içten çürüme ve dağılma gerici zorla, çağımızda faşizm olarak adlandırılıp restorasyona tabi tutulur. Restorasyon, aynı binanın yeni malzemeyle eskisinden daha güçlü görünmesini ve kalıcılığı sağlar. Ama toplumsal dinamikler hareketi zorladığı için, bu binalar içinde oturulamayan müzeler konumuna düşer. Devrim ve karşı-devrimin ürünü olan reel sosyalist ve faşist sistemler normalleşme sürecine yanıt olmayınca ve gerekli dönüşümleri yapmamakta direnince, yıkılmaktan kurtulamamışlardır. Dünya ikinci büyük savaşın sonunda faşist yıkılışa tanık olurken, savaşın ürünü olan reel sosyalizmin içten çözülüş ve dağılışını da 1990 sonrasında yaşamıştır. İçine girilen süreç, sağın da solun da evrimleşerek ve dönüşümlerden geçerek bulunduğu demokratik uygarlık sisteminin üstünlük kazanmasıdır. Sorunların ağırlıklı çözüm yolu, sistemin hakim kriterleriyle sağlanacaktır. Uluslararası düzen bu temelde ilke ve kurullarını gözden geçirerek, yeni koşullara yanıt verecek düzenlemeleri gerçekleştirmektedir. Dünya çapındaki dönüşüm bu ana doğrultudadır. 20. yüzyıldan 21. yüzyıla giriş, daha çok bu ana olguya bağlı olarak tanımlanmaktadır. 21. yüzyıl, demokratik uygarlık ve insan hakları çağı olarak adlandırılmak istenmektedir. Ortadoğu'da yüzyıl öncesi dayanan ve gericileşen milliyetçilik temelindeki savaş ve barış durumu tam bir tıkanma sürecindedir. Halkların enerjisi gerici milliyetçi uygulamalarla yutulmaktadır. Sorunlar çözülmemekte, bir avuç kriz rantçısıyla bir yaşam tarzı haline getirilmektedir. Süreç aşırı çözümsüzlük sonucu daha gerici ideoloji ve tarikatlaşmaların üremesine yol açmaktadır.

Bölgenin ana ülkelerinden birisi olması nedeniyle Türkiye, tıkanmayı giderek sıkça tekrarlanan krizlerle en yoğun biçimde yaşamaktadır. Ne zihniyet değişimine, ne de yapısal dönüşümlere adım atabilmektedir. Genel bir seferberlik haline getirdiği özel savaş, devleti de geleneksel çizgisinden çıkararak, çe-

telerin türediği hukuk dışı bir uygulamaya alanına çekmektedir.

PKK'nin de yaşadığı benzer bir durumdur. Dünya çapında yaşanan değişim ve kendi iç bünyesindeki oluşumlar somut olarak değerlendirilememektedir. Eski anlayış ve tutumlar çoktan ideolojik, politik ve örgütsel çizgisinden çıkarak, örgütü çete gruplarına dönüştürmektedir. Böylesi yapılar, birçok alan ve silahlı savaş bölgesinde, kuraldışı yaşam ve eylem tarzlarıyla PKK'yi çok farklı bir gerici biçime zorlamaktadır. Sorumlu olması gereken merkez ve kadrolar adeta akıntıya boşuna kürek sallamaktadır.

Önderlik pozisyonum, bu gerçekler karşısında giderek dar bir sahaya kısılmaktadır. Büyük çabalarla özellikle ülke içinde sağlamaya çalıştığımız çizgiye çekme ve dönüştürme hamleleri, çeteleşme anlayışları tarafından boşa çıkarılmaktadır. Devlette olduğu gibi PKK'de de fiilen çizgi dışı gruplar dönemi yaşanmaktadır. Bu durum en anlamsız eylemlere yol açmakta, trajik kayıplar ve acıları çıkıyor gibi büyütülmektedir. Durumu aşmak için yoğun tekrarlama, Önderlik kurumunu da işlevsiz bırakmaktadır. Komplolar ve tasfiyeler için en uygun ortam böyle gelişmektedir. 1990'ların başlarından 2000'lere doğru yıkılmasına çalıştığım kader komplo, giderek ağırlarını her tarafıma dolayacaktır.

1990'ların başından itibaren, iç ve dış komploların artan ayak sesleri adeta 'ben geliyorum' diyordu. 25 Ocak 1990'da en eski çocukluk arkadaşım Hasan Bindal'ın sözde kaza kurşunuyla öldürülüşü, aslında içinde birçok gizli saklayan bir olaydır. Bu, kamp yönetimindeki Sarı Baran, Mehmet Şener ve Şahin Baliç'in birlikte planlama ihtimali yüksek bir komploydu. Eğer olayı yutmuş olsaydım, çok kısa bir süre sonra operasyon benim tasfiyemle tamamlanabilirdi. Beni tasfiyeyle görevli iki resmi ajanın, o günlerde Star TV'de kendilerine yönelik suçlamalar karşısında, -sanıyorum Cem Ersever'i savunma anlamında- şöyle konuştuklarına bizzat tanık oldum. "Biz başarısız değiliz. İstesek öldürebilirdik; ama sağ yakalanması isteniyor." Bu tarz sürüp giden bir itiraftı. Doğruluk payı vardı. PKK içinde oldukça mesafe alan çete yoluyla, bu rahatlıkla gerçekleştirilebilirdi. Fakat örgütün kontrolünün de ellerinde kalması için, benim sağ kalmam ve örgütün tümüyle çetenin eline geçmesinden sonra tasfiye edilmem, yaklaşım stratejisinin özüyüdü. Örgütün tümüyle ele geçirilmeliydi. Bunun için tehlikeli gördükleri bütün dürüst ve bağlı kadroların kaza süsü verilerek yok edilmesi gerekiyordu. Şemdin, Kör Cemal, Hogır ve Şahin kendi çapında bu süreci Mahsum Korkmaz'ın kuşuklu ölümüyle 1986'dan

itibaren başlatmışlardı.

Şimdi anlaşılıyor ki, ya kaza süsü vererek, ya da 'ajandı' adı altında cezalandırdıkları yüzlerce dürüst ve değerli kadro ve yurtsever insan bulunmaktadır. Partinin en değerli kadro ve eylemci yapısını temizlemek için, bile bile eylem adı altında ölüme gönderiyorlardı. Bunun için komuta inisiyatifini konusunda korkunç hassas davranıyorlardı. Çünkü ne kadar komuta yetkisi varsa, bu o kadar komplo, cinayet ve güç kazanmak demektir. Tümünü devlet demeyeceğim ama, Cem Ersever olayında da halen aydınlatılmadığı gibi, bir çevrenin PKK'deki bu çeteleşmeyle direkt veya dolaylı ilişkisi yüksek bir ihtimaldir. Zaten devlet bünyesinde bu dönemde çeteleşmenin kontrol altına alınmasında güçlük çekildiği bilinmektedir. Yine bu dönemde başta KDP olmak üzere, KUK'un bazı bölümleri, birçok aşiret ve özel görevli de yoğun biçimde bu süreç içinde görev yürütmüşlerdir.

Sürecin tam başarıya gidemesinin nedeni, çetenin elebaşlarının farkına varılmasıdır. Şahin Baliç'in ölümüyle cezalandırılması, Sarı Baran, Mehmet Şener ve Hogır'ın kaçmaları, Kör Cemal'in önceden cezalandırılması ve Şemdin'in kontrol altına alınması, çetenin etkinliğini büyük ölçüde kırdı. Hasan Bindal olayının büyük önemi, çetenin bütün niyetlerini ve olası bağlantılarını ele verir nitelikte olmasıdır. Bu olay çözümlenemeseydi, Önderlik ellerinde kalacak ve diledikleri gibi kullanmaya çalışacaklardı. Tümünün bilinçli ajanlık yaptığını söylemek zordur. Ama bir kısmının özellikle çeteleşen devlet odaklarıyla ilişkisi kesindir. Bu rollerini sicilli ajanlar olarak değil, Kürtlerde çok uygulanan kişi ve aile çıkarları temelinde, zımnı uzlaşma biçiminde yürütmüşlerdir. Bunlar örgüt birimlerini ellerine geçirmek için her yöntemi deneyecek tiplerdi. Hizbullah liderinin PKK'ye karşı devleti kullanma tarzına benzemektedir. KDP ve KUK'un bazı grupları, çok sayıda aşiret ve çeşitli adlar altındaki örgütler bu yöntemle çok vurgun yapmış ve cinayet işlemişlerdir. "Apo primi" denen rantçılığın önemli bir kaynağı, bilinçli veya kendiliğinden ta PKK içine kadar uzanmıştı ve hastalık gibi yayılıyordu.

Şahsi kanaatim, Özal'a yapılan suikast ve Özal'ın ölümüyle, Jandarma Genel Komutanlığı yapmış bazı komutanların öldürülmesinde; devlete bulaşmış, sözde komutanları ve Özal'ı başarısız sayan bu tip çetelerin payı vardır veya bu ihtimal küçümsenemez biçimdedir.

1993 yılı, devlet ve PKK tarihinde önemli bir kırılma ve resmi çizgiden sapmanın yaygınlık kazandığı tarihtir. Turgut Özal'ın siyasi diyaloga açık yapısı, kontrol edemediği güç-

lerin kurbanı olmasına yol açtı. Bu tarihte Jandarma Genel Komutanı Eşref Bitlis'in tartışmalı bir uçak kazasında yaşamını yitirmesi ilginçtir. Ardından çığ gibi artan Hizbullah maskeli cinayetler, binlerce köyün boşaltılması, yoğunlaştırılan operasyonlar bir imha seferi olarak anlaşıldı. PKK'nin pek de akıllı olmayan taktikleri, kayıpları arttırmaktan ve sürecin tıkanmasına yol açmaktan öteye gidemiyor; gerilla doğru bir meşru savunma anlayışı ve uygulanmasına çekilemiyor. Dönemin askeri ve siyasi yönetimi terörü hukuk çizgisinin çok dışına taşımıştı. Devletin çığırından çıkması hız kazanmıştı.

6 Mayıs Komplosu ve yarattığı sonuçlar

Bu dönemin en önemli komplo suikastı, 6 Mayıs 1996'da Şam'daki kalabalık evimizin yakınında, yarım ton patlayıcı yüklü bir arabanın patlatılmasıdır. Telefonla dinlendiğim için, o saatte orada olduğum sanılarak araba patlatılıyor. Dönemin hükümet başkanı Tansu Çiller'in örtülü ödenekten 50 milyon dolarla finanse ettiği komplo oldukça boyutludur. Susurluk çetesi diye tabir edilenlerle Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım'ın, Suriyeli bir Kürt aileden bazı kişilerin ve dönemin Viranşehir Belediye Başkanı'nın da bu komplo için olduğu basına yansımıştı. Soruşturamda askeriye adına hareket edenler, ısrarla bu ekibin sorumsuz olduğunu ve devletle kendilerini temsil etmediğini söylüyorlardı. İstemeleri halinde, kendilerinin bu işi füzelerle daha başarılı yapabileceklerini belirtiyorlardı. Devletin içinde iki farklı yaklaşımın varlığı zaten bilinen bir husustur. Bu olayla birlikte, gönüllülük temelinde kendini bombalarla patlatma eylemleri gelişti. Şiddet sarmalı daha da tırmandı.

Devletin raydan çıkması herkesin endişe ile takip ettiği bir gelişmeydi. "Aydınlık için bir dakika karanlık" eylemliliği bu süreçle bağlantılıydı. Devletin laiklik karakterinde de hızlı aşınmalar yaşanıyor. Tarihte 28 Şubat denilen süreç daha çok bir restorasyon hareketi olarak gündeme geldi. Dolaylı yoldan normalleşme adına PKK'yi de sorumluluğa davet ediyorlardı. Buna ihtiyatlı bir olumlulukla yaklaştık. En azından suçsuz insanların katledilmesi ve alan boşaltılması durur ve ambargo sınırlanır; savaş sürse de hiç olmazsa kurallarıyla yürütülür anlayışla bu tutuma girildi. Türkiye'nin İsrail'le 1996'da stratejik düzeye çıkardığı ittifakları istihbarata epey fırsat sunuyordu. İsrail'in dünya çapında istihbarat ve kontrolü, PKK'nin 'terörist örgüt' olarak ilan edilmesi, Önderlik takibini Türkiye açısından kolaylaştırmıştır. Bu tarihte Papan-

dreu sonrası Yunanistan Başbakanı Simitis'le, ABD Başkanı Clinton'un 1996'da PKK Önderliği'ne yasallık tanımama ve fırsat varsa teslim etme konusunda anlayış birliği içine girdikleri daha sonra duyumu alınan diğer bir bilgiydi. PKK etrafındaki hukuk alanının daraltılması daha da artıyordu. Almanya, Fransa ve İngiltere başta olmak üzere, PKK yandaşlarına karşı siyasi amaçlı yoğun bir tutuklama kampanyasını açmışlardı.

Güney Kürdistanlı YNK ve KDP önderlikleri, PKK aleyhtarları kampanyanın en temel dayanakları olarak, 1996'da İsrail ittifakına benzer Ankara, Londra ve Washington merkezli yoğun ilişkiler içine girmişlerdi. PKK ve Önderliği'ni, Kuzey Irak üzerinden tecrit etmede ve operasyonlara her türlü desteği sunmada anlaşmışlardı. PKK ve Önderliği'ni tasfiye planının son halkası olarak Suriye kalmıştı. Mısır'ı da yanlarına alarak Suriye üzerinde geliştirilen psikolojik savaş kısa sürede ürün vermişti. Suriye bu baskılara boyun eğmeyi ve PKK konusunda anlaşmayı çıkarlarına daha uygun bulmuştu.

Suriye'den ayrılmadan önce, yaz boyu ordu adına dolaylı yoldan bilgilendirmede bulunan bir kanalin yaklaşımları ilginçti. Anlamalı bir ateşkesle birlikte yeni bir süreç arzulanıyordu. Bu konuya gerçekçi yaklaşımlar söz konusuydu. Örgütün bilgisi dahilinde, 1998 yılının ağustos ayı sonlarındaki tek taraflı ateşkes deneyimi bu bilgilenelemelere dayanıyordu. Fakat bu ateşkesin yarıda kesilmesine pek anlam verilemedi. Meşru savunma hakkımızı kullanmaya dek varan ve olumlu yani ağır basan bu dolaylı diyalog resmen başlatılsaydı, süreç çok daha olumlu gelişirdi. Bu, sanıyorum 28 Şubat sürecinin geçirdiği aşamalarla ilgili bir durumdur.

Tam bir yol ayrımına gelinmişti. Ortadoğu alanını eski biçimiyle kullanamayacağımız anlaşılıyordu. Yapılması gereken, ya Önderlik olarak günlük alanı karargah olarak seçip savaş daha üst boyuta sıçratmak ve şehir eylemlerini tırmandırmak, ya da uzlaşma arayışını Avrupa koşullarında daha güvenceli olarak geliştirmeye çalışmaktır. Savaşın tıkanmış durumu ve bir nevi kör bir noktaya gelip dayanması, dağda olmam halinde her türlü silahın kullanılma olasılığı ve benim durumunun ek bir sürü ağırlık getireceği düşüncesiyle, bunun tercih edilmediği uygun görülüyordu. Benim etrafında yoğunlaşacak bir savaş her bakımdan büyük sakıncalar taşımaktaydı. Ahlaki olarak kendimi yük yapmam doğru olmazdı. Ayrıca Kürt işbirlikçi önderlikleri her türlü istismarcılığa açıktılar. Orda bulunmamı çok kötü kullanacakları bilinen bir gerçektir. 17 Eylül 1998 Was-

hington Anlaşması bunun bir göstergesiydi. Avrupa koşulları da çok riskli olmasına rağmen, siyasi, kültürel ve demokratik anlayışla, zımnın de olsa hukuka biraz güven duyuluyordu. Yunanistan'daki hükümetin ise, ilk 9 Ekim 1998 günü bu ülkeye ayak basar basmaz bu denli alçalacağı hiç tahmin edilmemiş ve düşünülmemişti.

Yüzyılın sonlarında, Kürt halkının özgür iradesine karşı dünya çapında bir komplo ve darbe planı uzun bir hazırlık sürecinden sonra artık adım adım pratikleşiyordu. Filmi bir kez daha geriye çekip baktığımızda, bu planın aslında 1990'ların başında Londra kaynaklı olarak uygun görülüp uluslararası düzeyde hayata geçirilmek istendiği anlaşılacaktır. Planın Türkiye boyutları az çok bilinmekle birlikte, Avrupa ve ABD boyutu net olarak anlaşılammıştır. Uluslararası boyutu görmezsek, değerlendirmelerimiz eksik kalacaktır. Tekrar da olsa özetlemek gerekirse:

1- Palme cinayeti, başka amaçları yanında, 12 Eylül rejimi ve sonrasında Türkiye'yi dışa bağlı tutmak için ve Kürt özgürlük devriminden korumakta bir araç olarak kullanılmıştır. Palme'nin Vietnam ve Güney Afrika gibi ülkelerdeki hareketlerin desteklenmesinde ve hoşgörüle yaklaşılmasında, Başbakanı olduğu İsveç'i bir merkez haline getirmişti. İsveç, Kürt özgürlük hareketinin de merkezi olabilirdi. Palme, Kürt özgürlük hareketinin terörist olarak damgalanmasına karşıydı. Öldürülmesinde "Kürt izi" teorisi ve PKK'nin terörist ilan edilip yasaklanması çabaları, İsveç'in bu olumlu konumunu ortadan kaldırmakla yakından bağlantılıdır. NATO'nun o dönemde Avrupa'da güçlü ve henüz açığa çıkmamış olan Gladio örgütlenmesinin bu ve benzeri komplolarla ilişkisi bir gün aydınlanacaktır.

15 Ağustos 1984 eylemliliğinin hemen ardından, Almanya'nın da ağırlığını koymasından sonra, Türkiye hükümetiyle uzlaşma sağlanmıştı. Birçok ekonomik çıkarın sunulmasıyla tüm Avrupa'da PKK'ye karşı bir izolasyon süreci başlamıştı. Palme provokasyonu bu sürecin en önemli halkalarından biriydi. PKK'yi bölme, gündemleşen diğer bir gelişmeydi. Başlarında Çetin Güngör'ün bulunduğu bir gruba bu yönlü önderlik yaptırılıyordu. Kesire'nin tahrikleri ürün veri gibiydi. Birçok aydın, Mahmut Bakır, Şivan Perwer gibi insanlar uzaklaştırılmıştı. Bu, tek başına Türkiye'nin çabalarıyla izah edilemez. Aslında Avrupa merkezli bir karar olarak uygulanıyordu. Türk solu bu yolla çoktan içiştir edilmişti. Dünyanın diğer özgürlük hareketlerine de benzer planlar uygulanıyordu.

Almanya'nın merkezi düzeyde PKK'lileri tutuklaması da bu planın bilinçli bir parçasıdır. Parçalama ve önemli bir bölümü kontrolüne alma amaçlanıyordu. 1990 başlarında Türk Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş'in Londra'ya yaptığı bir gezide, "planımız onaylandı" biçiminde bir değerlendirmesi basına yansımıştı. Londra'nın da Almanya gibi tasfiyede rol üstleneceği anlaşılıyordu. Yine 1991'de YNK Başkanı Talabani Avusturya'nın Başkanı Viyana'da Türk Dışişleri Bakanı Hikmet Çetin'le PKK'yi terörist ilan etme konusunda gizlice anlaşmıştı. Talabani'nin bu yaklaşımı Almanya, Fransa ve İngiltere'nin tavriyle iç içe, terörist ilan edilme olayında temel bir rol oynamıştır. Avrupa çapında

varılan bu anlayış birliğinde, PKK'siz bir Kürt hareketi amaçlanıyordu. PKK'siz bir Kürt hareketi ellerinde Ortadoğu çapında kullanabilecekleri çok gerekli bir kozdu.

2- 1993'ten sonra Özal ile ateşkes deneyiminin başarısız kalmasından sonra, bu sefer gündeme oturan taktik, "PKK'ye evet, Apo'ya hayır" biçimini aldı. Milyonlarca kitlesel tabana kavuşan PKK'yi tümenden karşıya almalarının ve parçalama çabalarının sonuç vermemesi, böyle bir taktik yönelişi öne çıkardı. Her devlet kendine göre 'PKK kadroları' oluşturmaya başladı. Ortadoğu'dan Rusya ve Avrupa'ya kadar bu yönlü adımlar atıldı.

Şemdin Sakık için 'ikinci adam' unvanı icat edildi. Apo'nun tasfiyesi kararlaştırılmıştı, ondan sonrası hesaplanıyordu. Kani Yılmaz'a bu yönlü bir rol oynatmak için anlamsız bir tutuklama sürecine çektiler. Teslim almak ve olası tasfiyelerden sonra bir PKK önderi gibi kullanmak amaçlanıyordu. Moskova Numan Uçar üzerinde çalışıyordu.

Ortadoğu'da birçok devletin tavırında bu seziliyordu. YNK ve KDP, PKK üzerinde oyunlarını yoğunlaştırmışlardı. HADEP bünyesinde benzer bir operasyon yürütülüyordu. Hatip Dicle, Leyla Zana ve teslim olmayan diğer milletvekilleri tutuklanırken, DEP örgütü kapatılıyordu. HADEP üzerinde ise bir çekişme yaşanıyordu. Kürdistan boşaltılıyor, Hizbullah maskeli deşetvari yöntemlerle hiçbir örgütsel suçu olmayan binlerce dürüst yurtsever insan katlediliyordu. 6 Mayıs 1996'da Önderlik bombalanmasının gerçekleşmesinin üzerinden yarım saat geçmeden, Londra kaynaklı haberler Abdullah Öcalan'ın öldürüldüğünü veya bombalandığını dünyaya duyuruyordu. Yapılanları önceden biliyorlardı.

Topyekün tasfiye planı ve 9 Ekim Komplosu

3- 1996 İsrail-Türkiye ittifakı ile, bu tarihte başlayan Kuzey Irak'taki Kürt ve Türkmen örgütleriyle Türkiye ilişkileri aynı kapsamdadır. 17 Eylül 1998 Washington Kürt Otonomi Anlaşması'nda en önemli madde, PKK'ye karşı tavrıdır. Tıpkı 1925'de olduğu gibi, Türkiye'nin verdiği uzun tavizler halkası karşılığında, 2000'e doğru geldiğimizde benzer bir uzlaşma gerçekleşmişti. Bu bir bakıma Lozan'ın yenilenmesi demektir. PKK ve Kürt özgürlük hareketi tamamen izole ediliyor, Önderliği'nin tutsak edilmesi için her tür taahhütte bulunuluyor, gerilla üzerinde de Kürt işbirlikçileri, İsrail tekniği ve uzman elemanlarıyla birlikte her tür operasyona yeşil ışık yakılıyordu. Bu, topyekün bir tasfiye planıydı.

Kendi içinde çeteler meselesini bile çözememiş, güçlerini yeniden mevzilelendirmekte vurdumduymaz ve Önderliğin sırtından ucuz yaşamaya alışmış sahte bir komuta ve yönetim tarzından kurtulamayan yoldaşlarla, başta Suriyeli ve Yunanlı sözde dostların içyüzü daha iyi anlaşılammış, son derece çıkarıcı ve panikçi yaklaşımları karşısında, PKK Önderliği'ne düşen, meçhule karşı kuşkulu bir yürüyüştü. Büyük bir iç burkulmasıyla 9 Ekim 1998 macerası başlıyordu.

9 Ekim 1998 çıkışı değerlendirilirken, Ortadoğu zemininin ne anlam ifade ettiğini çok sağlam ve yürekten çözümlenmek gerekir. Bu zeminde yirmi yıla yakın bir pratik geçirdim. Sayısız ilişki ve çalışmalarda bulundum. Tarihi önemde gelişmeler

ortaya çıktı. Bu gelişmelerin benimle ilgili hangi sinir ve ruhla gerçekleştirildiği ve nasıl dayanabildiğim de bütün yönleriyle mutlaka anlaşılmalıdır. Başta PKK yapısı olmak üzere birçok çevre, işin hiçbir şey ifade etmeyen resmi görüntüsü dışında, can alıcı özünü anlama gücünü göstermiyor. Sanki normal ilericiler cephesinde anlı şanlı yaşanılmış, çalışılmış ve başarılı olmuş sanılıyor. Böyle bir şey yoktur. Tabii ki ucuz yorumla izah, kendilerine rahatlık sağlıyor. Dogmatik siyaset ve örgüt anlayışlarını tatmin ediyor. Bu tutum yetmeyince, bu sefer geleneksel kutsallık anlayışlarına sığınarak, "olağanüstü" kişilik özelliklerimle izah edip sorumluluktan ucuzca kurtulmak istiyorlar. Bu yüzden kimse yaşadığım pratiği tüm tarihsel mitolojik, felsefi, dini ve bilimsel anlamıyla çözmeye yanaşmadı. Çok kitap yazıldı; ben de yazdım. Yaşadığım gerçekleri halen de yazacak durumda değilim. Bunun için özgürleşme alanlarının gelişmesi gerekir. Ama koşulları çok elverişli olan ve gelişmeleri için neredeyse şart olan anlama işini başarılmayan, başta yoldaş geçinen birçok kişi ve kurum, bu tutumla aslında kendilerini geliştirmeye ve başarısızlığa mahkum ediyorlar. Bunlar mümkünse bu yılların çözümünü yapıp insanlık, Kürtler ve Ortadoğu tarihi ve geleceği için ne anlama gelmesi gerektiğini en temel görev edinsinler. Çünkü bu olanak dışında, özgür yaşama giden yolda ne tarihi ve çağrı, ne de güncel somut gerçekleri çözüp önlerini aydınlatabilirler. Şimdilik tek yol budur ve büyük emekle anlamayı ve pratikleştirmeyi gerektirir.

Ortadoğu Rönesansı

Kalın çizgileriyle Ortadoğu'daki yaşamın küçük bir kısmını, siyaset ve diplomasiyle ilgili yönünü değerlendirsem, tanımı şudur:

Sümerlerden beri döşenmiş la-birentlerin içinden bu kadar yıl sonra sağlanacak çıkamak ve halkların özgürlüğüne bazı hediyeyle bulunmak, gerçek anlamıyla peygambersel bir tutum ve kişilikle mümkündür. Bu süreç bana sadece peygamberlik kurumunu kavratmadı; gerçek özümü nasıl bir pratikle insanlığa sahip çıkılabileceğini de gösterdi. Bu şu demektir: Her peygamber, toplumsal gelişmede bir anlam yükselişidir. Dili ne kadar ilahi olsa da, özü; gelişen toplumun anlam, hafıza, töre, vicdan, özgürlük ve eşitlik başta olmak üzere, birçok temel konuda farklı kültürel bir aşama kaydetmesine yol açmaktadır. Halk bu konuda çok arif, bilen konumdadır. 'Sizin yaptığınız yeni bir diyanet, (üç büyük dini kastederek) dördüncü bir din çalışması anlamına gelir' dediklerinde şaşırılmıştım. Daha sonra ne demek istediklerini anladım.

Her ne kadar İslamiyet'ten sonra peygamberliğin ve yeni bir dinin yolu kapanmıştır denilse de bu, her çağın kendini ebedi olarak yorumlaması gibi bir savunmadır. Ortadoğu'da eski dinler kültürünün başta siyasi ve ideolojik alanlar olmak üzere, tüm toplumsal alanlardaki etkisi ve günümüzü adeta tutsak alması gibi sonuçları çözümlenmeden ne Avrupa uygarlığı anlaşılabilir ne de anlamlı bir iç ve dış özgürlük savaşımı başarıyla verilebilir. Tarih hükmünü yürütüyor. Yüzeysel laiklikle ne din çözümlenebilir ne modern toplum yaratılabilir. İki yüz yıllık milliyetçi yenilenme deneyimlerinin sonuçları ortadadır. Bu yolda ısrar ettikçe, Arap-İsrail

❖ 20. yüzyıl bir ihanet yüzyılına çok benzemektedir. Devrimler ve özgürlükler yüzyılı, daha sona gelmeden, hiçbir insanlık değerine kökten bağlı olmayan ve maddi çıkarıcılığın her ilkeyi tutsak ettiği bir yüzyıl olarak 2000'e dayanmıştı. O kadar kanlı geçmesi yücelmesine değil, barbarlığına bir kanıttı. Genele hükmeden, ilkel milliyetçilik ve kaba materializmdi. İnsanlığın tarih boyunca tüm yüceltici, gerçekten insan hakları ve demokratik içerikli özelliklerine karşı en kapsamlı bir karşı-devrim söz konusuydu.

çıkamazında olduğu gibi daha ne kadar acılar ve yıkımlara yol açacağı da kestirilebilmektedir. Çözüm, tarihin doğasını çözümlenmek ve oradan yola çıkarak bir özgürlük imkânını yaratmaktır.

Çağımız için bu harekete 'dördüncü bir din' demek pek anlamlı düşmez. Ancak bu hareketi 1500'lerdeki Avrupa Rönesansı'na benzeyen, fakat kendi uygarlık kökleriyle kapitalizm ötesi uygarlık ufkunu sentezleyen bir diyalektik gelişme temelinde Ortadoğu Rönesansı olarak tanımlamak daha anlamlı ve tarihsel ihtiyaca cevap niteliğinde olacaktır. Bunu yarattık demek abartılı olur. Yapılmaya çalışılan, bu toprakların kültürel özünü uygun ve çağın gericiliğine tutsak düşmeden olumlu özlere benimseyerek, günümüzün orijinal özgürlük hareketine katkıdır. Bunun tarihte anlam bulacağına ve özgürlük hedeflerine sönmeyen bir meşaleyle yürüyen bir çıkışın güçlü ve süreklilik kazanan bir akımı olacağına inancım tamdır. Eksikliği ve kiri varsa da güçlü temsilcilerinin bu akımı daha da arındırarak ve hareket gücüne kavuşturarak, uygun ve gerçekçi hedeflerine adım adım ulaşacaklarına dair umut ve inancım hiç eksik olmamıştır. Tersine, bu coğrafya kendisine ekmek, su ve hava kadar gerekli zihinsel ve ruhsal güce kavuştuğu için, yaşamın anlamı bin yıllardan beri içine girdiği çıkmaz ve karanlıklardan sıyrılarak, daha doğru ve aydınlanmış yolda coşkuyla ilerleyerek hedeflerine varacaktır. Böylesi bir anlamlı yaşamın yaratılması her şeyden daha çok değerlidir ve kıymeti de o denli bilinmek durumundadır. Tarihte eşine rastlanmayan kahramanlıkların, acıların ve fedakarlıkların sahiplerine saygı ve bağlılık, kendimizi bin yılların lanetli kıldığı gerçeklikten kurtarıp kutsamakla özdeşdir. İlla buna yeni bir dini anlam biçilecekse, bu noktada görülmelidir. Bir kutsaması vardır, o da aydınlatılmaya çalışılan bu özdür. Bu savunmam, lanetten

kurtarılmış ve kutsanmış çağdaş yaşamın ne anlama geldiğini açıklamaktadır.

Şam'dan Avrupa'ya doğru çıkışımı bazı tarihsel örneklerle mukayese etmem yanlış yorumlanmaktadır. Ama tarihle güncellik kutsallığın özünde yürüyorsa, bu benzerlik kaçınılmazdır ve doğrudur. Ancak çarpıtılmış ve inkara dayalı tarihler, kutsal değerlerin benzeşme gerçeğine set çekebilirler. Bu durum bile, olsa olsa bir perdelemedir. Gerçek olan, kutsallıkların zincirleme hareketidir.

Hıristiyanlığın özellikle Avrupa kolunu yaratan büyük Aziz Paul'den bahsedeceğim. Önce havarilere düşmanlık yapıyordu. Şam yolunda bir mucizeyle havarilere katılışını, tarih değiştiren bir olay olarak anlatır. Tarsus'ta doğan Yahudi bir aileden gelmektedir. Antakya'dan başlayarak birkaç kez Anadolu, Yunanistan ve İtalya'ya sefer yapar. Çok büyük inancı bir propagandacıdır. O olmasaydı, Hıristiyanlığın Avrupa'ya bu denli taşınması mümkün olmazdı. Roma'da öldürüldü.

Anısına Avrupa'nın her tarafında dikilmiş Saint Paul katedralleri boşuna büyük bir görkemlilik arz etmezler. Çünkü Avrupa ahlakının ve bugünkü aşamaya ulaşmasının temelinde Aziz Paul'un attığı insanlık harcı vardır. Avrupa yarı yarıya Saint Paul demektir. Çok yünden ihanete uğramış olması ve olumsuzlukların da kaynağına alet edilmek istenmesi bu gerçeği değiştirmez. Daha ilginç olanı, Yunan sahasında karşılaştığı iyi dostlar kadar, birçok dönek ve sahte dostların da mevcudiyetidir. Bazı dostların laubaliliğinden de şikayet eder.

9 Ekim 1998'de Şam'dan çıkışım bu tarihsel olguyu hatırlatır. Çok sayıda dost vardır. İktidardaki partiden birçok davet yapılmıştır. Parlamento, anayasayı değiştirebilecek bir çoğunlukla beni davet etmiştir. Gitmeden önce bakanlık yapmış ve halen milletvekili olan Kostas Baduvas adlı dostla konuşan ter-

cüman Ayfer Kaya, gelebileceğime dair telefonda birçok kez teyit almıştır.

Ulaştığımda, ortada 'dost Baduvas' yoktur. Karşılıyan, İstihbarat Başkanı Stavrakis ve çağdaş Yehuda İskaryot (İsa'yı ihbar eden havari) rolünü oynayan ve adını da Agit koyan Kalenderis'tir. Tavrıları tam üç bin yıl önceki Helenlerin tavrından farksızdır. Helenlerin o günden beri değişmeyen bir tavrı; kendi dışındakileri ve çıkarlarına uygun düşmeyenleri barbar olarak adlandırmak, kendi basit dünyaları dışındakileri yabancı olarak görmektir ve bu, köklü bir duygudur. Fakat bu yaklaşım tüm gerçeği ifade etmez, işin duygusal ve moral yönünü izah edebilir. Siyasi ve diplomatik gerçekler daha farklıdır.

Şu gerçeği görmekte yarar var: Kürt özgürlük hareketi, PKK önderliğinde bir nevi çağdaş Bolşevizm gibi görülmektedir. Zaten 'katı Stalinci' damgalaması bu görüşü yansıtmaktadır. Çok farklı özellikleri olsa da, yaklaşımlar benzerdir. Resmi siyaset ve devletler düzeni, PKK'yi ve bir bütün olarak Kürt özgürlük hareketini legaliteye kabul etmek istememektedir. Birçok ülke ise illegaliteye çekmiştir. Özellikle Almanya bunda başı çekmektedir. ABD daha katıdır. Ortadoğu devletleri de aynı yaklaşım içindedir. Kesinlikle legalite dışı sayılmaktadırlar. Dost olanları ancak kişisel ve gayri resmi yaklaşım içindedir. En çok koruyucu dost ülke olarak tanıtilen Suriye, hiçbir zaman radikal Arap milliyetçiliği çizgisini aşmamıştır. Kişi olarak Devlet Başkanı Hafız Esat'ın tavrı önem taşıdığından, iki cümleyle değerlendirebiliriz. Hafız Esat, büyük olan otoritesinden ve içinden geçmekte olduğu koşullardan ötürü, bana göre despotik klasik devletle devrimci demokratik devlet arasında bir çizgide duruyordu. İlahi anlamlı devletin bir ayağını halkın içine çekmişti. Sanılanın aksine, otoriter ve kutsal devleti basitçe kısmen halkın hizmetine vermişti. Ama Sümer rahip devlet anlayışını esas olarak koruduğu da bir gerçektir. Yarısı aydınlık, yarısı karanlık bir Ortadoğu kimliği idi. Kürt özgürlük hareketine düşman değildi. Ama geleneksel ideoloji, devlet anlayışı, milliyetçilik ve çağdaş diplomatik güçler dostluğunu engelliyordu. En büyük yığılması, başkaları istiyor diye düşmanlık yapmamasıydı. Fakat son ayrılacağımız günlerde, Firavun torunu Mısır Başkanı Mübarek ile etrafındaki bürokrasiyi aşacak güçte olmadığını ortaya koymuştu. Milliyetçiliği aşırı zorlayacak konumda değildi.

Strateji ve taktik hem PKK'yi ve Kürtleri hem de Türkiye'yi ve Türkleri kullanmaktı

Benim açımdan eleştirilmesi gereken Suriye değil, kendi konumumdur. 1990'ların, hatta 1980'lerin başlarında Arap sahasından ayrılışымın tarihin seyri başka olabilirdi. Zagroslar'a yerleşmem en ciddi seçenekti. Fakat İran ve Kürt işbirlikçilerinin yaklaşımlarının neleri doğuracağı bilinmezdi. İkincisi, bu rolü rahatlıkla ve başarıyla oynayabilecek arkadaşlar vardı. Bu hakkı onlar kullansınlar beklentisi hakimdi. Ama öyle basit çıktılar ki, kendilerini bir karışık derede bile boğduracak cüceler olduklarını gösterdiler. Kendilerine tanıdığım tarihi fırsatı ve hizmeti hiç anlamadılar. Olanaklar üzerine hovardaca ve bir mirasyedici gibi oynadılar. Kendilerini de, çok büyük değer ifade eden emek ve

sabrımı da gafilce kullandılar ve çarçur ettiler. En çok eleştirilip özelleştirilme gereken konu budur. Fakat 9 Ekim 1998 çıkışını oraya yapmamanın doğruluğuna hala inanıyorum. Çünkü o zaman savaş kişiselleşir, tam bir intikamcılığa dönüşürdü. Olası bir barış ve kardeşlik fırsatı hepten yitirilirdi. Dağa çıkış 40 yıllık rüyam olduğu halde, üzüntümden çatlamamamın tek nedeni, insan yaşamının ve özgürlüğün iğne ucu kadar barışçıl bir imkanı varsa, bunun denenmesinin tercih edilmesinin daha değerli olmasıydı. Mevcut tabutluğumda bile moralli olmamın tek nedeni, onurlu bir barış için yaşamamın soylulaştırıcı bir savaştan daha az değerli olmamasıdır.

Simitis hükümetinin bu tavrının özünü anlamak çok daha önemlidir. ABD ve İngiltere, hatta Almanya'nın da onayı dahilinde bir tutum olma ihtimali bulunmaktadır. Yine Baduvas'ın davetine hiç sahip çıkmaması düşündürücüdür. Gelmememi kesin isteyebilirdi. Bakan olan birisinin bu kadar basit kalması anlaşılır olmaktadır. Önemli bir ihtimal, ayaklarının Ortadoğu'dan bilinçli kopartılmasıdır. Bunda İngiltere istihbaratı temel rol oynamış olabilir. Karışık güçlerin devrede olması ihtimal dışı değildir. Daha sonraki gelişmeler şu gerçeği gösterecektir: Avrupa'ya çekilip kişiliğimi ve onurumu yitiktikten sonra, ellerinde ehil bir araç olarak, başta Türkiye olmak üzere Ortadoğu denkleminde kullanılmamın tasarlanması en güçlü olasılıktır. Yunanistan'a ilk adımımı atar atmaz; hukuk, insan hakları ve demokratik toplum kurallarının benim için olmadığını, katı siyasi ve ekonomik çıkarlarının esas alındığını anlayacağım. Yunanistan'la başlayan tavrın Türkiye korkusu olduğunu veya anlaşarak sağlandığını belirtmem pek gerçekçi olmaz. Tersine, en üst düzeyde Batı sistemi olarak, başta Başkan Clinton olmak üzere, Türkiye'nin tavrını çok önceden ve çok dakik olarak inceledikleri kanaatindeyim. PKK ve Öcalan olgusunu kendi çıkarları için Türkiye'nin başına en ideal biçimde patlatmakta ve kullanmakta çok bilinçli olduklarını da belirtmem gerekir. Strateji ve taktik şuydu: Hem PKK'yi ve Kürtleri, hem de Türkiye'yi ve Türkleri kullanmak; gerektiğinde elli yıl sürecek kör bir savaşta tutmak için benden yararlanmak, Türkiye'nin elinde gerçekleştirilecek bir öldürtmeye kadar gitmek, en azından kendilerine bağlı şoven gerici kesimlerle bunu gerçekleştirmek. Böylelikle Türkiye'yi kendilerine daha çok bağlama, Kürtleri de onursuz bir sığınmacılık altında kendine muhtaç kılma stratejinin ana parçaları olarak değerlendirilmektedir. Yaşanan dört aylık Avrupa macerası, bu eğilimi daha çok doğrulayacak niteliktedir.

En temel insani değer: Dostluk ve yoldaşlık

Dostluk eğilimimi belirtmek durumundayım. Beş yaşındaki bir çocuk da olsa, dost bellediğimde sonuna kadar inanmam benim için bir karakter özelliğidir. Hayatta belki de en büyük zayıf (kendim buna inanmıyorum, dostluğun ve yoldaşlığın güven şartının hiç çiğnenmemesi gerektiğine batıl bir inanç gibi halen inanıyorum) yönüm, bu tür bir güven duygusudur. Dostluk ve yoldaşlık adına bu yönümün korkunç kullanıldığını biliyorum. Ama en temel insani değer olduğundan, vazgeçmemem gerektiğine de eminim. Bana göre, dostluk ve yoldaşlık

oynamak, anasını ve eşini satmak gibi bir şeydir. Dolayısıyla dostluk ve yoldaşlık bağı 20. yüzyılın şahsında en büyük darbeyi yemiş olduğundan, onun en son ve en trajik kurbanı ben olacaktım. Bu anlamda 20. yüzyıla boğuşmaktan bahsetmem gerekir. Önce Yunanistan'da, sonra olası dostluk adına gittiğim ikinci durak Rusya'da, dostluğun başına neyin gelmiş olduğunu belirtmem hayli öğretici olacaktır.

İki seferin sonunda yoğunlaşmam, Yunan karakterini sınırlı da olsa çözmeye imkanını verdi. Bahsettiğim, hakim Yunan karakteridir. Mutlaka halkının bazı özgün ve egemenlerden farklı karakteristik özellikleri vardır. Tanrı Dionysos'tan beri Yunan halkının özgünlüğü bir gerçektir. Coşkulu ve dostçadır. Ama dünyanın tüm ülkelerinde görüldüğü gibi, bu karakter yenilmiştir ve ancak elinden ağılamak gelir. Dünyanın tüm halkları dostluklarına sahip çıkamazlar. Ama ardından bol bol ağlarlar. Kendi kendilerine dost ve yoldaş olduklarında da böyle yaparlar. Ayrılıkları, yitirileri ve birlikleri ağlama ve ucuz sevgiye gömülmüştür. Saygı duyulsa da bunun fazla değeri yoktur. Dostluğu ve yoldaşlığı koruyamayan bir saygı ve sevgiye, anam da olsa, hep hor baktım. Karşılıklı bir sevgi ve anlayış göstermedim. Sanki kader bana, 'Çok değer verdiğin dost ve yoldaşların için ağlamaya değmez' der gibidir. Karşı çıktığım, dostluk ve yoldaşlık değildir. Tersine, ona zafer değerini veremeyen, dost ve yoldaş olmasını bilmeyen, sahte ve zavallılardır.

Yunan hükümetinin dostluğu kandırmacadan ibaretti

Yunan egemen sınıf tarihine bakıldığında, M.Ö 1600'lerde Mikenlerden beri mitolojik bir biçim kazanmış olan düşünce tarzlarına göre, tanrı Zeus her türlü puşluğu ve kallesliği yapabilir. Önüne çıkan her kadını baştan çıkarabilir; her tarafından, alından, kısından Athena başta olmak üzere birçok küçük tanrı doğurabilir. Yalan ve kandırmaca tanrısal özellikleridir. Troya kahramanı Hektor'u nasıl kandırdığını, ona inanan Homeros bile hayıflanarak dizelerine döker. Yeter ki Helenistlerin çıkarına olsun. Bir nevi İsrail Tanrısı Yehova gibidir. Helenler ve İsrailoğulları seçilmiş kavim oldukları için, diğer insanlık, yani barbarlar aleyhine ne yapsalar haklarıdır ve tanrıları da bunu böyle emretmektedir. Bu mitolojik gerçeklik, daha sonra dinsel ve siyasi gerçeğe dönüşecektir. Mitoloji deyim geçmemek gerekir. Günümüze kadar dinin ve siyasetin temelinde yatan mitolojik gerçekliklerdir.

Bu mitolojik özellikler, Yunan hakim sınıfının nasıl doğduğunu dile getirmektedir. Ana kaynağı da Sümer mitolojisidir. Anadolu, Fenike ve Mısır üzerinden hem mitolojik, hem de maddi toplum olarak beslendikleri bilinmektedir. O günden beri değişmeyen bu sınıfsal ve ulusal karakter bütün çıplaklığıyla karşımda duracaktır. Hileci, kandırmacı, çıkarları uğruna hiçbir insana değer vermeyen, dışındakileri değersiz ve barbar sayan bir zihniyet ve ahlakıdır. Temsil ettiğim insanlık, halk ve tarih gerçekliği, özünde kendisiyle bağdaşmayacak farklı bir tarih, siyasal ve kültürel gerçeklikle karşılaşmıştı. Bu bir anlamda Medler ve Perslerden beri devam eden Doğu-Batı karşılaşmasının küçük bir devamıydı. Batı kapısı, şahsımda temsilini bulan Doğu çıkışına kolay geçit vermeyecekti. Atina'nın başka

hesapları da vardı. Tüm yaklaşımları, Türk tehlikesine karşı herkesten ve her yöntemle yararlanmaktı. Benim şahsımda yararlanabileceklerine tabii dostça bir biçimde pek göz kestiremiyorlardı. Yararlanmayı, tipik İngiliz politikası gibi "iti ite kırdırma" biçiminde ele alma yanlısıydılar. Dostluklarının bir kandırmacadan ibaret olduğu anlaşılıyordu.

İhanet yüzyılı yirminci yüzyıl

Önceden planlanmamış çıkışım, ortaya çıkan zorunluluk karşısında, denenmesi gereken önceliklerin başında görüldü. Reel sosyalizmden sonra içine düşülen yozlaşma sürecinin krizli bir dönemi yaşıyordu. Başbakan Primakov ve Başkan Yeltsin, reel sosyalizmin önemli hainleriydiler. Ekonomik ve gizli kirli istihbaratla bağlantılı çıkarlar nedeniyle, konumum ne kadar stratejik de olsa, o dönem için satılmaya çok müsaitti. Koca bir Sovyet sistemini satanların nazarında özgürlük değerlerine saygı beklemek kendini kandırmaktı. IMF, ABD, İsrail ve Türkiye ile yürütülen ilişkiler, bana karşı hukuk dışı bir tavrın alınacağını kesinleştiriyordu. Halbuki Duma bana 298'e karşı 1 oyla siyasal iltica tanınmasına ilişkin bir karar çıkarmıştı. Fakat despotik devlet açısından bunun fazla anlamı yoktu. Beni zorla Türkiye üzerinden Kıbrıs'a indirmek istiyorlardı. Büyük ihtimalle işbirliği halinde, daha o günlerde bir teslim etme gerçekleştirilirdi.

Bu inanarak yaptığım bir tercih değildi. Fakat uğruna o kadar kan dökülmüş ve acı çekilmiş özgürlük ve eşitlik ideallerinin başına böyle bir yozlaşmış rejimin çöklenmesi, aslında reel sosyalizmin derin sapsmasını göstermekteydi. Bu durum onun geleneksel sömürü ve baskı sisteminden kopmadığını kanıtıyor, Sümer rahiplerinin tapınak sosyalizminin bile gerisinde olduğunu hatırlatıyordu. Rusya devrimciliğinin kapitalizmin ve feodalizmin ufkunu aşmadığının, devlet kapitalizminin sosyalizmi doğuramayacağını, dolayısıyla çağdaş liberal kapitalizm karşısında tutunamayacağını bir örneğini sergiliyordu. Bunu bizzat görmem, 20. yüzyılın bir yüzünü daha iyi tanımama yol açtı. 20. yüzyıl bir ihanet yüzyılına çok benzemektedir. Devrimler ve özgürlükler yüzyılı, daha sona gelmeden, hiçbir insanlık değerine kökten bağlı olmayan ve maddi çıkarıcılığın her ilkeyi tutsak ettiği bir yüzyıl olarak 2000'e dayanmıştı. O kadar kanlı geçmesi yücelmesinde değil, barbarlığına bir kanıttı. Genele hükmeden, ilkel milliyetçilik ve kaba materyalizmdi. İnsanlığın tarih boyunca tüm yüceltici, gerçekten insan hakları ve demokratik içerikli özelliklerine karşı en kapsamlı bir karşı-devrim söz konusuydu.

Devrimin ve karşı-devrimin tanımını yeniden yaptırarak bir sonuçla karşılaşmıştı. Karşılaştığım tablo insan gerçekliğine daha doğru yaklaşıma zorluyordu. İlkelerle güne gömülmüş yaşam tarzını kıyaslamamı aydınlattı. Bazı sembolik kalıplara takılmamam, artık tanrı ve insan maskelerini (ki, aynı gerçeği ifade ederler) cesaretle parçalamam gerektiğine dair cesaret ve bilincimi arttırıyordu. 20. yüzyılın putları kırılmıyordu. Bireyin varlığı ve hakları toplumun varlık ve haklarından önce gelmeli veya en azından ikisi arasındaki optimal (verimli ve özgür birlik) nokta esas alınmalıydı. Bireysellik ve ona ilişkin hakların kapitalizmin insafına terk edilmesi vahim bir yanılgıydı. Bireyin varlığını

ve özgür gelişimini esas almayan her toplumsalculuk, aslında Sümer rapier tarzı ve egemen sömürücü sınıfları doğurmaya mahkumdu. 'Her şey toplum için' sloganı aslında en eski bir sınıflı toplum sloganıydı. 'Her şey birey için' ise, çelişkili gibi görünse de, en gelişmiş sınıflı toplumun, kapitalizmin sloganıydı. İki ilkenin sloganlarına yenik düşmeden, bir insanlık, özgürlük ve eşitlik idealine dayanmak esas yoldu. Bilimsel sosyalizm bir olgu olacaksa, kendini dogmatizmden ve tapınak sosyalizmden kurtarmalıydı. Devlet uğruna her mücadele sosyalizme tersti. Onun yerine bir arayış, sosyalizmin özüyü. Bulunan proletarya diktatörlüğü de olsa, yeni bir kölelik aracından başka sonuç vermiyordu. Zor sisteminin aşılmasına dayanan bir siyasal teori ve pratik, bireyi baştan esas alan bir özgürlük ve toplumu kolektif emekle yücelten bir eşitlik ideolojisi, bilimselliğin ve teknolojinin yol açtığı imkanlarla egemen sınıf barbarlığını aşabilir ve özlener toplumsal ütopyanın gerçeği ifadesini kovuşturabilirdi.

Moskova seferinin bu yönlü ideolojik yoğunlaşmamı hızlandırması, sosyalizm ütopyasına inanmış ve büyük emek çekmiş sahiplerinin anısına verebileceğim en temel karşılıktır. 20. yüzyılın Moskova'sı o kadar basitleşmişti ki, hiçbir hayali olumsuz da olsa canlandırılacak güçte değildi. Rus gerçeği üzerinde en az Yunan gerçeği kadar durmanın gereği açıktı. Burada da bazı putları yıkarak yaklaşmanın gerçeklere ulaşma açısından vazgeçilmez olduğu kendini açıkça ortaya koyuyordu.

Roma'ya 12 Kasım 1998'de yöneliş, Avrupa içinde gidilebilecek tek ülkenin başkenti konumunda olmasındandı. Komünist Parti'nin 'Yeniden yapılanma' adlı grubundan Milletvekili Ramon Montaviani'nin desteğiyle ulaşıldı. Massimo D'Alema hükümetinin birkaç aylık dönemine denk gelmişti. Yaklaşımları zikzaklı oldu. Ne siyasi, ne hukuki net bir yaklaşım sergileyemedi. İtalyan büyük sermaye çevrelerinin ağır tahriki, Avrupa ülkelerinin tam destek vermeyişleri, özellikle Almanya'nın kişiliğini sarsma ve kendini dayatma tavrının ağırlığı altında inisiyatifli davranamıyordu. Baştan savmacı tavrı geliyordu. En iyi eğitilmiş polis gruplarıyla çok yoğun bir psikolojik baskı kuruldu. Odadan ayrılmaya hiç fırsat tanınmadı. Kaçırma veya kalmakta ısrar edilirse çok sıkı bir denetime razı olma dayatılıyordu. Ağır sorumlulukları olan birisi için, ilk çıkan fırsatta ayrılması gerektiği açıktı. Bir zorla atmadıkları kalmıştı. Birçok ülkeye para verip yer ayarlamaya çalışmaları gerçek niyetlerini gösteriyordu. Demokratik hukuk tavrı sergilenmeyecekti.

Niyetim Kürt sorununu demokratik bir platforma çekmekti. Destek olunsaydı, Türkiye'nin de bu tavra gelmesi zor olmayacaktı. Anlaşılan, Avrupa Kürt sorununun ciddi çözümünden yana değildi. Sorunla Türkiye'nin uğraşması daha çok işlerine geliyordu. Yunanistan'ın tavrından da bu anlaşılıyordu. Avrupa'da siyaset, savaşın sonunu getirebilirdi. Bu ise, ABD de dahil, Batı'nın stratejisine uygun düşmüyordu. Almanya'nın tavrı, bir an önce dağ yolunun açılmasıydı. Uzun vadeli düşüncükleri açıktı. Ortadoğu'da Kürtlere dayalı bir kargaşa daha çok işlerine geliyordu. Dolayısıyla benim beklenmedik çıkışım, taktikleri dışında bir durumdu. Bütün hazırlıkları, ehlileştirilmiş işbirlikçi Kürt şahsiyetlerine dayanıyordu. PKK ve özellikle benim varlığım, on yıllarca yürütmüş

oldukları ve çok sermaye akıttıkları Kürt kozunu ellerinde işlemez kılıyordu. Ya saptırıp kişiliksiz biri konumuna getirecekler, ya da dışlayacaklardı. Bunda ABD'nin eğilimi de hesaba katılıyordu. Zorlasam kalabilirdim. Roma hukukunun doğduğu merkezden atılmam zordu. Fakat siyasi riskleri ağırdı. Bu kadar zorlayan bir devletin daha tehlikeli yönelimleri de her an hesaba katılmalıydı. İlk doğacak fırsatta ayrılmam zorunluluk arz etmişti.

Avrupa'nın üç tarihi başkentinde geçirdiğim toplam dört ay bazı önemli gerçekleri ortaya çıkarmıştı. Demokrasi ve hukuk, Kürt özgürlük iradesine hakkını vermek niyetinde değildi. Avrupa'nın insani bir Kürt politikası yoktu. Sadece Türkiye'ye yönelik taleplerinde bir argüman olarak kullanılıyordu. Aslında son iki yüz yıllık politikalar sürdürülüyordu. Kürtleri Ortadoğu'da İran, Irak ve Türkiye yöneticilerini kendi politikaları doğrultusunda zorlamak için en uygun araç olarak görüyorlardı. Acil bir çözüm için tavır almamalarının altında bu temel neden yatıyordu. Onlara uzun vadeli sorun yaratan bir Kürt olgusu lazımdı. Çözüm ise, kullanacak malzeme bırakmıyordu.

Kürt işbirlikçiler de devreye sokulmuştu

Bu tutum Kuzey Irak'taki Kürt işbirlikçileri için de geçerliydi. Sorunlu bir Türkiye kendilerine muhtaç olacaktı. Dolayısıyla PKK'nin hep bir sorun olarak kalması, politik çıkar için hepsine çok gerekiyordu. Benimle çözümlü değil, istedikleri gibi davranıp uzun vadeli politikalarına hizmet edecek birlerini düşünüyorlardı. İki yüz yıllık politik perspektiflerine aykırı bulunuyordum. Özgür karakter ve bağımsız karar inisiyatifini kabul edebilecekleri bir durum değildi. Bunu kabul etmeleri, onlarca yıldır besledikleri birçok işbirlikçi Kürdü kaybetmeleri demek olurdu. İtalya Türkiye'den daha çok yatırım ve ticaret imkanı elde etmek istiyordu. Bunun için en radikal tavrı alabiliyordu. Ama benim durumum, pratikçe görüldüğü gibi bu hesaba da bozuyordu. Çıkarları kişiliğimi kaldırmaya uygun düşmüyordu. Anlaşılan, Avrupa hukuku ve demokrasisi Kürt sorunu sınırlarında duruyordu. Ancak işgüçlerinden ucuzca yararlanma ve uzun vadeli Ortadoğu politikalarında bir araç olarak kullanılan Kürt yaklaşımı geçerliydi. Bu yönüyle de olsa, politika yine de tam şekillenmeden uzaktı. Ağır basan yön, genel birçok sorunda -başta Balkanlar- olduğu gibi, Kürt sorununda da Avrupa'nın şekillenmiş bir politikasının olmadığıydı. Her devlet ancak polis ve istihbarat çerçevesinde yaklaşıyor, sivil toplum kuruluşları vasıtasıyla da sızmaya çalışıyordu.

Roma'dayken ve sanıyorum Moskova'dayken, benimle en yoğun ilgilenen bir güç de MOSSAD'dı. "Kürt meselesinin en esaslı sahibi benim" dercesine, istihbarat ve denetim ağını esasta geliştiren güç olduğu giderek açığa çıkıyordu.

Moskova da benim üzerimden nemalandı

ABD, İsrail ve İngiltere ayrı bir kanat olarak duruyorlardı. Avrupa henüz dağınıktı. Zaten bu tip önemli sorunlarda ortak bir politikadan yoksundu. İngiltere iki yüz yıldır önderlik ediyordu. Olası Kürt politikası İngiltere olmaksızın düşünülemezdi. İsrail'in doğuşuyla denetim MOS-

SAD eliyle yürütülüyordu. Barzani ve Talabani'yle birlikte birçok Kürt sisteme bağlanmıştı. Yalnız PKK'nin durumu yaratmış oldukları sistemi bozuyor, yaratılmış dengeyi tehdit ediyordu. Bu nedenle beni sorumlu tutup, sıkı bir teşhir ve tecrit politikasına hapsedmişlerdi. Türkiye'yle 1996 antlaşmaları, operasyonel roller üstlenmelerine de yol açmıştı. Bunu çok iyi hesap edememek bir eksiklikti. Roma'dayken hala ciddiye almamamız, İsrail gücünü hesaplamadaki yetersizlikten kaynaklanıyordu. Daha sonra anlaşılacak ki, Moskova'yı da benimle ilgili olarak avuçları içinde tutan İsrail'di. Benim esas takibimde ve işlemez duruma getirilmemde İsrail'in payı belirleyiciydi. Tabii bunu ABD'nin büyük mali ve diplomatik desteğiyle birlikte yürütüyorlardı. Moskova'da kalmamam için IMF'nin 8 milyar dolarlık kredisi kullanılmıştı. Yine Türkiye'den bu amaçla Mavi Akım Projesi koparılmıştı. En alçakça olanı şuydu ki, hiçbir şey vermeden, sıkışık durumumu bol bol kullanarak, birbirlerinden birçok tavizi ko-

❖ Tam bir yol ayrımına gelinmişti. Ortadoğu alanını eski biçimiyle kullanamaya-çağımız anlaşılıyordu. Yapılması gereken, ya Önderlik olarak dağlık alanı karargah olarak seçip savaşı daha üst boyuta sıçratmak ve şehir eylemlerini tırmandırmak, ya da uzlaşma arayışını Avrupa koşullarında daha güvenceli olarak geliştirmeye çalışmaktı. Savaşın tıkanmış durumu ve bir nevi kör bir noktaya gelip dayanması, dağda olmam halinde her türlü silahın kullanılma olasılığı ve benim durumumun ek bir sürü ağırlık getireceği düşüncesiyle, bunun tercih edilmesinin uygun görülüyordu.

parıyorlardı. Türkiye'de "Apo primi" denilen rantçı sistem, uluslararası alanda da daha büyük çaplı uygulama buluyordu. Tüm Avrupa, Rusya, ABD ve en son Kenyalı bürokratlar da nemalarını alacaklardı. Şahsımda bir halkın özgürlük istemlerinin böylesine maddi çıkarlarla pazarlanması çok alçakçaydı.

İtalya'da psikolojik savaş sonuç veriyordu. En ufak bir fırsatta çıkmaya hazırlanıyordum. Moskova temsilcisi Numan Uçar'ın köylü basitliği komplonun derinleşerek sürmesine yardımcı oldu. İtalya temsilcisi Ahmet'in de pasif ve sorumsuz hali, olup biteni tam anlamaktan uzaktı. Hepsini kendi basit dünyalarında çoktan tükenmişlerdi. İtalya'dan çıkışta hem ben, hem Başbakan D'Alema rahatlamıştı. D'Alema kötü bir demokrasi ve insan hakları sınavını vermişti. İtalyan sermayesi karşısında ürkekti. Hukuk ve demokrasinin gür sesi olsaydı, özgürlük tarihine katkısı unutulmaz olurdu.

Tekrar Moskova'ya vardığımda, büyük ihtimalle oyunun son perdesi bilinerek hazırlanmıştı ve oynanıyordu. İtalya'dan çıkartılmam, her iki tarafın karanlık güçleriyle yetersiz PKK temsilcilerinin safdilce yaklaşımlarıyla gerçekleşmişti. Süreç, çarmıh veya tabutun hazırlanması süreciydi. Moskova'dakiler ilk civileri sıkı vuruyorlardı. İlk defa suratlarında dostluğa hiç yer vermeyen görüntülerle tanışıyordum. Belli ki, karar üst düzeyden ve kesindi. Bilinen akıbette üzerine düşeni yapıyorlardı. Oyun ve zorbalıkla bir kargo uçağına bindirip, sonradan Tacikistan'ın Başkenti Bişkek olduğu anlaşılan köy evi gibi bir yerde bir haftalık bir tutukluluktan sonra, aynı statü içinde Petrograd yoluyla garip dost gibi görünür ve emekli general olduğu söylenen Naksakis'le Atina temsilcisi Ayfer, özel bir uçakla gelip Atina'ya doğru yola çıktık. Uçağın

devlet bağlantısı açıktı. Önce Romanya'ya indirilmek istendi. Naksakis teslim etmenin burada gerçekleştirilmesini Simitis'le kararlaştırıldığını iddia etmektedir. Doğru olabilir. Kabul etmeyince, zorunlu olarak Atina'ya indik. Aynı cehennem zebanileri, Stavrakis ve Kalenderis bekliyorlardı. Yalnız bu bir gün sonra olacaktı. İlk gün geldiğim gibi VIP salonundan geçip bir gün Naksakis'in kaynanası, halktan ve dost olan kadının evinde kalacaktım. Ona şunu demiştim. "Pangalos ihanet edebilir mi?" Çok kesin 'hayır, seçim için bundan iyi bir fırsat olmaz' diyordu.

Yunanlılar gerçek yüzlerini göstermeye başlamıştı

Dışişleri Bakanı Pangalos açık bir hileye başvurdu. Resmen görüşmek amacıyla çağırıldığı eve en üst düzeyde istihbarat ekibi yollamışlardı. Dostça olmayan tehditkar bir üslupla "Sana sabah saat dörde kadar süre tanıyoruz. Aksi halde bildiğimizi zorla yaparız" dediler.

sözlerinden bir anlam çıkarmak imkansızdı. Zorla BM toplantısına birkakmak niyeti vardı. Bundan da bir şey anlayamadım. Daha sonra benimle birlikte yemek yemekten de vazgeçti. Hiç oturmamaya çalışıyordu. Belli ki son günleri geçiriyordu. Atina'dan gelen direktifle mutlaka elçilikten atılmam isteniyordu. Dört goril gönderilmişti. Di-reneceğimizi belirtince vazgeçtiler. Dışişleri, Kamu, Adalet ve İstihbarat Bakanlıkları sabaha kadar bakan düzeyinde telefonla Elçilikten çıkarılmam gereğini belirtip orta yere atılmamda kararlı görünüyorlardı. Kostulas, Kenya Dışişleri Bakanı'nın İstihbarat Başkanı oğlunun olduğu bir toplantıya gidip, her şeyin bilindiğini, fotoğraflarımın bile çekildiğini, tanınan sürenin 15 Şubat'a kadar olduğunu, çıkmazsak zorla bunu gerçekleştireceklerini karar olarak bana aktardı. 15 Şubat'ta çıkmazsak, öldürme dahil her şey olabilirdi. Dolayısıyla o gün çıkmak kaçınılmazdı. Kalmak; baskın, direnme ve silahlı çatışma süsü verilerek öldürülmek olacaktı.

Kalenderis'in son büyük ihaneti şuydu: "Simitis'le konuştum. Mısır üzerinden Hollanda'ya gidebileceğimize dair güvence verdi" dedi. Olduğu gibi kabullenmekten başka bir seçenek yoktu. Daha önce de Beyaz Rusya'nın Başkenti Minsk üzerinden bir Hollanda seferi düşünülüyordu. Aslında bu da tertipti. Büyük ihtimalle Şam çıkışından beri her şey CIA, İngiltere ve Yunan istihbaratının halen içyüzü tam bilinmeyen bir planı gereği yönetilmekteydi. Tarihin en büyük provokasyonlarından birisi olarak hazırlanıldığından kuşku yoktur. Ama gerçek içyüzü konusunda her şeyi bildiğimi söylemem olanaksızdır. Bunu ancak kendileri bilebilir. Yapabileceğimiz, ortaya çıkan gelişmeleri doğru yorumlayabilmektir. Kenyalı polisi Elçiliğin içine kadar almışlardı. Gitmememin baskın anlamına geldiğini açıkça hissettiriyorlardı. Yetkili birkaç cümleyle şunu söylüyordu: "Biz ülkemizde kan dökmek istemiyoruz." Bu arada ilaç, uyuşturucu kullanma durumları olabilirdi. Mutfakçılar mutlak anlamda Elçiliğe bağlıydı. Durumum bir nevi uyurgezer gibiydi. Dolayısıyla sağlıklı düşünmeden alkolün kullanmam için gerekli dozajda ilaç kullanmam olmaları bu süreçte yüksek bir ihtimaldi. Çok açık kuşku durumları bile çözmememin bir nedeni de uyuşturucu etkisi olabilir.

Türk Özel Timi'ne teslim edildi

Bindiğim uçağın etrafında yeşil gözlü ve sarışın, kumral, uzun boylu ve ellerinde otomatik tüfekli insanların tertibat aldığını fark ettim. Bunların CIA ve MOSSAD elemanları olmaları yüksek bir ihtimaldi. Elçilikte fotoğrafları çekenlerin de MOSSAD'dan olmaları daha yüksek bir ihtimaldir. Uçağın içinde Türk Özel Timi üzerime çullanıp beni yere ya-

tırdı. Üzerimdeki her şeyi alıp bantlarla kısıvrak her tarafımı bağladılar, gözlerime de aynı kalın bantları takip uçağın arkasına biraktılar. Uçak Cavit Çağlar'ındı. Doğruyol hükümetinin niteliğini yansıtan bir olaydı. Uçak iki defa indi. Biri Mısır, diğeri ya İsrail ya Kıbrıs'tı. Gemiyle adaya getirildiğimde, 16 Şubat sabahıydı. Uçakta gözlerimin ilk çözülmesiyle söylemek istediğim mesaj şuydu: "Bu başarı sizin değildir. Size dostluk yaptıklarını söyleyenler, dürüst davranmıyorlar. Bu oyunu her iki tarafa oynamak istiyorlar. Ben hiçbir zaman Türklük düşmanlığını yapmadım. Ana tarafından kan bağılılığı bile vardır. Barış ve kardeşlik tek doğru yoldur. Bundan sonra mücadelemi bu temelde yürüteceğim kesindir." Aslında ilk tavrım, sonuna kadar konuşmamaktı. Fakat hemen anlaşılıyordu ki, bu tutum komplonun olduğu gibi gizli kalmasına yol açardı. Komployu açıklamak için yaşamak daha doğruydum. Yolda uçaktan indirdiklerinde ve biraz sürüklediklerinde, "Faili meçhule mi götürüyorsunuz?" dediğim zaman, "Bu şans sana vermeyeceğiz. Ağzını kapat, yoksa biz kapatırız" dediklerini hatırlıyorum.

Beni adada ilk karşılayan, yarbay rütbesinde ve Genelkurmay Başkanlığı'nı temsil ettiğini belirten bir subaydı. Dedikleri öze şöyleydi: "Bu işte çok oyun var. Biz kardeşlikle halletmek istiyoruz. Bu tertiplere fırsat vermeyeceğiz." Bu, pek beklemediğim bir tavidir. Güvenirliğini hiçbir zaman ölçecek durumda değildim. Taktik yanlılıkla birlikte, bir politikayı da dile getirmiş olabilirdi. Bekleyip görmekten başka bir seçenek yoktu. On gün koşulları çok ağır bir hücrede kaldım. Emniyet, MİT, Jandarma ve Genelkurmay istihbaratı dörtlü çapraz halinde bir soruşturma yürüttüler. Kaba bir baskı ve küfür yoktu. Fakat manevi, psikolojik ortam benim için çok ağırdı. Dayanabilmek mucizeydi. On gün boyunca doğru bildiğim ve bulduğum biçimde konuştum. Tavır koydum. Bir kısmı yayınlandı. Bir kısmı yayınlanmadı. Farklı bir devlet yüzüyle karşılaştığım kesindi. Olgun yaklaşıyorlardı. Oynanan oyunların ne kadar içinde veya karşısında olduklarını kestirmem zordu. Esas aldığım tutum, baştan sona halkların onurlu barış ve kardeşçesine yaşama birlikteliğine fırsat veren bir çizgiyi inançla, kararlılıkla ve bilinçle savunmaktı. Bu durum ideolojik ve politik çizgime ters düşmüyordu. Ayrıllıkçılığa ve meşru savunmayı aşan şiddetle tavır almanın ideolojik hattım gereği olduğundan rahatlıkla tavrımı sürdürdüm.

İmralı yargılamasının meşru, evrensel ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin gereği olan bir temeli yoktu. İşin temelinde ağır bir komplo ve kaçırılma vardı. Mahkemenin bu koşullar altında olmaması gerekirdi. Ayrıca AİHS'ye aykırı birçok yönü olduğu AİHM'e de bildirilmiştir. Sembolik olan, genelde hazırlanan senaristleri ve yönetmenleri dışında olan bir tiyatroyun kamuoyuna yönelik kısmının oynanması söz konusuuydu. Savunmamı bir "demokratik uzlaşıcı ve barış mesajı" olarak vermem bana göre en doğru tutumdur. Kapsamlı bir savunma için ne süre, ne materyal, ne de hazırlık açısından psikolojik olarak uygun bir durum vardı.

Ben barışta ısrar ediyordum

İmralı sürecine ilişkin birçok açıklamalarım oldu. Umarım özü olduğu gibi kitaplar halinde yayınlanır. Bu-

radaki hususları tekrarlamak fazla anlamlı olmaz. Kaldı ki, bu savunmam tüm avukatlarla diyaloglarımın ideolojik, siyasi ve moral temelini vermektedir ve tamamlayıcı nitelikte görülmelidir. Bazı çevreler içte ve dışta olmak üzere tavrımı tahrip etmek istediler. En sakıncalı durum buydu. Sağlık ve ölümünden bile daha önemli olan bu hususları sürekli açıklığa kavuşturmak istedim. Yaygın olarak yapılan, "Derin devlet ve Genelkurmay'la anlaştığım, uzlaştığım veya teslim olduğum" biçiminde bir propagandaydı. Bu propaganda amaçlıydı; hem iç hem de dış taraftarları, bununla gerçek yüzlerini gizlemek istiyorlardı. Bir uzlaşma olsa, durumu ilan etmeyi bir onur bellerdim. Böyle bir durumun olmadığını hep vurguladım. Ateşkes konusu üzerinde ise, 1993'ten beri duruyordum. En son Şam'dayken, tek taraflı olarak ilan ettiğim 1 Eylül 1998 ateşkesine bağlı olarak, 1 Eylül 1999'da koşullar elverdikçe ve makul bir süre kalmak üzere sınırların dışına çekilmeyi, ateşkesi daha gerçekçi kılama kararlılığı temelinde ikinci bir adım olarak attım. Mevcut durum, zorunlu koşullar nedeniyle sınırlı bir gücün içeride, büyük bir kısmının dışarıda meşru bir savunma temelinde üstlendiği, "demokratik uzlaşma ve barış için diyalog" beklentili bir pozisyon biçimindedir.

Siyasetin, hükümet ve parlamen-tonun çözüm aramamasının sorumluluğunun kendilerine ait olduğu, mevcut durumun her bakımdan riskler taşıdığı bilinen bir husustur. Bu durum olumlu temelde aşılmazsa, daha büyük ve uzun süreli bir şiddet sarmalının ortamı kaplaması tehlikesi göz ardı edilemez. Uzlaşma, "demokratik ve laik cumhuriyet" kavramının özülü olarak hayat bulmasında aranmaktadır. Türklerin tarih boyunca Anadolu'da oluşturdukları tüm siyasi oluşum ve devletlerde Kürtlerin payının olduğu, bunun en son örneğini Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu ve ondan önce verilen ulusal kurtuluş savaşıyla kanıtlandığı iyi bilinmektedir. İsyanlar nedeniyle inkar edilen ve günümüze kadar değişik biçimlerde süren bu politikadan vazgeçilmesi halinde, çözüm olanağının ortaya çıkacağına inanılmakta ve beklenmektedir. Kürtlerin özgür yurttaşlar ve halk olarak, evrensel hukuk ölçüleri de göz önüne getirilerek cumhuriyetle bütünleşmesi stratejik bir yaklaşım olarak görülmektedir.

PKK'nin yeni dönem program, strateji ve taktiklerine yansıyan bu tutum, savunmamın ilgili bölümlerinde genişçe açıldığı için tekrarlamayacağım. Politika ve tavrı belirlemesi gereken, devletin üst düzeyidir. Bu gerçeklik sadece Türkiye Kürtleri için değil, tüm parçalardaki Kürtler için stratejik bir yaklaşım olarak öngörülmektedir.

Gerçek bu kadar açık olduğu halde, PKK'ye yönelik tavrıların önemli bir kısmı, sarsılan ve açığa çıkan çevrelerin çok çirkin ve hain yüzlerini gizlemek için "Apo Kürt meselesini İmralı'ya gömüyor" iftiralıdır. Bunları çok iyi takip edip hesap sorma büyük önem taşımaktadır.

Özellikle son on yıldır amansız bir ihanet dayatmasıyla, hem Güney Kürdistanlı işbirlikçiler tarafından, hem de Avrupa'ya sığınmış, her bakımdan Avrupa'ya bağlanmış, moral değer tanımayan ve tüm yaşamlarını anti-Apoculuğa bağlamış kesimlerce yürütülen bu iftira ve karalama kampanyası kendilerini kurtaramayacaktır. PKK savaş ve barışçıl tutumuyla ortadadır. Gücü, şehitleri ve halkı da ortadır. Bunlar

nerededir? Savaş istiyorlar. Kim engelliyor? PKK'yi kışkırtmakla kime, hangi güce hizmet ediyorlar? Dürüstlerse meydan açıktır. Kürt meselesini dağda, ovada, şehirde, köyde, içte ve dışta temsil etsinler. Sonuna kadar direnerek bir örnek gösterinler ki, sahtekar ve iftiracı olmadıklarını kanıtlamış olsunlar.

Güneyli işbirlikçiler on yıldır PKK'nin sırtında otonomi hayali ile yaşıyorlar. Hem YNK hem de KDP, bağlı ve uydu güçleri ile PKK'ye karşı korkunç tavırlar geliştirdiler. Onlar için iki yol vardı: Ya samimi bir özleştiriyile demokratik uzlaşma ve barışa gelmek, ya da hak etmedikleri ve PKK'siz gerçekleşmeyecek otonomiden vazgeçmek. Bunların kırk yıldır yürüttükleri siyaset ve diplomasi Kürt halkına dört bin yıllık yabancı tahakkümden daha fazla zarar vermiştir. Hiç olmazsa bundan sonra dürüst olmayı, barış ve demokrasiye gelmeyi bilsinler. Aksi halde dünya da gelse, içinde buldukları durumdan kurtulamayacaklarını görsünler. Tüm şehitlerin, yoldaşların, halkın ve benim kararlılığımın bu olduğunu unutmasınlar.

Yaşamı olası her tür gelişmeye karşı tümüyle örgütlü ve hazırlıklı tutmak gerekir

Benim İmralı sürecim bu savunmamın ruhuna uygun olarak devam edecektir. Tutumum; yarın olacakmış gibi barış ve demokratik uzlaşma her an hazır olmak kadar, yarın benden başlayacak bir imha savaşına da sonuna kadar karşı olmak ve her zaman inançla, kararlılık ve hazırlıklı buna cevap vermektir. Bunun dışında ne yaşam tanıdım, ne de anlarım. Çok büyük yetersizlikler olsa da, umut ve bağlılıklarını her zaman bana sunanların, bu gerçeğin ne anlama geldiğini tüm yönleriyle anlamaları ve içinde buldukları koşullara göre gereğini yapmaları, kendileri için de bir yaşam sorunudur. Bağlı olmayı bilmek ve ölçülerine göre hareket etmek son derece önemlidir; yaşamını olası her tür gelişmeye karşı tümüyle örgütlü ve hazırlıklı tutmayı gerektirir.

İnanıyorum ki, bu savunmamla eksik kalan ve soru işareti uyandıran birçok hususa kapsamlı cevabımı vermiş bulunuyorum. Halkımıza ve yoldaşlara, başta Türk halkı olmak üzere tüm komşu halklardan ve dünyadan dostlara, beklentilerine ve en azından çok merak edilen ve halen yaşadığım ağır koşullar altındaki İmralı sürecine ilişkin yanıtları en kapsamlı bir biçimde vererek borcumu ödemiş oluyorum. Eleştirilerini aynı sorumluluk altında geliştirmeleri ve eleştirilerimin gereklerini yapmaları da benim kendilerinden beklentim ve hakkımdır.

Halkımız üzerinde Sümerlerden beri geliştirilen kolonileştirme çabalarının ayrılmaz bir parçası olan ve esas olarak dost görünümünde işbirlikçi güçlere ve kişilere dayalı komploların en kapsamlısı olarak hayat bulan 9 Ekim-15 Şubat komplosu, istediği ve planladığı sonuca ulaşmaktan uzaktır. 20. yüzyılın tüm hainlerini ve işbirlikçilerini en üst emperyalist irade altında birleştiren bu komployu bir tarihi Anadolu ve Mezopotamya barışına dönüştürmek, görev olarak halklarımızın ve tüm sorumlu güçlerinin önündedir. Bu göreve sahip çıkmak, hem ülkenin güçlü bütünlüğü ve hem de laik ve demokratik cumhuriyetin özülü birliği için tek doğru tutumdur. Bu aynı zamanda tarih boyunca arzulan onurlu barışın, kardeşliğin, özgürlük ve eşitliğin de yoludur.

b- 15 Şubat komplosu halklar için kalıcı barış ve demokrasiye dönüştürülebilir

15 Şubat komplosunu tarihi açıdan yorumladığımızda önemli özellikler ortaya çıkmaktadır:

1- Komplonun genelde Doğu-Batı çatışma çizgisi üzerinde gerçekleştiği görülmektedir. Beni Anadolu'nun, Türkiye'nin zayıflatan noktası olarak değerlendirilmektedirler. Batı'nın şımarık çocuğu ve uç noktası olarak Yunan siyaseti beni hep ilkesiz, sadece zarar veren bir pozisyonda görmek istemiştir. Tersine ilişkimin kendilerine zarar vereceğini görür görmez ateşe atmaktan çekinmemiştir. Fakat son komlodaki rolü, esas olarak dostluğu kullanan hain işbirlikçilik biçimindedir. Bizzat planlayan ve uygulayan değil, daha çok taşerondur. Bu taşeronluk karşılığında ilerde Kıbrıs ve Ege konusunda taviz beklediği çok açıktır. Sonraki gelişmelerde bu husus fazlasıyla açıklığa kavuşmuştur. Bizzat teslim etme emrini verenin Başkan Clinton olduğu özel temsilcisi Blinken tarafından basına açıklanmıştır. Bunu terörizme karşı tavrıyla izah etmek dar bir yaklaşım olur. Bunun arkasında İsrail'in olduğu kesindir. İsrail sağı'nın savaş yanlısı aşırı uç kesiminin Türkiye'ye verdiği sözle bağlantısı güçlüdür. Dönemin İsrail Başbakanı sağcı blok Likud lideri Benyamin Netanyahu'dur. İsrail Ortadoğu'nun stratejik dengesinde Türkiye'yi yanında tutmak için komplonun gerçekleştirilmesinde baş aktör durumundadır; fakat yalnız

❖ Ortadoğu'da Kürtlere dayalı bir kargaşa daha

çok işlerine geliyordu. Dolayısıyla benim beklenmedik çıkışım, taktikleri dışında bir durumdu. Bütün hazırlıkları, ehlileştirilmiş işbirlikçi Kürt şahsiyetlerine dayanıyordu. PKK ve özellikle benim varlığım, on yıllarca yürütmüş oldukları ve çok sermaye akıttıkları Kürt kozunu ellerinde işlemez kılıyordu.

değildir. Ayrıca İsrail sol demokratlarıyla, Şimon Perez çizgisiyle bağlantısı olacağını tahmin etmiyorum. Unutmamak gerekir ki, İzak Rabin suikastı da sağ uçlarla bağlantılıdır. Clinton, komplonun hazırlıkları yoğunlaştığında Monica şantajıyla etkisiz duruma getirilmiştir ve İsrail lobisinin bir dediğini iki etmeyecek durumdadır. Hem karısı Hillary hem de Monica'nın elinde şantajla birçok başkanlık kararını çıkarmak imkan dahiline girmiştir. Burada İsrail ve Yunan stratejisi arasında Türkiye konusunda geçici bir işbirliği durumu doğmaktadır. Clinton bunu koordine etmektedir. Koordinasyonun temelleri Londra'da atılmış olup, beni izole ederek Kürtleri ve PKK'yi kendi kontrollerine almanın hesabı çok güçlüdür. Benim önderlik konumum Kürtler üzerinde geleneksel Batı politikasını sarsmaktadır. Olayın özü de bu gerçekliğe dayanmaktadır. Avrupa bu nedenle tasfiye edilmemi çıkarlarına uygun bulmuştur. Çünkü uzun süredir yürüttüğü Kürt politikası yine benim yüzümden boşa çıkmaktadır. Birleştikleri daha genel bir özellik, Doğu kültürünü benim şahsımda çözememiş olmalarıdır.

2- Bu husus teslim edilmemin psikolojik ve kültürel gerekçesini teşkil etmiştir. Batı kültürünün beni eritebilecek bir yapıda olamaması, dışlanması gereken bir kişilik olarak görülmemde etkili olmuştur. Maddi, ekonomik çıkarlar belirleyici olmakla

birlikte, kültürel temel de göz ardı edilemez. Güya ikinci bir Lenin veya Humeyni çıkarmak istemeyen havaları etkili olmuştur. Kendi kültürlerinin işbirlikçisi veya taklitçisi olmayan, kendini aşağılayıp onları üstün olarak kabul etmeyen birisine hiç de hoşgörülü yaklaşmadıkları netçe ortaya çıkmıştır. Uygur-barbar çizgiyi bu olayda korumuşlardır. Kişiliğim konusunda uzun süre gözlem yaptıkları belliydi. Kendi mentalitelerine aykırı olduğumu çoktan kararlaştırmış gibi bir atmosferde buldum kendimi. Bu atmosfer bilinçli yaratılmış bir durumdu.

3- Avrupa kapitalizminin son iki yüz yıllık Kürt politikasına özünde bağlı kalınmıştır. Bu politikanın temelinde, başta Türkler olmak üzere İran ve Arapları kendine bağlı kılmakta Kürtleri bir tehdit aracı olarak kullanma yatmaktadır. Ben Kürt sorununda ya savaşla barışla nihai bir çözümlü zorlamaktaydım. Onlar ise bu sorunu hep ellerinde kullanacakları bir koz olarak bulundurmayı esas almaktaydılar. Bu silahın ellerinden alınması hiç de çıkarlarına gelmiyordu. Geleneksel sömürgecilik politikasının en kirlili kalıntısı olarak değerlendirmekten vazgeçmek istemiyorlardı. Stratejik olarak çözümlenmiş bir Kürt sorunu, onlar için henüz zamanı gelmemiş bir konuydu. İran, Irak ve Türkiye ile hesaplarını tam olarak görünceye kadar Kürt kozunu saklı tutma pozisyonu açıkça görülüyordu. Bu, tıpkı Türkiye'de bazı kesimlerin çıkarlarını sorunun sürüp gitmesine bağlamaları gibi bir tavidir; Kürtler açısından

güçlerin himayesi altında palazlanmak bir geçim tarzına dönmüştür.

Kürt özgürlük hareketinin tasfiye edilmemesi, bir kez daha tasfiye ve parçalama çabalarına ağırlık vermeye yol açacak ya da dağılıp gideceklerdir. Ayrıca sınırlı da olsa gelişen barış koşullarını istismar etmeye çalışacaklar; özgürlük hareketinin özgür sivil toplumu yaratamaması istismar çabalarını arttıracaktır. Dolayısıyla gerek eski tarikat tarzı gerici örgütlenmelere, gerekse işbirlikçi sahte sivil toplum kuruluşlarına dikkat etmek, halkı aldatmalarına fırsat vermemek büyük önem taşır.

5- İmralı sürecini Anadolu ve Mezopotamya'nın kardeş kültürlerindeki barışın dirilmesine vermek savaştan daha zor, sonuçları ise daha devrimci ve üretkendir. Kültürel varlıkların özgür kullanımına dayalı bir barış, Anadolu ve Mezopotamya Rönesansı ile Türkiye Cumhuriyeti'nin devrimci özüne de en doğru yanıt olacaktır. Her savaşın bir barışı olduğu ilkesini gözeterek, halkların çıkarına en uygun barış çabaları son derece gerekli ve önemlidir. Savaşlarının barışını getiremeyenler başka güçlerce hem de kendileri aleyhine kullanılmaktan kurtulamazlar.

Barışı araştırmak ve sınırlı da olsa geliştirmek, kayıp veya boş işlerle vakit kaybetmek anlamına asla gelmez. Savaşlarının gerçekçi barış yollarını geliştiremeyenler, askeri olarak kazansalar bile sonunda boşa çıkarılmaktan kurtulamazlar. Barış konusunda yanlış bir hesap en önemli askeri kazanımları bile anlamsızlaştırır. Halkına ve askerine karşı sorumlu önderler barış sorunlarını en az askeri sorunlar kadar incelemek ve gerçekçi çözümler bulmayı amaç edinen kişiliklerdir. Bunu beceremeyen önder ve komutanlar kaybetmekten kurtulamazlar.

İmralı sürecindeki barış çabalarına yönelik tutumların kimlerden kaynaklandığına bakıldığında, sürekli yozluk, marjinalite, hizipçilik ve düşmanlığı bir sanat haline getirenlerin bunda rol oynadığı görülecektir. Çünkü anlamlı ve ciddi olan bir barış; sahte, topluma hizmet etmeyen ve bireyi yüceltmeyen kaosu ortadan kaldırır, yasadışı durumları önler, düzenin meşru geçim ve yaşam tarzını egemen kılar. Yeteneği ve yaşam tarzı buna göre denk olmayanlar ve zamanında dönüşmeyenler, barışı ne anlar ne de isterler. Bunlar savaşın acılarını ve zorluklarını da bilmezler. Buna rağmen sürecin cidiyeti görülmelidir. Tam başarıya gitse de gitmeseyse de, bu süreç önemlidir. Bunun ardından gelecek bir savaş bile eskisinden farklı olacaktır. Türkiye Cumhuriyeti tarihinin yaşadığı en uzun süreli krizi, geçmiş savaşın sonucudur. Bu doğru itiraf edilmeden ve adil bir barışa dönüştürülmeden kriz ortadan kalkmaz. Çünkü nedeni doğru teşhis edilmek istenmiyor. O halde tedavi de doğru olmayacaktır. Türkiye 2000'li yıllarda bu çelişkiyi yaşamaktadır. Kriz ya yeni, ya daha kanlı bir savaşla, ya da adil ve onurlu bir barışla ortadan kaldırılabilir. Aksi halde günlük olarak yaşanan toplumsal kabustan kurtulamaz.

6- İmralı süreci Kürt halkı için ve kurumsal olarak benim açımdan üçüncü doğuş dönemidir. Birinci dönem, tarımcıl köy toplumunun 20. yüzyıla gelişen koşullarındaki anadani doğuş ve resmi model topluma kadar geçen süreyi kapsar. Bu dönem arada 15 bin yıllık tarih bulunan bir kopuş sürecinin büyük anlam ve yetersizlikleri içinde geçti. 15 bin yıl öncesi, sonrası yaşam ağı ço-

zümlememektedir. Bu çözümsüz- lük, aile içi ve köy sosyal savaşımına yol açtı. Bir köy isyancısıydım. Bu isyan resmi topluma geçişe kadar devam etti. Daha sonra bu sürece ilkokulla başlayan ve çeşitli aşamalardan geçerek oligarşik cumhuriyete karşı başkaldırıya kadar devam eden ikinci yaratılış süreci eklendi. Don Kişot'un yeldeğirmene saldırısına benzeyen bu dönem, sorunların açığa çıkmasına ve daha da ağırlaşmasına yol açtı. Neolitik ve feodal toplumun çelişkilerine kapitalist özellikler de katıldı. Devrimci tarz olmadığı için, bir kargaşa ortamı egemen oldu. Başvurulan isyan kendi içindeki gericiyi bile çözümüylemedi. Yirmi yıl kadar süren bu isyan aşaması, bölge ve dünya çapında etkilemelere yol açtıktan sonra, önüne çıkan çıkmazların sonucu olarak İmralı sürecine dönüştü.

İmralı koşulları yalnız kişi olarak değil, cumhuriyet ve halk olarak üçüncü bir doğuş anlamına gelmektedir. İkinci doğuş şiddet ve savaşla doğmayı, temizlenmeyi ifade ediyordu. Doğada ve toplumda her olguda geçerli zıtlıkların varlığı ve birliği yasası gereğince şiddet temelinde yeterince uzun süren oligarşik cumhuriyete karşıtık dönemi, yerini demokratikleşmeyle gerçekleşecek olan laik ve demokratik cumhuriyete bırakacaktır. Çelişkisiz gelişme sağlanamayacağı gibi, çözümsüz kalan anlamsız çelişkilerle sürekli boğuşmakla gelişmenin sağlanması şurada kalsın, ancak tahribat, yıkım ve krizler gelişebilir. Türkiye çelişkilerini yeterince anlamakta ve zamanında çözmekte geciktirdiği için doğal olarak kriz sürecine girmiştir ve bir türlü çıkamamaktadır.

'Ben ve savaş' olgusundan 'Ben ve Barış' olgusuna

Süreç tüm güçler açısından yenden bir doğuşu ve şekillenmeyi zorlamaktadır. Devletten ekonomiyeye, siyasetten hukuka, ahlaktan sanata kadar her alan sarsılmakta, bunalmakta ve krizle birlikte çözümü aramaktadır. Benim İmralı sürecim bu gerçeği tetikleme anlamına da gelmektedir. Nasıl ki daha önceki süreç 'ben ve savaş' olgusu olarak anlam bulmuşsa, bu yeni süreç de 'ben ve barış' olgusu anlamına gelmektedir. Kurumsal olarak varlığımın temel bir parçası, Kürt özgürlük bilinci ve iradesidir. Savaşla deneyimden geçen bu bilinç ve irade şimdi barış sürecinden geçmektedir. Savaş süreci antifeodal ve antioligarşik cumhuriyet olarak kendini formüle ederken, barış süreci 'demokratik ve laik cumhuriyet' olarak özde ve biçimde kendini yenilemek biçiminde ifade etmektedir. Ayrılık ve şiddet istenmiyor ve sistemden tümüyle dışlanmak isteniyorsa, Kürtlerin emekleriyle tarih boyunca Türklerle yaşadıkları devletleşme ve uluslaşma sürecinden zorla, inkar edilerek dışlanmaması gerekmektedir. Barış, siyasetin ve hukukun Kürtlerin kültürel varlıklarını diledikleri gibi özgürce yaşayarak cumhuriyetle bütünleşmelerine yer vermesini şart kılmaktadır. Özgür Kürt iradesinin inkarına dayalı cumhuriyet oligarşiktir ve bunun şiddeti ve ayrılığı doğurması kaçınılmazdır. Özgür birliğe, yani demokratik uzlaşmaya açık olması, barış ve birlik içinde yaşamak demektir. Bunun uygulanmaması, oligarşik cumhuriyetle demokratik cumhuriyet arasındaki mucadelenin henüz sonuçlanmamasından ötürüdür. Bu açıdan sembolik olarak İmralı süreci tarihi bir evreyi işaret etmek-

tedir. Bu süreç ya barışı doğuracaktır; ya da eğer bunda başarılı olunmaz ve oligarşik cumhuriyetin inkar ve imha politikaları devam ederse, o zaman bunu daha yoğun ve kapsamlı bir şiddetle birlikte ayırımı derinleştirdiği bir süreç izleyecektir.

Türkiye'nin tarihinde ilk defa en derinliğine yaşadığı krizin altında bu temel gerçeklik yatmaktadır. Çözümleyici saha olan siyaset olgusunun meclis ve hükümet olarak konuyu gerçekçi ve zamanında ele alıp üstüne düşeni yapmaması, sorunların üstünü örtüp çürümeye ve çözümsüzlüğe terk etmesi, basında da yoğun işlendiği gibi krizin kaynağının siyaset olduğunu göstermektedir. Siyaset idam kararını üzerimde Demokles'in kılıcı gibi sallayarak sonuç alacağını sanmakta ve en büyük yanlışı burada yapmaktadır. Bu yaklaşım Türkiye'yi dıştan ve içten dayatılan ve özünde rantçılık ve yolsuzluk çetesine dayanan bir sisteme, dolayısıyla krize mahkum etmekte; her yıl, hatta her ay milyarderler dolar maddi kayıp verdirilmekte, manevi olarak da derin acılara ve sıkıntılara boğmaktadır. Madem on beş yıllık savaş, toplam bilanço olarak 40 bin kişinin ölümü ve yüzlerce milyara varan maddi kayıp söz konusudur; o halde yapılması gereken bu olguyu bütün tarihsel, toplumsal ve uluslararası koşullar içinde ele alarak doğru bir tanımlamaya ve çözüme gitmektir. Bu yapılmadıkça, krizin çok boyutlu olarak daha da tırmanması kaçınılmazdır.

Kişi ve Önderliksel kurum olarak İmralı sürecim, bu çerçeve altında sorunu değerlendirmeyi gerektirmektedir. Faydacı ve ucuz kullanmacı zihniyetlerle bu gerçekleşmeyince ister resmi devlet çevresinden ister işbirlikçi Kürt çevrelerinden gel-sin, geliştirilen inkar, iftira ve imhacı yaklaşımlar ucu yine çıkmaza dayalı bir savaş dönemini dayatmaktadır. Bu oyuna düşmemek için çok duyarlı ve anlayışlı davranmakla birlikte, İmralı'da maddi ve manevi imhama dayalı bir gelişmenin tüm Türk ve Kürt özgür irade güçlerinin imhaları anlamına geleceğini bilerek, özgürlük savaşımının halklarımızın lehine sonuçlanması için, meşru savunma savaşımının tüm stratejik ve taktik hazırlıklarının yarın savaş başlayacakmış gibi sağlam yürütülmesi, bu sürecin başarısının en temel koşullarından birisidir. İmralı'nın devlet, toplum, halkımız, PKK ve benim açımdan tarihi anlamı budur.

7- 15 Şubat komplosunun Avrupa, ABD ve AİHS açısından da doğru tanımlanması gereken bir anlamı vardır. Kürt özgürlük iradesine karşı girişilen ve kesinlikle hukuk dışı ve AİHS'ye aykırı olan gözaltı ve tutuklanma durumum, Türkiye Cumhuriyeti'nden ziyade, ABD ve AB kurumlarını hem hukuki hem siyasi olarak sorumlu kılmaktadır. Çünkü savunmamda kapsamlı olarak açıkladığım gibi, söz konusu güçler ve kurumlar sömürgeci bir siyasi anlayışla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni çiğneyen, hukuka aykırı bir tutum sonucu bu durumu yaratmışlardır. Dolayısıyla AİHM'e giderken, sadece Türkiye Cumhuriyeti'nin AİHS'ye aykırı durumunu değil, esas olarak AB ve ABD'nin şahsımda Kürt özgürlük iradesine karşı işledikleri hukuk ve ahlak dışı sorumluluklarını yargılamada göz önünde bulundurmam birincil öncelik taşımaktadır.

Avrupa'nın üç önemli başkentinde gerileyeceğim veya içine konulacağım çarmıh (Kürtçe kelime: dört çiviyle çakılmak) veya tabutluğuma çivi çakılmıştır. Sonra ince bir kapitalist

oyunla Afrika yamyamlarının elinden Türk uçağına atıldım.

Çarmıha ilk gerilediğim yer, başkent Atina'dır. Atina, isterişaşkınlığından ister kör intikamcılığından esinlenen gerici bir kültür ve korkak bir ruhla, Anadolu üzerindeki üç bin yıllık egemenliğini kaybetmesinin acısını çıkarmak istemiş; benden Anadolu Türklüğüne karşı ucuz ve ilkesiz bir zafer beklemiştir. Bunun pek mümkün olmayacağına anlayınca, sanki benim sahibim kendileriymiş gibi, Kıbrıs ve Ege'de bazı tavizler karşılığında bir hediye paketi veya bir kurbanlık koyun gibi Türk hükümetine sunma ihanetinin tarihte eşi görülmemiş alçaklığını ve dostluk kitabında hiç yeri olmayan şerefsizliğini göstermiş; AB üyesi olarak, AİHS'ye karşı hukuk suçunu işlemiştir. Hiçbir karşı bahane ileri sürülmeden, bu olaydaki büyük ahlaksızlığı ve hukuk karşısındaki suçunu nettir. Gerekirse bu, çok sayıda tanık ve açıklamayla kanıtlanabilir.

Yunanlı yazar Kazancakis, "İsa'nın Yeniden Çarmıha Gerilmesi" romanını çoktan yazmıştır. Ama benim konumum bireysel değildir. Önderliğine ölümüne bağlı milyonlarca özgür iradeli Kürde de çarmıha gerilme eylemi uygulanmıştır. Yunanlılar kendilerini tanrı Zeus'tan beri çok kurnaz sayabilirler. Zeus'un alından yarattığı kızı tanrıça Athena, hileyle Troyalı Hektor'u, kardeşi Deiphobos'un kılığına girerek savaşın ateşine atıp tasfiye edebilir. Böylece Anadolu'nun kapısını açabilir. Bu gerçeklik mitolojide geçer. Ama ben 2000'e bir kala, 20. yüzyılda yaşarken bu tuzağa düşürüldüm. Kendileri beni öldürseydi, bir komployla da olsa kaza süsü vererek bunu gerçekleştirseydi gam yemezdim. Kültürleri gereği olup biterdi. Ama hiçbir insanlık kitabında ve hiçbir ahlaki ilke içinde yeri olmayan paketleme usulü bir hediye halinde, 30 bine yakın şehidin acıları ve analarının gözyaşları arasında, hiç de hazır olmadığım ve hala benden bir şeyler umut ettikleri en kritik bir anda, Türk özel savaş timlerine teslim etmeye nasıl cesaret edebilir? Arkalarında ABD Başkanı Clinton varmış, o emretmiş. (Özel Danışmanı Blinken bunu resmen basına açıkladı.) Yunan hükümeti de dostlukla oynayarak bunu uygulamış.

Clinton o dönemde Senato'nun Monica skandalını yargılama kışkırtıcısıdır. Karısı Hillary ve sevgilisi Monica, ikisi de çok önceden hazırlanıp Beyaz Saray'ın içine sokulmuş iki Yahudi kökenli kadın ajandı. Yahudiler bu sanatı kendilerine Allah'ın verdiği söylerler. İncil'de İbraniler bahsinde geçtiği gibi, ilk kadın ajan olarak fahişe Rahav'dan övgüyle bahsedilirken, Clinton Kızılderiileri avlayan beyaz adamın kovboy kültürü haddini bilmez son temsilcisidir. Sırf yaşadığı Monica skandalından ucuz kurtulmak için, MOSSAD'ın şart kıldığı beni teslim etme iradesinin uygulanması, Yunan hükümetinin görevi olamazdı. Büyük ABD Başkanı'nın desteği için her şey yapıldı. Yoksa başka türlü bu komplanın ahlaksızlığı ve hukuk dışılığı göze alınamazdı.

İsrail, Türkiye üzerinden stratejik bir denge kurmak için beni kurban etme hakkına sahip olamazdı. Ortak atamız Hz. İbrahim bile insan kurban etmeyi ilk dinden kaldıran peygamberdir. Onun anısına, dinine saygı gereği, MOSSAD'ın bu kurbanlık eylemine girmemesi gerekirdi. Üstünlük için bir ahlaki sınır olmalıdır. Hiç olmazsa Yunan hükümeti bu kirli oyuna alet olmamalıydı. Türkiye üzerinde böylesine ince oyunlarla

aralarında anlaşılıp hiç de akıllı olabileceğine inanmadıkları benim gibi bir Kürdü, canlı bir atom bombası gibi kullanmamalıydılar. Bir gün Kürdün de aklının başına geleceği ve intikamını örgütleyebileceği hesaplanmalıydı. Binde bir de olsa bu ihtimal hesapta tutulmalıydı. Ortodoks Hıristiyanlığı'nın merkezinde her bakımdan İsa Mesih'in ruhunu yeniden çarmıha geren bu suç böylesine ucuz işlenmemeliydi. Yahuda İskaryot'lüğün çağdaş türevi olunmamalıydı. Daha da kötüsü, sahtekarca açıklamalarla bu vahim ahlaksızlıkla suçluluk örtbas edilmemeliydi. Fazla uzatmayacağım. Atina'da hazırlanan çarmıhın veya tabutuma ilk çivinin çakılmasının tarihi ve insani anlamı bu çerçevededir. Eğer dürüst davranmak esas olarsa, bunun hem siyasi hem de hukuki yönlerinin kesinlikli göz önüne alınması gerekir.

İkinci çivi Moskova'da çakılmıştır. Buna hiç şaşırmadım ve kızmadım. Şikayet etmeyi de pek anlamlı bulmuyorum. En soylu değerlerine bile en aşağılık biçimlerde vurdumduymaz kalan Rusların ve hükümetinin herhangi bir insani ve ahlaki kaygı taşıdığına ihtimal vermedim. Ruslar para için feda etmeyecekleri bir değer olmadığını bu dönemde fazlasıyla kanıtlamışlardır. AK (Avrupa Konseyi) üyesi olarak Rusya, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne bağlıdır. Dolayısıyla parlamento durumunda olan Duma'nın bire karşı 298 oyla kabul ettiği siyasi iltica istemimi göz ardı edip, beni zorla Rusya'dan atması hukuk dışıdır. Bu da AB ve AİHM'i ilgilendirir.

Avrupa'nın mukaddes başkenti Roma'da çakılan üçüncü çivi Papa'nın gözü önünde olmuştur. Her ne kadar başta büyük insan Aziz Paul da Roma'da ilk öldürülen Hıristiyan olmuşsa da, benim için ölümden beter bir süreç dayatılmamalıydı. Avrupa ve Roma çağdaş uygarlığı temsil ettiği iddiasındadır. Roma, 2000'e bir yıl kala Saint Paul'a yapılan bir uygulamayı ikinci kez denememeliydi. Aynen onun gibi ben de Şam'dan geliyordum. Uygarlık üzerine bazı gerçekleri dilimin döndüğü kadarıyla anlatacaktım. Neden bu kadar kabul etmez duruma geldiler? 66 gün demirden bir kafes içinde tutar gibi, her tarafıma çelik gibi polisler yerleştirerek davrandılar. Ben henüz adını bile kabul ettirememiş, hiçbir insani hak tanınmayan, tarihin en eski bir halkının varlığını ve özgürlük istemlerini dillendirecektim. Bunun Avrupa siyasi ve hukuki değerlerine göre bir hak ve demokratik talebi olduğu açıktır. Bu hakka hiç saygı gösterilmedi. Kaçırılmaya için her şey yapıldı. Çarmıha gerilmenin bütün psikolojik işlevleri yerine getirildi ve postaladım. AİHM gerçekliğinin bu yönü üzerinde durup, AB'ye biçim ve ruh vermiş olan başkent Roma'da neden böyle bir durum gelişti diye hesap sormalı ve gereğini göz önüne getirmelidir.

Kenya'nın başkentine kaçırılmam tamamıyla Avrupa ve ABD'nin ortak iradesiyle gerçekleşmiştir. En aşağılık rolü de şımarık çocukları Yunan hükümetine oynatmışlardır. Bunun hikayesi uzundur. Kısmen bahsettim. Bu kaçırılma ve Kenya elçiliklerinde teslim etme gerçeğini gerekirse sözlü olarak da AİHM'e uzun uzun ve kanıtlanmalı olarak anlattım. İpe çekme, paketi, tabutluğu veya çarmıhı taşıma görevinin çok iyi terbiye ettikleri Afrika'nın Kenyalı yamyamlarının elleriyle gerçekleştirilmesi komplanın en kirli işlerinden birisidir. Güya Avrupa tertemiz oldu, suç Kenya

işledi. Açık ki, Avrupa halkları kırılmada epey tecrübe kazanmıştır. Burada da basit bir siyasi cellat rolü oynamıştır. Kamuoyundan ve yasalardan çekindikleri için, biraz da bu taktiği devreye sokmuşlardır. Yani Avrupa'da asla kirli iş olmaz; olsa olsa yamyamlar arasında olur!

Kenya'da ABD'nin rolü açıktır. Zaten ABD Başkanı kendi rolüne, yani teslim etme emrine sahip çıkmıştır. Bence Yunan istihbaratıyla CIA'nın bu dolabı Türk aşkına çevirmedikleri kesindir. Ölümümün Türklerin elinde gerçekleşmesini stratejik bir amaç olarak benimsediklerinden kuşku duymuyorum. İngilizlerin yaklaşımının da bu olduğuna inanıyorum. Bana göre kısmen benim kaba bir direnişçi gibi Türk düşmanlığı yapmamam, kısmen de Türk Genelkurmaylığı'nın ihtiyatlı yaklaşımı, bu oyundan bekledikleri bombanın hem de benim şahsımda on binlerin canına mal olabilecek biçimde patlamasını önlemiştir. 21. yüzyılın bir Kürt-Türk çatışma yüzyılı haline gelmesi önlenmiştir. Fakat her iki tarafa da, hem Türklere hem de Kürtlere dostluk maskesi altında oynanan bu oyunun tarihte eşine hiç rastlanmayan, Bizans oyunlarından da beter en alçakça ve şerefsizce bir komplo olduğu açıktır. Hem Türklerin hem de Kürtlerin komplanın bu yönünü mutlaka görmeleri gerektiği inancındayım.

İsrail, benim dünya çapında tecrit ve teslim edilmemde belirleyici rol oynamıştır. Benim Ortadoğu'ya çıkışımı ve Kürt hareketinde yeni bir çizgi geliştirmemi stratejik açıdan kendine rakip ve tehlikeli bulmuştur. Geleneksel olarak Kürt hareketi denilince Irak Kürt işbirlikçi güçlerini esas almakta, çok yönlü ilişkilerle onlar vasıtasıyla tüm Kürtleri stratejik bir ağı içine almaya çalışmaktadır. Bu ağı parçalamaya ve oldukça bağımsız hareket etmem, ayrıca işbirlikçilerin hareket sahalarını sürekli daraltmam ve Arap sahasında çok kalmam, hakkımda dünya çapında strateji geliştirmelerine yol açtı. İsrail için sanırım Arafat'tan çok daha fazla istenmez bir durum arz ediyorum. Türkiye'yle benim hakkımda stratejik ittifaka girmelerinde bu etken temel rol oynadı. Bu stratejinin İsrail sağına ait olduğundan kuşku olmamakla birlikte, solu temsil eden Şimon Perez çizgisince ne kadar benimsenip benimsenmediği açığa çıkmış değildir.

İsrail 9 Ekim 1998'den önce bana el atmıştır. 6 Mayıs 1996 bombalamasından haberi ve desteği vardır. Yunanistan'ın ne kadar taşeron olarak kullanıldığı incelenmeye değer bir konudur. Başbakan Primakov'un beni Moskova'dan sürmesi kesinlikle İsrail ve Yahudi lobisiyle bağlantılıdır. Bizzat son seferinde Ariel Şaron'un geldiğini hatırlıyorum. İtalya'yı ABD üzerinden sıkıştıran da İsrail'dir. Londra'da, Avrupa'da istenmeyen adam olarak tavrı çizilmesinin arkasındaki gücün de MOSSAD olduğu güçlü bir olasılıktır. ABD'yi aleyhimde teslim etme emrini vermeye zorlayan da Yahudi gerçeğidir. Ben İsrail'in bu tavrını hep Çıkış'ta Musa'nın başına getirdikleri ve belki de öldürdükleri tavra benzetirim. Demokratik bir Ortadoğu'da Yahudi halkının da yerinin olmasını hep isterim. Yine Yahudi bilim, sanat ve felsefe gücüne hayranlık ve saygı duydum. Bana karşı yaptıklarıyla kendilerine çok zarar verdiklerini her geçen gün daha iyi anlayacaklar. Kürtler bu yönlü gerçeği gördükçe daha çok uyanacaklar, güçlerine kavuşacaklar ve adaleti gerçekleştirebileceklerini kanıtlayacaklardır.

APOCULUK

maddiyatçılığın, tüketiciliğin ve hazırcılığın reddidir

■ XELİL POYRAZ

Öncelikle değer tanımı önemlidir. İkinci olarak da değere yaklaşım önemlidir. Demek ki ilk önce değerler kutsal olduğu bilinmelidir, çünkü değerler kolay yaratılmıyor. Büyük bir emekle, cesaretle, fedakârlıkla ve kanla kazanılıyor. En büyük değer şehitler diyoruz ve bu kadar kan dökmüşüz. PKK'de hiçbir şey basit, ucuz, emeksiz ve hatta kansız kazanılmış değildir. O halde değeri korurken, kullanırken, sahip çıkarken bu gerçekliği her zaman göz önüne alarak yaklaşmak gerekmektedir. Böyle olursa değer ucuz tüketilmez, basit yaklaşılmaz. Basit yaklaşım o değerleri yaratan emeğe, çabaya, kana, tere hakaret olur. Daha da ileri gidilirse onlara ihanet etme olur. O açıdan da değere yaklaşım önemsizdir ve rastgele yaklaşım içinde olunmamalıdır.

En büyük değer insanın kendisidir. Örneğin kadrolar büyük değerlerdir. Geçen dönemde öyle söylenince de tasfiyeciliğin etkisiyle bazıları "madem en büyük değer bizsek, parti bütün imkanlarını versin" dediler. Değer olmak demek, yiyip-içmek demek değildir. Partide değer nedir ve nasıl yaratılır? En büyük değer Önderlik ve şehitler gerçeği, ülke ve halk gerçeği, kadro ve örgüt gerçeğidir. Mücadele ile ortaya çıkarılan gelişmeler, imkanlar gerçeğidir. Değerlere sahip çıkmak, saygılı yaklaşmak, değerleri doğru kullanmak, daha büyütme çabası esastır. Buradaki felsefe de odur.

"Değer var, getir kullanayım" demek olmaz. Yoksa zaten harcamazsın. Var olanı harcamak bir ölçü değildir. Eğer öyle olursa, harcamak bir şey bulamazsan çekip gideceksin! Bu işin başka yolu yoktur. İmkana göre, değere göre örgüte katılan sonunda onu da yapar. Değerler tükendi mi, "deniz kurudu gideyim" der ve geldiği yere gider.

Değere sahip çıkamayan, değerleri var eden gerçekliğe de sahip çıkamaz

Değerleri kullanırken, korurken, sahiplenirken de dikkat edilmelidir. Orta yerde bırakmak, olmaz. Değere sahip çıkamayan, değerleri var eden gerçekliğe de sahip çıkamaz. Değerleri korumayan, gereksiz yere kullanan, tüketen o değerleri var eden gerçekliğe de haksızlık etmiş olur. Değer kullanımına dikkat etmek, değeri doğru kullanmak demek; değeri yerli yerinde ve mücadelenin hizmetine kullanmak demektir. Doğru yerde, zamanında mücadelenin hizmetine kullanacak-sın. Eğer böyle kullanılmışsa o değer doğru kullanılmış olur. Gereksiz, yersiz, çarçur eden bir kullanıma kesinlikle yol açmayacaksınız. PKK'de değeri çarçur etme de önemli suçlardan biridir. Değeri yersiz kullandı mı, emeği yaratan gerçeğe ters düşmüş olarak suç işlemiş olursun. En ciddi ceza ge-

rektiren suçlardan biri de budur.

Değerleri bireysel amaçlar için, yaşam için kullanmamak gerekir. Bunun için kadroya yaşam ölçüsü olarak Önder Apo 'bir lokma bir hırka' dedi. Eskiden, "bir ekmeğe, bir soğan en kıymetli yaşam değeridir, yeterlidir, başka şeye ihtiyaç olmaz" diyordu. Bir lokma bir hırka, derviş yaşamıdır. Gösterişli, tüketime dayanan, kendine kullanma olmaz. Bir devrimci değerlere öyle yaklaştı mı değerleri koruyamaz. Kendisi için ölçüsüz, dengersiz çarçur olmasına yol açmak da benzerdir. O değerler mücadele ile kazanılmıştır ve daha büyük bir mücadelede kullanılmak üzere kazanılmıştır. O halde bütün değerler mücadeleyi daha büyütme için kullanacağız, başka şeye değil mücadeleye yatıracağız. Bu anlamda tüketici olmayacağız, hazırcı olmayacağız.

PKK'de devrimcilik, çaba ve emekle hayata geçirilen bir üretim tarzı, gelişme ve yaşam tarzıdır. Devrimciliği daha fazla geliştirmeli ve derinleştirmeliyiz. Tasfiyecilik döneminde neredeyse devrimcilik kavramı yasaklanır hale gelmişti. Önderlik "gerçek yaşam devrimci yaşamdır" demektedir. O yüzden devrimcilikte derinleşmeli ve kökleşmeliyiz. Devrimci ilke ve ölçüleri geliştirmeli, hem genişletmeli hem de yaymalı ve derinleştirmeliyiz. Böyle bir devrimcilikte en önemli şey üretmedir, kazanmadır, başarmadır.

PKK devriminin, PKK mücadelesinin esası da kişilik devrimidir. Yoksa ne devlet kurmak ne siyaset ne askerlik onlar esas yanları değildir, esasın görüntüleridir. Esas olan kişilik yaratma devrimidir. Devrimci kişiliği ortaya çıkarmaktır. Politik ahlaki değerlere bağlı bu görevleri yerine getiren kişiliği yaratmaktır. Bu temelde kişilik devrimi, değişim ve dönüşümü yapabilmektir. Önderlik bunu en büyük devrim olarak gördü. PKK devriminin en önemli yanının bu olduğunu ifade etti. Bunun kendisine büyük heyecan verdiğini söyledi. Dolayısıyla devrimin kendimizde gerçekleşen bir olgu olduğunu bilmemiz ve kendi devrimimizi yapabilmemiz için yoğun çaba harcamamız lazım. Bu bitmeyen bir mücadeledir. Önderlik, "Demokratik ulus inşası bitmez" dedi. Demokratik ulusun temeli ise özgür bireydir. Demokratik ulus inşası bitmiyorsa, demek ki özgür birey olma süreci bitmez. Demek ki, kişilik devrimi bitmez. Sürekli bir değişim ve dönüşüm ister. Sürekli bir mücadele gerektirir. Mücadelesizliği, mücadelenin durdurulmasını, kesilmesini, sona erdirilmesini asla kabul etmez. Bunun için kendimizi eğitmeliyiz, katmalıyız, çaba harcamalıyız.

PKK emekçi bir harektir

PKK'de emek ve değer konusu da parti ahlakımız, kültürümüz açısından önemli konulardır. Emek olgusuna yaklaşım, değerlere ve imkana yaklaşıma dair ret-kabul ölçüleri vardır. Önderlik gerçeği her-

kesin kabul ettiğini kabul etmemektedir. Biz emekçi bir hareketiyiz. Adı üzerinde, işçi partisi. Yoksul emekçilere dayanan bir hareketiz. Varlıklı, zengin kesimlere dayanan, onların çıkarlarının takipçisi olan konumda olmadığımız gibi bu şekilde oluşturulan baskı ve sömürüye de karşıyız. Baskı ve sömürüye uğrayanların kurtuluşu için mücadele ediyoruz. Dolayısıyla bir işçi ve emekçi hareketiyiz.

Kürt halkı yüzde doksandan fazlası emekçi olan bir halktır, yoksul bir halktır. Bir avuç zengini var, kültürel soykırım rejimi ile işbirliği yapmış, onlarla çıkar birliği yapan işbirlikçi, hain kesimler var. Bunları sınıflama bakımından PKK 70'li yıllarda Kürt toplumunu çözümlerken iki sınıftan söz etti: Bir, Türk burjuvazisinin maketi olan burjuvazi. Beyaz Türklüğe katılmış Kürtler. Kürtlük geliştirdiği zaman, Kürtlüğü sahiplenmek kolay olduğu hatta itibar kazandırdığı zaman ortaya çıkıyorlar. Geçen dönemde de bazıları çıktı "ben de Kürdüm" dedi. Tümünü kaderini Türk burjuvazisi, sömürgecilikle birleştirmiş, Kürtlükle bir alakası kalmamış kesimler. Bu kesim eskiden de vardı, şimdi de var.

İkincisi, feodal-komprador sınıf olarak tanımlanmıştı. Bu sınıf Kürdistan'da olan, biraz ağalıkla da ilişkili ama kompradorluk da yapan, sömürgeci burjuvazinin Kürdistan'da acenteliğini yürüten bir kesimdir. Bu kesim daha geniş olarak vardır. Kürtlüğünü söyleyenler de bunlar oluyorlar. Mesela günümüzde AKP içerisinde böyle yer alanlar epeyce var. Buna feodal küçük burjuva kesim de denilebilir. Onun dışındaki kesimlerin hepsi halktır, emekçidir. Kırdı ve şehirden çalışanlardır. Tabi elli yılda yeni gelişmeler ve farklılaşmalar olmuştur.

PKK'lilik çalışma, üretme, kazandırma ve başarıya bağlıdır

Emekten yana, emekçinin çıkarlarından yana durumu vardır. Emekten yana olma gerçeği ise daha önemlidir. Dolayısıyla emeğe dayalı bir hareket olma gerçeği daha önemlidir. En büyük değerlerimizden biri emektir. PKK'li; çalışandır, emek harcayan, kan dökendir. Baştan beri böyleydi ve bu PKK'ye katılım gönüllüdür. İnsanlar gelip gönüllü katılıyor, fakat gelen herkes hemen PKK'li de olmuyor. PKK'lilik çalışma, üretme, kazandırma ve başarıya bağlıdır. Kim çalışıyor, emek harcıyor, partiyi kazandırıyor, parti çizgisinin başarıyla uygulanmasını getiriyorsa, o partili oluyor. Partiyeye doğru katılım da böyle gerçekleşiyor. Yoksa emeksiz, kurnazlıklara dayalı, başka ölçülere dayalı PKK'li olunmuyor.

Bir toplumuz ve toplumsal değerleri dikkate almamız gerekiyor. Bizim de böyle değerleri kuşkusuz gözetmemiz gerekiyor. Yurtsever aileler var, bunları dikkate alıyoruz. Bir ayrıcalık değildir ama kendi toplumsal kesimimizi oluşturma bakımından bu vardır. Aşiretler açı-

sından, mücadele eden güçler açısından, şehitler veriyorlar, değerler veriyorlar, güç katıyorlar. Dolayısıyla devrimimizin önemli bir gücü ve toplumsal kesimi oluyorlar. Ama örgüt içerisinde buna dayanarak yer elde etme ya da çıkar elde etme yoktur. Özellikle parti militanlık düzeyinde bu yoktur ve bu değerler yer etmenin bir ölçüsü değildir. Halkı örgütlerken o tür durumları gözetmemiz gerekiyor. Hiç kimse den yana değil miyiz? Hiç taraf olmayacak mıyız? Tabi ki böyle değil, toplumumuz var. Onlar örgütü ve hareketi temsil ediyorlar. Ama parti militanlığı düzeyinde ölçü, kişinin kendi emeğiyle, başarısıyla, katılımla ve üretimiyle parti içinde yer almasıdır. Esas olan da budur.

PKK devrimciliğinde hazırcılık yoktur. Tüketim de yoktur. Maddiyatçılık ve değeri çarçur etmek de kesinlikle olmaz. Önderlik o konuda "İmkan başa beladır", "Bir devrimci imkan istememelidir" dedi. "Borç yiğidin kamçısıdır" derler, yokluk ve zorluk da devrimcinin kamçısıdır. Onu yaratıcı olmaya iter. İmkan tembelliğe ve rahatlığa götürür. Dolayısıyla bir devrimci için imkan istenen değil tehlike olarak görülmelidir. İmkansızlık devrimciliği geliştirir, derinleştirir. PKK'de imkana dayalı çalışma yoktur. Kürdistan gerçeği de buna terstir. Her şey sıfırdan başlayarak işne ucuyla kuyu kazarcasına kazanılmıştır. Önderlik kendi tarzının böyle olduğunu söylemiştir. O halde hazır istemek, beklemek bir sapmadır. Eğer Kürdistan'da imkanla hareket edilseydi ve hazırla devrimcilik yapılsaydı PKK olmazdı. Önderlik bir adım bile atamazdı. Çünkü hazır hiçbir şey yoktu, hiçbir imkan yoktu. Her şey akılla, çalışmayla, emekle sıfırdan başlamak üzere dişle, tırnakla sökülerek yaratıldı, kazanıldı. PKK'lilik budur.

Kadro bir yere örgüt oluşturmak için gider

Eskiden görevlendirmeler emek ve değer üzerinde olmazdı. Bir kadro bir yere görevlendirilirken, gideceği yerde imkan var mı, hazır şey var mı biçiminde bir hesap yapılmazdı. Zaten orada bir gelişme varsa, oraya kadronun gitmesine gerek yoktur. Orada örgüt oluşmuştur ve kendi kendisi işler. Kadro, bir yere örgüt oluşturmak için gider. Böyle bir felsefeyle ve yöntemle hareket ettiği için PKK geliştirdi. Hiçbir imkanın olmadığı yere insanlar görevlendirildi, gittiler çalıştılar ve orada örgüt yarattılar, imkan açtılar, gelişme sağladılar. PKK'nin kazanılan çizgisi ve zafer çizgisi böyle oluşmuştur. Yoktan var etme çizgisi budur. Hep böyle görev alınıyordu. Bir kadro görevlendirildikten sonra gideceği yerde imkan var mı, örgüt var mı, para var mı diye sorulmuyordu. En fazla oraya nasıl ulaşacağı hesap ediliyordu. Ulaştın mı, gerisi sana aittir. Örgüt sadece kadrosunu görevlendirdiği yere ulaştırmakla sorumluydu.

Bir diğeri ise kendisi görev almışken örgütten başka kadro gö-

revlendirmesini istemesi sapmadır. Örgütten maddi imkan talep etmek sapmadır. Çünkü bunları yarat diye görev veriliyor. Bunları verdikten sonra onun yaratacağı bir şey kalmıyor. Değer yaratacak, örgüt yaratacak, kadro yaratacak. Aldığı görev de odur. O halde kişiye işini önceden vermiş olacağız. Bol bol gelecek, sağı solu suçlayacak, daha fazlasını isteyecek... Bu anlayışlar sapmadır. Bunlar sonradan üretilmiştir. PKK'yi PKK yapan ölçülerde bunlar yoktur.

Bir imkan gelişmişti, Önderlik Batman'a Haki arkadaşı gönderdi. Batman Kürt ulusal değerlerinin yüklü olduğu yerlerden biriydi. Kürdistan adına çalışma yürütürken en azından ortalama bir Kürtçe konuşabilmek gerekiyordu. Bundan dolayı zorlanma yaşandı. Önderlik de Mazlum arkadaşı Batman'da görevlendirdi. Görevlendirmelerde bu tür özelliklere dikkat edilebilir o kadardır, onun ötesi yoktur. Örgüt bana para versin, örgüt gerektiği kadar kadro versin, bir de hazır yer olsun, ben orada görev alayım! Bu, iktidarcı-devletçi bir anlayıştır. Devrimci çalışma yapıp örgüt yaratmak için bir görev değil, var olanı örgütü yönetme, onun üzerinde yaşama anlamında görev alıştır ki, bu iktidarcı-devletçi zihniyettir. O devrimciliğe değil idareciliğe, idare edeceği hazır örgüt istemektedir. Hazır vermiyor diye örgütü suçlamamak gerekir. Hiç ilişki olmayan yerlere, oradan buradan adres alınarak, gidilip ilişki kurmaya çalışarak, oraları devrime açıp örgüt kurmaya çalışan pratikler de oldu. Bunlar çok başarılı da oldu. O nedenle hazırcılık kötüdür.

PKK militanı basit yaşama tenezzül etmez

Önder Apo şunu söyledi: "Benim için önemli olan bir değer kazanılma sürecidir, değer kendisi değil. Bir yerde bir değer ortaya çıkarsa, onu başkasına teslim ederim, onu kullanmam. Başka yerde yeni değer oluşturmak için mücadeleye girerim." Önemli olan imkanları işletmek değil yoklukta yaratmaktır. Apoculuk yokluktan, sıfırdan bir şeyler ortaya çıkarma, yaratma, geliştirme, var etme olayıdır, harekettir. Apoculuğun tarzı zorlukta, yoklukta çalışma ve kazanma tarzıdır. Yoksa imkânları kullanma tarzı değildir. İmkân yaklaşımı bir tür mülkiyetçiliklidir.

PKK militanı basit yaşama tenezzül etmez. Kim ki basit yaşama tenezzül ediyorsa, onda PKK'lilik yoktur. Bunun küçüklüğü, büyüklüğü nicelik farkıdır. Önemli olan nitelikler, özüdür. Parayı para olarak kabul ediyorsan, zaten kapitalist moderniteyi temel yaşam biçimi olarak kabul ediyorsun demektir. Önderlik para için, "sistemin komutanı" dedi. Sen o komutanın emrine giriyor musun, girmiyor musun? Bir kuruş da bir, milyarı da birdir. Aradaki fark sadece niceliktir. Sen ona dayalı olarak yaşamayı kabul ediyorsun, etmiyor musun? Kemal Pir'e Filistinliler, "al sigara parasıdır" diye

para verdiler, Kemal Pir "Ben paralı asker miyim!" diyerek parayı alıp yüzlerine atmıştır. PKK'nin ölçüsü böyleydi.

Partileşmenin temel özellikleri önemlidir

O halde ideolojik grup dönemi, Ankara'daki çalışmalar, Kürdistan'a dönüş, Kürdistan'da gençlik grubu dönemi, partileşme sürecinin temel özellikleri önemlidir. Tarihin ve özelliklerinin temel köşe taşlarının tanımlanması da önemlidir. Önderlik, "PKK'nin resmi tarihi önemli ama öncesindeki süreç daha önemlidir" dedi. PKK masa başında kurulmuş bazı siyasi amaçları başarmayı öngören bir parti değildir. Onun için önemlidir. Parti olmaya gelene kadar bazı gerçekleri, ilkeleri, özellikleri açığa çıkarmıştır.

Bu dönemin çalışmaları açısından iki şey belirtilebilir: Birincisi; bilinç, irade, emek ve iddia üzerinden yürüdü. İmkanlar üzerinden yürümedi. Eğer maddi imkan, kadro, silah, para, ilişki, bunlar ile örgüt olunuyor olsaydı PKK olmazdı, çünkü bunlar yoktu. Sömürgeci-soykırımcı sistem gerçekten de Kürdistan'daki durumu yok oluş noktasına getirmişti. Katliamlar, faşist-soykırımcı saldırılar birey ve toplum üzerinde çok etkili olmuştu. Düzen başarısına inanmıştı ve bu öyle çok düşük bir yanılgı da değildi, çünkü dayanakları vardı, maddi temelleri vardı.

O nedenle PKK çalışmasında maddi imkan yoktur. Herkes düzen yaşamını elinin tersi ile iterek yenisini aradı. O bakımdan bu bir felsefedir, bir de ideolojik yaklaşımdır. Kadro olmak, örgütün var olan imkanlarını yiyip bitirmek değildir. Tersine örgüte imkan yaratmaktır. Önder Apo "yoldaş yoldaşın anınlı yıldızlara değdirdir, yoldaşın imkanını tüketen değildir" dedi. Bu durum sadece o zamana özgü değildi. Ondan sonra da hep öyle oldu. Devrimcilik imkan yaratma işiydi.

PKK'yi belirleyen aslında bunlardır. O halde o dönemin ölçüleri önemli ve belirleyicidir. PKK'yi oluşturan özellikler bu dönemde ortaya çıktı ve şekillendi. Bugün de bunlar geçerli ve yol göstericidir. Bu gerçeklik bilinmelidir. Buradan ders çıkartacağız ama nasıl uyarlayacağız, ona göre bir yaratıcı yaklaşım doğru yaklaşım gereklidir. Çözüm isteyen sorunlar çoktur ama çözüm yöntemi nedir, denildiğinde gündeme bu dönemin bu çalışması ve yaşam tarzı geliyor.

Demek ki burada kişinin marifeti varlık içinde ölçüyle yaşayabiliyor mu, halkçı kalabiliyor mu? Doğru bir yaşam tarzı tutturabiliyor mu? Kendini kaybediyor mu yoksa koşullar karşısında direniyor mu? İşte ölçü budur. PKK'lilik ölçüsü burada başlar. Varlığa karşı direnebilmek önemlidir. Yokluk karşısında direnecek bir şey yok ki, o yokluk seni hizaya çekiyor. Önemli olan varlık karşısında irade gösterip gösteremediğindir. Varlık karşısında tenezzül etmeyebiliyor musun, bir lokma bir hırka duruşu gösterebiliyor musun, gösteremiyor musun?

Halkçı yaşam ölçüleri

Bunlar yeni bir duruş olarak görülebilir, fukaralık edebiyatı olarak sayılabilir. Fakat parti ölçüsü ne olacak, burada netlik olması önemli oluyor. Yaşam ölçülerinde halkçı

yaşam, ilkeli yaşam ölçülerinde, özgür yaşam ölçülerinde ne olursa olsun diretecek miyiz, mücadeleye olacak mıyız, olmayacak mıyız, mesele budur.

İdeolojik öncülük mücadelesi burada ortaya çıkıyor. İdeolojik öncülükteki yetersizlik de bu noktada ortaya çıkıyor. Yoksa bunun filozof olup olmamakla bir alakası yoktur. İleri olmanın ölçüsü ne ki? Burjuvanın bildiğini bilmek zorunda değiliz, sömürgecinin bildiğini bilmek zorunda değiliz. Bizim de kendimize göre bilme ölçülerimiz var. Onların ölçülerine göre kendimizi niye tartalım ki, kendi ölçülerimize göre tartacağız.

PKK, böyle PKK oldu. O kazandırdı, o PKK gelişme yarattı. Paradigmasının devletçi olup olmaması değil, kendisinin nasıl yaşadığı ve ne yaptığı belirleyici oldu. Gelişme ve kaybetmede belirleyici ölçü o oldu. Tabi o bilince dayansa, daha geniş bir dünya bilgisine sahip olmak iyidir. Öyle olsa filozoflar en iyi PKK'li olurlar. PKK'nin düşmanları bu anlamda daha iyi öğreniyorlar, daha fazla biliyorlar. Bütün burjuvalar, alimler daha fazla PKK'li olurlar. Gerçek öyle midir, hayır. İdeolojik duruş, ideolojik ölçü o değildir. İdeolojik öncülük sorunu kadronun bireycileşmesinden, kapitalist modernitenin etkisinden kalmaktan kaynaklanmaktadır. Önder Apo'nun öngördüğü PKK'de gerçekleşmiş militan kadro ölçülerini temsil edemesinden kaynaklanmaktadır.

Süslü laflarla, anlaşılmayan kavramlarla durumu ifade etmenin hiç gereği ve anlamı yoktur. İdeolojik sorunlar somuttur. Basit gibi görünür, pratiktir ama işin özüdür. Basit gibi görünür ama her şey basitlikle başlar. Basit yaşama tenezzül eden, maaşlı yaşamaya çalışan duruşla bir lokma bir hırka duruşunu karşılaştırılabilir, aynı mıdır? Bu biçimde biz yeni dönemin, Demokratik Modernite'nin PKK'si olamayız. Demokratik Modernite'nin PKK'si olabilmemiz için yaşam duruşumuzda, ölçülerimizde köklü değişiklikler yapmamız gerekir.

PKK'lilik bir ruhtur, anlayıştır, mütevazılıktır, büyük bir çabadır

Bir sosyalist için maddi imkana sahip olmak, sosyalizmden uzak olmak demektir. Öyle olan birisi sosyalist olamaz. Halkın zekat dağıtması ayrı bir konudur. O toplumsallıkla ilgilidir. AKP'nin yar-

dım dağıtması iktidar ve çıkarla ilişkilidir. Onları kandırmak, sömürmek için yapmaktadır. Bir verip beş almak için yapmaktadır. Zekat dağıtımındaki gibi yardımlaşma ruhu ve duygusu yoktur.

Mülkiyet kötüdür. Bir kadro özel mülkiyete sahip olmak istememelidir. Benim şuyum, benim buyum, dememelidir. Yaşam için asgari gereklilik neyse onunla yetinmelidir. Onun dışındaki şeylerden uzak durmalıdır. Tutarlılık açısından da bu gereklidir, başkalarını ikna etmek için de gereklidir.

PKK'lilik bir ruhtur, anlayıştır, mütevazılıktır, büyük bir çabadır. PKK'nin oluşum özellikleri böyledir. Bu özellikleri kaybetmemek gerekiyor. Bu eskidendi, modası geçmiş demeyelim. Şimdi moda denen de eskiden vardı. Önderlik ve PKK oradan koptu. Öylesinin arkasından PKK'nin imkanlarını çekersen aşıktan ölü, karnını bile doyuramaz. Öyle birisine kimse selam bile vermez. PKK'ye bireysel yaşam için, şan şöhrat kazanmak için, itibar elde etmek için gelinmez. Öyle PKK militanlığı olmaz. PKK militanı gerçekleri herkesten çok bilen, anlayan, onlara göre yaşayan, onları başkalarına anlatan, dolayısıyla bilmeyenleri bilinçlendiren, doğru yolu gösteren, nasıl özgür birey ve demokratik toplum haline gelecekleri konusunda bilinç ve örgüt aşılardan, yardımcı olan, bu bakımlardan da topluma, insanlara bilinç ve öncülük götüren insan demektir. Hiçbir karşılık beklemeden, bireysel hesap içerisinde olmadan kendisini bu işe adayarak ve bu konuda oldukça sözü ve davranışı bütünlüklü olan tutarlı bir kişilik demektir. PKK kültürü böyledir. Apocu kültür, devrimci kültür böyledir. Devrimci ahlak böyledir.

Ahlak ve politika ortadan kalkarsa toplum da ortadan kalkar

Önderlik, ahlaki-politik toplum değerlendirmelerinde ahlak konusunda da önemli tanımlamalar yapmıştır. Politikayı, toplumun yaşamı için gerekli işlerin bilinci, örgütlen-

mesi ve planlanması olarak tanımladı. Ahlakı ise, politikayı hayata geçirecek ilkeler bir yönüyle ideoloji, bir yönü ile tarz ve üslup olarak ortaya koydu. 'Yaşam ve çalışma ilkeleri, toplumun değer yargıları' dedi. Buna toplumsal etik de denilmektedir. 'Toplumlar ahlaki ve politik olarak vardılar' dedi. Ahlak ve politikasız toplum yoktur. Ahlak ve politika ortadan kalkarsa toplum da ortadan kalkar. Her toplumun özelliklerini anlayabilmek için o toplumun politikasını ve ahlakını çözümlemek gerekir. Toplumun etiği nasıldır, ahlaki politik özellikleri nelerdir? Paradigması, değer yargıları nasıl oluşmuş? Toplumun özelliklerini de bu sorulara verdiğimiz cevaplar ile bulabiliriz. Tabi her toplum aynı ahlaka sahip değildir. Değer yargıları ayırdır. Farklı toplumlar bu nedenle oluşmaktadır.

Kültürün de toplumun ahlaki-politik karakteri ile bağı var

Kültür, tarihsel olarak oluşan toplumsal değerlerin toplamı, olarak tanımlanabilir. Tarihsel toplumun ortaya çıkardığı birikim, felsefeden, zihniyetten, ideolojiden, yaşam ölçü ve ilkelerine kadar, yaşam imkanlarından maddi değerlere kadar uzanmaktadır. Birçok değer yargısı, güzellik kendini maddi yapılarla ortaya koymaktadır. Bu anlamda kültür, insanı toplum olarak diğer canlılardan ayıran ve duygusal ve analitik akıl gücünün birlikte ortaya çıkardığı değerleri ifade eden birikimdir. Toplumlar kültürleriyle varlık göstermekte, varlıklarını sürdürmektedir. Var olma, yaşama, yeniden üretme, saldırılar karşısında savunma gücünü de kültürel birikimleriyle göstermektedir. Toplum Kültürel gücünü, bilinç ve örgütlülüğe dönüştürerek bunu sağlamaktadır.

Ahlaksız ve politikasız toplum olmayacağı gibi, kültürsüz de toplum olmaz. Bir toplum kendisi için gelecek öngöremezse, planlayıp kararlaştıramazsa ve onları hayata geçirecek ilkelere sahip olmazsa toplum yok olur. İnsan, değerler biriktirerek topluluklardan toplum haline gelmiştir. Bu değer birikimiyle ilk insan topluluklarından bugün ulusal topluluklar dediğimiz büyük toplumlar haline gelmiştir. Toplum haline gelmenin ve toplum olarak kalmanın esaslarından biri kültürüdür. Bir toplum ne kadar kültürel birikim, zenginlik ve güce sahipse o toplum o kadar güçlü olmaktadır, ahlaki ve politikası da o kadar işlerlik kazanmaktadır.

PKK'yi PKK yapan yaşam ve kadro ölçüleridir

PKK yaşamı, ahlaki ve kültürü; bürokrasiyi reddeder. Bireyci, gururcu, kendini üstün gören, kendine sevdalı kişilik özelliklerini de. Tabi PKK yaşamı lümpenizmi de reddetmektedir. Sorumsuz, disiplinsiz, hiçbir ölçü, ilke, kural tanımayan tutum ve duruşları da kesinlikle reddeder. Önderlik yepyeni bir devrimci yaşam, ölçü çıkardı. Parti yaşamında bir lokma bir hırka felsefesini kadro yaşamının temel felsefesi haline getirdi. PKK'lilik çaba ve hizmet alanıdır. Mücadele alanıdır. Karşılıksız ve çıkarsız bunları yapma alanıdır.

PKK'li, tarih ve toplum karşısında kendini sorumlu görerek bu görevleri gönüllüce kabul eden ve bu görevlerin başarısına kendini kilitleyen insan demektir. Önderlik, Haki Karer için, "yemedi başkalarına yedirdi, giymedi başkalarına giydirdi. Kendisi oradan buradan bulup yıkayıp temizlediği elbiseleri giyip, başkalarının daha güzel giyinmesine ve bu temelde örgüte bağlanmasına çalıştı" dedi. Bunlar, PKK'yi PKK yapan, onun yaşam ve kadro ölçülerini belirleyen temel özelliklerdir. Hala PKK'de geçerli olan ölçüler de bu ölçülerdir. Bazıları bunu bozmaya, bulandırmaya ve saptırmaya çalışsa da gerçek budur. PKK'de fark vardır. Söylenene uygun tutarlı bir yaşam ve davranış vardı. Bir tarafta "Kürdistan'a özgürlük" deyip diğer tarafta küçük burjuvaca yaşansaydı PKK'ye kimse inanmazdı. Zaten toplum diğer örgütlere de onun için inanmadı. Ama söylediklerini yaşama geçiren, yaşamı ve duruşuyla, çalışmasıyla söylediklerine uygun olanlar inandırdı. Kürdistan'da gerçekten insanlık yeniden yaratılıyor. Kültürel soykırım en büyük insanlık suçudur. İnkâr ve imha sistemi, faşist sömürgeci rejimler bütün insanlığa bu suçu işletiyorlar, bu kara lekeyi tüm insanlığın alınlarına sürüyorlar. PKK mücadelesiyle ayağa kalkan ve özgürlükten başka yaşamı kabul etmeyen Kürt toplumu ve onun mücadelesi insanlığın yüzündeki bu kara lekeyi ortadan kaldırıyor. İnsanlığı yeniden var ediyor ve diriltiyor.

Kürdistan şimdi insanlığın çöküşüne, değerlerin yitirilmesine vesile olan kadavra durumunda değil, yeni özgürlük bilincinin, ruhunun, duygusunun filizlendiği bir mücadele merkezi durumundadır. Onun için dünya da bu kadar ilgi duyuyor. Faşizmin, sömürgeciliğin, kapitalist modernite sisteminin, kültürel soykırım rejiminin insanlığı bu temelde yok etmesine, insanlık suçu işlemesine karşı özgür insanlığın yeniden doğuşunu, dirilişini temsil ettiği için bütün dünya insanlığı tarafından bu denli ilgiyle karşılanıyor.

İdeolojik-örgütsel çizgi mücadelesi öncü mücadeledir!

■ ŞIYAR DERSİM

2024 yılının sonuna doğru gidilirken çok yoğun bir siyasi-askeri hareketlilik yaşanıyor. 3. Dünya Savaşı denen süreç en hareketli dönemlerinden birini yaşıyor. Tüm bölgeyi, dünyayı etkileyen yeni olaylar oluyor. Kürt sorununu yaratan, ayakta tutan Kürt karşıtı dünya sistemi 2024 yılında saldırılarını kesintisiz sürdürmüşse de tüm bu saldırılar karşısında bu yılın, dört parça Kürdistan ve yurtdışında en yoğun, en kapsamlı, en derinlikli bir direniş ve savaş yılı olduğu da bir gerçektir. Topyekun faşist soykırımcı saldırılar karşısında Önderlik, Hareket ve halk olarak topyekün bir direnişin yaşandığı açıktır. Böyle bir topyekun direniş ile Kürdistan Özgürlük Hareketi'ne dayatılan imha, tasfiye planları büyük oranda kırılmış düşmanın hesapları boşa çıkartılmıştır.

Demek ki, genel duruş direniş çizgisindedir, bu direniş de kahramancadır. 2024 yılında da Önder Apo'nun İmralı direnişi, gerillanın, halkın ideolojik-örgütsel çizgide kahramanca direnişi, cesaret ve fedakârlığı, özgürlük mücadelesini daha çok geliştirdi. AKP-MHP faşizmi sürekliliği 'PKK'ye dünyayı zindan edeceğiz' beyanında bulunmasına, bu temelde de saldırılarını yoğunlaştırmış olmasına rağmen bu saldırılar sadece askeri boyutta değil ve ideolojik-örgütsel faaliyetlerde bir eksilme, zayıflama ortaya çıkarmadı. Dolayısıyla ideolojik mücadelede de belli bir gelişme yaşandı. İdeolojik derinlik, netlik daha fazla ortaya çıktı. Felsefi olarak, zihniyet olarak gerçekleri daha çok anlama, yanılırları aşma, olay ve olgulara daha somut bakabilme durumu ortaya çıktı.

Demek ki yaşanan savaş durumunu hafife almamak, daha derinlikli anlamakla karşı karşıya bulunmaktayız. Ders çıkartma anlamında yanılırlı, gerçeklikten uzak küçük burjuva ruh hali ve zihniyeti yansıtan anlayış ve tutumlardan kurtulmak önemlidir.

Önder Apo, Kürdistan devrimini 'kadın devrimi' olarak niteledi

Kürt sorunu temelinde Kürdis-

tan'dan yürütülen özgürlük mücadelesi dünya genelinde insanlık için en toplumsal, en sosyal, en demokratik komünal bir mücadeleyi ifade ediyor. Onun için Kürdistan Özgürlük Devrimi, Kadın Özgürlük Devrimi'ne dayandı. Bütün eşitsizlikleri, çelişkileri, gerilikleri, kölelikleri, egemenlik sistemlerini aşarak gelişmeyi öngördü.

Kürdistan Özgürlük Hareketi'nin dünya devrimlerinden ayırt edici en belirgin özelliği kadın özgürlüğünü toplumsal devrimin merkezine koyan, toplumsal özgürlüğü onunla mümkün kılan stratejik yaklaşımıdır. Bu nedenle Önder Apo, Kürdistan Devrimi'ni 'kadın devrimi' olarak niteledi. Kadın Özgürlük Mücadelesi'ni devrimsel gelişme için hayati önemde ele alıp değerlendirdi. Çünkü kadın yaşamın kendisi ve toplumun yarısıdır. Kadının özgür olmadığı bir toplumda özgürlükten bahsedilemez. Dolayısıyla toplumsal özgürlük mücadelesi kadın özgürlüğünü merkeze almadan başarılı olma şansına sahip değildir. Bu nedenle 'sömürgecin sömürgeci' konumunda olan Kürt kadınının başkaldırısı en son sömürü halkasının isyanı gibidir. Ahlaki-politik toplumun gelişiminde demokratik, ekolojik, kadın özgürlükçü toplum paradigmasının yaşamsallaşmasının ilkesidir. Özgür Kadın Hareketi'nin gelişmesinde Önder Apo'nun özgürlük arayışının belirleyici payı var. Grup aşamasından PKK'nin ilanına kadar bu yaklaşım belirleyici olur. PKK'nin çıkışı imha ve inkâr politikalarıyla parçalanmış, kimliği yok sayılan Kürt halkı için yaşamsal olduğu kadar, binlerce yıllık ataerki sistem altında çifte sömürüye tabi olan Kürt kadınları için çok daha hayati önemdedir.

Dikkat edilirse hiçbir ulusal kurtuluş ya da ulusal özgürlük devriminde kadın özgürlük gerçekliği yüzde bir bile gündemde değildi. Oysa o devrimlerin temeli kadın özgürlük devrimine dayanmak durumundaydı. Felsefi, ideolojik, örgütsel ve eylemsel çizgi bakımından öyledir. O devrimlerin hiçbirisi buna ulaşamadılar. Ama Kürdistan Özgürlük Mücadelesi henüz bir ulusal özgürlük mücadelesindeyken böyle bir duruma ulaştı. Demek ki Kürdistan'ın durumu diğer toplumlardan, ülke-

lerden farklıdır.

Evet Önder Apo halkların pratiklerinden faydalandı ama Kürdistan ayrı bir gerçekliktir. Bu gerçeklik kendi somutu içinde iyi anlaşılmalıdır. Kürt sorunu küresel ve kapitalist modernite sisteminin yarattığı bir sorundur. Kürt sorununu çözme mücadelesinin yüzde doksanı ideolojiktir, felsefidir, toplumsaldır, bunun daha az bölümü siyasi ve askeridir. O bakımdan mücadeleye daha felsefi, ideolojik, toplumsal boyutlarda yaklaşabilmek önemli olacaktır. Dar, siyasi ve askeri yaklaşımlar ve çalışma içerisinde kesinlikle kalmamak gereklidir.

Kapitalist modernite sistemi çılgınlık düzeyine ulaşmıştır

2024 yılı pratiği iki dünya çatışmasının olduğunu somut olarak ortaya koydu. Birisi kadın özgürlüğüne dayalı toplumsal özgürlük dünyası, demokratik konfederalizm çizgisinde toplumların eğitilip, örgütlendirildiği, kendi kendini yönetmeye iddialı olduğu dünya; diğeri de her türlü baskıyı, sömürüyü, çıkarı, haksızlığı, yağmayı, talanı esas alan, erkek egemen zihniyet ve siyasetin ortaya çıkardığı devlet ve iktidar dünyası. Günümüzde kapitalist modernite sistemi çılgınlık düzeyine ulaşmıştır. En ahlaksızca bir sömürü biçimi olarak sadece birey ve toplum gerçeğini değil, doğayı da bitirecek bir saldırganlıkla ilerlemeye çalışıyor, böylelikle her şeyi tehdit ediyor.

Bunun karşısında PKK'nin, Kürt halkının ideolojik duruşu bütün insanlık açısından büyük önem taşıyor. Kürt kadınları, gençleri, toplumu Önder Apo'ya bu nedenle inandılar ve bağlandılar. Şimdi ise bütün insanlık bu düzeye geliyor. İnsan maddi olduğu kadar manevi bir güçtür. Maddi olduğu kadar manevi yönü de var. İşte Önder Apo bunları geliştirdi. Bu gerçekliği açığa çıkardı. Bunun için bu kadar anlaşılır ve ikna edici oldu. Şimdi dünya insanlığı anlıyor, daha da anlayacaktır. Önder Apo "kanserleşmiş dünya" dedi. Önder Apo'nun düşünceleri dünyaya yayıldıktan dünya insanlığı, barbarlık ve hastalıklı dünyayı ve bu dünyanın maneviyatı yok eden yaşamını kabul etmeyecektir. Çünkü var olması için

bu yaşamı kabul etmemesi ve kapitalist modernitenin saldırganlığına karşı er ya da geç direnmesi gerekiyor. Tepkiler, direnişler daha fazla ortaya çıkacaktır.

Önder Apo'nun düşünceleri Kürtleri, Mezopotamya'da yaşayan insanları, toplumlara, insanlık için çok önemli belirleyici ve öncü bir konuma getiriyor. Demek ki son birkaç yılda şekillenen son yüz yılda da inkâr ve imha temelinde kültürel soykırım rejimi olarak yaşanan durum ortadan kaldırılıp değiştirilir ise bambaşka toplumsal bir duruş ortaya çıkıyor. Kürdistan insanlık tarihinde oynadığı rolün bir benzerini bugün de oynuyor. Özgürlük mücadelesi, kapitalist modernite sisteminin özgür insanı ve toplumu yok etmek için her türlü saldırıyı yaptığı bir ortamda yeniden öncü düzeyde rol oynuyor. İnsanlık için yeni bir yol çizen, gelişmenin yolunu açan bir konum kazanıyor. Günümüzde büyük atılımlar yapmak için uygun imkânlar, fırsatlar her zamankinden daha fazla var. Kürdistan'ın dört bir yanında çelişkili çatışmalı bir durum yaşanıyor. Böyle bir durumda başarılı olmak için daha doğru ve daha derin anlayan, daha cesur ve fedakâr davranan, daha planlı ve örgütlü çalışan bir öncülüğe ihtiyaç duyuluyor.

İdeoloji, yaşamın ilke ve ölçüleridir

Önder Apo, kapitalist modernite sisteminin en büyük silahının "bin bir suratlı liberal ideolojisi" olduğunu söyledi. Parası, silahı, ve başka şeyleri olsa da en etkili gücünün liberal ideolojisinin olduğunu ifade etti. Bu da karşıtlarını küçük burjuvalaştırmak anlamına geliyor. Küçük burjuvalık, yaşam gerçeklerinden kopmak, orta yolcu denen eğilimi her boyutta yaşamak demektir. Önder Apo orta yolculuğu, "bir eliyle devrimde bir eliyle karşı devrimde olmak, bir gözle devrime bir gözle karşı devrime bakmak, bir kulakla devrimi bir kulakla karşı devrimi dinlemek; her ikisinden de bir şeyler almayı umut edip çalışmak ama ikisinden de bir şey alamayarak herkesin başına da bela olmak demektir" biçiminde tanımladı. Küçük burjuvalık esas olarak bunu ifade ediyor. O

nedenle tehlikelidir. Bizim, Önder Apo gerçeğini, dolayısıyla Kürdistan'daki durumu ve Özgürlük Mücadelesi görevlerimizi daha doğru ve derinlikli anlayıp başarıyla yerine getirebilmemiz için her şeyden çok bu orta sınıf eğiliminin küçük burjuva anlayış ve ruh halleri denen hususlarına karşı mücadelemiz etmemiz gereklidir. Çünkü Kürdistan gibi küresel kapitalist modernite sisteminin inkar ettiği ve yok etmeye çalıştığı bir toplumun varlık ve özgürlük mücadelesi orta yolcu, küçük burjuva yaklaşımlarla yürümez.

Dikkat edilirse küçük burjuva reformist-milliyetçi çizgi 70'li yılların ortasında tükendi. Demek ki o özelliklerle bu ülkede gerçekler görülemez, ayağı yere basan bir duruş, tutum ve yaşam sahibi olunamaz. Dolayısıyla varlık ve özgürlük mücadelesi yürütülemez. Önder Apo'nun en temel özelliği bu sınıf gerçeğini önceden çok iyi görmesi ve eleştiri-özeleştiriyi kendi içinde ve çevresinde bu özellikleri aşmayı başarmasıdır. Elli yılı aşan Önderlik yürüyüşünü gerçekleştiren, bu kadar ağır ve zor koşullarda söz konusu gelişmeleri yaratmayı bilen esas gerçeklik işte bu oluyor.

Böyle bir sürecin gelişimi de partileşme süreci olarak tanımlanıyor. Partileşme yanlış anlamaları ortadan kaldırıyor. Bireyde Parti'nin dile gelmesi, parti kimliği içinde bireyin erimesi. Bu düzeyde Partiyel her bakımdan bütünleşme, aynı zamanda Önderlik ve Parti gerçeğinin bireyin özümsemesi, benimsemesi anlamına geliyor. Fakat elli yılı aşan mücadele süreci içerisinde çok değişik partililik durumu, militanlık durumu görülmüştür. Her dönemde nasıl bir ideolojik-örgütsel mücadelesinin yürütüldüğü elli yıllık Önderlik mücadelesi süreci içerisinde bütün yönleriyle açık bir biçimde ortaya çıkmıştır.

Demek ki parti bir mücadele olayıdır. Burada "partileşmek nedir?" dendiğinde, "Önderlik çizgisiyle bütünleşmek" diye tanımlayabiliriz. Bunun için de düzene ait olan her şey karşı devrim çizgisinde mücadele etmek gerekiyor. Buna da kişilik devrimi deniliyor. Önder Apo, "zihniyet ve vicdan devrimi" dedi. Bu mücadeleyi devrim düzeyinde ele

almak ve yürütmek gerekiyor. Bu da var olan zihniyet, ideoloji, davranış, tarzın yeniden şekillenmesi, onun yok edilerek ya da dönüştürülerek yeni özellikler kazanması demektir. Çünkü devrim nitelik değişimi olayıdır. Kişilik devrimi de nitel değişimi ifade ediyor. Partileşmek var olan kişilik özelliklerini bu düzeyde değiştirmek demektir.

Onderlik '24 saat partili olma' dedi. Kendini parti amaçlarına adanma olarak tanımladı. Yani partinin içine girip düzenden alınan düzeyi yaşatmak, korumak değildir. Partili olmayı, Parti amaçlarına kendini adama, onları başarıya götürmenin tarzını, üslubunu, temposunu kendinde yaratma, 24 saat onun düşünce ve eylemi içerisinde yaşama olarak tanımladı.

Çizgi devrimcisi olabilmek için çizgiye katılmak gereklidir

Bu bakımdan başkaları kabul etmeyebilir ama Önderlik partiyi geliştirdiği felsefe ve ideolojik çizginin gereklerine uygun bir araç olarak tanımladı. Parti'yi öyle bir araç haline getirdi ve partili olmayı, parti yaşamını bunlara uygun kıldı. Parti kimliğiyle hiç kimse bireysel çıkar sağlamasın, Parti'nin itibarı, onuru, şerefi, yetkisi bireysel çıkar aracı yapılmamasın; bireysel duruşa, tutuma, sömürüye hizmet etmesin, toplumsal özgürlüğüne ve eşitliğine, paylaşımın, dayanışmanın aracı olarak kalsın diye böyle bir parti tanımladı ve PKK'nin şimdiye kadar bütün eksikliklere rağmen resmi çizgisi, fiiliyatta işleyen çizgisi bu oldu. PKK'yi başından beri ayakta tutan ve yaşatan bu gerçekliktir. Gerillayı geliştirebilmesi böyle bir çizgiyi resmen kabul etmesine bağlıdır. Reel Sosyalizmin çözülmesine rağmen PKK'nin ayakta kalmasını sağlayan gerçeklik de budur. PKK'nin sırrı buradadır.

O halde buradan çizgi, Önderlik ve şehitler gerçeği çıkıyor. Çizgi devrimciliği; Önderlik ve Şehitler gerçeğini benimsemiş, özümsemiş; onları yaşayan ve zafere taşıyan devrimciliğidir. Bunun dışında başka herhangi bir tutum olamaz. Çizgi devrimcisi olabilmek için çizgiye katılmak gereklidir. Önderlik çizgisi, Parti çizgisi, devrimci çizgi derken kuşkusuz birinci derecede felsefik boyut var, zihniyet boyutu var. Yaşamı anlama, ele alma tarzı, yöntemi, yaşama bakış açısı var. İdeolojik-örgütsel boyuta geldiğinde ret-kabul ölçüleri de deniliyor. Demek ki çizginin birinci boyutu zihniyet ve felsefi boyuttur. Önderlik çizgisine katılmak zihniyet düzeyinde katılmakla oluyor. Önderlik zihniyetini, felsefesini özümsemek, esas almak, yaşama o temelde bakmak, o yöntemle yaklaşmak, Önderliğe bu düzeyde katılmak, bunu öngörmek gerekiyor. Zihniyet düzeyinde katılabilmek için de ruh ve duygu birliği gerekiyor. O halde böyle bir zihniyet bütünlüğü, felsefi bütünlük olacaksa bu ruh ve duygu bütünlüğünden geçiyor. Ruhsal bütünlükten kast edilen de budur.

Bir de çizginin ideolojik boyutu var. Burada da çizgi bir somutluk ifade ediyor. Ret-kabul ölçüleri burada somutlaşıyor. İdeoloji; yaşamın ilke ve ölçüleridir. Çizgi devrimcisi felsefik olarak, zihniyet olarak, duygu-ruh olarak Önderlikle bütünleşmeyi öngördüğü gibi ideolojik olarak da Önderlikle bütünleşmeyi, onun dışındaki ölçüleri reddeden bir düzeye ulaşmayı da ifade ediyor. Gündeme örgütsel çizgi geldi mi burada iradeyi örgüt iradesiyle en üst düzeyde birleştirmek, örgüt iradesiyle bütünleşmek devreye giriyor. İradeyi

örgüt iradesiyle bütünleştirmek örgütün kararlarını itirazsız esas alan ve uygulayan olmak demektir. Evet kararları eleştirme hakkı vardır, fakat eleştiri hakkı saklı kalmak kaydıyla örgütün aldığı kararın uygulanması ilkeseldir. İradeyi örgüt iradesiyle bütünleştirmenin koşulu budur.

Bunun ötesinde bir de eylem çizgisi var. Eylem çizgisi tarz ve taktikle bağlantılıdır. Politika belirlemekle bağlantılı bir olaydır. Bu da bir çizgidir. Eylem çizgisinde de birlik olmak gerekiyor. Herkes ne yapacağını ve nasıl yapacağını kendisi belirlerse ortada ortak bir eylem çizgisi ve birlikte çalışma olmaz.

Parti ideolojik birliktir

Parti bir zihniyet birliği, ideolojik birlik, örgütsel çizgi birliği, eylemsel birliktir. İşte çizgi devrimciliği bütün bu alanlarda çizgiye doğru katılmayı, çizgiyle bütünleşmeyi, partinin felsefik, ideolojik, politik, eylemsel çizgisinin gereklerini pratikte anı anına başarıyla uygulamayı gerektirir. Bunları doğru buluyorum ve katılıyorum demek doğru partili olmak anlamına gelmiyor. Kişinin çizgiye, partiye doğru ve yeterli katıldığını ifade etmiyor. Bu bakımdan denetime açık olmak, hesap vermeye açık ve hazır olmak, her zaman pratik yapmak ve yaptığı pratiğin, yaşadığı eylemin hesabını partiye, çizgiye vermeyi gerektiriyor. Bu da eleştiri-özeleştiriyi oluyor. Burada eleştiri-özeleştiriyi çok önemli bir yöntem oluyor. Verdiğimiz sözün gereklerini pratikte yerine başarıyla getirmiş miyiz, getirmemiş miyiz? Bu soruya cevap bulmamızı sağlayan araç ya da yöntem eleştiri-özeleştiriyi oluyor.

Eleştiri-özeleştiriyi kapalı olmamak lazım. Eleştiri-özeleştiriyi, verilen sözün gerekleri ne kadar yerine getirilmiş, Önderlik ve parti gerçeğiyle ne kadar bütünleşmiş, dolayısıyla bunlar yerinde, zamanında doğru ve başarılı bir biçimde pratiğe ne kadar geçirilmiş, ne kadar geçirilmemiş; tüm bunların açığa çıkartılması durumu demektir. Bunlar açığa çıktığında da somut durum açığa çıkar. Böylelikle gittikçe az hata yapan, az eksiklik gösteren, yaşamda ve mücadelede gittikçe artan oranda başarı elde eden, zafer kazanan bir kişilik haline gelinebilir. Özeleştiriyi, kendini geliştirmek, başarı çizgisine girmek demektir. Özeleştiriyi olmazsa nerede hata yapıldığı anlaşılabilir, farkına varılamaz.

Demek ki, Önderlik gerçeğine katılım, ruh ve duygu düzeyinde, felsefe, zihniyet düzeyinde, ideolojik düzeyde, politik çizgi düzeyinde, örgütsel çizgi ve eylemsel çizgi temelinde ele alınmalıdır. Bu temelde bunun gereklerini pratikte başarıyla yerine getirmek gerekmektedir. Yapılan pratiğin de Önderlik ve parti çizgisinde eleştirel-özeleştiriyi süzgeçten geçirilerek değerlendirilmesine, hata ve eksikliklerin açığa çıkartılmasına açık olunması gerekmektedir.

PKK büyük bir mücadeleyi ifade ediyor

Bu açıdan PKK'yi doğru anlamak önemlidir, çünkü PKK büyük bir mücadeleyi ifade ediyor. Aslında büyük bir sınav olayıdır. Önderlik ortaya çıkardığı büyük felsefi, ideolojik ve örgütsel çizgi gücüyle partinin kapısını herkese açtı. Apocu çizginin böyle bir şeyi gerçekleştirme gücünde olduğu açıktır.

İdeolojik-örgütsel çizgi mücadelesi doğru duruş ve etkin mücadele anlamına geliyor. Bu mücadele hem içte hem de dışta veriliyor. Öncelikle kişinin kendi içindeki geriliklere karşı

yürüttüğü mücadele oluyor. Kendi içinde geriliği, gericiliği, parti ve çizgi dışı dediğimiz düşman eğilimlerini, ruh halini, duyguları, düşünceleri, davranış kalıplarını anlayıp açığa çıkartıp kırmayı ifade ediyor. Onların yerine devrimci, özgürlükçü, eşitlikçi, paylaşımcı, adil demokratik olanları geçirmeyi içeriyor. İç mücadele bu anlamda ideolojik-örgütsel çizgi mücadelesinin birinci halkasını oluşturuyor. İstek uyandırmanın, bunun için gerekli bilinç, irade, inanç ortaya çıkarmanın temelini de oluşturuyor.

Parti mücadelesi sadece bir iç mücadele olarak da kalmıyor, bir de bireyin kendi dışında yürüteceği mücadeleyi ifade ediyor. Parti mücadelesinin içinde, parti içi mücadele ve partiye dıştan gelen saldırılara karşı mücadele gibi boyutları da var. Parti içinde parti dışı düşman ögelerin partiye dönük saldırılarına, parti içine sızmalarına, partiyi içten ideolojik-örgütsel-politik çizgiyi sapıtma anlamında yöneltilen saldırılara karşı bu tür eğilim, anlayış, tutum, davranış ve kişiliklere karşı mücadeleyi içeriyor. Dış gericiliğe karşı tümüyle baskıyı, sömürüyü, köleleştirmeyi, egemenliği ifade eden zihniyet ve siyasete karşı da mücadele etmeyi öngörüyor. Bunları yaptığımız ölçüde görev ve sorumlulukları daha doğru anlama ve daha güçlü başarıma bilinci, iradesi, gücü kazanıyoruz. Bu temelde görev ve sorumlulukları doğru anlıyoruz. Tehlikeleri, karşıt ve zarar verici olanları daha iyi görebiliyoruz, onlara karşı mücadele etmek her bakımdan bireyi güçlendiriyor. Birey ve örgüt olarak büyük bir güç biriktirmeyi getiriyor. Bu güçle pratik yapıyoruz. Siyasi-askeri mücadele olarak tanımladığımız tarihi görevler ve sorumlulukları başarmakla yükümlü olduğumuz bu alan mücadelelerini, bu temelde biriktirilen güçle başarıyoruz. Ne kadar ideolojik-örgütsel çizgi mücadelesiyle güç biriktirirsek o kadar da siyasi-askeri mücadelede düzeyimiz artıyor. İdeolojik-örgütsel çizgi mücadelesinde ne kadar zayıf ve yetersiz kalırsak siyasi ve askeri alanda da o kadar zayıf kalıyoruz. Gücü az ve zayıf konumdaki bir duruşun güçlü siyaset yapması, savaş yürütmesi, zaferler kazanması mümkün değildir. O halde siyasi ve askeri mücadelelerde büyük başarılar kazanmak, görev ve sorumlulukların hepsini yerine getirmek ve devrimi gerçekleştirmek istiyorsak bunun yolunun ideolojik-örgütsel mücadeleyle güçlenmekten geçtiğini bilmek ve düşmanı önce ideolojik-örgütsel çizgi mücadelesi alanında yenmek gerektiği çok açık bir gerçektir. Önder Apo, "benim temel özelliğim ideolojik-örgütsel çizgi savaşçılığımdır" derken bunu ifade etti.

Yaşamda kaybetmek demek ideolojik çizgi tutturamamak demektir

Sonuç alıcılık hiç kuşkusuz çözüm gücü haline gelmekten geçiyor. Parti çözümünü derinlikli ortaya çıkartmadan bireysel çözüm de geliştirilemez. Genel anlamadan hemen kendini çözmeye istemi aşırı bir indirgemeciliktir. Oradan da bir çözüm de çıkmaz. Demek ki anlama ve çözümlemede içerik kadar yöntemin de doğru tutturulabilmesi gereklidir. Çünkü yöntem doğru tutturulmasa ne kadar anlam geliştirmeye çalışılırsa çalışılırsın başarılı sonuç alınmaz. O bakımdan çözüm üretmenin yöntemleri üzerinde yeterince durmak ve yoğunlaşmak önemli olmaktadır.

Bu çerçevede parti dışılıkları; bireycilik, maddiyatçılık, keyfiyet, revizyonizm, oportünizm olarak ta-

nımlıyoruz. 'Çalışmada değil yaşamda kaybediyoruz' deniliyor. Yaşamda kaybetmek demek ideolojik çizgide olmamak demektir. İdeolojik çizgide olmayan, ideolojik öncülüğe dayanmayan, dolayısıyla yaşamda kazanmayan bir siyasi-askeri-örgütsel-propaganda çalışması kazanmaz. Hepsinin başarısı, ideolojik duruştaki yeterliliğe, yaşam tarzında kazanmaya, düşmanı yaşam tarzında ideolojik olarak yenilgiye uğratmaya bağlıdır. Yoksa savaşla, siyasetle, parayla, güçle ne kadar çalışılırsa çalışılırsın kazanılacak bir durum yoktur.

Siyaset, askerlik, örgüt, eylem her şey devrim içindir o da yaşam tarzındaki değişiklikler içindir. O değişikliklerin hangi yönde olacağı, ilkelere ne olacağı ayrı bir konudur. Ama devrim de karşı devrim de yaşam tarzındaki değişime bağlıdır. Sosyalist bir hareket olarak yaşam tarzındaki demokratik komünal ilkelere, özgürlük ölçülerine, iyilik-doğruluk-güzellik ölçülerine göre ahlak ilkelereki değişime devrim diyoruz. Kapitalist modernite ise bireycileşmeye, özel mülkiyete, hırsızlığa, hileye değişim diyor ve bunu gelişme olarak görüyor. Bu da özgürlük hareketinin öngördüğü devrim karşıt bir değişim oluyor. Devrimci çalışmanın temel amacını bu çerçevede somutlaştırmak gerekiyor.

Önderlik silah kuşanarak savaşa giriyoruz demedi. Düzendeki koptu ve yaşam tarzını değiştirdi. Sömürgeci-soykırımcı faşist düzenden, onun yaşamından kendisini adım adım kopardı. Kapitalist modernite yaşamının anlayışından, ölçülerinden, ilkelerinden koptu ve alternatif bir yaşam tarzını ortaya çıkardı. Sömürgeci-soykırımcı ideolojiden koptu ve yeni bir ideoloji olarak çıkış yaptı. PKK bir siyaset kurumu değildir, bir savaş örgütü de değildir, varlığını tanımlayan ideolojidir. Önderliksel çıkışta daha örgüt bile ortada yokken ideoloji vardır. Bu da tarihimizin öğrettiği en temel doğrudur.

Önderlik yeni bir yaşam tarzı olarak, ideolojik ilke ve ölçü olarak var oldu, doğuş yaptı. PKK'nin temelleri öyle atıldı. PKK ideolojik çalışma yürüttü, kendisini teorik olarak eğitti, düzenin verdiği yaşam tarzından, ideolojik ilke ve ölçülerden koparak yeni yaşam tarzı, ilke ve ölçüleri kazandı. Önder Apo'nun öngördüğü, doğru dediği yaşam tarzını, ilke ve ölçülerini özümsemişti. İdeolojik mücadele, ideolojik grup olma, kendini eğitime bu anlama geldi. Parti böyle bir eğitim ve ideolojik gelişmenin sonucu olarak ortaya çıktı. İdeolojik-örgütsel çizgi temelinde siyaset yapmaya, askerlik yapmaya başladı. Böyle bir ideolojik-örgütsel çizgiyi, yeni yaşam tarzını hayata geçirebilmek, topluma taşıyabilmek için gereken işleri yaptı. Propaganda, sanat, savaş, siyaset, diplomasi yaptı. Bunların hepsi araçtır. İdeoloji araç değildir, amaç ideolojidir. Siyaset, askerlik, örgüt, eylem ideolojiiyi gerçekleştirmek için kullanılan araçlardır.

İdeolojik çalışmalar partiden kopuk bir çalışma değil, bütün toplumda devrimci değişiklik yapabilmek için bütün araçları başarılı kullanmak için gerekli duyuya, düşünceye, ruh haline, yaşam tarzına, ilkeye, disipline ideoloji diyoruz. Dikkat edilirse ideoloji hepsinin önündedir, hepsi için gereklidir, araçlar bizi oraya götürecektir. Dolayısıyla araç amaca bağlıdır, amaç araca bağlı değildir. Unutulmamalıdır ki, ideolojik-örgütsel çizgi mücadelesi birinci mücadeledir, esas mücadeledir, öncü mücadeledir.

İdeolojik çalışmada ve mücadelede zayıf olan bir hareketin başka ça-

lışmalarda güçlü olması mümkün değildir. Her şey ideolojik mücadeleye bağlıdır, çizgiye bağlıdır. Ne kadar ideolojik mücadele o kadar siyasi ve askeri mücadele, ne kadar ideolojik başarı o kadar siyasi-askeri başarıdır.

Düşman insanların düşüncesine ve duygusuna saldırıyor

Çok açık ki düşman 2025 yılında da saldırılarını sürdürecektir. İdeolojik olarak da saldırılarını arttıracaktır. Zaten TC'nin temel ilkesi soykırımdır. Başta Kürtler olmak üzere bütün farklı dillere, kültürlere, etnisitelere, dinlere, mezheplere bir saldırı içerisindedir. 'Tek din, tek dil, tek mezhep, tek ulus, tek devlet' söylemlerinin her gün tekrarlanması bu düşmanlıktan ileri gelmektedir. Kürt varlığı ve özgürlüğüne dair her şey yasaktır. Önder Apo'nun üzerindeki tecrit ve işkence sistemi de bunun için uygulanıyor. Düşman bütün saldırılarını buna göre geliştiriyor. Bütün insanlık değeri denilen şeyleri ayaklar altına alıyor. İdeolojik mücadelesini ve askeri saldırısını en üst düzeyde geliştiriyor. PKK'yi yok etmek için tüm gücüyle saldırı halindedir. Demek ki ideolojik mücadeleyi her boyutta sanatta, edebiyatta, propaganda da, zihniyet üretiminde en ileri düzeye çıkarmakla karşı karşıya bulunulmaktadır. Çünkü düşman toplum kırım saldırısını toplumun ve bireyin düşüncesine yöneliyor. Bu saldırı da daha çok medya üzerinden yapılıyor. Böylelikle insanların düşüncesine ve duygusuna saldırılıyor. İktidar ve devlet sistemi bunu yapıyor. Çünkü düşünce gücünden uzaklaşanı çalıştırmak, yönlendirmek, köleleştirmek daha kolay oluyor.

Basın üzerinden yürütülen ideolojik saldırıları kırmak gerekiyor

PKK devriminin halklar üzerinde yarattığı etkiden korkuyorlar. Onlarca televizyonları bunun için kurdular. Bu kadar propagandayı onun için yapıyorlar, bireyciliği, burjuvalaşmayı, özel mülkiyetçi yaşamı empoze etmeye çalışıyorlar. Söz konusu yayın organları izlendiğinde tamamen bir ideolojik saldırı organları oldukları rahatlıkla görülebilir. Hepsini karşı devrimci ideolojik saldırıyı ifade ediyor.

Demek ki buradaki ideolojik saldırıyı görmek ve önemsemek önemli olmaktadır. Çünkü çok derin bir anlama, güçlü bir toplumsal bağlılık, etkili bir ideolojik felsefi kavrayış ve etkin bir mücadele olmadan basın üzerinden yöneltilen bu ideolojik saldırıları kırmak kolay olmayacaktır. Bu da çok büyük bir mücadeleyi gerektiriyor. Çünkü düşman yürüttüğü özel ve psikolojik savaşta medyayı etkin kullanıyor. Dolayısıyla özel savaşa karşı, psikolojik savaşa karşı direnen bir halkın en önemli mücadele alanı propaganda-ajitasyon alanı oluyor. O zaman propaganda alanı, özgür basın alanı özgürlükçü zihniyeti topluma taşıma gibi bir görevle de karşı karşıyadır. Önderlik ve parti zihniyetinin topluma, gençlere, kadınlara, işçi ve emekçilere taşınarak zihniyet devriminin gerçekleştirilmesi en temel devrimci çalışma konumundadır.

Propaganda-ajitasyon çalışmaları, bir ideolojinin topluma aktarılması ve kavratılmasıdır. Propaganda bilince yürütülen bir faaliyet ve düşüncenin gerçekleştirme yöntemi olmaktadır. Yapılacak her propagandanın bir amacı vardır. Bu amaç ideolojiyle bağlantılı olarak belirlenip gelişmektedir. Eğer ideolojik yetkinlik yakalanamazsa güçlü ve etkili bir propaganda da yapılamaz.

ORTADOĞULU KİMLİĞİ VE PKK MÜCADELESİNİN EVRENSELLİĞE TEMEL KATKILARI -II-

■ ALİ HAYDAR KAYTAN

c- Ortadoğu'da PKK Öncülüğü ve Pratik Adımlar

Kuşkusuz bir önderlik hareketi olarak PKK'nin ilk ortaya çıkışından itibaren bir öncü hareket olma iddiası ve iradesi söz konusudur. Her önderlik hareketi böyle bir iddiayı taşımak durumundadır. Zaten öyle bir iddiayla ortaya çıkmayan bir hareket önderlik bir hareket olamaz. PKK ise bir parti olarak var olmadan önce bir önderliksel doğuşa, çıkışa dayandı ve önderliksel çıkış tarafından bu temelde hazırlandığı için baştan itibaren güçlü bir öncülük iddiasına sahip bulunmaktadır. Elbette böyle bir durum bazı nesnel sonuçlara dayanmaktadır. Bunlardan bir tanesi 1920'den itibaren Ortadoğu'ya dayatılan ulus-devlet sisteminin Kürdistan'ı bölüp parçalayarak Kürt toplumuna soykırımı dayatmasına karşı, Koçgiri'den başlayıp en son Başûrê Kurdistan'daki KDP'ye kadar Kürdistan'ın dört parçasında gelişen direnişlerin yenilip ezilmesi ve bu temelde Kürt önderliklerinin imha ve tasfiye edilmesi sonucunda Kürdistan'da ortaya çıkmış olan önderlik boşluğunun doldurulması, toplumun önderlik ihtiyacının karşılanmasıdır.

PKK kendisini dünya ve Türkiye devriminin Kürdistan kolu olarak tanımlamıştır

Diğer önemli bir nesnel durum ise 12 Mart 1971 faşist-askeri darbesinin Türkiye'de gençliğe dayalı gelişen devrimci önderlikleri katletmesi temelinde Türkiye genelinde ortaya çıkan önderlik boşluğu ve ihtiyacıdır. Önder Apo'nun tüm bu sonuçları değerlendirerek tarihsel görev ve sorumluluk üstlendiği ve bu temelde önderlik iddiasını geliştirip, önderliksel çıkış yaptığı bilinen bir gerçektir. Bu nedenle PKK çıkışının bir önderliksel doğuş olduğu ve bunun da güçlü bir öncülük iddiasını kendi içinde taşıdığı, tartışmasız bir gerçektir. Artık söz konusu öncülüğün niteliğinin bilinmesi ya da özelliğinin bilinmesi ve doğru anlaşılması gerekir. Söz konusu öncülük iddiası esas itibariyle ulusal öncülük düzeyindedir. Önderliksel çıkış ve bu temelde şekillenen PKK gelişimi Kürdistan'da öncülük boşluğunu doldurmak, öncülük ihtiyacını karşılamak temelindedir. Kendisini ulusal öncülük düzeyinde ele almakta, böyle bir iddia ile ortaya çıkmaktadır. Başlangıçta bu durumu aşan bir karakteri kesinlikle yoktur. Önderliksel çıkış döneminde özellikle Türkiye'de Mahirlerin, Denizlerin, İbrahimlerin vahşiçe katledilmesi ardından oluşan önderlik boşluğunu gidermek, ihtiyacı karşılamak üzere, Türkiye devrimci gençlik hareketiyle birlikte var olma ve çalışma esas alınmışsa da, daha sonra bir yandan sosyal şovenizmin bölücü, itici, parçalayıcı yaklaşımları nedeniyle, diğer

yandansa devrimci gelişmenin ideolojik, örgütsel ve eylemsel düzeyde Kürdistan'da daha zayıf olması ve bu zayıflığın giderilerek, devrimci hareketin Kürdistan kolunun da aktif-işler hale getirilmesi anlayışıyla daha çok Kürdistan'da örgüt ve eylem geliştirmeye yönelmiştir.

Bu temelde önderliksel doğuş ve PKK oluşumu kendisini Kürdistan devriminin ve Kürdistan Ulusal Özgürlük Hareketinin öncülüğü olarak baştan itibaren iddialı bir biçimde tanımlamış, bu temelde hem stratejik müttefik olarak Türkiye devrimiyle ortaklaşmayı hem de dünya demokratik devriminin Kürdistan kolunu ortaya çıkartıp harekete geçirmeyi öngörmüştür. Bu anlamda kendisini dünya ve Türkiye devriminin Kürdistan kolu, Kürdistan öncülüğü olarak tanımlamış, bu temelde pratikleştirmeye çalışmıştır. Dolayısıyla önderliksel doğuş ve partileşme sürecinde bölgesel ya da dünya düzeyinde bir öncülük iddiası ve kendisine böyle bir misyon yüklemeye durumu, kesinlikle söz konusu değildir. Kendisini Ortadoğu ve dünya devriminin Kürdistan kolunu harekete geçirmekle sorumlu görmek, bunu yaptığı oranda Ortadoğu ve dünya devrimiyle bütünlük oluşturacağına inanmaktadır. Dolayısıyla PKK'nin Ortadoğu'da öncülük misyonu üstlenmesi, dünyayı etkiler hale gelmesi, dünya halklarının, ezilenlerin kurtuluş ve özgürlük yolunu aydınlatan bir çizgiyi önderliksel düzeyde ortaya çıkartması, ulusal bir önderlik iddiasıyla doğuş ve çıkış yapan Önder Apo'nun, bölgesel ve küresel düzeyde bir önderlik misyonu kazanıp evrenselleşmesi daha sonraki süreçte gelişmiştir.

Peki, söz konusu bu gelişmenin yaşanan pratik adımları nelerdir? Böyle bir soru temelinde konuyu ele aldığımızda kuşkusuz birinci adım olarak önderliksel doğuşu, yani bir ideolojik çizgi olarak var olmayı ele almamız gerekiyor. Bunun da 1970 ve 1977 arasındaki süreçte yaşanan gelişmeler ve yürütülen çalışmalarla gerçekleştiğini biliyoruz. Böyle bir gerçekleşmede Önder Apo'nun 1972'deki tutuklanması ve cezaevi yoğunlaşmaları, cezaevinden çıktıktan sonra Haki Karer ve Kemal Pir'le tanışıp onlarla bir evde kalıp, orayı bir yoğunlaşma okulu haline getirmeleri, buna dayalı olarak 1973 Newroz'unda oluşan ideolojik yoğunlaşmayı örgüte ve eyleme dönüştürmek amacıyla Çubuk Barajında altı kişilik bir toplantı yapıp, PKK örgütlenmesinin temelini atılması olan ilk örgütsel adımın atılması. 1973-75 sürecinde Ankara Demokratik Yükseköğrenim Derneği etrafında Türkiye Devrimci Gençlik Hareketiyle birlikte yürütülen ideolojik grup çalışmaları, 1976 başından itibaren söz konusu ideolojik grubu Kuzey Kürdistan'a taşıma ve Kuzey Kürdistan'ın büyük kentlerinde bir gençlik hareketi haline getirme adımlarını saymak gerekir. Bütün bunlar yeni bir önderliksel doğuşu ifade etmekte, onun temel adımları ol-

maktadır. Bu temelde yeni bir ideolojik duruş, yeni bir yaşam felsefesi, yaşam ilke ve ölçüleri, yani ret-kabul ölçüleri, yeni bir yaşam sistemi ortaya çıkmakta, mevcut sömürgeci-soykırımcı ulus-devlet sisteminin kopularak, Kürt özgürlüğünü esas alan, alternatif bir yaşamı var etmeyi içermektedir. Hiç kuşkusuz esas olan budur, temel bu biçimde atılmıştır.

Daha sonraki bütün adımlar bu ilk çıkışın, temelin üzerinde sağlanmıştır. Bu nedenle önderliksel doğuşu ve ideolojik çizgi olmayı doğru anlamak ve önemsemek gerekir. Önder Apo resmi tarihini, bu temelde yürütülen mücadeleleri her yılın gelişimini kendi özgünlüğünde değerlendirmiş, önemsemiş, son derece anlamlı ve doğru anlaşılması gerektiği karakterde olduğunu ifade etmiştir. Ancak bu ifadeye her zaman şunu da eklemiştir: "Evet, böyle bir tarihsel kesit ve onun her adımı çok çok anlamlı ve önemlidir, ama çok daha önemlisi de ondan önceki PKK'nin hazırlık süreci olmaktadır." Yani önderliksel doğuş ve ideolojik çizgi olma dönemini daha sonraki gelişmelerin hepsinin temeli olarak çok daha anlamlı ve değerli bulmuştur. PKK'nin bütün temel özelliklerinin orada, o dönemde var edildiğini her şeyin orada saklı olduğunu, PKK'yi ancak oradan araştırılıp anlaşılabileceğini, kökünün orada olduğunu, doğru PKK anlayışını, ancak o dönemin özellikleri kavranarak geliştirilebileceğini ifade etmiştir. Bu nedenle önderliksel doğuşu, ideolojik grup olmayı sistemli bir düşünce gücü olarak kendini ifadeye kavuşturmayı, bu temelde örgüt kurmaya, eylem olmaya, insanları bir araya getirmeye cesaret ve cüret etmeyi doğru anlamak ve çok önemsemek gerekir. Neden? Çünkü öyle bir dönemde hazır hiçbir şey yoktur. Her şey sıfırdan, hatta sıfırın altından araştırılıp bulunarak adeta yaratılmaktadır. Dişle-tırnakla sökülerek çıkartılmakta, bir araya getirilip yeni bir şey inşa edilmektedir.

Her doğuş ve çıkış dönemi benzer özellikler taşır ve gerçekten de önemlidir. Bütün büyük düşünsel hareketler, doğuş dönemini önemsemişlerdir. Örneğin: İslâmi çıkış, peygambersel doğuş dönemini çok önemsemiş ve kendi özgünlüğü içerisinde genişçe ifade etmiştir. Yine İsevi çıkış, ilk doğuş dönemini çok çok anlamlandırmıştır. Musevi çıkış açısından ya da İbrahimi çıkış açısından da gerçeklik bundan farklı değildir. Yine sol-sosyalist hareketler açısından da örneğin Bolşevik partisi ve Leninist çıkış kendisini çıkış döneminin temel özellikleri ile sürekli donatmış, taze tutmuştur. Geneldeki bu durum elbette inkâr edilen ve imha edilmeye istenen, sömürgeci-soykırımcı bir faşist diktatörlük altında ezilip yok edilmek istenen Kürt varlığı ve Özgürlük Hareketi açısından çok daha fazla anlam ve önem taşımaktadır. Çünkü burada çok bilinçli, örgütlü bir karşı faaliyet, egemenlik sistemi vardır.

Söz konusu önderliksel çıkışlar ve ideolojik oluşumlar açısından daha baştan idam ve imha fermanı çıkartılmıştır. Daha önceki katliam ve soykırım süreçlerinde, örneğin Dersim soykırımında görüldüğü gibi söz konusu çıkışlar değil, öyle bir çıkış ihtimalini ruhunda, beyninde geçirme ihtimali olanların bile katledilmesine dair ferman çıkartılmıştır. Dolayısıyla bir yandan tehdit ve tehlike büyüktür, baskı ve şiddet çoktur, diğer yandan imkân ve fırsat yoktur. Her şey yasaklanmış, yok edilmiş, Kürdün adı, Kürtlüğün adı, Kürt ve özgürlük kavramlarının, kelimelerinin bir araya getirilme durumu tümünden ortadan kaldırılmıştır. Her şey yaratıcı beyin ve emek gücünün sonucu olarak ortaya çıkartılmak durumundadır. Yani hazır hiçbir şey olmadığı gibi kolay bulunan ve elde edilen bir durum da söz konusu değildir. Her şeyi zorla yoktan var etme biçiminde arayarak bulma ve inşa etme ile söz konusu gelişmeleri yaratma durumu yaşanmıştır. Bunun da ne kadar ciddi bir iş olduğu, zorluklar içerdiği, ne kadar ciddi bir çaba istediği ve yaratıcılık gerektirdiği açıktır.

İşte Önder Apo, önderliksel doğuş ve ideolojik şekillenme döneminde tüm bu gelişmeleri esas itibariyle kendi gücüyle ve çabasıyla yaratmayı bilmiştir. Kuşkusuz çeşitli biçimlerde kendisine yardım edenler olmuşlardır; Haki Karer, Kemal Pir, Mazlum Doğan, Hayri Durmuş gibi, ilk Apocular olan ve şehadetleriyle önderlik çizgisini parti ve gerillaya dönüştüren bu kahramanca tutumlar, söz konusu önderliksel çıkışa çok önemli katkılar yapmışlardır. Ama esas itibariyle tüm bu çıkışı Önder Apo'nun kendi gücü ve çabasıyla yarattığı da bilinen ve inkâr edilmemesi gereken bir gerçektir.

Örgütsel öncülüğe ve eyleme duyulan ihtiyaç

İkinci adım olarak örgüt ve eylem haline gelme, yani partileşme sürecini ele almamız gerekiyor. Birinci adım önderliksel doğuş ve ideolojik şekillenme iken, bunun Kürdistan ve Türkiye'de var olan boşluğu ve ihtiyacı karşılayacak bir devrimci çizgide gerçekleşmesi söz konusuysen, ikinci adım olan partileşme yani örgüt ve eylem haline gelmenin de örgütsel öncülüğe duyulan ihtiyacı karşılama, bu temelde yaşanan boşluğu giderme gibi bir özelliği vardır. Aynı zamanda önderliksel doğuş ve ideolojik şekillenmenin devrimci ilke ve ölçülerine uygun bir örgüt ve eylem haline gelebilme sorunu da vardır. Çünkü önderliksel doğuş çok devrimci, radikal olabilir, ideolojik şekillenme çok keskin ve devrimci radikalliğe sahip bulunabilir. Ama bütün bunların herhangi bir sapmaya, revizyona uğramadan özüne uygun bir örgüt ve eylem haline gelebilmesi de çok çok önemlidir. İşte bizzat Önder Apo'nun pratik öncülüğünde PKK'nin kuruluş süreci, önderliksel doğuşun ve ideolojik çiz-

ginin özüne uygun bir devrimci radikallikle gerçekleşmiştir. PKK bu temelde şekillenen bir öncülük olmuştur. Dolayısıyla öncü örgüt ihtiyacı, PKK isimli bir partileşmeyle ideolojik çizginin devrimci özüne uygun bir biçimde gerçekleştirilmiştir.

Bu çerçevede de parti programının hazırlanmasını, Haki Karer'in katliamının intikamının alınmasını, Halil Çavgun'un katledilmesinin intikamı olarak, Hilvan direnişinin geliştirilmesini ve zafere taşırılmasını, bu temelde ajanlaşmış yapı, kurum ve kişilere karşı devrimci şiddet temelinde Kürdistan'ın dört bir yanında geliştirilen devrimci eylemliliği esas almak, söz konusu adımı gerçekleştiren pratikler olarak görmek gerekir. Bir önderlik doğuşu gerçekleşebilir, bir ideolojik çizgi devrimci temelde oluşabilir, ama bu aynı biçimde devrimci örgütsel öncülüğün gerçekleşmesi olduğu anlamına gelmez. Önderliksel ve ideolojik şekillenmeler, örgüt ve eyleme dönüşmeden, pratikleşmeden tasfiye olabilir ya da yok edilebilirler. Katledilerek ya da revize edilerek böyle bir olumsuz sonuçla karşılaşılabılır.

İşte söz konusu adımlarla, pratik çabalarla Önder Apo öncülüğünde katliam önlenmiş, revize edilmenin önü alınmış, gerekli pratik adımlar atılmış, onun istediği cesaret ve fedakârlık yaratıcı bir çizgide gösterilmiş ve bütün bunların sonucu devrimci bir öncülük olarak, PKK'nin kuruluşunu gerçekleştirmiştir. 26-27 Kasım 1978 tarihinde Lice'nin Fis köyünde yapılan kongreyle resmi olarak PKK kuruluşu ile bu süreç başarılı bir biçimde tamamlanmış, önderliksel doğuş ve ideolojik çizgi parti örgütlenmesi ile taçlandırılmıştır. PKK öncülüğünün gelişim sürecinde üçüncü adım olarak eylem çizgisinin şekillenmesini, yani fedai militan çizgide direniş kararının verilip pratiğinin geliştirilmesini görmek ve ifade etmek gerekir. Bu konuda da başlangıç 1982 büyük zindan direnişi, onu devam ettiren ise 15 Ağustos 1984 Eruh ve Şemdinli eylemleriyle başlayan, tarihi gerilla hamlesi olmaktadır. Önderliksel doğuşu ve PKK kuruluşunu özüne ve çizgisine uygun devrimci bir ruh ve anlayışla eyleme geçiren, onu kendi gerçeğine uygun bir eylem çizgisi haline getiren adımlar kesinlikle büyük zindan direnişi ve 15 Ağustos 1984 gerilla hamlesi olmaktadır. Dikkat edilirse direniş çizgisi esas olarak zindan direnişiyle yaratılmıştır. Özgürlük ve demokrasi için fedai çizgisindeki direniş zindanda karar verilmiştir.

PKK'nin militan eylem çizgisi

Bu kararı veren birinci kişi kuşkusuz Mazlum Doğan'dır. 1982 Newroz'unu Demirci Kawa'nın Asur'u yenen devrimci çıkışının, çağdaş olarak yenilenmesi biçiminde gerçekleştirdiği, 12 Eylül faşist askeri rejimini ve onun dayandığı inkâr ve imha sistemini yenilgiye uğratan eylemsel çıkıştır. Bu çıkış

17 Mayıs 82'de Ferhat Kurtay ve arkadaşlarının kendilerini yakmasıyla gelişmiş, 14 Temmuz 1982 günü Hayri Durmuş ve Kemal Pir'in büyük ölüm orucu direnişini başlatmasıyla hem çizgi oluşmuş hem geri dönülmez hale gelmiş, hem de zafer kazanılmıştır. PKK'nin fedai militan eylem çizgisi bu temelde ve böyle bir mücadeleyle yaratılmış, özgürlük için tarihi direniş kararı 1973 Newroz'unda örgütsel temeli atma biçimindeki tarihi kararı eyleme dönüştürme düzeyine taşıyan yeni kararlaşmayı zindan direnişini gerçekleştirmiştir. Zindanda özellikleri netleşen ve ideolojik zafer kazanarak başarısını kesinleştiren bu direniş kararı, 15 Ağustos 1984'te Mahsum Korkmaz öncülüğündeki Eruh ve Şemdinli eylemleriyle tarihi gerilla hamlesine dönüşmüştür. Zindanda önderliksel çıkışın, partileşmenin ve zindan direnişinin gerçekleştirdiği kararlaşmayı 15 Ağustos gerilla hamlesi topluma taşımış, gerillayla taçlandırmış, zafer kazanan bir örgüt ve eylem gücü haline getirmeyi bilmiştir.

Devrim içinde devrim: Kadın özgürlük çizgisi

PKK öncülüğünün gelişip ulusal boyutları aşarak, bölgesel ve küresel bir etkinlik kazanmasındaki dördüncü pratik adım olarak, kadın özgürlük çizgisinin ve bu temelde özgür kadın örgütlülüğünün ve eylemliliğinin geliştirilmesini görmek ve değerlendirmek gerekir. Kadın özgürlük çizgisinin böyle bir süreçte geliştirilmesinin önderliksel çıkış ve ideolojik şekillenmeyle bağı olduğu kadar, zindan direnişinin ve 15 Ağustos Atılımı'nın başlattığı gerilla hamlesiyle de kopmaz bağlarının olduğunu görmek gerekmektedir. Kadın özgürlük çizgisinin geliştirilmesi ve kadın devriminin bir yandan önderliksel çıkış ve ideolojik çizginin oluşumunu, kadın özgürlüğü temeline oturarak daha tam, yeterli toplumsal özgürlüğü gerçekleştirecek bir temele kavuşturmayı sağladığı gibi, başlatılan gerilla direnişini her türlü saldırı karşısında kadının büyük cesaret ve fedakârlığını da katarak yürütülmesini sağladığını da görmemiz gerekir. Bu temelde PKK'nin ideolojik çizgisi aslında hiyerarşik ve iktidarcı zihniyet ve siyasetten kopup, dolayısıyla devletçi paradigmadan kopuşun, toplumsal özgürlüğü kadın özgürlüğüne bağlayan bir derinleşmeyi sağlamayı ifade ettiğini görmemiz gerekiyor. Bu önderliksel çıkış nasıl ki o zamana kadar Kürdistan'da var olan geleneksel önderlikler ve milliyetçi ideolojiyi aşmayı ifade eden bir ideolojik devrim özelliği taşıyor idiyse, 15 Ağustos atılımından sonra 1986 PKK 3. Kongresi'nden itibaren geliştirilen kadın özgürlük çizgisinin ve kadın devriminin de PKK'nin ideolojik özgürlük çizgisinde yeni bir özgürlük devrim, devrim içinde devrim, yeni bir ideolojik devrim olarak görmek ve değerlendirmek kesinlikle gerekir.

Bu temelde Önderliğin Fatma'yla mücadelesi ve Fatma'nın aşılması kadın sorununun gündemleştirilerek mevcut aileciliğin ve toplumsal ilişkilerin eleştirilmesi, kadın özgürlük bilincinin geliştirilerek gerillada kadına yer açılıp, kadının gerillaya katılarak partide özgürlük eylemine daha güçlü katılımının önünün açılmasıdır. 1990'dan itibaren başlayıp gelişen ve bütün Kürdistan'a yayılan serhildanların özünde bir kadın çıkışı ve kadın devrimi olmasıdır. Zelê'de ve Amed'te işbirlikçi çeteciliğin ve tasfiyeciliğin geliştirmeye çalıştığı,

geleneksel kadın anlayışına karşı, 1995 yılı 8 Mart'ında gerçekleştirilen YAJK Kuruluş Kongresi'ni, buna dayalı olarak özgün kadın gerillacılığının örgütlenilip, geliştirilmesini, bu temelde kadın özgürlük çizgisinin ilkelerinin kadın kurtuluş ideolojisi temelinde somutlaştırılıp ilanı PAJK kuruluşuna, oluşumuna kadar giden bütün süreçlerin böyle bir adımın gerçekleşme süreçleri olarak görmek ve değerlendirmek gerekir. Kuşkusuz belli bir zaman almış bu adım da kendi içerisinde farklı adımlardan oluşmuştur. Hem ideolojik hem örgütsel hem de eylemsel olarak yeni bir şekillenme olması itibarıyla, elbette böyle bir sürece yayılmış olması hem gereklidir hem de anlaşılırdır. Burada önemli olan kadın özgürlük çizgisinin ve özgür kadın devriminin başlatılmasının, PKK'nin ideolojik çizgisinde bir devrim olduğunun bilinmesi, PKK çizgisini zafere taşımak üzere başlatılan gerilla hamlesinin başarıya götürülmesinin garantisi, temel bir gücü ortaya çıkarmış olmasının anlaşılmasıdır.

Demokratik ulusun doğuşu serhildanlar

PKK öncülüğünün bölgesel ve küresel boyut kazanmasında beşinci pratik adım olarak, 1990'ların ba-

den reddeden hale gelmiş, bunlara alternatif olarak kadın özgürlük çizgisinde ve demokratik komünalizme dayalı yeni bir alternatif toplum olmayı, bu toplumun yaşam ve yönetim yapısını ortaya çıkartacak adımları gündemleştirmeyi gerçekleştirmiştir. Bu biçimde önderlik partileşmiş, parti gerillalaşmış, gerilla halklaşmış, kadın öncülüğü bütün bunlara damgasını vuran bir öncü hareket haline gelmeyi başarmıştır. Böylece Kürdistan'da Kürt sorununun gerçekleşebilir özgürlükçü çözümünün pratik adımları atılmaya başlanmıştır. Serhildanlar ve ulusal diriliş devrimi temelinde başlayan demokratik uluslaşma süreci, çeşitli ulusal demokratik kurumlaşmaları adım adım geliştirerek, kendisini demokratik yerel yönetimler nezdinde örgütleyen, özgür yaşamını kendi eliyle sağlayan, kendisini ayrı bir kimlik olarak demokratik kurumlarda temsil etmeyi başaran bir noktaya getirmiştir.

Aslında demokratik ulus çözümü 90'ların başından itibaren, Kuzey Kürdistan öncülüğünde başlamıştır. Bakurê Kurdistan'daki adım, yurt dışında bulunan Kürtler düzeyinde yeni bir toplum olma biçiminde şekillenmiş, yine Rojava Kürdistan'ı derinden etkileyerek, Rojava Kürdistan'ında onu takip eden, demo-

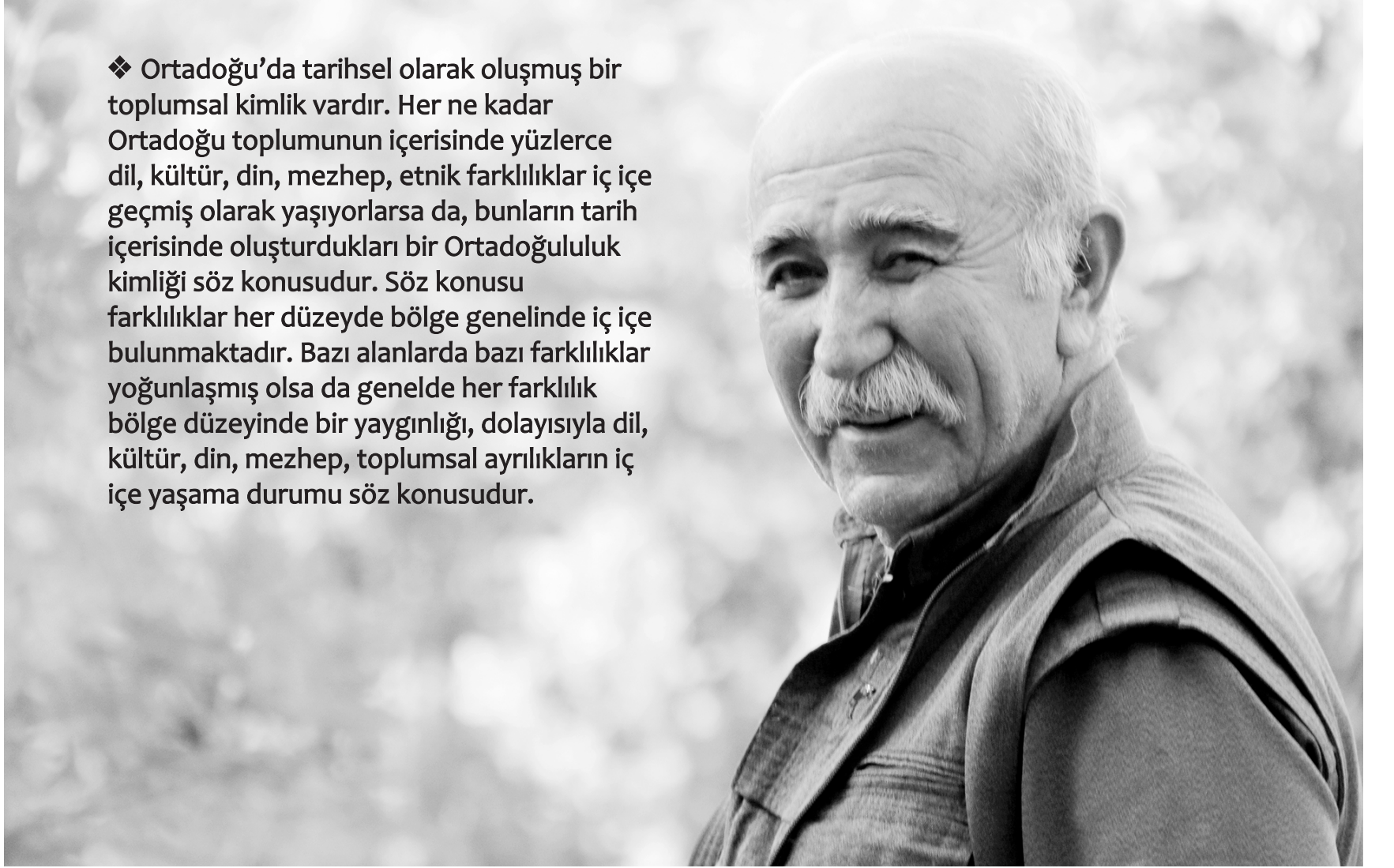
Kürt ulusal sınırlarını aşarak bölgeselleşmesi ve küreselleşmesi, dolayısıyla bölgesel ve küresel öncülük iddiasını taşıyor hale gelmesini sağlamıştır.

d- PKK'de Bölgesel ve Evrensel Beslenme Diyalektiği

PKK'nin ulusal sınırları aşarak öncülükte bölgesel ve küresel yapı kazanmasını sağlayan adımlardan bir tanesi kuşkusuz 9 Ekim 1998'de başlatılan uluslararası komplo ve buna karşı önderlik, hareket ve halk olarak geliştirilen topyekûn direniş olmuştur. Çünkü Önder Apo'nun Avrupa'ya çıkarak, Kürt sorununa çözüm araması küresel düzeyde bir etki yarattığı gibi ABD öncülüğünde geliştirilen uluslararası komplo saldırısının, 15 Şubat'ta İmralı sistemini ortaya çıkarmasının da ulusal düzeyi etkilediği kadar bölgesel ve küresel düzeyde diğer halkları, devrimci-demokratik güçleri de etkileme durumu olmuştur. Böylece önderlik ve PKK gerçeği kendisini bölgede ve dünyada daha çok tanıtmış, uluslararası komploya karşı geliştirilen topyekûn direniş, bölge halklarını ve insanlığı daha derinden etkilemiştir. Böylece önderlik ve parti gerçeği dünya tarafından tanınır, tüm ezilenler tarafından daha yakından

Kürt sorununa iktidar ve devlet paradigması dışında, ekolojiye ve kadın özgürlüğüne dayalı demokratik toplum paradigmasıyla bakma ve bu temelde demokratik ulus çözümünü bir ideolojik politik çizgi olarak tanımlaması, bunun gerektirdiği teorik çözümlenmeleri yapmasıyla da tüm ezilenlerin kurtuluşlarının önünü aydınlatarak da kendisini bölge halklarına ve küresel düzeye insanlığa tanıtır olmuştur. Kuşkusuz söz konusu bu süreç hala devam etmektedir. Önder Apo'nun "Bir Halkı Savunmak" isimli kitabıyla başlayıp, "Demokratik Toplum Manifestosu" adlı 5 ciltlik kitabıyla tam bir teorik çözüme kavuşan analizleriyle yeterince izah bulmuş, Türkiye'yi etkilediği kadar bölgeyi ve küresel düzeyi de etkilemiştir. Bütün bunlar söz konusu adımı gerçekleştiren iç süreçler olarak özellik taşımıştır. Bu anlamda PKK ve Kürt yurtsever hareketi kendisini yeni paradigma temelinde yenileyip yapılandırarak, sistemin içinde sisteme karşı demokratik özerklik ve demokratik konfederalizm çizgisinde mücadele yürütür hale geldiği gibi, böyle bir mücadeleyle bölgeyi ve insanlığı daha fazla etkileyip yeni paradigma ve bu temelde geliştirilen çizgiyi daha fazla anlamaya yönelir kılıcıdır. Mevcut haliyle bölgede ve dün-

❖ Ortadoğu'da tarihsel olarak oluşmuş bir toplumsal kimlik vardır. Her ne kadar Ortadoğu toplumunun içerisinde yüzlerce dil, kültür, din, mezhep, etnik farklılıklar iç içe geçmiş olarak yaşıyorlarsa da, bunların tarih içerisinde oluşturdukları bir Ortadoğululuk kimliği söz konusudur. Söz konusu farklılıklar her düzeyde bölge genelinde iç içe bulunmaktadır. Bazı alanlarda bazı farklılıklar yoğunlaşmış olsa da genelde her farklılık bölge düzeyinde bir yaygınlığı, dolayısıyla dil, kültür, din, mezhep, toplumsal ayrılıkların iç içe yaşama durumu söz konusudur.

şında gelişen serhildanları ve bu temelde ortaya çıkan demokratik uluslaşma sürecini ele almamız ve görmemiz gerekiyor. Nasıl ki önderliksel çıkış ideolojik grup oluşturma, partileşme, kapitalist modernite sisteminden kopmayı ifade ediyorduydu, kadın özgürlük devriminin başlaması bu kopuşu kadın özgürlük çizgisinde çok daha köklü ve dönülmez hale getiriyor idiyse, serhildanlar ve demokratik ulus oluşumu da toplum olarak düzenden kopmayı, sistemden kopuşu gerçekleştirmeyi, yeni bir toplum, alternatif bir toplum, demokratik ulus toplumu haline gelmeyi ifade etmektedir. Bu bakımdan ulusal diriliş devriminin temelinde demokratik ulus doğuşu, 90'ların başından itibaren serhildanlarla birlikte başarıyla gerçekleştirilmiştir. Bu temelde Kürt toplumu iktidarcı-devletçi sistemden, kapitalist modernite düzeninden kopmuş, kendisine dayatılan inkâr ve imhayı ve kültürel soykırımı tüm-

ilgi duyulur, anlaşılmaya çalışılır hale gelmiştir.

Paradigma değişimi ve III. Önderliksel Doğuş

Önderlik ve PKK gerçeğini, ulusal öncülük düzeyini aşarak bölgesel ve küresel düzeyde öncüleştiren hale gelmesini sağlayan diğer bir adım, kuşkusuz uluslararası komploya karşı mücadelenin de bir gereği olarak ortaya çıkan ve Önder Apo'nun "Üçüncü Önderliksel Doğuş" olarak tanımladığı, paradigma değişimi ve yeni paradigma temelinde geliştirilen, Demokratik Modernite Kuramı, bunun öngördüğü demokratik özerklik ve demokratik konfederalizm çözüm modelidir. Uluslararası komplo saldırısı karşısında Önderlik, PKK ve Kürt halkı sadece saldırılara karşı direnerek bir eylem gücü biçiminde kendisini bölge ve dünyaya duyurmamış, aynı zamanda uluslararası komploya karşı mücadele temelinde

yada mevcut çizginin ve bu temelde oluşan mücadelenin belli bir etkisi vardır. Özellikle aydın çevreler tarafından, devrimci-demokratik güçler tarafından ilgiyle incelenmekte, takip edilmekte, çoğunlukla benimsenip bu temelde ciddi bir düşünsel değişim ve yenilenme küresel düzeyde yaşanmaktadır. Özellikle reel sosyalizmin çözümlüğü, ardından gelişen büyük arayış ve yenilenme çabalarına, Önder Apo'nun geliştirdiği düşünceler ve teorik çözümlenmeler her an daha fazla etkide bulunup, giderek neredeyse belirleyen ve yönlendiren düzeye gelmiştir. Bütün ezilenler için kurtuluş yolunu göstermesi başta kadınlar ve gençler olmak üzere tüm emekçi kesimler tarafından önderlik çizgisinin daha doğru ve yeterli anlaşılması, PKK mücadelesinin daha çok tanınıp onunla dayanışma içerisine girilmesi temelinde yeni gelişmelerin yaşanmasına yol açmaktadır. Önder Apo'nun geliştirdiği Demokratik Mo-

dernite Kuramı'nın ve bu temelde demokratik ulus çözümünü doğrultusundaki mücadelenin tanınmasında henüz başlangıç düzeyinde gelişmeler yaşanmaktadır. Yani süreç başlangıç aşamasındadır denebilir. Giderek bu tanıma, anlama ve bu anlamda önderlik düşüncelerinin yayılması yaşanmaktadır. Önümüzdeki süreci belirleyecek en önemli gelişmeni bu olacağı daha şimdiden anlaşılmalıdır. Bu bakımdan düşünceler yayıldığı, mücadele tanındığı oranda önderlik gerçeğinin ve PKK'nin bölgesel ve küresel boyut kazanması, dolayısıyla tüm ezilenlerin özgürlük ve kurtuluş mücadelesinde yer etmesi, iddialı bir öncülük olarak ortaya çıkıp gelişme sağlaması yaşanmaktadır. Ancak bu sürecin henüz başında bulunduğu, yeni yeni gelişme adımlarının yaşandığı, önümüzdeki süreçte ise bunun çok daha hızlı ve yaygın olacağı rahatlıkla söylenebilir.

Önderlik ve PKK gerçeğinin bölgesel ve küresel düzeyde öncülük konumunun gelişmesinde kuşkusuz 9 Ocak 2013 Paris katliamının ve katliam karşısında başta özgür kadın hareketi olmak üzere, hareketimizin ve halkımızın geliştirdiği tutum ve yürüttüğü mücadelenin de önemli bir payı vardır. Paris gibi bir dünya başkentinde MİT tarafından planlı bir biçimde PKK'nin kadın kurucusu Sakine Cansız yoldaşın, başka iki kadın yoldaşla birlikte planlı bir biçimde katledilmesi bu konuda devletler ve istihbarat güçleri arasındaki ortaklık, buna karşı hareketimizin ve halkımızın geliştirdiği mücadele, başta Avrupa olmak üzere dünyanın diğer alanlarında TC'nin faşist-soykirımcı zihniyet ve siyaseti kadar PKK'nin özgürlükçü, demokratik anlayışı, çözüm mücadelesi buna öncülük eden kadın özgürlük çizgisi gerçeğinin daha fazla tanınması, buna daha çok ilgi duyulur ve bunun daha fazla araştırılır hale gelmesi durumu yaşanmıştır. Özellikle Kürdistan Özgürlük Mücadelesi'ndeki kadın öncülüğünün anlaşılması, bu temelde Önder Apo'nun geliştirdiği kadın özgürlük çizgisinin ve kadın devriminin yeni bir çizgiyi tüm toplumsal özgürlüklerin temeli olarak, özgürlük devrimini daha çok derinleştiren ve başarılı kılan bir gerçekliğe ulaşmasının, dünya kadınları başta olmak üzere, devrimci-demokratik güçler tarafından daha çok ilgiyle takip edilmesi ve anlaşılması durumunu ortaya çıkarmıştır. Özgür kadın hareketinin ilgi ve kadın devrimi üzerindeki araştırması önderlik çizgimizin ve parti gerçeğimizin daha çok tanınmasını, anlaşılmasını, bu temelde de küresel kapitalist modernite sistemine karşı, küresel demokratik konfederalizm çizgisinde Kürdistan özgürlük devriminin öncülüğünün daha fazla gelişmesi yaşanmaktadır. Paris katliamı ve ona karşı mücadele hem düşünsel düzeyde ideolojik olarak, hem de pratik düzeyde eylemsel dayanışma bakımından PKK'nin ve kadın özgürlük hareketimizin tüm dünyada daha çok tanınıp yayılmasını, dolayısıyla etkisinin ve öncülük misyonunun gelişip güçlenmesini sağlamıştır. Reel sosyalist ölçüler çerçevesinde Ortadoğu toplumlarının daha çok doğu toplumlarının geri görüldüğü, kadın köleliğinin daha fazla yaşandığı sanıldığı, söz konusu devletçi İslâm'ın çeşitli güçler tarafından komplo ve terör eylemlerinde kullanılmasının etkilerinin yaşandığı bir ortamda, Kürdistan özgürlük mücadelesi içerisinde kadın öncülüğünün ve özgürlük devrimi temeline gelişmesini daha fazla ortaya koyan,

tanıtan bir etkiye sahip olması Paris katliamı ve ona karşı mücadelenin, hareketimizin tüm insanlığı etkilemesinde ve öncüleştirmesinde önemli bir rolü yaşanmıştır.

Birçok çevre gericilikle, kadın köleliğiyle anladığı, değerlendirdiği, ele aldığı bir ortamda her türlü mücadeleye bilinçli ve örgütlü olarak, öncü düzeyde katılan bir özgür kadın hareketi ve kadın özgürlük devrimiyle onun öncü militanlarıyla karşılaşması ki, bunu küresel kapitalist modernite sisteminin komplo düzeyinde hedefleyecek kadar karşına alması, Kürt'ü inkâr ve imha eden güçleri bu düzeyde korkuttuğu kadar kapitalist modernist sistemini de kadın özgürlük hareketinin onları bu denli korkutup, onlar tarafından hedeflenmesi kuşkusuz bütün o anlayışları, önyargı düzeyindeki bakışları kırmış, Kürt gerçeğinin, Ortadoğu gerçeğinin, İslâm gerçeğinin yeniden düzeltilerek ele alınmasını, bu temelde de Önder Apo'nun düşüncelerinin ve PKK'nin eyleminin daha doğru tanınmasını gündeme getirmiştir. Bütün bunlar da PKK öncülüğünün ulusal düzeyi aşarak, bölgesel ve küresel karakter kazanmasında önemli bir rol oynamıştır.

Kuşkusuz Önder Apo ve PKK gerçeğinin ulusal düzeyi aşarak, bölgesel ve küresel düzeyde öncüleştirmesinde 19 Temmuz 2012 Rojava Özgürlük Devrimi'nin ve özellikle DAİŞ saldırıları karşısında bu devrimin ve Şengal'deki Êzidî Kürtleri savunan devrimci savaş verilmesinin de çok büyük bir etkisi olmuştur. DAİŞ faşizmi karşısında neredeyse bütün devletler terk-i silah etmiş, teslim olmuş durumdadır. Zaten birçoğu tarafından yaratılmış ya da desteklenerek kullanılan bir güç konumundadır. Ama öyle ki, kendi yaratıklarından korkar hale gelmişlerdir. Yine DAİŞ karşısında İslami örgütler de dahil olmak üzere ona karşı direnen, onu yenilgiye uğratan hiçbir güç olmamıştır. Bunu sağlayan tek güç Apocu çizgide şekillenen, fedai militan Kürdistan gerillası olmuştur. Faşist DAİŞ çeteciliği tüm devletleri, örgütleri kendi karşısında duramaz kıldırdığı gibi dünyanın her tarafından taşıdığı insanlar ve başta Avrupa olmak üzere birçok alanda geliştirdiği katliam ve eylemleriyle bütün insanlığı tehdit eden ve korkutan bir yapı kazanmıştır. Böylece DAİŞ'e karşı mücadele Şengal'de Êzidî soykırımını önlemek kadar, başta Amerika ve Avrupa toplumları olmak üzere birçok toplumu bu faşist çete saldırılarından koruyan, savunan bir özellik taşımıştır. Hem bu durum hem de söz konusu devletlerin DAİŞ karşısındaki mücadeleye Kürtler öncülüğünde katılmaları ve bu temelde Kürdistan özgürlük direnişine, DAİŞ karşısındaki savaşa destek vermeleri, önderlik gerçeğinin, PKK çizgisinin ve direnişinin Avrupa'da, Amerika'da, dünyanın dört bir tarafında hem devletler hem de toplumlar ve tüm ezilenler tarafından daha fazla anlaşılması, tanınması durumunu ortaya çıkarmıştır.

Nitekim bunun sonucunda Amerika'dan İngiltere'ye, Kanada'dan Almanya'ya kadar birçok ülkeden ve toplumdaki gençler, Rojava Kürdistan'ına akın etmiş, YPG-YPJ safalarına katılarak, DAİŞ faşizmine karşı savaşçı şehit savaşçılardır. Bu enternasyonalist savaşçılar şehit düşerlerken; "Bijî Serok Apo" sloganını haykırmışlardır ki, böyle bir durum içinden çıktıkları toplumu, diğer dünya toplumlarını, Kürtlerin propagandasından çok daha fazla etkileme özelliği taşımıştır. Dolay-

ısıyla faşist DAİŞ çetelerine karşı Şengal'de, Rojava'da ve bir bütün Fırat'ın doğusunda yürütülen kahramanca mücadele Kürt gerçeğinin, Kürdistan Özgürlük Mücadelesinin, PKK'nin ve Önder Apo'nun bölge ve dünyada daha çok tanınmasını, bu temelde de onunla dayanışma tutumlarının daha çok gelişmesini ortaya çıkarmıştır. PKK'den etkilenme, önderlik çizgisini anlama, o temelde birçok alanda devrimci örgüt ve eylem geliştirme yönünde birçok arayış mevcut haliyle söz konusudur. Bu da önderlik ve PKK gerçeğinin ulusal boyutları aşarak, bölgesel ve küresel hale gelmesini, PKK'nin bölgesel öncülüğünü güçlendirmesini sağlamıştır. Aynı zamanda ulusal boyutları aşarak evrenselleşen önderlik gerçeğinin bütün dünyada daha doğru tanınır ve esas alınır hale getirmiştir. Kuşkusuz bütün bunları Kuzey Kürdistan'daki büyük kahramanlık çizgisindeki büyük direnişi, gerilla savaşı temeline gelişen serhildanları, halk duruşunu ve demokratik siyasetin kazandığı başarıları, demokratik ulus toplumunun 1990'dan bu yana yaklaşık otuz yıldır, kendisini ayakta tutan demokratik ulus gerçeğini, onun mevcut iktidarcı-devletçi sisteme alternatif olan yapısını, bununla birlikte Rojava Kürdistan'ında geliştirilen demokratik ulus inşası çabalarının etkisini de görmemiz gerekir.

Hem Bakurê Kurdistan'da hem de Rojava Kurdistan'ında alternatif bir toplumsal yaşam ve yaşam olarak örgütlendirilmeye çalışılan sistem de tüm dünya halklarının, özellikle de devrimci-demokratik güçlerinin, siyasi çevrelerinin, aydınlarının ilgisini çekmektedir. Yeni bir toplum demokratik özerklik temeline, demokratik konfederalizm örgütlülüğünü esas alan ve kadın özgürlüğüne dayanan özgür bir toplum örgütlülüğü ortaya çıkmaktadır ki, bu durum özellikle iktidar ve devlet sisteminin baskısı altında bunalan çevrelerin ilgisini çekmektedir. Onlar için yeni bir kurtuluş yolu olarak görülmektedir. Genel mücadele yanında böylesi somut adımların aydın, siyasetçi çevreleri, devrimci-demokratik güçleri etkileme düzeyi çok daha fazladır. Elbette bütün bu çabaların ve bu temelde sağlanan gelişmelerin de PKK'nin bölgesel ve küresel düzeyde tanınıp öncüleştirmesinde çok önemli bir etkisi ve rolü vardır. Sonuç olarak dikkat edilirse 70'lerin başında bir ulusal önderlik olarak doğuş yapan, Kürdistan'da partileşip bölgede gerillalaşırken, uluslararası komploya karşı mücadele içerisinde de küreselleşen, evrenselleşen bir önderlik gerçeği söz konusudur. PKK Önderliğinin bir ulusal önderlik olduğu, ulusal düzeyde öncülük iddiasıyla doğuş yaptığı, tartışma götürmeyen bir gerçektir. Birinci ve İkinci Önderlik Doğuşlar kesinlikle bu çerçevede olmuştur. Birinci Önderlik Doğuş: ideolojik, örgütsel öncülüğün inşasını öngörürken, İkinci Önderlik Doğuş: gerilla temeline faşist askeri rejime karşı direnişi geliştirmenin önderliğini şekillendirmiştir. Üçüncü Önderlik Doğuş ise: paradigma değişimi temeline başta kadın özgürlük hareketi olmak üzere tüm ezilenlerin, özgürlük ve kurtuluş yolunu gösteren yeni bir çizginin, Önder Apo tarafından teorik, ideolojik, politik ve örgütsel olarak tanımlanmasını ortaya çıkarmıştır. Böylece hem tüm ezilenlerin özgürlük ve kurtuluş yolunu aydınlatan bir çizgisi, hem de bunlara örnek oluşturan bir pratiği, partimiz ortaya çıkarmaktadır. Bütün bunlar da gittikçe artan oranda

bölge halklarını ve küresel düzeyde insanlığı etkileyerek hem bilinç, hem de pratik örnek alma bakımından önderlik gerçeğimizin, parti gerçeğimizin, özgür kadın hareketimizin, Kürdistan özgürlük devriminin daha çok esas alınmasını, dikkatle incelenmesini, bu anlamda öncülük eden tüm ezilenlerin kurtuluş mücadelesine öncülük eden, rol ve misyonlarının daha çok gelişmesini ortaya çıkarmaktadır.

Önder Apo evrenselden etkilenecek, özümseyerek çıkış yaptı

Ulusal önderlik düzeyinde çıkış yapan bir önderliksel duruş bugün Üçüncü Önderlik Doğuş kapsamında küresel düzeyde etkisi olan, evrensel bir önderlik konumuna gelmiştir. Önderlik ve PKK diyalektizminin en çok üzerinde durulması ve anlaşılması gereken yanı işte burasıdır. Önderlik doğuş ve partileşme geliştiği zaman da yerel düzeyde, ulusal düzeyde öncülük iddiasında olup bu konumunu geliştirdiği zaman sürecinde de önderlik ve parti duruşumuzun evrensel boyutları vardı. Yerelde gelişen öncülük, aynı zamanda işte küresel düzeyde bir gelişimini ifade ediyordu. Dünya devriminin ve devrimci hareketinin Kürdistan kolu olarak kendisini tanımlayıp, öylece dünya devrimine öncülük eden hareketin bir parçası olarak kendini görüyor, küresel düzeyde öncülüğü, düşünce anlamında bu biçimde ifade ediyordu. Aynı zamanda ulusal düzeydeki önderlik doğuşun, küresel düzeyde tüm ezilenlerin, işçi-emekçilerin, halkların, kadınların ve gençlerin geliştirdiği özgürlük mücadelelerinden ve gerilla mücadelelerinden etkilenme durumu çok fazlaydı. Evet bir ulusal önderlik ve ulusal öncülük şekillendiriliyordu. Ama bu sanıldan çok daha fazla küresel olandan, bölgesel olandan, evrensel olandan güç ve destek alıyordu. Teorik gıdasını; sosyalist hareketin geliştirdiği düşüncelerden, cesaretini; ulusal kurtuluş hareketlerinin Vietnam, Küba ve Afrika devrimlerinin başarısından alıyordu. Direnme ruhunu; 68 gençlik devriminin her tarafı etkileyen gerçeğinden, coşkusundan alıyordu. Türkiye Devrimci Gençlik Hareketinin Mahir, Deniz ve İbrahimler öncülüğündeki kahramanca direnişin ortaya çıkardığı sonuçları, olumlu-olumsuz yönleriyle kendisi için pratik miras olarak görüyor, sanki Kürdistan'da başlatılmış bir devrimci hareket gibi değerlendirip, kendisini ona göre örgütüyor, şekillendiriyor ve pratiğe sevk ediyordu. Yani sanıldığından çok daha fazla Önder Apo ve PKK evrenselden etkilenecek, evrenseli özümseyerek, evrenseli iç içelik taşıyarak çıkış yaptı. Ulusal düzeyde önderlik ihtiyacını ve öncüleştirmeyi sağladı. Aslında o zamanda yerel olan evrenseldi. Evrensel olanı yerleştirmeyi, dolayısıyla Kürdistan gerçeğini aydınlatan ve özgürlük mücadelesinin önünü açan bir konuma gelmesini, Önder Apo'nun dehası ve tarzı çok mükemmel bir biçimde sağlamıştı. Daha 70'lerin başından itibaren, önderliksel çıkış ve partileşme döneminde PKK hareketi dünyanın dört bir yanında tüm ezilenlerin geliştirdiği özgürlük mücadelesini, sanki kendi mücadelesi gibi görüyor, izliyor, değerlendiriyor, inceliyor, onlardan ruh, coşku ve cesaret alıyor, onlardan ders çıkartarak, Kürdistan gerçeğini aydınlatmaya ve bu temelde özgürlük bilincini, örgüt ve eylemini geliştirmeye çalışıyordu. Dolayısıyla PKK

hareketi, PKK öncülüğündeki Kürdistan Özgürlük Mücadelesi Kürdistan'ın tarihi toplumsal gerçeğinin, birikiminin eğitilip, örgütlenmeye ve mücadeleye seferber edilmesi olduğu kadar dünya çapında ve bölgesel düzeyde tüm ezilenlerin özgürlük mücadelelerinin ortaya çıkardığı zengin değerlerin, içerdiği derslerin incelenmesi esas alınıp, Kürdistan'a taşınması temeline de gelişme sağladı.

Başlangıç böyle olduğu içindir ki bugün PKK'nin Bakur'da, Başur'da, Rojava'da, Rojhilat'ta, Kürdistan'ın dört parçasında geliştirdiği devrimci eylem, Önder Apo'nun geliştirdiği devrimci düşünceler Asya'da, Amerika'da, Afrika'da, Avrupa'da, dünyanın dört bir yanında sanki kendi mücadeleleri gibi halklar, ezilenler, kadınlar ve gençler tarafından ele alınıyor, inceleniyor, oradan coşku ve heyecan kazanılıyor ve sahip çıkılıyor. Başlangıçta PKK eğer dünya halklarının, kadınlarının, gençlerinin ve ezilenlerinin devrimci mücadelelerine nasıl sahip çıktı, onları kendisinin gibi gördüyse bugün de dünyanın dört bir yanında tüm ezilenler, halklar, kadınlar ve gençler, devrimci-demokratik hareketler dört parça Kürdistan'da PKK'nin geliştirdiği özgürlük mücadelesini ve Önder Apo'nun geliştirdiği teorik düzeyi sanki kendi mücadelesi ve düşüncesi gibi görüyor, esas alıyor, sahipleniyor ve onunla dayanışma içerisine giriyor. Bu da PKK diyalektizminin temel bir özelliğidir. Apocu felsefesinin temel karakteri olmaktadır. Önder Apo'nun yerelde evrenseli, evrensel içinde yereli görme, anlama ve tanımlama gücü ve tarzıyla bağlantılıdır. Öyle ki, bazen çok genel ve evrensel olanı inceleyerek oradan somuta, yerel olana ulaştığı gibi, bazen de bir yereli tüm boyutlarıyla çözümleyerek ondan evrensel özellikler taşıyan sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir. Bu anlamda önderlik tarzı, yaparken düşünen, düşünürken yapan tarz olmaktadır. Evrenseli yerelliği, genelle özgünlüğü iç içe almakta, evrensel olanı, genel olanı esas alırken ona tikelin, yerel olanın yaratıcı katkısını da her zaman yeterli düzeyde görebilmektedir. Yereli inceleyerek evrensel sonuçlar çıkarabilmekte, evrenseli bakıp yerel hakkında somut kararlara varabilmektedir. Bütün bunlar temeline kırk altı yıllık özgürlük yürüyüşü ve kırk yıllık PKK mücadelesiyle Önder Apo'nun özgürlükçü düşünce ve devrimci hareketlere tarihi önemde büyük katkılarından olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Katkıdan öteye Önder Apo 21. yüzyılın başında tarih boyunca oluşan bütün insanlık düşüncesini, ezilenlerin kurtuluşu temeline yeniden sentezlemeyi ve bu çerçevede yeni bir özgürlük felsefesini, teorisini, ideolojik-politik çizgisini, örgüt ve eylem hattını geliştirmeyi başarmıştır. Demokratik Modernite Kuramı bütün bunları içermektedir. 21. yüzyılı da Demokratik Modernite Kuramı aydınlatmaktadır. Yüzyılın başında gerçekleşen durum budur. Süreç ilerledikçe yüzyılın ortalarına doğru bölgesel ve küresel düzeyde yaşanan gerçeklik daha fazla bu olacaktır. Demokratik Modernite Kuramı bölge halkları ve tüm insanlık nezdinde daha çok yayılacak, daha çok incelenip anlaşılır hale gelecek. Başta kadınlar ve gençler olmak üzere tüm ezilenlerin kurtuluş ve özgürlük mücadelesine daha fazla öncülük edecektir. Gelecek Demokratik Modernite Kuramı temeline örgütlenen ve mücadele eden halkların, kadınların ve gençlerin olacaktır. **-Bitti-**

Devletçi sistem

bir özne-nesne sistemidir

■ **XEBAT ANDOK**

Çokça tartışılan modernist paradigmanın temellerinin 'bilimsel devrimler çağı' denilen 16 ve 17. yüzyıllarda, daha çok da Galileo, Bacon, Locke, Descartes ve sonraları Newton tarafından atıldığı belirtilir. Modernist paradigma bilimsel düşüncenin hakim olduğu dönemin bir ürünü olarak ele alındığında, tarihsel gelişimle bağı kopartılmış olur. Bu yaklaşımın kendisi tarihselliği bertaraf ettiğiinden tam da modernist paradigmanın düşünüş tarzına uygun olmaktadır. Yine de devletçi paradigmanın dönem paradigması olan modernist paradigmanın oluşturulmasında büyük katkıları olan adı geçen şahıslara kısaca değinmek, devletçi sistemin kendisini nasıl bir zihni yapılanma üzerine kurduğunu anlamamıza yardımcı olacaktır.

Galileo

Galileo deneycidir, pozitivist bir yaklaşımla olgu kapsamına girmeyen şeyleri bilimin dışına iter. Bilgiye ulaşmada zihni şeyleri önemsemez. Matematiksel bir yaklaşımla mutlak ve her şeyin kapısını aralayabilen bir yetkin bilgiye ulaşmak ister. Bu yaklaşımlarıyla görünür şeylerle zihni şeyleri birbirinden ayırır ve bunlardan duyulur şeyleri esas alır. Yani bunları özneleştirir.

Bacon

Aynı yolun yolcusu olan Bacon da bir deneycidir. Ona göre de bilimin konusu duyulur şeylerdir ve ancak tümevarım yöntemiyle gerçek bilgiye ulaşılabilir. Ona göre tüm bilgilerin kaynağı doğadır. Tüm bilgileri kendisinde toplamış olan bu doğa karşısında insan zayıftır, bu yönüyle doğa insana hükmetmektedir. Doğa kendisindeki bilgiyi vermemesi yönüyle cimridir, eli sıkıdır, diğer yandan insanlara hükmetmesi yönüyle de tahakkümcüdür, vahşidir. 'Bilgi güçtür' ve bilgilenmek için de önce doğaya boyun eğmeli, sonrasında da ona hükmetmeli. Kendindeki bilgiyi vermeye yanaşmayan doğaya gerekirse, işkence edilmelidir. Doğayı tanımlarken, İngilizcede kadını tanımlamak için kullanılan 'she' ve 'her' kelimelerini kullanan, İngiliz devletinde Adalet Bakanlığı ve yargıçlık yapmış olan Bacon'un doğaya bu yaklaşımında, Engizisyon'un şeytanla işbirliği yaptıkları gerekçesiyle cezalandırılan kadınlara uygulanan yöntemlerden esinlendiği açıktır. Bu yönüyle de Bacon doğa ve kadını özdeşleştirerek aynı yaklaşım içinde olmuştur. Kadına işkence eden Engizisyon'un yerini doğaya işkence etmeyi bilgilenmek ve doğaya hakim olmak için gerekli gören Bacon alır. Zaten Bacon'u kendisinden önceki bilgi arayışçılarından ayıran en temel özelliklerden biri de diğerlerinin amacının doğayı anlamak olmasıyken, Bacon'un amacının doğaya hükmetmek ol-

◆ Devletçi paradigmanın dönem paradigması olan modernist paradigmanın oluşturulmasında büyük katkıları olan Galileo, Bacon, Locke, Descartes ve Newton'a kısaca değinmek, devletçi sistemin kendisini nasıl bir zihni yapılanma üzerine kurduğunu anlamamıza yardımcı olacaktır.

masıdır. Özcesi Bacon yaklaşımında doğa nesne iken, insan öznedir. İnsan yaklaşımından hareketle de erkek özne iken, kadın nesnedir.

Descartes

Tüm bunları mekanistik felsefe olarak bir sisteme kavuşturan Descartes'ta bu görüşlerin daha sistematik halini görmekteyiz. Tüm evreni bir makine olarak ele alan Descartes, her şeyi mekanik yasalara göre işleyen, yer kaplayan ama düşünemeyen madde ve mekanik yasalara göre işlemeyen, yer kaplamayan ama düşünen ruh olarak keskin bir ayrıma tabi tutar. Ruhsal özellikleri, insanın bedeni de dahil olmak üzere tüm madde'nin dışında tutar. Madde cansız, ruhsuz olurken tüm evren de cansız bir makineye indirgenmiş olur. Ona göre doğada ruhu ve maddeyi aynı bedende barındıran tek varlık insandır. İnsan dışındakilerde bir canlılık emaresi yoktur ve onlar bir makineden farksızdır. Doğa, insanlara kendi amaçları için şekillendirilmek üzere verilmiş koca bir makinedir. Hayvanlar sadece beden yönüyle insana benzer, onlarda akıl adına herhangi bir şey yoktur. O da ruh-beden ayrımını çok keskince yaparak eğilimini akıldan yana kullanır. Onun düşünce sistematığında de müthiş bir insan-merkezilik görülmektedir. Aslında insanın da gelmiş olduğu canlı doğa, cansız kılınırken, insan adeta tek canlı haline getirilmektedir. İnsanı özneleştirirken, doğayı tüm bileşenleriyle birlikte insanın her türden tasarrufuna açık hale getirerek nesneleştirir. Bununla da yetinmeyerek insanı da beden-akıl (madde-ruh) ayrımına tabi tutar ve bunları birbiriyle ilişkisiz şeylermiş gibi ele alır. Akıllı özneleştirirken, bedeni nesneleştirir. Parçalayan zihniyetini elini attığı her şeye vurur. Bu yaklaşım ve yöntemleriyle zaten analitik geometrinin de kurucusu olur.

Locke

Locke da bu parçacı, bütün ile parçayı birbirinden keskince ayıran yaklaşımı topluma uyarlayarak, sosyal bilim ayağını tamamlamak istemiştir. Atomist toplum modeliyle birey ve toplumu birbirinden tümünden koparmış, toplumu bireylerden oluşan bir şey olarak değerlendirmiştir. İnsanı gelenekten ve tarihten kopartan, kendini gerçekleştirmede bireyci bir tutum içinde olmuştur. O da gün ile tarihi, birey ile toplumu birbirinden koparmıştır. Yaklaşımı parçalı olduğundan da gerçeği vermektense uzaktır. Onun bireyi bu kadar öne çıkaran yaklaşımları, ABD Bağımsızlık Bildirisi'ni hazırlayan Thomas Jefferson'un hazırladığı bildiriye etkili olmuştur.

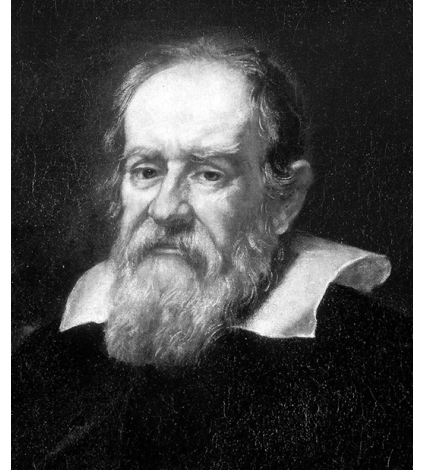
Newton

Newton da bilimsellik adına ortaya konulan tüm şeylerin bilim ayağını oluşturur. Newton yaptığı deneyler ve ileri sürdüğü evrensel yasalarla tüm bu görüşleri doğrularcasına makro kozmosun tüm sırlarını ifşa etmiştir. Hatta kendilerinden o kadar emindirler ki bir fizikçi olan Laplace, tek bir evrenin olduğunu, bu evrenin de tüm yasalarının zaten Newton tarafından ortaya konulduğunu, kendilerine keşfedilecek bir şeyin kalmadığını belirterek hayıflanır. Böylelikle de eşitsizlik üzerine kurulu, var olanı parçalayarak kimilerini özneleştirip kimilerini de nesneleştirir, kimilerini büyütürken kimilerini küçülten, kimilerini değerli kimilerini değersiz gören, kimilerini esas kimilerini tali kılan, kimilerini önemli kimilerini önemsiz vb gören ve bunlardan her zaman birini diğerine hakim hale getiren, anlamlı bir bütünlük oluşturmayan egemenlikçi sistemin meşruiyet ayağı oluşturulmuş olur. Egemenlikte görülen eşitsizlik, bu ikiliklerle tarih boyunca ihtiyaç duyduğu meşruiyet zeminini bulmuş olur, böylelikle.

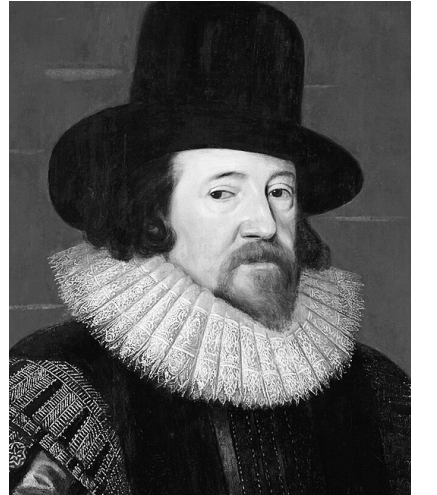
Hiyerarşik devletçi sistemin zihniyeti ve paradigması

Ortak payda, insan bedeninden tutalım doğadaki her şeyi birbirinden ayırmalarıdır. Varlığı, oluşu parçalara ayırarak bunlardan birini esas almak, öne çıkarmak, diğerini de ikincil planda görmek. Ortak yaklaşım birinin her zaman için özne değerinin ise nesne olmasıdır. Felsefi bilimsel ayağını bu filozof ve bilim adamlarının hazırladığı bu zihni yapılanmanın aslında tam da mevcut hiyerarşik devletçi sistemin zihniyetinin sürekli hali olduğunu görmek gerekir. Dönem değişse de hakim düşünüş tarzları değişse de tıpkı devletin biçiminin değişmesine rağmen özünün değişmesi gibi, bu zihni yapılanma da devletli sistemi yaratan ve her zaman üreten temel zihniyet formu olarak tüm devletli uygarlık tarihi boyunca değişmez temel formdur. Bu, gerçek-hakikat diye, insanlara aşılır ve böylelikle de gücünü toplumun alıklaştırılmasından alan egemenlikçi sistem, bir kader olarak kabul edilir. Sistemi aşmak adına ortaya çıkan hareketler, ideolojiler ve hatta sistemler de bu algılamadan tam anlamıyla kendilerini kurtaramadıklarından istem ve talepleri sistem dışı olsa da yaşadıkları, yaratımları sistem içi olmaktan kurtulamaz. Talepleri eşitlikçi olsa da eşitsizlik yaratırlar. Özgürlük istemelerine karşın yeni bir egemenlik sistemini ve yaşam tarzını kurarlar. Adalet istemelerine karşın adil olmayan bir sistem ve yaşam tarzı kurarlar vb. Sistem içinde erimeler,

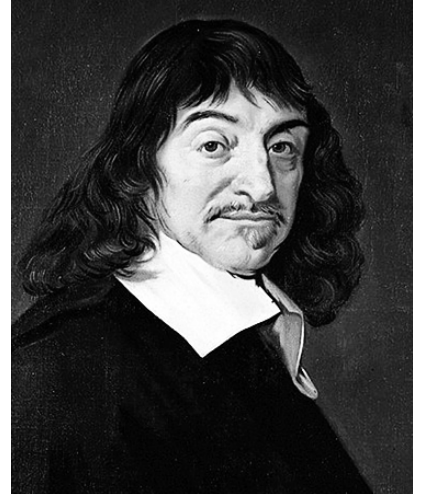
hatta sistemi daha da derinleştirmeler böylelikle sisteme karşı mücadeleye yürütmüş kesimler eliyle gerçekleşir. Peygamberlik geleneği, Marksizm adına yürütülen mücadeleler, yirminci yüzyılda çok yaygınca görülen ulusal kurtuluş hareketleri, reel sosyalist pratik bunun en bariz örnekleridir. Önderliğimiz "tüm sistemin bilme kapasitesini bilmenin ufku alamayan bir teo-rinin eksik olduğunu ve karşıt teo-rilerin ufku içinde erimekten kurtulamayacağını temel ideolojik mücadele gerçeği olarak anlamalıyız" derken bu gerçeklere dikkat çekmektedir. Halbuki aslan modernist paradigma denilen şeyin tamamen sınıflı devletçi uygarlığın paradigması olduğudur. Yani modernist paradigmanın yaratıcıları yukarıda adları zikredilen filozof ve bilim adamları değildir. Tam tersine onları ve devletçi sistemin dönem paradigması anlamına gelmek üzere modernist paradigmayı yaratan hiyerarşik devletçi sistemin zihniyeti ve paradigmasıdır. Devletçi sistemin ihtiyaç duyduğu meşruiyet, nasıl ki bir dönem mitoloji, bir dönem felsefe, bir dönem din adıyla sağlandıysa, şimdilerde de bilim ile sağlanmaktadır. Önderliğimizin modernist paradigma döneminin bilim anlayışı için kullandığı 'Çağdaş Levh-i Mahfuzculuk' tanımlaması, bu yönüyle oldukça çarpıcı bir tanımlama olmaktadır. Kaynağın hiyerarşik devletçi sistem olduğu ve maskeleri değişse de özünün hiç değişmediği asla unutulmamalıdır. Modernist paradigmanın özü olan özne-nesne ayrımını hiyerarşik devletçi sistemin oluşum ve gelişim dönemlerinden takip etmek, konunun anlaşılmasını kolaylaştıracaktır. Hiyerarşik devletçi sistemin kendisi bir özne-nesne sistemidir. Bu sistem özneleştirip nesneleştirilen bir zihniyetin sonucu gerçekleşmiştir. Bu sistem normal olan bir kafa ve düşünüş tarzından ortaya çıkmamıştır. Anormal ve doğadışı özelliği nedeniyle ki bu dönemi değerlendirirken, sapkınlık olarak ele almaktayız. Sapkınlık özelliği, toplumsal doğanın komünal olan özünden gerçekleşen kopuştan kaynaklıdır. Kopuş toplumsallıktan ve buna göre olma anlamına gelmek üzere ahlaktan bir kopuştur. Bu da insanın var oluş şartı olan toplumsallaşma ile oynamak anlamına gelir ki zaten doğa dışı oluşu buradan kaynaklanır. Doğanın özünde özne-nesne ayrımı yoktur. Kuantum fiziğiyle ispatlanan doğanın özne-nesne ayrımına yer vermeyecek şekilde canlı olduğudur. Doğadaki her bileşen, kendi eko-sisteminin yasallığına uyarken, aynı zamanda kendi yaşamına dair özne özelliği gösteren, değişik koşullar çerçevesinde kendini adapte eden et-

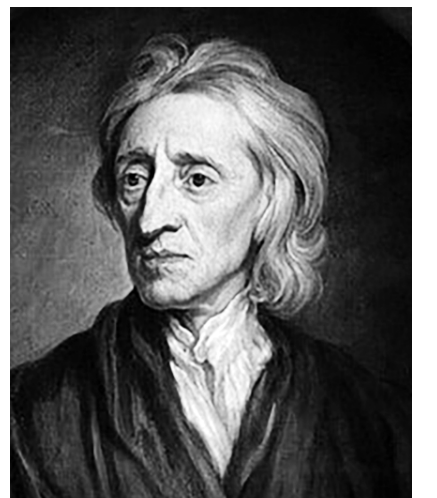
Galileo Galilei

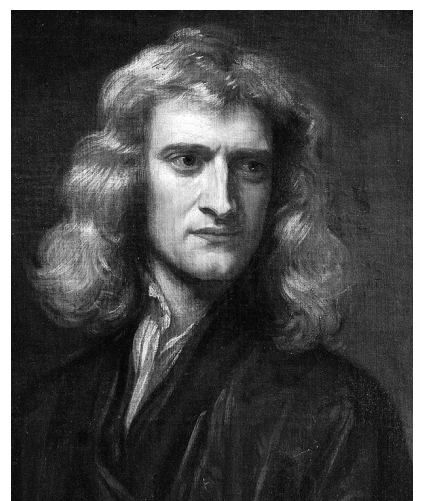
Francis Bacon

René Descartes

John Locke

Isaac Newton

◆ Sümerlerin kurduğu bu parçacı, gerçekleri tersyüz eden yapılanma, katı-kölecî sistemi yumuşatma, hatta aşma iddiasıyla ortaya çıkan peygamberlik geleneğiyle daha da güçlenir. Sistem içinde erimelerin çok bariz bir şekilde görüldüğü bu dönem özgürlük, eşitlik isteyenlerin nasıl bir paradigmayla mücadele yürütmeleri gerektiğine dair yığınca dersle doludur. Önderliğimizin günümüzün sosyal demokratlarına benzettiği bu gelenek, istem ve hayallerine belki de en ters düşmüş gelenektir.

kinliğe de sahiptir. Kendi yaşamı hakkında söz sahibi olması itibarıyla öznedir, var kalmak için içinde bulunduğu eko-sisteminin gerekliliklerine uymak gerekliliği yönüyle bağımlıdır. Özne olma hali ile karşılıklı bağımlı olma hali var olmanın olmazsa olmazı olmaktadır. Zaten atom altı dünyada gerçekleşen belirsizlik, olasılık vb gibi hususlar parçacıkların özne olma halini göstermektedir. Özne olma haliyle karşılıklı bağımlılık adeta doğanın dili olmaktadır. Doğada en karşıt gibi görünen şeylerde bile birbirini tamamlama, dayanışma ilkesi çerçevesinde birlikte var olma halini görmekteyiz.

Doğanın içinden ikinci bir doğa olarak gerçekleşen ve ahlaki-politik toplum diye adlandırdığımız toplumda da dile gelen, doğanın bu birbirini tamamlayan, komünal halidir. Ahlaki politik toplumun birbirini tamamlayan, birbiri için yaşayan, herkesin potansiyeline göre pratikleşme zemini bulması yönüyle organik olan, animist yaklaşımdan ötürü her şeyi canlı-değerli ve özne gören, eşitsizlik ve egemenlik üretmeyen toplumsal yaşamından kopuş, bu nedenle aynı zamanda var oluşun diyalektiğine aykırı, anormal bir çıkış olmaktadır. İşte bu çıkışa 'köle toplumun doğuşu' anlamına gelmek üzere 'hijerarşik toplum' demekteyiz.

Güçlü, kurnaz adamın doğuşu...

Çıkış nedenlerine girmeden, Önderliğimizin egemenlikçi-devletçi kültürün temelini oturttuğu 'güçlü, kurnaz adam'ın kafasından ve pratiğinden doğan, 'ataerkillik' olarak da adlandırılan hijerarşinin doğal toplumun (ahlaki ve politik toplum) komünal olan özünden bir kopma sonucu gerçekleştiğini belirtmek

gerekir. Ahlaki ve politik toplumun, eşitliğe ve özgürlüğe dayalı toplumsallaşmasına göre davranmak anlamına gelmek üzere ahlaki olan ve toplumun gelişmesi ve güçlenmesi için tüm enerjisiyle, büyük bir sorumluluk duygusuyla çalışmak anlamına gelmek üzere de politik olan kişiliğinde bir parçalanma yaşanmış ve 'ben' düşünülmüştür. Hijerarşi, toplum nasıl daha da geliştirilebilir yönlü toplumsal bir kaygıdan ortaya çıkmış değildir, tersine yaşlı ve şamanın yaşlılığın getirdiği zorluklardan kurtulmak için kendilerini düşünmeleri sonucu ortaya çıkmış bir sistemdir. Yani 'biz' bilincinin yerini 'ben' olgusu almıştır ve pratiğe yön veren de bu motif olmuştur. Bu nedenledir ki gençleri kendi çıkarları temelinde kullanmak üzere yanlarına çekmişlerdir. Gerontokrasi (yaşlılar yönetimi)'nin özünde de bu vardır. Bir ev düzeni biçiminde gelişmek isteyen hijerarşik aşama, uygarlık sürecinde görülecek olan toplumsal sorunların da zemini olacaktır. Hijerarşiyle toplum eski sadeliğini yitirecek, ataerkillikle toplumsal cinsiyetçilik icat edilecek, güçlü-kurnaz adamın güçlenme ve toplumu parçalama denemeleri yoğunluk kazanacaktır. Toplum o eski birbirini tamamlayan, anlamlı bir bütünlük oluşturan komünal halinden gittikçe uzaklaştırılmaya çalışılacaktır. Artık toplum karşısında gittikçe keşfedilen bir 'ben' olgusu oluşacak ve birey-toplum bütünlüğü, hatta özdeşliği ortadan kaldırılacaktır. Doğal toplumda kapasiteleri, yetenekleri, güçleri farklı olsa da birbiri üzerinde egemenlik kurmayan, birbirini tamamlayan cinsler artık birbirine karşıt bir hale getirilecektir. Ahlaki politik toplumun demokratik ve komünal olan değerleri ve onun temsilini bir sistem ve değerler toplamı olarak gerçekleştiren kadın temel hedef

haline gelecektir.

Erkek toplumsal yaşamda güçlendikçe, bu güçlenmelerini mitolojilerde erkeğin gücünü sembolize edecek olan tanrı figürlerini yaratmak suretiyle meşrulaştırmaya çalışacaktır. Henüz sınıflar, köle toplulukları, büyük alt üst oluşlar gerçekleşmemişse de toplumda parçalamalara neden olan, birilerini yüceltirken, birilerini küçülten zihniyet yapısı özü eşitsizlik olan devlete sonuna kadar açık bir karakterdedir. Toplumsal değişimde bir kaos ve geçiş dönemi olarak değerlendirilebilecek olan, doğal toplumun temsilini yapan kadın ve ataerkillik arasında çok yoğun bir mücadelenin gerçekleştiği bu dönemden ataerkilliğin mutlak zaferi anlamına gelen devlet ortaya çıkacaktır. Devlet hijerarşiyle başlayan özne-nesne zihniyetinin zaferinin bir ürünü olur. Öyle bir ürün olur ki çıkışından sonra yaratıcısının yaratana pozisyonunda olacaktır.

Devletin olduğu yerde toplum komünal ve bütünlük arz eden özüne ters düşerek parçalanmış demektir. Devletli toplumlar parçalı toplumdur. Biçimlerine bakılmaksızın tüm devletler, alt toplum (halk) üstündeki üst toplumdur. Devlet toplumu parçalar, bu parçalama işini hiç ara vermeksizin alt toplum üzerinde sürdürür. Zira parçalı toplum güçsüz, enerjisini birleştiremeyen toplumdur. Devlet karşısında güçlü ve iradeli bir halk görmek istemez. Güçlenen, kendi sorunlarını çözen, örgütlü ve iradeli bir toplum devlete ihtiyaç duymayan bir toplumdur. Zaten toplumun doğası insanlık tarihinde de görüldüğü gibi devlete ihtiyaç duymayan bir özelliktedir. Bu yönüyle toplum devlet olmadan da var olabilir. Ancak devlet toplum olmadan yaşayamaz. Çünkü devlet, yaşamak, kendini doyurmak için alt topluma ihtiyaç duyar. Alt toplum

devleti besleyen bir kaynaktır. Devlet bunu toplumu güçten düşürüp iradesiz kılarak, kendine bağımlı hale getirerek gerçekleştirir.

Sümer devletçi sistemi, aynı zamanda bir tanrılar düzenidir

İlk devlet olması nedeniyle devlet olmanın özünü oluşturan, orijinal kaynak olan Sümer mitolojisinde alt ve üst toplum diyalektiği çok çarpıcı bir şekilde ortaya konulmaktadır. Tanrı sembolünün esasında güçlenen erkeğin kendini kutsallaştırma ve yaratıcı kılarak maddi yaşamdaki güçlenmesinin meşruiyetini sağlama anlamına geldiğini belirtmiştik. Sümer devletçi sistemi, aynı zamanda bir tanrılar düzenidir. Güç kazanmış egemen erkeği, tanrılar temsil etmektedir. Tanrılar devletli sistemin kendisi oluyor. Devletçi sistemin zihniyeti olan mitolojiye göre insanların oluşumu, tanrıları doyurmak içindir. Mitosa göre tanrılar panteonunda daha alt sıradaki tanrılar, büyük tanrılardan kendilerini doyurmaları ve kendilerine bakmaları için bir şey yaratmalarını isterler. Bunun üzerine de kurnaz tanrı Enki'nin öncülüğünde tanrıça Nammu eliyle insan yaratılır. Yani ilk devletin zihniyetini oluşturan mitolojik ifadeye göre, üst toplumun dışındaki alt toplum, üst toplumu yani devleti doyurmak için yaratılmış hizmetçilerdir. Doğuştan hizmetçi ve köle olarak yaratılmıştır halk. Kölecî dönem diye adlandırılan dönemin zihniyeti böyle kurulur, insanlar kralları öldüklerinde canlı canlı ve gönüllü bir şekilde mezara girmeye böyle razı edilir. Dönem öyle bir zihniyet inşa eder ki büyük düşünür Aristo toplumdaki parçalanmanın düzeyini 'köle konuşan alettir' sözleriyle gözler önüne serer. İnsan ve toplum olmanın özünü temsil

eden, bize insana dair gerçekleri ve bozulmamış hali veren ahlaki politik toplumun birbirini tamamlayan, birbiri için yaşayan, değerli ve eşit insanları yerini, kölecî ve kölelere bırakmıştır. Egemenlerin tanrı düzeyinde güçlendiği, toplumun kalan kesiminin de tümünden karıştırıldığı bir toplumsal gerçeklik yaratılmış oluyor. Özcesi devlet kadını-erkeğiyle karşıt bir toplum yaratır. Devleti oluşturan üst toplum, özneleşirken, toplumun geri kalan kesimi de nesneleşmektedir. Devlet bununla da yetinmeyerek parçalama işini, özneleşiren-nesneleşiren sistematiğini, devletli sistemi toplum içinde de yaratarak sürdürür. Toplum üstünde geliştirdiği iktidarına, erkeğin kadın üstünde iktidar olmasını sağlayarak erkeği kendi sistemine ortak eder. İktidardan bir parça vermek suretiyle erkeği de kendine ortak etmiş olur böylelikle. Aile için kullanılan 'küçük devlet', erkek için kullanılan 'evdeki despot' tanımlamaları bu gerçeklikten kaynaklanır.

Hijerarşik devletçi sistem bir egemen erkek yaratımıdır

Devletçi sistemin özneleşiren-nesneleşiren zihniyetinin en iyi gözlemlendiği konulardan biri de kadına olan yaklaşımdır. Hijerarşik devletçi sistem bir egemen erkek yaratımıdır. Ve bu sistem, kadının öncülük ettiği doğal toplumun demokratik komünal değerlerinin geriletilmesi sonucu gerçekleşebilmiştir. Geriletilen, güçten düşürülen kadın, aslında geriletilen, güçten düşürülen gerçek toplumdur. Bu yönüyle kadın bir cins olmanın ötesindedir. O, bir yaşam biçimi, bir sistem olmaktadır. Onda dile gelenler demokratik komünal değerlerin bir toplamı olmaktadır. Bu nedenle de kadının hijerarşik sü-

reçten itibaren egemen erkeğe karşı yürüttüğü mücadele, bir cins mücadelesi olmanın ötesindedir. Gerçek insan ve toplum olarak kalmanın mücadelesidir.

Sümer sisteminde kadın hala etkindir, eski gücünde olmasa da hala güçlüdür. Hatta Sümerlerde 'yazgı belirleyen' dört büyükten biri tanrıça Ninhursag'dır. Tanrılar panteonunun tepesinde yer alanlardır. Diğerleri de An, Enki ve Enlil'dir. Bu, kadının gücünü göstermektedir. Yine Sümer'de hiçbir şey yokken bile tanrıça Nammu vardır. Daha değişik pek çok mitosta da kadının gücünü gözlemlemek mümkündür. Daha çok çoban kültürünün, ataerkilliğin hakim olduğu Semitik toplulukların uygarlığın merkezi konumundaki Mezopotamya'da güçlenmesi sonrasında, kadının pozisyonunda bir güçten düşmenin daha yoğunluklu yaşandığı görülmektedir. Önderliğimizin 'birinci cinsel kırılma' diye adlandırdığı Enuma Eliş Destanı'ndaki Tiamat-Marduk çekişmesinde, Marduk'un kazanmasıyla kadının pozisyonunda önemli kırılmalar yaşanır. Tanrı Marduk, İmparator Hammurabi'dir. Devletli yaşamdaki merkezleşme, imparatorluk biçimini aldığı anda, çok tanrılıların özellikleri de gittikçe daha az sayıdaki tanrıya toplanır. Öyle ki Marduk'un elli (50) özelliğinin, yani isminin olduğu belirtilmektedir. Tabandaki merkezleşme, tavanda yansımaları bu şekilde bulmaktadır. Sümer'in kaynaklık ettiği devletli gelenek, böylelikle erkeği öznelendirirken, kadını nesnelendirir. Kadının toplumsal anlamda temsil ettiği değer yargıları kendisinden alınır ve bir cins olarak ele alınarak nesnelendirir.

Devletli gelenek özne-nesne zihniyetine oturan zihni yapılanmasında doğayı da nesnelendirir. Doğal toplum insanı için kutsallıklar yeri, besleyen, koruyan, kendisinden gelinen bir ana pozisyonundaki doğa; yerini cansız, kısır bir doğaya bırakır. Sümer mitolojisinde doğanın yaratıcısı da tanrı ve tanrıçalardır. Daha çok da tanrılardır. Örneğin suyun tanrısı, Enki'dir. Enki'nin olmaması insanlar için bir felaket anlamına gelecektir. Enki'yi de egemen kesimler, devletli toplumun kendisi olarak düşündüğümüzde, var olabilmek için devlete ihtiyaç vardır, düşüncesi belirir. Devlet zaten bu mitolojiyle insanların ne kadar gerekli olduğunu zihinlere nakşeder, egemenliği için gerekli olan maskeleri böylelikle temin eder. Bu zihniyette doğa kutsallıklarından yalıtılmıştır, yaratıcı özelliğinden edilmiştir. Kutsal olan, yaratıcı olan artık tanrılardır. Doğanın bırakılması gelinen yer olması, doğanın kendisi tanrılar tarafından yaratılmıştır. Enlil, Enki, Uranus, Kronos vb tipler, hep doğanın yaratıcıları olan erkek tanrılara bize verir. Bu zihniyet böylelikle doğal toplum insanının doğa karşısındaki hassasiyetini, duyarlılığını bir kenara iter. Artık yeni dönem insan-merkeziliğin (erkek merkeziliğin) hakim olduğu bir dönem olmaktadır. Bu zihniyete göre insan-doğa birbirinden kopuktur. Egemen insan özneyken, doğa nesnedir.

'Olgunlaşmış kölelik'

Sümerlerin kurduğu bu parçacı, gerçekleri tersyüz eden yapılanma, katı-köleci sistemi yumuşatma, hatta aşma iddiasıyla ortaya çıkan

peygamberlik geleneğiyle daha da güçlenir. Sistem içinde erimelerin çok bariz bir şekilde görüldüğü bu dönem özgürlük, eşitlik isteyenlerin nasıl bir paradigmayla mücadele yürütmeleri gerektiğine dair yığınca dersle doludur. Önderliğimizin günümüzün sosyal demokratlarına benzettiği bu gelenek, istem ve hayallerine belki de en ters düşmüş gelenektir. Demokratik komünal değerlerin bir sürdürücüsü olmak isteyen, bunun için mücadele yürüten bu gelenek, bir süre sonra mevcut devletli sisteme en fazla hizmet eden, Önderliğimizin deyişiyle 'olgunlaşmış kölelik' dönemini yaratan bir konumda olmanın kurtulamamıştır. Devletli sistemin kendini üzerine oturttuğu özne-nesne ayrımı bu yeni sistemde daha da güçlenecektir.

Tek tanrılı dinler dönemi diye adlandırılabilir olan bu dönem, önceki döneme göre daha sistemattir. Bu dönemde toplum adeta 'fikren ve ruhen silinmiştir.' Devlet geleneği kendilerini aşma iddiasıyla ortaya çıkmış olan yeni öğretileri bir süre sonra içine alıp sistemci-leştiririr. Ayrıca farklı ve alternatif bir sistem adıyla yola çıkanların hakim sistemin bilme gücünü aşamamaları sonucu paradigmaları devlete götürmektedir. Yani istemleri alt toplum istemleri, istemlerini gerçekleştirme araç, yol ve yöntemleri üst topluma aittir. Alt toplum ile üst toplum özelliklerini bir arada bulundurmaktadırlar. Üstün gelen her zamanki

değildir. Kısır insanlar topluluğudur. Sorgusuz her şeyin kabul edilmesinin istendiği bir toplumsal gerçeklik söz konusudur. Mutlak itaat kültürüyle toplum içine kök salan, aslında devlete mutlak itaatin sergilenmesi kültürüdür.

Zihniyetin doğaya yansımaları da çok korkunç ve tehlikelidir. Kaynak-ana pozisyonundaki doğa, tanrının altı günde yarattığı, yedinci günde de dinlendiği bir uğraş sonucu gerçekleşen bir yaratıma dönüşür. Evrenin yaratıcısı tanrıdır, yani erkek. İçinde yaşanan evren gerçek evren değildir, ilk günah sonrası suçlu olan insan soyunun cezasını çekmek, sınanmak üzere gönderildiği lanetli bir evrendir. Lanetli insanların tekrardan arınma çabası içinde olacakları lanetli bir evren. Asıl evren (dünya) diğer evrendir, ahret yaşamıdır vb. Bu lanetlilerin yaşamlarını sürdürmeleri için yaratılan dünyadan ne kadar erken ayrılma gerçekleşirse, o kadar iyidir. Yeni doğan bebekler doğarken ölürlerse, bu dünyanın kirlerine bulaşmamış olduklarından direkt cennete gideceklerdir. Gerçek yaşamın olduğu cennet, imtihan dünyasında teslimiyetin ve mutlak itaatin (devlete) karşılığı olurken, muhalefet etmenin karşılığı bu dünyada egemenlerin yaptığı zulüm yetmiyormuş gibi cehennem olacaktır. Tek tanrılı dinlerin bu doğa görüşleri insan-doğa ayrımını keskin bir şekilde yapmanın yanında, doğayı tüm bileşenleriyle insana (daha çok da erkeğe, zira kadını da erkek

her zaman işbirliği içinde olmalıdır. Bu nedenle de her zaman ondan korkulmalıdır, tedbir alınmalıdır, suçludur... Var olması itibarıyla de kadın erkeğin kaburga kemiğinden eşit, birbirini tamamlayan doğal toplum çiftinin yerini, var oluşsal olarak birinin esas, diğerinin uzuv olması alır. Tek tanrılı gelenek, kadını erkeğin kaburga kemiğinden yaratır. Esasında kaburga kemiğinden yaratılan kadın, erkeğin üstünlüğünü kabul etmiş, ona teslim olmuş kadındır. Yani Havva'dır. Havva öncesi Lilith vardır. Lilith ilk erkek olan Adem'in üstünlüğünü kabul etmeyen, eşitliği dayatan, bu nedenle de Adem'in rahatsız olmasına neden olan ve sonrasında tanrı tarafından Adem'in yanından alınan kadındır. Yani insanların ilk anası, erkeğe teslim olmak yerine, erkekle eşit bir yaşamı paylaşmak isteyen kadındır. Ancak erkek karakterli ve egemenlikçi bir kafanın yaratımı olan tanrı figürü, onu Adem'in yanından alarak aslında zaten eşitlikçi yaşamın gerçekleşmesini engellemiş olur. Yaratılan Havva figürüyle ilk insanların yaşamı tanrılarca eşitsiz, tahakkümcü, egemenlikçi ve cinsiyetçi kurulmuş olur. Böylelikle insan olmanın özünü oluşturan tanrılar insanları, cinsleri eşitsiz yaratmış olur ki buna da -zaten tanrılara karşı gelinemeyeceğinden hareketle- karşı çıkılmaz. Eşitsizlik bir tanrı yaratımı, düzeni olur.

Tek tanrılı geleneğin nasıl mitolojik dönemin bir devamı olduğunu

toplum ve insanların çıkmayacağı açıktır. Dönemin her yerinden özne-nesne ayrımı fişkırmaktadır.

Bilimi kendi çıkarına kullanmaya başlayan hiyerarşik devletçi zihniyet

Devletli geleneğin 'derinleşmiş ve genelleşmiş kölelik' çağını temsil eden kapitalist dönem, bu zihni yapılanmayı bu defa bilimsel kılıflar altında ama daha ince ve tehlikeli bir şekilde gerçekleştirecektir. Yeni dönem devletçi sistemi artık doğa, toplum ve insan karşısındaki tüm suçlarını bilimsellik kisvesi altında gerçekleştirecektir. Temel bir karakteri olan tekelciliğini en çok da bu dönemde pratikleştirerek bilimi tamamen kendi çıkarları temelinde kullanacaktır. Yukarıda adı geçen filozof ve bilim adamları farkında olsunlar veya olmasınlar temel argümanlarıyla tam da hiyerarşik devletçi sistemin ihtiyaç duyduğu meşruiyet zemininin oluşmasında etkili olmuşlardır.

Bugün insanlığın ve doğanın uğraşmak zorunda olduğu tüm toplumsal sorunların altında hiyerarşik devletçi zihniyeti oluşturan ve geliştiren, kökeni toplumsallaşmadan kopmaya dayanan bu öznelendirilen-nesnelendirilen zihniyet bulunmaktadır. Sorun üreten bir zihniyetten aynı sorunların çözümünü beklemek, beyhude ve kendini yarıltan bir yaklaşım olur. O nedenle toplumsal sorunların henüz görülmediği, toplumdaki eşitsizlikleri iktidara doğru değil de eşitliğe doğru yöneltilen zihniyetle toplumsal sorunlar aşılabilir, toplum özüne uygun bir gelişmeyi yaşayabilir. Eski ezberleri yerle bir eden kuantumun gelinen aşamada ispatladığı en temel olgu, doğanın canlı ve her şeyin özne olduğudur. Bunun da doğal toplumun düşünüş tarzıyla tamamen örtüştüğü açıktır. Doğal toplumun henüz doğadan yeni çıkmış oluşu, doğaya yabancılaşmamış olması dönem insanını özüne uygun kılmıştır. Nasıl ki Sümer kent devletleri devletin orijinal halini veriyor ve devletin özünü, genlerini oluşturuyorsa, insan ve toplum olmanın özünü ve genetiğini de ahlaki politik toplumun insanı oluşturmaktadır. Doğal toplum insanındaki komünalliğin özü, onların geri, güçsüz olmasından kaynaklanmaz, onlarda dile gelenin doğa olması gerçekliğinden kaynaklanır. Bozulmamışlık, komünallik, toplumsallık oradan gelir.

Devleti yaratmış, sonrasında da kendi yaratımı olan devletçe en çok geliştirilen özne-nesne zihniyetinin devletli uygarlık boyunca gerçekleşen bir akış olduğu unutulmamalıdır. Her yeni dönemde kendini yeniden üreten, hatta güçlendiren bu zihniyettir. Tüm toplumsal sorunların temel kaynağı da bu zihniyettir. Devletli toplum dışında kalan halk açısından özgür, demokratik, eşitlikçi, adil özcesi sosyalist bir yaşamı kurabilmenin tek yolu bu zihniyetin yani devletçi paradigmanın tuzaklarına düşmek ve ahlaki-politik toplumun komünaliteye dayalı özüne göre hareket etmektir. Devletli ve onun zihniyetini yaşamdan uzaklaştırmaktır. Toplumsal sorunlar ancak böyle çözülür ve yeniden üretilmez. Tarih boyunca hiyerarşik devletçi sisteme karşı özgürlük ve demokrasi adına mücadele yürütmelerine rağmen, amaçlarına ulaşamamışların da hayallerinin gerçekleşmesinin tek yolu da bu olmaktadır.

◆ Devletli toplumlar parçalı toplumlardır. Biçimlerine bakılmaksızın tüm devletler, alt toplum (halk) üstündeki üst toplumdur. Devlet toplumu parçalar, bu parçalama işini hiç ara vermeksizin alt toplum üzerinde sürdürür. Zira parçalı toplum güçsüz, enerjisini birleştiremeyen toplumdur. Devlet karşısında güçlü ve iradeli bir halk görmek istemez. Güçlenen, kendi sorunlarını çözen, örgütlü ve iradeli bir toplum devlete ihtiyaç duymayan bir toplumdur.

gibi devlet geleneği olur ve devlet karşıtlarını kendine dahil ederek onları emer, güçlerinden yararlanarak ömrünü uzatmasını bilir.

Devletçi sistem bu yeni dönemde, eskiden kaba bir şekilde gerçekleştirdiği köleliği içerilmiş kölelik anlamına gelmek üzere kulluk yaklaşımıyla gerçekleştirecektir. Artık sadece görünen şeyleri değil; görünmeyenleri, insanların içinden geçenleri de bilecek denli güçlenmiş tanrının yeryüzündeki temsilcileri (egemenler) tanrının gücünü kullanırlar. Tanrı adına günah çıkartır, cennetten arsa satar, fetva verir, savaşa gönderir vb vb. Devletin ihtiyaç duyduğu güçlü ideolojik manipülasyon aracı, dogmatik olan dini düşünüşle elde edilmiştir. Tanrıya itaat, yöneticileri tanrının kutsal temsilcileri olan devlete itaat etmek anlamına gelir. Topluma tümünden bir teslimiyetin dayatıldığı bir toplumsal gerçeklik oluyor, feodal dönem. Merak, sorgulama, yaratıcılık özellikleri insandan alındığından aslında öldürülmüş bir insana denk gelir dönem insanı. Canlı olmak için nefes almak yetmez. İnsanlar için canlılık yaratmak, gücü oranında katılabilmek demektir. Önü kapalı olan, potansiyeline göre kendini gerçekleştiremeyen insanlar, gerçek anlamda canlı olamazken, böyle toplumlar da canlı(organik)toplum kategorisinde değerlendirilemez. Devletli sistemlerde herkesin önü açık olmadığından, herkes insan olmanın potansiyeli oranında kendini gerçekleştiremediğinden aslında toplum hastalıklıdır, organik

içindir) sunulmuş bir nimet olarak görülür. İnsanlar lanetli olsa da yine de doğadan üstün görülür. Platon'un 'idealar dünyası' ile 'gerçeklikler dünyası'na benzer bir ayırım, gerçek evren (ahret)-geçici evren (dünya) şeklinde yaratılır. Yani zihniyet her adımında üstünlük-aşağılık, büyüklük-küçüklük, güçlülük-güçsüzlük vb ikilikleri yaratmaya hazırdır.

Kadının lanetlenmesi süreci ve kaburga kemiği mitosu

Devletçi sistemin tarih boyunca en güçlü hesaplaştığı kesim olan kadının durumu, devletli sistemin bu yeni ama daha güçlü döneminde acımasızdır. Bu yeni dönemde Sümer'de sadece güçten düşürülmüş olan kadın, artık lanetli, tehlikeli, şeytanla işbirliği halinde olan, ikincil bir yaratığa dönüştürülmüştür. Her şeyden önce tüm insanların bugün ceremesini çektiği 'ilk günah'ın gerçek nedeni kadındır. İlk insan çifti olan Adem ve Havva arasında cennettedir. Yaratıcı tanrının yasakladığı yasaklı meyveyi yemek için tüm insanların babası olan Adem'i yoldan çıkaran, onu kandıran, onu suça teşvik eden tüm insanların anası Havva'dır. Ceza insanların cennetten kovulması ve özü imtihan olan bu zorlu yaşamdır. Havva'nın yaklaşmaları ve Adem'in de suça ortak olması olmasaymış, bugün cennette yaşıyor olacaktık. Özcesi ilk kadın, baştan çıkarandır, suça teşvik edendir, insanları yoldan çıkarma görevi edinmiş olan şeytanla

kaburga kemiği mitosunda da görülmekteyiz. Kadının erkeğin kaburga kemiğinden yaratılması, kaynağını Sümer mitolojisinden alsa da özü farklıdır. Mitosa göre, temel yaratıcı ve yazgı belirleyici tanrı ve tanrıçalardan olan Ninhursag'ın sekiz bitkisini, kendisinin izni olmaksızın Enki yer. Öfkelenen Ninhursag'ın yiyeni lanetlemesi sonucu Enki'nin her bir bitkiye karşılık gelecek biçimde sekiz ayrı yerinde tedavi edilemez hastalıklar oluşur. Sümer sisteminin adeta pratik yönetimi olan Enki'nin hasta halinin sisteme pahalıya mal olacağını gören büyük tanrılar araya girmesi sonucu Ninhursag ikna edilir ve lanetini kaldırır. Enki'nin hastalıklarını tedavi etmek için de sekiz ayrı tanrı-tanrıça yaratır. Bunlardan biri de Enki'nin kaburga kemiğindeki hastalığı iyileştirmek üzere Ninhursag tarafından yaratılan 'yaşam veren' anlamına gelen Ninti'dir. Yani aslında Enki'ye yaşam veren pozisyonundadır Ninti. Ama tek tanrılı gelenek kendisinden de bir şeyler katarak kadını erkeğin kaburga kemiğinden yaratır. Böylesi bir zihniyetin yaşamda nasıl sorunlar yarattığı, toplumu ne hale koyduğu bilinmektedir. İnancı esas alan dini şekillenmenin bu bilinçle sağlıklı bir toplum yaratamayacağı, egemenlik üreticisi konumunda olacağı açıktır. Sorgulanamaz bir şekilde eşitsizlik, tahakküm, egemenlik tanrının bir icraatı olarak oluşturulmuş durumdadır. Ne adına ve hangi amaçla yola çıkılırsa çıkılsın bu zihniyetten bir özgürlüğün, eşitliğin, demokrasinin, gerçek bir

Sara yoldaş partimizin direniş ruhunun en önde gelen temsilcisiydi

Ali Haydar Kaytan'ın yazısının girişi 14. sayfada...

Sakine Cansız'ın devrimci yaşamı ve pratiği, kırım ve kıyımdan geçirilen ve öldüğüne inanılan Dersim Kürt'ünün kendi küllerinden yeniden doğuşu anlamını taşıyordu. Sara ile birlikte Dersim'in geçmişteki o 'yabancı eli değmemiş, ayak basılmamış' soylu kimliği yeniden can bulmaya başladı. Dersim Kürtleri kendi özlerine dö-

nüş sürecine girdiler. Tanrıça kültürünü güçlü bir biçimde yaşatan Dersim kadını Sara'nın kişiliğinde yeniden ete kemiğe büründü. Yitirdiğiniz hakikati yine yitirdiğiniz yerde bulabilirsiniz. Önder Apo "İnsanlığın geçmişi daha gerçektir. İnsanlığı orada arayacağım, orada bulup yakalayacağım ve yeniden başlatacağım. Gelecek bu çabaların işleyiş halinden başka bir şey değildir" derken bu gerçeğe parmak basıyordu. Işık tutulan

geçmişin oldukça sınırlı bir bilinci bile Sara arkadaşın kendi tarihsel kökleriyle yeniden buluşmasına yetmişti. Sara'da dile gelen bir halkın tarihiydi, Kürdistan'ın ve Kürtlerin tarihiydi, tikel haliyle Dersim'in tarihiydi.

Sara ve yoldaşlarını katledenlerin genelde Kürt gerçeğini, özede Alevi Dersim Kürtlüğünü tarihten silme niyetiyle hareket ettiklerinden kuşku duymamak gerekir. Bu anlamda Sara ve yol-

daşlarının hunharca katledilmeleri, Önder Apo'nun da vurguladığı gibi yeni bir Dersim soykırımı girişimi olarak değerlendirilebilir. Uluslararası komplocu güçlerin ve işbirlikçisi ulus-devletlerin inkâr ve imha politikasında hâlâ ısrarlı oldukları bu katliamla bir kez daha kanıtlanmış. Halk olarak hâlâ bize reva görülen yaşam kimliğinden ve kişiliğinden kopmuş biyolojik bir yaşamdır. Bir bitki ve hayvan yaşamına yaraşır bir ya-

şama mahkûm bir durumda yaşamaya zorlanıyoruz. Sara'yı katletmelerinin nedeni bizi böylesi hakikatten kopmuş bir yaşama mahkûm etmektir. Bu anlamda kendisi olmak ve kendi kimliğiyle yaşamak isteyen Dersim insanı Sara'nın anısını mutlaka yaşatmalı, onu ve yoldaşlarını katledenlerin umutlarını kursaklarına tıkip özgürlük mücadelesini zaferle taçlandırmak için tüm gücün ortaya koymalıdır.